

СТАТИСТИЧКИ КАЛЕНДАР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ STATISTICAL POCKETBOOK OF THE REPUBLIC OF SERBIA

2011

ISSN 1820-6794

Исправљено издање / Revised edition

**Статистички
календар
Републике Србије**

2011

**Statistical
Pocketbook of
the Republic of Serbia**

Издавач: Републички завод за статистику
Published by: Statistical Office of the Republic of Serbia
За издавача: проф. др Драган Вукмировић, директор
For publisher: Professor Dragan Vukmirović, PhD, Director

Приликом коришћења података објављених у овој
публикацији обавезно је навођење извора.
Using data of this publication is subject to quoting source.

ПРЕДГОВОР

Статистички календар садржи најзначајније статистичке податке о друштвеном и економском развоју земље, али и сажете податке из историје Србије. Приликом избора података водило се рачуна о потребама и интересовању најширег круга корисника, од ученика основних школа до најстаријих слојева становништва.

Републички завод за статистику настојао је да пружи корисницима најновије податке према периодици завршених истраживања. Ова публикација представља резултат свих статистичких истраживања која се врше на основу јединственог програма. Имајући то у виду можемо рећи да је ово заједничка публикација целог статистичког информационог система. Поред статистичке грађе РЗС-а, Календар садржи податке преузете од Народне банке Србије, МУП-а Србије, Министарства правде, Министарства рада и социјалне политике, Института за јавно здравље Републике Србије „Др Милан Јовановић Батут“, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Националне службе за запошљавање, Хидрометеоролошког завода Србије и других институција.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Београд, април 2011.

Директор

Проф. др Драган Вукмировић

PREFACE

The Statistical Pocketbook is an edition of the Statistical Office of the Republic of Serbia that offers the principal statistical data on the national social and economic development, and the Serbian history in brief as well. The selection of data was made in compliance with the requirements and interest of the wide circle of users, from the primary school pupils to the old people category.

The Statistical Office of the Republic of Serbia took efforts to provide the latest data according to the accomplished surveys. The publication is an outcome of all statistical surveys conducted pursuant to the unified program. With this regard we are free to see this publication as a joint venture of the overall statistical information system. Apart from the SORS statistics, this pocketbook contains the data taken from the National Bank of Serbia, the Ministry of interior, the Ministry of justice, the Ministry of labor and social policy of the Republic of Serbia, the Public health institute of the Republic of Serbia "Dr Milan Jovanović Batut", the Fund for pension and disablement insurance of the RS, the National employment service, the Hydro-meteorological service of Serbia and other institutions.

Starting from 1999 the Statistical Office of the Republic of Serbia has not at disposal and may not provide available certain data relative to AP Kosovo and Metohia and therefore these data are not included in the coverage for the Republic of Serbia (total).

Belgrade, April 2011

Director

Prof. Dragan Vukmirović, PhD

САДРЖАЈ CONTENTS

Предговор	3
<i>Preface</i>	4
СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД / STATISTICAL REVIEW	7
Географски преглед / <i>Geographical review</i>	9
Клима, животна средина и културна баштина <i>Climate, environment and culture</i>	16
Избори / <i>Elections</i>	30
Становништво / <i>Population</i>	31
Запосленост и зараде / <i>Employment and salaries and wages</i>	36
Потрошња становништва / <i>Consumption</i>	45
Цене / <i>Prices</i>	46
Пољопривреда / <i>Agriculture</i>	47
Шумарство / <i>Forestry</i>	52
Индустрија и енергетика / <i>Industry and Energy</i>	53
Грађевинарство / <i>Construction</i>	55
Спољна трговина / <i>External trade</i>	58
Унутрашња трговина / <i>Domestic trade</i>	63
Угоститељство и туризам / <i>Catering and tourism</i>	64
Саобраћај / <i>Transport</i>	66
Образовање / <i>Education</i>	74
Наука / <i>Science</i>	82
Култура / <i>Culture</i>	83
Здравство / <i>Public health</i>	89
Социјално осигурање / <i>Social insurance</i>	91
Социјална заштита / <i>Social work</i>	92
Правосуђе / <i>Justice</i>	94
Међународни преглед / <i>International review</i>	95
РЕПУБЛИКА СРБИЈА – ОПШТИ ПРЕГЛЕД	
<i>REPUBLIC OF SERBIA – GENERAL REVIEW</i>	111
Химна и грб / <i>National anthem and coat of arms</i>	113
Кратка историја Србије / <i>Serbian history in brief</i>	115
Национални брендови / <i>National brands</i>	158
Спорт / <i>Sport</i>	161
Социјално / <i>Social work</i>	165

Општи ДЕО

GENERAL REVIEW	167
Општи подаци о Земљи / <i>Earth: general data</i>	168
Позивни бројеви у међународном телефонском саобраћају <i>Call numbers in International phone traffic</i>	175
Временске зоне / <i>Time zones</i>	180
Време у појединим земљама – Србија 12 часова / <i>Time, Serbia 12.00</i>	181
Азбука, абецета и грчки алфабет <i>Serbian Cyrillic and Latin and Greek alphabet</i>	181
Називи за месеце / <i>Months</i>	182
Римски бројеви / <i>Roman numerals</i>	182
Мерне јединице / <i>Measurements</i>	183
Математика / <i>Mathematics</i>	194
Статистика / <i>Basic principles of statistics</i>	199
Физика / <i>Physics</i>	210
Хемија / <i>Chemistry</i>	212
Астрономија / <i>Astronomy</i>	217
Информатика / <i>Information science</i>	222
Медицина / <i>Medicine</i>	225
Исхрана / <i>Nutrition</i>	227
Додатак / <i>Annex</i>	230
Занимљивости / <i>Miscellaneous</i>	268

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД

STATISTICAL REVIEW

ГЕОГРАФСКИ ПРЕГЛЕД
GEOGRAPHICAL REVIEW

РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA

**ГЕОГРАФСКЕ КООРДИНАТЕ
КРАЈЊИХ ТАЧАКА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ**
**GEOGRAPHICAL COORDINATES OF
THE EXTREME POINTS OF THE
REPUBLIC OF SERBIA**

	Северна географска ширина <i>North latitude</i>	Источна географска дужина ¹⁾ <i>East longitude¹⁾</i>	Општина <i>Municipality</i>	Место Place	
Север	46°11'	19°40'	Суботица / <i>Subotica</i>	10 km северно од Суботице <i>10 km north of Subotica</i>	North
Југ	41°53'	20°36'	Гора / <i>Gora</i>	Рестелица / <i>Restelica</i>	South
Исток	43°11'	23°00'	Димитровград <i>Dimitrovgrad</i>	Стара планина, врх Сребрна глава <i>Stara planina, Srebrna Glava peak</i>	East
Запад	45°55'	18°49'	Сомбор / <i>Sombor</i>	Бачки Брег / <i>Vački Breg</i>	West

Извор: Војногеографски институт, Београд.

¹⁾ По Гриничу.

Source: Military-geographic Institute, Belgrade.

¹⁾ By Greenwich.
**ДУЖИНА ГРАНИЦА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ (01.06.2010.)**
**LENGTH OF BOUNDARIES OF THE
REPUBLIC OF SERBIA (01/06/2010)**

km	Врста границе (дужина у км) <i>Type of border (length in km)</i>			Укупна дужина у км <i>Total length in km</i>	%	
	сувозе- мна <i>lands</i>	речна <i>rivers</i>	језерска <i>lakes</i>			
Укупно (km)	1 569,7	751,1	43,3	2 364,1	100,0	Total (km)
%	66,4	31,8	1,8	100,0	-	%
Мађарска	156,4	18,0	-	174,4	7,4	Hungary
Румунија	257,2	289,3	-	546,5	23,1	Romania
Бугарска	340,1	27,0	-	367,1	15,5	Bulgaria
Македонија	247,4	35,5	-	282,9	12,0	Macedonia
Албанија	108,1	3,0	-	111,1	4,7	Albania
Босна и Херцеговина	109,9	217,7	43,3	370,9	15,7	Bosnia and Herzegovina
Хрватска	111,1	150,6	-	261,7	11,1	Croatia
Црна Гора	239,5	10,0	-	249,5	10,5	Montenegro

Извор: Републички геодетски завод (Подаци о утврђеним државним границама из граничне документације коју поседује Служба за границе Министарства спољних послова Републике Србије).

Source: Republic Geodetic Authority (Data on established state borders from the border documentation possessed by the Borders Service of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia).

ПОВРШИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И
АУТОНОМНИХ ПОКРАЈИНАAREA OF THE REPUBLIC OF SERBIA,
AND AUTONOMOUS PROVINCES

	Површина Area		Површина Area	
	km ²	учешће, % share, %	km ²	учешће, % share, %
Република Србија <i>Republic of Serbia</i>	88 361	100,0	Војводина <i>Vojvodina</i>	21 506 24,3
Централна Србија <i>Central Serbia</i>	55 968	63,3	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	10 887 12,3

Извор: Републички геодетски завод

Source: Federal Geodetic Administration (1953).

ТЕРИТОРИЈАЛНА ПОДЕЛА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (01.01.2010)TERRITORIAL DISTRIBUTION OF
SERBIA (1 January 2010)

	Република Србија / <i>Republic of Serbia</i>				
	укупно <i>Total</i>	центра- лна Србија <i>Central Serbia</i>	Војво- дина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	
Управни окрузи	29	17	7	5	Administrative districts
Градови	24	17	6	1	By cities
Градске општине	22	22	-	-	City municipalities
Општине	150	83	39	28	Municipalities
Насеља	6157	4241	467	1449	Settlements
Градска насеља	195	117	52	26	Urban settlements

ЈЕЗЕРА

преко 4 km²

Језеро Lake	Површина, km ² Area, km ²	Надморска висина, m Altitude, m	Највећа дубина, m Maximum depth, m	Запремина воде, мил. m ³ Water vol- ume, mill. m ³
Ђердапско ¹⁾ Lake of Đerdap ¹⁾ (on the Danube river)	253	69,5	92	5000
Власинско Lake of Vlasina (on the Vlasina river)	16,0	1 213	22	165
Перуђачко (на Дрини) Lake of Perućac (on the Drina river)	12,4	290	70	340
Газиводе / Gazivode	11,9	692,7	105	370
Зворничко (на Дрини) Lake of Zvornik (on the Drina river)	8,1	140	28	42
Златарско (на Увцу) Lake of Zlatar (on the Uvac river)	7,2	880	75	250
Потпењко (на Лиму) Lake of Potpeć (on the Lim river)	7,0	437	40	43
Палићко / Lake of Palić	5,6	101	3,5	11
Бело / Belo Lake	4,8	75	2,5	7

Извор: Географски факултет, Београд.

¹⁾ Румунији припада 75 km².

Source: Faculty of geography, Belgrade.

¹⁾ 75 km² belong to the territory of Romania.ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ¹⁾

преко 2000 m

MOUNTAIN PEAKS¹⁾

over 2000 m

Врх Peak	Планина Mountain	Надморска висина, m Height above sea level, m
Ђеравица / Đeravica	Проклетије / Prokletije	2 656
Пескови / Peskovi	Шар-планина / Šar-planina	2 651
Бистра / Bistra	Шар-планина / Šar-planina	2 609
Црни врх / Crni vrh	Шар-планина / Šar-planina	2 585
Вртоп / Vrtop	Шар-планина / Šar-planina	2 555
Гусан / Gusan	Проклетије / Prokletije	2 539
Богдаш / Bogdaš	Проклетије / Prokletije	2 533
Жути камен / Žuti kamen	Проклетије / Prokletije	2 522

Извор: Војногеографски институт, Београд.

¹⁾ Обухваћени су значајни планински врхови преко 2000 m.

Source: Military Geographical Institute, Belgrade.

¹⁾ Major mountain peaks of above 2000 m altitude are included.

ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ¹⁾ (наставак)MOUNTAIN PEAKS ¹⁾ (continued)

преко 2000 m

over 2000 m

Врх Peak	Планина Mountain	Надморска висина, m Altitude, m
Маја е Ропс / <i>Maja e Rops</i>	Богигевица / <i>Bogićevica</i>	2 501
Љуботен / <i>Ljuboten</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 498
Маја / <i>Maja</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 493
Ветерник / <i>Veternik</i>	Копривник / <i>Koprivnik</i>	2 461
Хајла / <i>Hajla</i>	Хајла / <i>Hajla</i>	2 403
Коритник / <i>Koritnik</i>	Коритник / <i>Koritnik</i>	2 393
Русулија / <i>Rusulija</i>	Жљеб / <i>Žljeb</i>	2 381
Стреоц / <i>Streoc</i>	Стреочка планина <i>Streočka planina</i>	2 377
Тромеђа / <i>Tromeđa</i>	Проклетије / <i>Prokletije</i>	2 366
Жљеб / <i>Žljeb</i>	Жљеб / <i>Žljeb</i>	2 365
Раса е Жогит / <i>Rasa e Žogit</i>	Јуничка планина <i>Junička planina</i>	2 305
Ошљак / <i>Ošljak</i>	Ошљак / <i>Ošljak</i>	2 212
Качина глава / <i>Kačina glava</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 207
Овчинец / <i>Ovčinec</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 177
Миџор / <i>Midžor</i>	Стара планина / <i>Stara planina</i>	2 168
Поглед / <i>Pogled</i>	Мокра гора / <i>Mokra gora</i>	2 154
Бандера / <i>Bandera</i>	Сува планина (Пећка) <i>Suva planina (Peć's)</i>	2 098
Острица / <i>Ostrica</i>	Острица / <i>Ostrica</i>	2 092
Маљи Ксула е Прифтит / <i>Malji Ksula e Priftit</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 092
Дупљак / <i>Dupljak</i>	Стара планина / <i>Stara planina</i>	2 032
Мурга / <i>Murga</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 025
Панчићев врх / <i>Pančićev vrh</i>	Копаоник / <i>Kopaonik</i>	2 017
Маја е Вјелјакут / <i>Maja e Vjeljakut</i>	Паклен (Пећки) / <i>Paklen (of Peć)</i>	2 014

Извор: Војногеографски институт, Београд.

Source: Military Geographical Institute, Belgrade.

¹⁾ Обухваћени су значајни планински врхови преко 2000 m.

¹⁾ Significant mountain peaks with height above 2000 m are included.

ВАЖНИЈЕ РЕКЕ

MAJOR RIVERS

km

km

Река <i>River</i>	Дужина <i>Length</i>		Пловност у Републици Србији <i>Navigability in Republic of Serbia</i>	Улива се у <i>Discharges into</i>
	укупно <i>Total</i>	у Републици Србији <i>In the Republic of Serbia</i>		
Дунав / <i>Danube</i>	2 783	588	588	Црно море / <i>Black Sea</i>
Тиса / <i>Tisa</i>	966	168	168	Дунав / <i>Danube</i>
Сава / <i>Sava</i>	945	206	206	Дунав / <i>Danube</i>
Тамиш / <i>Tamiš</i>	359	118	3	Дунав / <i>Danube</i>
Дрина / <i>Drina</i>	346	220	-	Сава / <i>Sava</i>
Западна Морава ¹⁾ <i>Zapadna Morava</i> ¹⁾	308	308	-	Велику Мораву <i>Velika Morava</i>
Јужна Морава <i>Južna Morava</i> ²⁾	295	295	-	Велику Мораву <i>Velika Morava</i>
Ибар / <i>Ibar</i>	272	272	-	Западну Мораву <i>Zapadna Morava</i>
Бегеј (пловни) <i>Begej (navigable)</i>	244	75	75	Тису / <i>Tisa</i>
Нишава / <i>Nišava</i>	218	151	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Тимок ³⁾ / <i>Timok</i> ³⁾	202	202	-	Дунав / <i>Danube</i>
Велика Морава <i>Velika Morava</i>	185	185	3	Дунав / <i>Danube</i>
Топлица / <i>Toplica</i>	130	130	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Пек ⁴⁾ / <i>Peč</i> ⁴⁾	129	129	-	Дунав / <i>Danube</i>
Бели Дрим / <i>Beli Drim</i>	125	108	-	Дрим / <i>Drim</i>
Ћехотина / <i>Čehotina</i>	125	100	-	Дрину / <i>Drina</i>
Расина / <i>Rasina</i>	92	92	-	Западну Мораву <i>Zapadna Morava</i>
Ситница / <i>Sitnica</i>	90	90	-	Ибар / <i>Ibar</i>

ВАЖНИЈЕ РЕКЕ (наставка)

MAJOR RIVERS (continued)

Река <i>River</i>	Дужина <i>Length</i>		Пловност у Републици Србији <i>Navigability in the Republic of Serbia</i>	Улива се у <i>Discharges into</i>
	укупно <i>Total</i>	у Републици Србији <i>In the Republic of Serbia</i>		
Јабланица / <i>Jablanica</i>	85	85	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Црни Тимок / <i>Crni Timok</i>	84	84	-	Тимок / <i>Timok</i>
Колубара / <i>Kolubara</i>	82	82	-	Саву / <i>Sava</i>
Јадар / <i>Jadar</i>	79	79	-	Дрину / <i>Drina</i>
Јасеница / <i>Jasenica</i>	79	79	-	Велику Мораву <i>Velika Morava</i>
Млава / <i>Mlava</i>	78	78	-	Дунав / <i>Danube</i>
Ђетиња / <i>Đetiња</i>	75	75	-	Западну Мораву <i>Zapadna Morava</i>
Ветерница / <i>Veternica</i>	75	75	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Пуста / <i>Pusta</i>	71	71	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Власина / <i>Vlasina</i>	70	70	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Ресава / <i>Resava</i>	65	65	-	Велику Мораву <i>Velika Morava</i>
Гружа / <i>Gruža</i>	62	62	-	Западну Мораву <i>Zapadna Morava</i>

Извор: Географски факултет, Београд.

1) С Голијском Моравицом.

2) С Биначком Моравом.

3) С Белим Тимок и Трговишким Тимок.

4) С Липом.

Source: Faculty of geography, Belgrade.

1) With Golijška Moravica.

2) With Binačka Morava.

3) With Beli Timok and Timok Trgoviški.

4) With Lipa.

Хидролошке станице у Републици Србији
Hydrological stations in the Republic of Serbia

Извор: Хидрометеоролошки завод Републике Србије / Source: Hydro-meteorological Institute of RS

КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА ВОДА
WATER USAGE AND PROTECTION

мил. m ³	2007	2008	2009	мил. m ³
Коришћење вода				Water use
У насељима ¹⁾	507	476	483	In settlements ¹⁾
У индустрији ²⁾	3 171	3 266	3 387	In industry ²⁾
За наводњавање	92	48	43	For irrigation
Отпадне воде				Wastewater
Из насеља ³⁾	380	376	365	In settlements ³⁾
Из индустрије	3 147	3 207	3 356	In industry
Пречишћене воде				Water treatment
Из насеља	55	48	51	In settlements
Из индустрије	201	173	178	In industry

¹⁾ Укључене су воде за сопствену потрошњу.

²⁾ Искључене су проточне воде у хидроелектранама.

³⁾ Укупне отпадне воде из општина са јавном канализацијом и без ње. Атмосферске воде нису укључене.

¹⁾ Water for own consumption are included.

²⁾ Flowing water in hydropower plants are excluded.

³⁾ Total wastewater from municipalities with or without wastewater collecting system. Atmospheric water are excluded.

КОРИШЋЕЊЕ ВОДА У ПОЉОПРИВРЕДИ И НАНЕТЕ ШТЕТЕ
WATER USE IN AGRICULTURE AND DAMAGES CAUSED

	2005	2008	2009	
Наводњавање				Irrigation
Наводњаване површине, хил. ha	21	26	31	Irrigated area, thous. ha
Поплаве				Floods
Укупно поплављена коришћена пољопривредна површина, хил. ha	438	60	31	Total flooded utilized agricultural area, thous. ha
Одвоњаване површине, хил. ha	2 033	2 236	1 917	Drained area, thous. ha
Број поплављених насеља	227	112	96	Number of flooded settlements
Еродирано земљиште, km ²	1 635	1 221	3 201	Eroded land, km ²

КОРИШЋЕЊЕ ВОДЕ ЗА
НАВОДЊАВАЊЕIRRIGATION WATERS, BY
WATERCOURSES

	Захваћене воде, хиљ. м ³ Captured water, thous. m ³				
	укупно Total	из подземних вода Underground waters	из водотока Waterways	из акумулација и језера Accumulations and ponds	
2008	48 409	2 045	43 333	3 031	2008
2009	43 477	1 280	38 602	3 595	2009
Дунав	31 041	622	29 515	904	Danube
Сава	1 602	48	1 554	-	Sava
Тиса	8 322	210	7 517	595	Tisa
Тимок	308	300	-	8	Timok
Велика Морава	40	32	8	-	Velika Morava
Јужна Морава	2 108	12	8	2 088	Južna Morava
Западна					Zapadna
Морава	3	3	-	-	Morava
Дрина	53	53	-	-	Drina

Линкови институција које се баве индикаторима животне средине: www.sepa.gov.rs – Агенција за заштиту животне средине; www.ekoplan.gov.rs – Министарство заштите животне средине; www.hidmet.gov.rs – Републички хидрометеоролошки завод; www.minpolj.gov.rs – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде / Useful links: [Serbian environmental protection agency – www.sepa.gov.rs](http://www.sepa.gov.rs); [Ministry of environment and spatial planning – www.ekoplan.gov.rs](http://www.ekoplan.gov.rs); [Hydro-meteorological service of Serbia –www.hidmet.gov.rs](http://www.hidmet.gov.rs); [Ministry of agriculture, forestry and water management – www.minpolj.gov.rs](http://www.minpolj.gov.rs).

КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

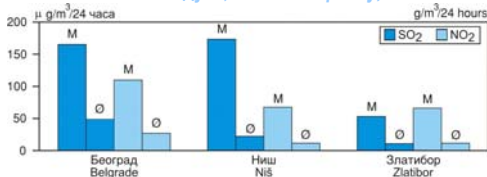
AIR QUALITY

	Пондерисана вредност у $\mu\text{g}/\text{m}^3/24$ часа Weighted value, $\mu\text{g}/\text{m}^3/24$ hours	2007	2008	2009
Београд - Врачар / Belgrade - Врачар				
Сумпор-диоксид / sulfur dioxide		47	46	49
Азот-диоксид / nitrogen dioxide		20	19	26
Дим / smoke		26	24	26
Златибор / Zlatibor				
Сумпор-диоксид / sulfur dioxide		17	14	12
Азот-диоксид / nitrogen dioxide		5	5	6
Дим / smoke		5	4	2

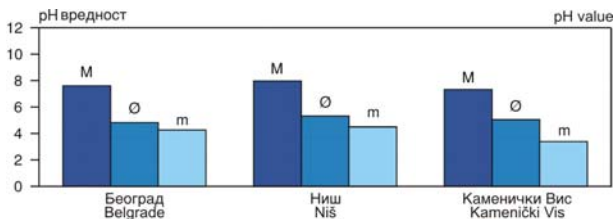
Извор: Републички хидрометеоролошки завод
(www.hidmet.gov.rs).

Source: Hydro-meteorological service of Serbia
(www.hidmet.gov.rs).

Квалитет ваздуха, 2009. / Air quality, 2009

Хемизам падавина, 2009.
Chemical composition of precipitation, 2009

ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ДОБРА,
2009.

PROTECTED NATURAL AREAS,
2009

	Република Србија Republic of Serbia				
	укупно Total	центра- лна Србија Central Serbia	Војво- дина Vojvo- dina	Косово и Метохија Kosovo and Metohia	
Заштићена природна добра¹⁾	462	282	133	47	Protected natural heritage¹⁾
Национални паркови	5	3	1	1	National parks
Паркови природе	16	5	10	1	Natural parks
Предели	16	13	2	1	Landscapes
Резервати	67	39	22	6	Reservations
Споменици природе	316	191	91	34	Nature monuments
Културно-историјски предели	42	31	7	4	Cultural and historical areas

Извор: Завод за заштиту природе Србије (www.zzps.rs)

¹⁾ Закон о заштити природе („Сл. гл. РС“, бр. 36/09)

Source: Institute for Nature Conservation of Serbia (www.zzps.rs)

¹⁾ Law on the Protection of nature (Official Gazette of RS, No. 36/09)

ЗАШТИЋЕНЕ БИЉНЕ И
ЖИВОТИЊСКЕ ВРСТЕ, 2009.PROTECTED PLANT AND
ANIMAL SPECIES, 2009

	Укупно <i>Total</i>	
Строго заштићене и заштићене дивље врсте биљака, животиња и гљива ¹⁾	2 628	Strictly protected and protected wild species of plants, animals and fungi ¹⁾
Строго заштићене дивље врсте	1 760	Strictly protected wild species
Заштићене дивље врсте	868	Protected wild species
Дивље врсте флоре и фауне стављене под контролу коришћења и промета ²⁾	111	Wild flora and fauna under the regulation of use and marketing ²⁾

Извор: Завод за заштиту природе Србије
(www.zzps.rs).

¹⁾ Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гл. РС“, бр. 5/10).

²⁾ Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Сл. гл. РС“, бр. 31/05, 45/05, 22/07, 38/08, 9/09, 17/10).

Source: Institute for Nature Conservation of Serbia
(www.zzps.rs).

¹⁾ Promulgation of Regulation on the Protection on strictly protected and protected wild plants, animals and fungi (Official Gazette of RS, No. 5/10).

²⁾ Decree on putting under control the use and trade of wild flora and fauna (Official Gazette of RS, No. 31/05, 45/05, 22/07, 38/08, 9/09, 17/10).

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ¹⁾NATIONAL PARKS ¹⁾

	Година проглашења <i>Year of proclamation</i>	Површина, ha <i>Area, ha</i>	Надморска висина, m <i>Altitude, m</i>
Ђердап / <i>Đerdap</i>	1974	63 608	70 – 806
Тара / <i>Tara</i>	1981	19 175	1 000 – 1 591
Копаоник / <i>Kopaonik</i>	1981	11 810	640 – 2 017
Фрушка Гора / <i>Fruška Gora</i>	1960	25 393	100 - 539
Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	1986	39 000	1 220 – 2 640

Извор: Завод за заштиту природе Србије.

¹⁾ Закон о националним парковима
(„Сл. гл. РС“, бр. 39/1993).

Source: Institute for Nature Conservation of Serbia.

¹⁾ Law on National Parks (Official Gazette of RS, No. 39/1993).

**ПРИРОДНА И КУЛТУРНА ДОБРА
ПОД МЕЂУНАРОДНОМ
ЗАШТИТОМ**
**NATURAL AND CULTURAL HERITAGE
UNDER INTERNATIONAL
PROTECTION**

Природна и културна добра под заштитом UNESCO-а	UNESCO World Heritage List (whc.unesco.org.)
Културна	Culture
Стари Рас – Сопоћани (1979)	<i>Stari Ras – Monastery of Sopoćani (1979)</i>
Манастир Студеница (1986)	<i>Studnica Monastery (1986)</i>
Средњовековни споменици на Косову: (Дечани – 2004)	<i>Medieval Monuments in Kosovo (Monastery of Dečani – 2004)</i>
Пећка патријаршија – 2006.	<i>Peć Patriarchate – 2006</i>
Грачаница – 2006.	<i>Gračanica Monastery – 2006</i>
Црква Богородице Љевишке – 2006.	<i>The Church of the Holy Virgin of Ljeviš – 2006</i>
Царска палата Феликс Ромулијана код Гамзиграда – 2007.	<i>Royal palace Felix Romuliana near Gamzigrad, 2007</i>
Резервати биосфере	Biosphere reservations
Голија – Студеница (2005) ²⁾	<i>Golija – Studenica Monastery (2005)²⁾</i>
Рамсарска подручја³⁾	Ramsar sites³⁾(www.ramsar.wetlands.org)
Обедска бара (1977)	<i>Obedska bara (1977)</i>
Лудошко језеро (1977)	<i>Ludoško jezero (1977)</i>
Стари Бегеј – Царска бара (1996)	<i>Stari Begej – Carska bara (1996)</i>
Спано Копово (2004)	<i>Slano Kopovo (2004)</i>
Лабудово окно (2006)	<i>Labudovo okno (2006)</i>
Пештерско поље (2006)	<i>Peštersko polje (2006)</i>
Горње Подунавље (2007)	<i>Gornje Podunavlje (2007)</i>
Власина (2007)	<i>Vlasina (2007)</i>
Засавица (2008)	<i>Zasavica (2008)</i>
42 IBA подручја ⁴⁾	<i>42 IBA sites – Important Bird Areas⁴⁾</i>
61 IPA подручја ⁵⁾	<i>61 IPA sites – Important Plant Areas⁵⁾</i>
40 PBA подручја ⁶⁾	<i>40 PBA sites – Prime Butterfly Areas⁶⁾</i>
61 потенцијално EMERALD подручје ⁷⁾⁸⁾	<i>61 potential EMERALD sites⁷⁾⁸⁾</i>

Извор: Завод за заштиту природе Србије.

¹⁾ Закон о ратификацији Конвенције о заштити светске културне и природне баштине („Службени лист СФРЈ 56/1974“).

²⁾ UNESCO програм – MAB (Човек и биосфера).

³⁾ Уредба о ратификацији Конвенције о мочварама које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварца („Службени лист СФРЈ 9/1977“).

⁴⁾ Међународно значајна подручја за птице

⁵⁾ Међународно значајна подручја за биљке

⁶⁾ Одабрана подручја за дневне лептире.

⁷⁾ Међународна еколошка мрежа EMERALD.

⁸⁾ Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Службени гласник РС 102/2007“).

Source: Institute for Nature Conservation of Serbia.

¹⁾ Law on Ratification of the Convention on the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (Official Journal of SFRY, 56/1974“).

²⁾ UNESCO – MAB program (Man and the Biosphere). (www.unesco.org/mab).

³⁾ Decree on the Ratification of the Convention on wetlands of the International Importance, especially as a wading bird habitat (Official Journal of SFRY, 9/1977“).

⁴⁾ IBAs sites - Important Bird Areas.(www.birdlife.org)

⁵⁾ IPAs sites - Important Plant Areas.

(www.plantlifeipa.org)

⁶⁾ PBAs sites - Prime Butterfly Areas.

(www.butterfly-conservation.org)

⁷⁾ EMERALD Network.

⁸⁾ Law on ratification of the Convention of the Conservation of European wild flora and fauna and natural habitats (Official Gazette of RS, 102/2007“).

**IBA ПОДРУЧЈА У РЕПУБЛИЦИ
СРБИЈИ ОД МЕЂУНАРОДНОГ
ЗНАЧАЈА**
**INTERNATIONALLY RECOGNIZED
SERBIAN IBA SITES**

IBA код IBA code	Национално име / National name
1	Горње подунавље / <i>Gornje Podunavlje</i>
2	Језеро Суботица и пешчано земљиште / <i>Subotica lake and sand bank</i>
3	Бечеј – рибањак / <i>Becej fish farm</i>
4	Јегричка / <i>Jegrička</i>
5	Ковилски рит / <i>Koviljski cape</i>
6	Фрушка Гора / <i>Fruška Gora</i>
7	Босутска шума / <i>Bosutska forest</i>
8	Засавица / <i>Zasavica</i>
9	Обедска бара / <i>Obedska bara (pond)</i>
10	Дунавска кречњачка литица / <i>Dunavska krečnjačka litica – Dunav reef</i>
11	Јазово – Мокрин / <i>Jazovo – Mokrin</i>
12	Спано Копово / <i>Slano Kopovo</i>
13	Царска бара / <i>Carska bara (Royal pond)</i>
14	Уздин – рибањак / <i>Uzdin fish farm</i>
15	Вршачки брег / <i>Vršački breg</i>
16	Делиблатска пешчара / <i>Deliblatska peščara</i>
17	Цер-планина / <i>Cer mountain</i>
18	Ваљевске планине / <i>Valjevske mountains</i>
19	Тара – планина / <i>Tara mountain</i>
20	Овчарско-кабларска клисура / <i>Ovčarsko-kablarska klisura, canyon</i>
21	Увац – Милешевка / <i>Uvac – Mileševka</i>
22	Копоник / <i>Kopaonik</i>
23	Проклетије / <i>Prokletije</i>
24	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>
25	Пчиња / <i>Pčinja</i>
26	Власина / <i>Vlasina</i>
27	Јерма / <i>Jerma</i>
28	Сува планина / <i>Suva planina</i>
29	Стара планина – Видиц / <i>Stara planina – Vidic</i>
30	Сићевачка клисура / <i>Sićevačka klisura, canyon</i>
31	Злотска клисура – Дубачница / <i>Zlotska klisura – Dubačnica, canyon</i>
32	Ресавска клисура / <i>Resavska klisura, canyon</i>
33	Дубовац – Рам / <i>Dubovac – Ram</i>
34	Ђердапска клисура / <i>Đerdapaska klisura, canyon</i>
35	Мала Врбица / <i>Mala Vrbica</i>

Извор: Завод за заштиту природе Србије.

Source: Institute for Nature Conservation of Serbia.

АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА И СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ ARCHEOLOGICAL SITES AND CULTURAL MONUMENTS

Најпознатија мезолитска налазишта на територији Србије јесу Власац и Лепенски вир не десној обали Дунава, у Ђердапу. Након овог периода наступа период неолита.

Археолошки налази¹⁾ омогућају да се култура земљорадничко-сточарских заједница на територији Србије подели на четири развојне етапе, и то на:

- старији неолит (култура Протостарчево, око 5300-4800. год. п. н. е.),
- средњи неолит (култура Старчево, око 4800-4400. год. п. н. е.),
- млађи неолит (култура Винча-Тордош, око 4440-3800. год. п. н. е.),
- финални неолит (култура Винча-Плочник, око 3800-3200. год. п. н. е.)

The best known Mesolithic sites on the territory of Serbia are Vlasac and Lepenski Vir on the right riverbank of the Danube, in the place of Đerdap. Thereafter, Neolithic Age followed.

Archeological sites ¹⁾ provides for possible division of the culture of agricultural and cattle breeding communities on the territory of Serbia into four development stages:

- Early Neolithic Age (Protostarčevo culture, about 5300-4800 BC),
- Middle Neolithic Age (Starčevo culture, about 4800-4400 BC),
- Late Neolithic Age (Vinča-Tordoš culture, about 4440-3800 BC),
- Final Neolithic Age (Vinča-Pločnik culture, about 3800-3200 BC).

Винча
Vinča

Лепенски вир – Прародитељка
Lepenski vir – Para-parent, female

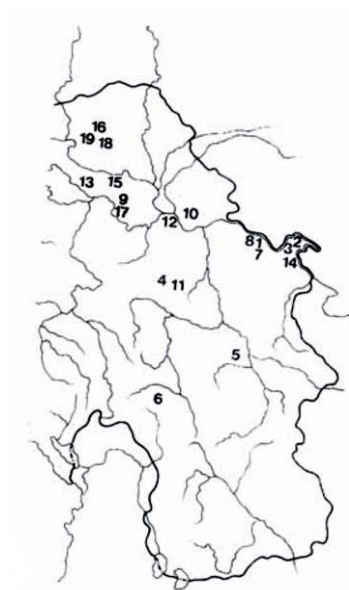
Лепенски вир – Адам
Lepenski vir – Adam

¹⁾ „Културе млађега каменог доба на тлу Србије“ – Драгослав Срејковић (преузето са веб сајта www.rastko.rs).

¹⁾ “Culture of Neolithic Age in Serbia” – Dragoslav Srejović, see website www.rastko.rs.

Распрострањеност неолитских налазишта антрополошког материјала на тлу Републике Србије²⁾

Neolithic sites of anthropological material on the territory of RS ²⁾

1. Лепенски Вир III-а / *Lepenski vir III-a*
2. Ајмана / *Ajmana*
3. Велесница / *Velesnica*
4. Дивостин / *Divostin*
5. Камењар – Ниш / *Kamenjar – Niš*
6. Рудник Косовски / *Rudnik Kosovski*
7. Лепенски Вир III-б / *Lepenski Vir III-b*
8. Падина б-III / *Padina b-III*
9. Златара – Рума / *Zlatara – Ruma*
10. Старчево / *Starčevo*
11. Течић / *Tečić*
12. Винча / *Vinča*
13. Обреж / *Obrež*
14. Ушће Каменичког потока
Ušće Kameničkog potoka
15. Визић – Голокут / *Vizić – Golokut*
16. Доња Брањевина / *Donja Branjevina*
17. Гомолава / *Gomolava*
18. Мостонга – Моштаница
Mostonga – Moštanica
19. Богојево – Банцелапас
Bogojevo – Bancelapas

У централном регистру тренутно су уписана 2283 непокретна културна добра, од тога 2003 споменика културе, 65 просторно културно-историјских целина, 149 археолошких налазишта и 66 знаменитих места.

The Central Registry presently lists 2283 cultural realties, of which 2003 are cultural monuments, 65 spatial cultural and historical wholes, 149 archeological sites and 66 sites of special prominence.

²⁾ Живко Микић, Филозофски факултет, Београд: Прилог антрополошком упознавању неолита у Србији (преузето с веб сајта www.rastko.rs).

²⁾ Živko Mikić, Faculty of Philosophy, Belgrade: Introduction to anthropology of Neolithic Age in Serbia (see website above).

Ред. бр. ³⁾ Registry но. ³⁾	Назив Title	Општина Municipality
Списак археолошких налазишта од изузетног значаја / Mayor archeological sites		
1.	Винча – локалитет Бели брег / <i>Vinča – Beli breg site</i>	Гроцка / <i>Grocka</i>
2.	Виминацијум / <i>Viminacium</i>	Пожаревац / <i>Požarevac</i>
3.	Гамзиград / <i>Gamzigrad</i>	Зајечар / <i>Zaječar</i>
4.	Царичин град / <i>Caricin grad</i>	Лебане / <i>Lebane</i>
5.	Медиана, локалитет Брзи Брод <i>Mediana, Brzi Brod site</i>	Ниш / <i>Niš</i>
6.	Понтес / <i>Pontes</i>	Кладово / <i>Kladovo</i>
7.	Караташ / <i>Karataš</i>	Кладово / <i>Kladovo</i>
8.	Краку Лу Јордан / <i>Kraku lu Jordan</i>	Кучево / <i>Kučevo</i>
9.	Рудна Глава / <i>Rudna Glava</i>	Мајданпек / <i>Majdanpek</i>
10.	Велика хумка / <i>Velika humka</i>	Пожега / <i>Požega</i>
11.	Жидовар / <i>Židovar</i>	Орашац / <i>Orašac</i>
12.	Град-Старчево / <i>Town-Starčevo</i>	Панчево / <i>Pančevo</i>
13.	Басијана / <i>Basijana</i>	Рума / <i>Ruma</i>
14.	Гомолава / <i>Gomolava</i>	Рума / <i>Ruma</i>
15.	Сирмијум / <i>Sirmijum</i>	Сремска Митровица <i>Sremska Mitrovica</i>
16.	Тителски плато / <i>Titelski plato/plateau</i>	Тител / <i>Titel</i>
17.	Челарево / <i>Čelarevo</i>	Бачка Паланка <i>Vačka Palanka</i>
18.	Улпијана, римски муниципијум и ранохришћанско епископско седиште / <i>Ulpijana, Roman municipium and early Christian episcopal seat</i>	Липљан / <i>Lipljan</i>
Списак археолошких налазишта од великог значаја / Main archeological sites		
1.	Градац / <i>Gradac</i>	Баточина / <i>Batočina</i>
2.	Равна – Тимасум Минус / <i>Ravna – Timacum Minus</i>	Књажевац / <i>Knjaževac</i>
3.	Хумска чука / <i>Humska čuka</i>	Ниш / <i>Niš</i>
4.	Пећина Рисовача / <i>Risovača Cave</i>	Аранђеловац <i>Aranđelovac</i>
5.	Кулина (Балајнас) / <i>Kulina (Balajnac)</i>	Мерошина / <i>Merošina</i>
6.	Римска некропола / <i>Rimska nekropola</i>	Пријеполје / <i>Prijepolje</i>
7.	Висибаба, археолошки локалитети: Блашковина, Болница, Варошиште, Весовина и Крчевина, Савинац <i>Visibaba, archeological sites: Blaškovina, Bolnica, Varošište, Vesovina i Krčevina, Savinac</i>	Пожега / <i>Požega</i>
8.	Ремесиана / <i>Remesiana</i>	Бела Паланка <i>Bela Palanka</i>
9.	Дренград / <i>Drengard</i>	Прокупље / <i>Prokuplje</i>

³⁾ Редни број у централном регистру Завода за заштиту споменика културе Републике Србије.

³⁾ Listed as in the central registry of the Institute for protection of cultural monuments of Serbia.

Ред. бр. ³⁾ Registry но. ³⁾	Назив Title	Општина Municipality
10.	Римско утврђење Ледерата / <i>Roman Lederate fortification</i>	Велико Градиште <i>Veliko Gradište</i>
555.	Турски Шанац / <i>Turski šanac</i>	Б. Паланка / <i>B. Palanka</i>
556.	Градина / <i>Gradina</i>	Беочин / <i>Beočin</i>
557.	Град / <i>Grad</i>	Вршац / <i>Vršac</i>
558.	Калакача / <i>Kalakača</i>	Инђија / <i>Indija</i>
559.	Акуминкум / <i>Akuminkum</i>	Инђија / <i>Indija</i>
560.	Михаљевачка шума / <i>Mihaljevačka forest</i>	Инђија / <i>Indija</i>
561.	Црквине / <i>Crkvine</i>	Кањижа / <i>Kanjiža</i>
562.	Градиште / <i>Gradište</i>	Кикинда / <i>Kikinda</i>
563.	Матејски брод / <i>Matejski brod</i>	Нови Бечеј / <i>Novi Bečeј</i>
564.	Кастелум Онагринум / <i>Kastelum Onagrinum</i>	Нови Сад / <i>Novi Sad</i>
565.	Локалитет у Гргуревцима / <i>Grgurevci locality</i>	Сремска Митровица <i>Sremska Mitrovica</i>
566.	Хумка код Варцапове воденице <i>Humka near Varcalove vodeniце/mill</i>	Рума / <i>Ruma</i>
567.	Чапхор / <i>Čaphor</i>	Врбас / <i>Vrbas</i>
568.	Перес / <i>Peres</i>	Суботица / <i>Subotica</i>
569.	Градина на Босуту / <i>Gradina on the Bosut river</i>	Шид / <i>Šid</i>

³⁾ Редни број у централном регистру Завода за заштиту споменика културе Републике Србије.

³⁾ Listed as in the central registry of the Institute for protection of cultural monuments of Serbia.

ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ ПОД ЗАШТИТОМ

PRESERVED RELIGIOUS OBJECTS

Назив културног добра / <i>Cultural object</i>	Број / <i>Number</i>
Манастири / <i>Monastery</i>	132
Православне цркве ¹⁾ / <i>Orthodox church</i> ¹⁾	478
Римокатоличке цркве / <i>Roman Catholic</i>	32
Самостани / <i>Convent</i>	3
Евангелистичке цркве / <i>Evangelist church</i>	4
Џамије / <i>Mosque</i>	12
Синагоге / <i>Synagogue</i>	1
Остали верски објекти ²⁾ / <i>Other religious objects</i> ²⁾	11

Извор: Завод за заштиту споменика културе Републике Србије (www.heritage.org).

¹⁾ Поред српских православних цркава, у овај број улазе руске и румунске православне цркве.

²⁾ Овде су убројане реформаторске, алмашке, русинска гркокатоличка, латинска и друге цркве.

Source: Inst. for protection of cultural monuments of Serbia (www.heritage.org).

¹⁾ Russian and Romanian Orthodox churches included here.

²⁾ Included here: Reformed, Alma, Ruthenia, Greek-Catholic, Latin and other churches.

МАНАСТИРИ У СРБИЈИ ПО
ЕПАРХИЈАМА⁴⁾

SERBIAN EPARCHIES AND
MONASTERIES ⁴⁾

Назив епархије <i>Eparchy</i>	Број манастира <i>Number of monasteries</i>
<i>Укупно / Total</i>	159
Банатска / <i>Banatska</i>	7
Бачка / <i>Vačka</i>	3
Београдска / <i>Beogradska</i>	5
Браничевска / <i>Braničevska</i>	19
Ваљевска / <i>Valjevska</i>	7
Врањска / <i>Vranjska</i>	8
Жичка / <i>Žička</i>	27
Милешевска / <i>Miloševska</i>	3
Нишка / <i>Niška</i>	16
Рашко-призренска / <i>Raško-prizrenska</i>	14
Сремска / <i>Sremska</i>	17
Тимочка / <i>Timočka</i>	7
Шабачка / <i>Šabačka</i>	9
Шумадијска / <i>Šumadijska</i>	17

Сопоћани / *Sopoćani*

Дечани / *Dečani*

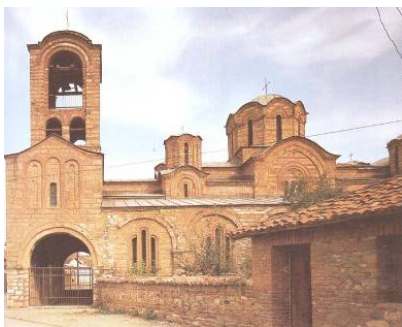
⁴⁾ Извор / Source: www.spc.rs

Пешка патријаршија / *Peška patrijaršija*

Грачаница / *Gračanica*

Црква Богородице Љевишке / *Church Bogorodica Ljeviška*

Милешева – Бели анђео / *Mileševa – Beli anđeo (White angel)*

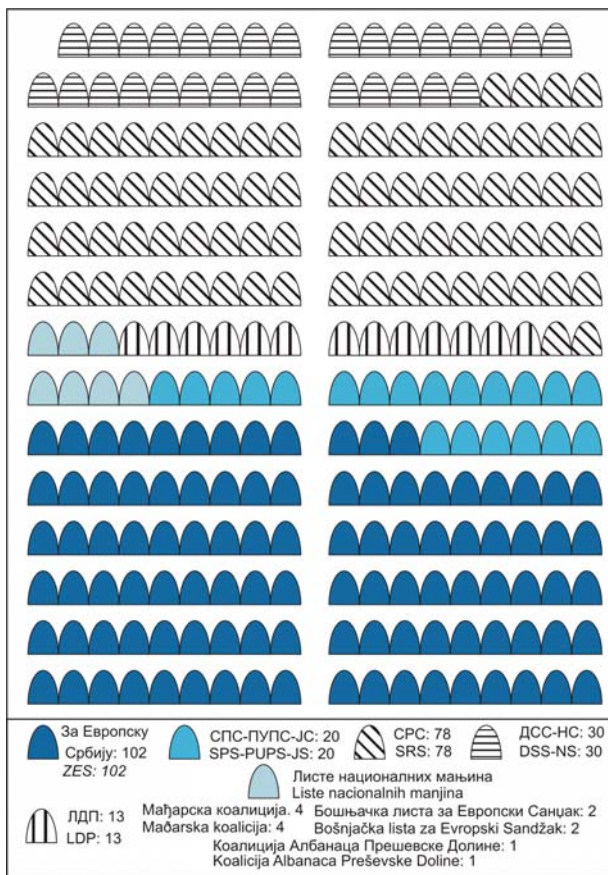

Значајни манастири и цркве на територији АП Косово и Метохија
Major monasteries and churches on AP Kosovo and Metohia

ИЗБОРИ ELECTIONS

Састав народне скупштине Републике Србије, 2008.
National Assembly of the Republic of Serbia, 2008

СТАНОВНИШТВО POPULATION

СТАНОВНИШТВО И ДОМАЋИНСТВА ПРЕМА ПОПИСИМА

POPULATION AND HOUSEHOLDS BY CENSUSES

Република Србија

Republic of Serbia

	1921	1931	1948	1953	1961	
Становништво	4 819 430	5 725 912	6 527 966	6 979 154	7 642 227	Population
Мушко	2 339 348	2 828 106	3 171 201	3 411 534	3 757 437	Male
Женско	2 480 082	2 897 806	3 356 765	3 567 620	3 884 790	Female
Становника на 1 km ²	54,5	64,8	73,9	79,0	86,5	Population per 1 km ²
Домаћинства	985 219	1 157 254	1 485 737	1 616 671	1 929 234	No of households
Лица на 1 домаћинство	4,9	5,0	4,4	4,3	4,0	Members per household

СТАНОВНИШТВО И ДОМАЋИНСТВА ПРЕМА ПОПИСИМА (наставка)

POPULATION AND HOUSEHOLDS BY CENSUSES (continued)

Република Србија

Republic of Serbia

	1971	1981	1991 ¹⁾	2002 ²⁾	
Становништво	8 446 591	9 313 676	9 778 991	7 498 001	Population
Мушко	4 173 735	4 629 327	4 851 189	3 645 930	Male
Женско	4 272 856	4 684 349	4 927 802	3 852 071	Female
Становника на 1 km ²	95,6	105,4	110,7	...	Population per 1 km ²
Домаћинства	2 248 038	2 568 761	2 707 402	2 521 190	No of households
Лица на 1 домаћинство	3,8	3,6	3,6	3,0	Members per household

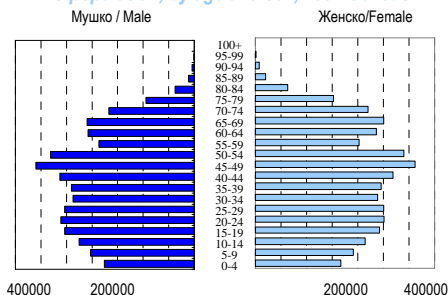
¹⁾ Процењен број за АП Косово и Метохија.

²⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ Estimated data for AP Kosovo and Metohia.

²⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

Становништво Републике Србије, по полу и старости, попис 2002. RS population, by age and sex, 2002 Census

**НАСЕЉА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ И
БРОЈУ СТАНОВНИКА, ПО ПОПИСУ
2002.¹⁾**
**SETTLEMENTS BY SIZE AND
NUMBER OF INHABITANTS, CENSUS
2002 ¹⁾**

Република Србија

Republic of Serbia

	Насеља Settlements		Становништво Population		
	свега All	%	свега All	%	
Укупно	4 706	100,0	7 498 001	100,0	Total
Мање од 200 становника	1 387	29,5	136 074	1,9	Less than 200
200-499	1 335	28,4	449 165	6,0	200-499
500-999	951	20,2	676 843	9,0	500-999
1000-1999	544	11,6	750 303	10,0	1000-1999
2000-4999	309	6,6	930 159	12,4	2000-4999
5000-9999	95	2,0	657 269	8,8	5000-9999
10000-19999	42	0,9	615 941	8,2	10000-19999
20000-49999	25	0,5	748 255	10,0	20000-49999
50000-99999	14	0,3	902 848	12,0	50000-99999
100000-499999	3	0,1	511 502	6,8	100000-499999
500000-999999	-	-	-	-	500000-999999
1000000 и више становника	1	0,0	1 119 642	14,9	1000000 and over

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.
**НАСЕЉА ПРЕМА ТИПУ, БРОЈУ
СТАНОВНИКА И ПОРАСТУ / ПАДУ
БРОЈА СТАНОВНИКА, ПО
ПОПИСИМА 1991–2002.¹⁾**
**SETTLEMENTS BY TYPE, NUMBER OF
INHABITANTS AND INCREASE/DEC-
REASE OF INHABITANTS,
CENSUSES 1991–2002 ¹⁾**

	Укупно Total	Градска Urban	Остала Other	
Број насеља	4 706	169	4 537	Number of settlements
%	100,0	3,6	96,4	%
Број становника	7 498 001	4 225 896	3 272 105	Number of inhabitants
%	100,0	56,4	43,6	%
Насеља према порасту/паду броја становника, 1991–2002 Settlements by increase/decrease of inhabitants, 1991–2002				
Пораст броја становника	834	112	722	Increase of inhabitants
%	17,7	66,3	15,9	%
Пад броја становника	3847	57	3 790	Decrease of inhabitants
%	81,8	33,7	83,5	%
Без промена у броју становника	25	-	25	No changes
%	0,5	-	0,5	%

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

ПРИРОДНО КРЕТАЊЕ
СТАНОВНИШТВА

POPULATION CHANGES

Република Србија

Republic of Serbia

	Живорођени <i>Live births</i>	Умрли / <i>Deaths</i>		Природни прираштај <i>Natural increase</i>	Закључени бракови <i>Marriages</i>	Разведени бракови <i>Divorces</i>
		укупно <i>Total</i>	одојчад <i>Infants</i>			
1953	186 267	84 894	20 186	101 373	70 875	7 952
1961	155 783	697 49	12 917	86 034	70 201	10 609
1971	151 130	76 184	8 027	74 946	77 845	10 111
1981	151 518	87 763	5 309	63 755	69 499	9 797
1991	142 641	97 598	3 079	45 043	57 704	8 372
2002	78 101	102 785	790	-24 684	41 947	9 982
2006	70 997	102 884	525	-31 887	39 756	8 204
2007	68 102	102 805	484	-34 703	41 083	8 622
2008	69 083	102 711	460	-33 628	38 285	8 502
2009	70 299	104 000	492	-33 701	36 853	8 472

ПРИРОДНО КРЕТАЊЕ
СТАНОВНИШТВА (наставак)POPULATION CHANGES
(continued)

Република Србија

Republic of Serbia

	Живорођени <i>Live births</i>	Умрли <i>Deaths</i>	Природни прираштај <i>Natural increase</i>	Просечна старост становништва <i>Population average age</i>			Очекивана дужина живота ¹⁾ <i>Life expectancy¹⁾</i>	
				укупно <i>Total</i>	мушко <i>Male</i>	женско <i>Female</i>	мушке деце <i>Children, male</i>	женске деце <i>Children, female</i>
	на 1000 становника <i>per 1000 inhabitants</i>							
1953	26,6	12,1	14,5	29,4	28,4	29,9	58,7	60,4
1961	20,3	9,1	11,2	30,5	29,6	31,4	62,4	64,9
1971	17,9	9,0	8,9	32,4	31,5	33,3	66,2	70,0
1981	16,2	9,4	6,8	33,7	32,8	34,6	67,8	72,6
1991	14,6	10,0	4,6	34,9	33,9	36,0	68,4	74,2
2002	10,4	13,7	-3,3	40,2	39,0	41,5	69,7	75,0
2006	9,6	13,9	-4,3	40,7	39,4	42,0	70,6	75,9
2007	9,2	13,9	-4,7	40,9	39,6	42,2	70,7	76,2
2008	9,4	14,0	-4,6	41,1	39,7	42,4	71,1	76,3
2009	9,6	14,2	-4,6	41,2	39,9	42,5	71,1	76,4

¹⁾ Вероватна старост коју ће доживети живорођено дете у наведеној години.¹⁾ Life expectancy of a live born child in the specified year.

ОСНОВНИ КОНТИНГЕНТИ И
ИНДИКАТОРИ, 2009.MAIN CONTIGENTS AND INDICATORS
OF POPULATION, 2009

	Република Србија Republic of Serbia				...	
	укупно Total	централна Србија Central Serbia	Војводина Vojvodina	Косово и Метохија Kosovo and Metohia		
Укупно становништво	7 320 807	5 352 451	1 968 356	...		Total population
Просечна старост	41,24	41,41	40,77	...		Average age
Индекс старења ¹⁾	108,6	110,84	102,67	...		Ageing index ¹⁾
Основни контингенти становништва						Main population contingents
Радни (15-64)						Working age (15-64)
Број	4 954 984	3 601 974	1 353 010	...		Number
%	67,68	67,30	68,74	...		%
Пунолетни (18 и више)						Adults (18+)
Број	5 953 327	4 355 070	1 598 257	...		Number
%	81,32	81,37	81,20	...		%
Предшколски (0-6)						Pre-school (0-6)
Број	509 559	374 417	135 142	...		Number
%	6,96	7,00	6,87	...		%
Школообавезни (7-14)						Compulsory education (7-14)
Број	605 446	440 133	165 313	...		Number
%	8,27	8,22	8,40	...		%
Фертилни (15-49)						Fertile age (15-49)
Број	1 691 363	1 232 192	459 171	...		Number
%	23,10	23,02	23,33	...		%
Очекивано трајање живота живорођене деце						Life expectancy of live born child
Мушко	71,11	71,58	69,58	...		Male
Женско	76,40	76,58	75,68	...		Female

¹⁾ Однос старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва.

¹⁾ Ratio between old-age (60+) and young (0-19) population.

**СТАНОВНИШТВО ПРЕМА
НАЦИОНАЛНОЈ ИЛИ ЕТНИЧКОЈ
ПРИПАДНОСТИ, ПО ПОПИСУ 2002.**
**POPULATION BY NATIONAL AND
ETHNIC AFFILIATION,
CENSUS 2002**

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>				...	Total
	укупно <i>Total</i>	централна Србија <i>Central Serbia</i>	Војводина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>		
Укупно	7 498 001	5 466 009	2 031 992			
Срби	6 212 838	4 891 031	1 321 807		...	Serbs
Црногорци	69 049	33 536	35 513		...	Montenegrins
Југословени	80 721	30 840	49 881		...	Yugoslavs
Албанци	61 647	59 952	1 695		...	Albanians
Бошњаци	136 087	135 670	417		...	Bosniaks
Бугари	20 497	18 839	1 658		...	Bulgarians
Буњевци	20 012	246	19 766		...	Bunians
Власи	40 054	39 953	101		...	Vlachs
Горанци	4 581	3 975	606		...	Goranci
Мађари	293 299	3 092	290 207		...	Hungarians
Македонци	25 847	14 062	11 785		...	Macedonians
Муслимани	19 503	15 869	3 634		...	Moslems
Немци	3 901	747	3 154		...	Germans
Роми	108 193	79 136	29 057		...	Romanies
Румуни	34 576	4 157	30 419		...	Romanians
Руси	2 588	1 648	940		...	Russians
Русини	15 905	279	15 626		...	Ruthenians
Словаци	59 021	2 384	56 637		...	Slovaks
Словенци	5 104	3 099	2 005		...	Slovenes
Украјинци	5 354	719	4 635		...	Ukraines
Хрвати	70 602	14 056	56 546		...	Croats
Чеси	2 211	563	1 648		...	Czechs
Остали	11 711	6 400	5 311		...	Other
Неизјашњени и неопређени	107 732	52 716	55 016		...	Non-declared and undefined
Регионална припадност	11 485	1 331	10 154		...	Regional affiliation
Непознато	75 483	51 709	23 774		...	Unknown

ЗАПОСЛЕНОСТ И ЗАРАДЕ EMPLOYMENT AND SALARIES AND WAGES

СТАНОВНИШТВО ПРЕМА
АКТИВНОСТИ¹⁾, 2009.

POPULATION BY
ACTIVITY ¹⁾, 2009

	Република Србија Republic of Serbia				
	укупно Total	централна Србија Central Serbia	Војводина Vojvodina	Косово и Метохија Kosovo and Metohia	
Укупно	7 528 262	5 520 681	2 007 581	...	Total
Становништво старо 15 и више година	6 350 328	4 655 916	1 694 412	...	Population aged 15+
Становништво млађе од 15 година	1 177 934	864 765	313 169	...	Population aged under 15
Активно	3 119 419	2 323 508	795 910	...	Active
Запослено	2 616 437	1 955 135	661 302	...	Employed persons
У пољопривреди	623 223	479 270	143 953	...	of which: agricultural population
Незапослено	502 982	368 374	134 608	...	Unemployed persons
Неактивно	3 230 909	2 332 408	898 502	...	Inactive
Желе и могу да раде	296 427	204 800	91 627	...	Desire and able to work
Желе, али не могу да раде	144 702	99 809	44 893	...	Desire but not capable
Не желе да раде	2 227 945	1 593 301	634 644	...	Do not desire to work
Стари 75 и више година	561 835	434 497	127 338	...	Aged 75+
Стопе за лица радног узраста (15-64 године) (по дефиницији ILO-а)					Rates for working age population (15-64) (by ILO)
Стопа активности	60,6	61,7	57,9	...	Rate of activity
Стопа запослености	50,4	51,3	47,9	...	Rate of employment
Стопа незапослености	16,9	16,8	17,3	...	Rate of unemployment
Стопа неактивности	39,4	38,3	42,1	...	Rate of inactivity

¹⁾ Извор: Анкета о радној снази.

¹⁾ Source: Labor Force Survey.

ЗАПОСЛЕНИ¹⁾, 2005–2009.EMPLOYED PERSONS¹⁾, 2005–2009

Република Србија ²⁾ Годишњи просек хиљ.	2005	2006	2007	2008	2009	Republic of Serbia ²⁾ Annual average thousand
Запослени, укупно	2 068 964	2 025 627	2 002 344	1 999 476	1 889 085	Employed persons, total
Предузећа, установе, задруге и организа- ције	1 546 471	1 471 750	1 432 851	1 428 457	1 396 792	Enterprises, instituti- ons, co-operatives and organizations
A Пољопривреда, шумарство и водопривреда	63 887	58 336	54 090	48 505	45 091	A Agriculture, forestry and water works supply
Б Рибарство	1 171	1 059	1 055	1 023	1 038	B Fishing
В Вађење руда и камена	30 552	28 664	23 498	23 317	22 287	C Mining and quarrying
Г Прерађивачка индустрија	459 950	420 957	391 897	370 354	339 428	D Manufacturing
Д Произв. ел. енер- гије, гаса и воде	45 554	43 676	45 000	45 786	45 817	E Electricity, gas and water supply
Ђ Грађевинарство	88 063	85 512	82 759	82 569	78 936	F Construction
Е Трговина на велико и мало, поправка	204 730	197 808	196 216	199 495	193 065	G Wholesale and retail trade, repair
Ж Хотели и ресторани	26 964	24 736	24 290	23 644	22 520	H Hotels and r estaurants
З Саобраћај, складиштење и везе	115 961	110 161	109 066	108 431	106 739	I Transport, storage and communications
И Финансијско посредовање	29 264	29 979	30 663	32 775	36 670	J Financial intermediation
Ј Послови с некретнинама, изнајмљивање	62 942	67 139	66 636	74 662	79 783	K Real estate, renting activities
К Државна управа и социјално осигурање	71 119	69 065	68 669	69 442	71 222	L Public administration and social insurance
Л Образовање	129 149	125 437	129 421	132 982	134 795	M Education
Љ Здравствени и социјални рад	166 174	157 720	157 080	160 587	162 369	N Health and social work
М Друге комуналне, друштвене и личне услуге	50 992	51 503	52 514	54 887	57 035	O Other community, social and personal service activities
Лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	522 493	553 877	569 494	571 019	492 293	Individual entrepreneurs and their employees

¹⁾ Обухваћени су запослени у свим секторима својине.²⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ Employed persons in all sectors of ownership included.²⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

КОРИСНИЦИ ПЕНЗИЈА,
2005–2009.

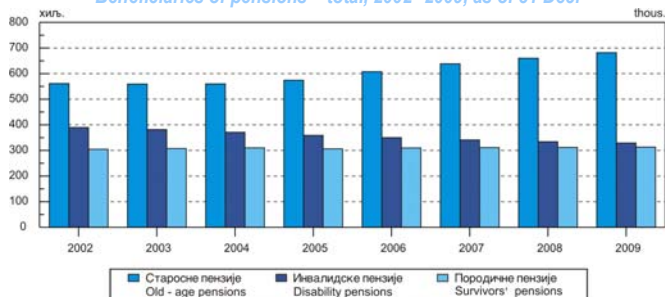
Стање 31. децембра

PENSION BENEFICIARIES,
2005–2009

As of 31 December

	2005	2006	2007	2008	2009	
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања запослених, укупно	1 239 573	1 267 574	1 290 611	1 306 394	1 324 338	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of employed, total
Старосне пензије	574 071	607 533	638 556	660 221	681 908	Old-age
Инвалидске пензије	359 219	350 166	340 900	334 282	329 298	Disability
Породичне пензије	306 283	309 875	311 155	311 891	313 132	Survivor pension
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања пољопривредника, укупно	224 178	229 500	229 241	223 128	224 999	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of agricultural workers, total
Старосне пензије	189 417	193 519	192 734	186 854	187 479	Old-age
Инвалидске пензије	11 949	12 086	12 134	12 126	12 599	Disability
Породичне пензије	22 812	23 688	24 204	24 006	24 802	Survivor pension
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања самосталних делатности	45 225	47 181	49 872	50 959	54 450	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of individual entrepreneurs, total
Старосне пензије	16 542	18 024	20 051	21 459	23 945	Old-age
Инвалидске пензије	15 524	15 684	15 888	15 772	16 218	Disability
Породичне пензије	13 159	13 473	13 933	13 728	14 287	Survivor pension

Корисници пензија – укупно, 2002–2009, стање 31.12.
Beneficiaries of pensions – total, 2002–2009, as of 31 Dec.

ПРОСЕЧНЕ ПЕНЗИЈЕ, 2005–2009.

Република Србија

РСД

AVERAGE PENSIONS, 2005–2009

Republic of Serbia

RSD

	2005	2006	2007	2008	2009	
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања запослених, укупно	11 650	13 406	14 996	19 386	21 714	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of employed, total
Старосне пензије	13 896	15 885	17 635	22 634	25 224	Old-age
Инвалидске пензије	10 812	12 425	13 869	17 916	20 045	Disability
Породичне пензије	8 494	9 776	10 948	14 200	15 964	Survivor pension
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања пољопривредника, укупно	3 497	5 011	5 613	7 250	8 139	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of agricultural workers, total
Старосне	3 583	5 142	5 762	7 446	8 365	Old-age
Инвалидске пензије	3 771	5 433	6 105	7 908	8 891	Disability
Породичне пензије	2 593	3 749	4 159	5 374	6 020	Survivor pension
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања самосталних делатности	11 357	13 002	14 533	18 969	21 283	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of individual entrepreneurs, total
Старосне пензије	13 295	15 206	16 953	22 075	24 669	Old-age
Инвалидске пензије	11 878	13 499	14 991	19 354	21 514	Disability
Породичне пензије	8 338	9 548	10 652	13 860	15 503	Survivor pension

**НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПРЕМА
СТЕПЕНУ СТРУЧНОГ
ОБРАЗОВАЊА¹⁾, 2008. И 2009.**
**Стање 31. децембра
хил.**
**UNEMPLOYED PERSONS BY
EDUCATIONAL ATTAINMENT ¹⁾,
2008 AND 2009**
**As of 31 December
thous.**

	Незапослени <i>Unemployed</i>		Total
	2008 ¹⁾	2009 ¹⁾	
Укупно	727 621	730 372	
Високо, више и средње стручно образовање	257 391	270 027	University, higher, and secondary vocational education
Висококвалификовани и квалификовани	203 043	204 193	Highly skilled and skilled
Приучени (полуквалификовани) и са нижим стручним образовањем	38 787	37 992	Semi-skilled and lower professional education
Неквалификовани	228 400	218 160	Unskilled
Жене			Women
Свега	392 733	286 125	All
Високо, више и средње стручно образовање	161 160	166 057	University, higher and secondary professional education
Висококвалификовани и квалификовани	85 355	83 524	Highly skilled and skilled
Приучени (полуквалификовани) и ниже стручно образовање	21 888	20 797	Semi-skilled and lower professional education
Неквалификовани	124 330	115 747	Unskilled

Извор: Национална служба за запошљавање.

¹⁾ Сходно члану 4. Закона о запошљавању и осигурању
за случај незапослености („Службени гласник РС”,
бр. 71/03 и 84/04).

Source: National Employment Service.

¹⁾ Pursuant to Article 4 of the Law on employment and
insurance in case of unemployment, (Official gazette of
RS, no 71/03 and 84/04).

**ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ,
ПРЕМА ПОЛУ¹⁾**
**AVERAGE SALARIES AND WAGES
OF EMPLOYED, BY SEX ¹⁾**

	RSD			RSD			
	Укупно <i>Total</i>	Жене <i>Females</i>	Мушкар- ци <i>Males</i>	Укупно <i>Total</i>	Жене <i>Females</i>	Мушкар- ци <i>Males</i>	
	Септембар 2008 <i>September 2008</i>			Септембар 2009 <i>September 2009</i>			
Република Србија	45 406	44 188	46 434	47400	46489	48197	Republic of Serbia
Централна Србија	45 777	44 566	46 796	47903	46990	48691	Central Serbia
Град Београд	56 250	53 713	58 596	58718	56295	61023	City of Belgrade
Војводина	44 364	43 134	45 410	45982	45107	46771	Vojvodina
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

¹⁾ Извор: Полугодишње истраживање РАД-1/П.

¹⁾ Source: Semiannual Survey RAD-1/P.

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ,
 ПРЕМА СТЕПЕНУ СТРУЧНЕ
 СПРЕМЕ¹⁾

 AVERAGE SALARIES OF
 EMPLOYED BY EDUCATIONAL
 ATTAINMENT ¹⁾

РСД

RSD

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>					Република Србија <i>Republic of Serbia</i>					
	централна Србија <i>Central Serbia</i>				Косо- во и Мето- дина <i>Koso- vo and Me- tohia</i>	централна Србија <i>Central Serbia</i>				Косо- во и Мето- дина <i>Koso- vo and Me- tohia</i>	
	укупно <i>Total</i>	свега <i>All</i>	град Београд <i>City of Bel- grade</i>	Вој- во- дина <i>Voj- vo- dina</i>		укупно <i>Total</i>	свега <i>All</i>	град Београд <i>City of Bel- grade</i>	Вој- во- дина <i>Voj- vo- dina</i>		
					Септембар 2008. <i>September 2008</i>					Септембар 2009. <i>September 2009</i>	
Укупно	45406	45777	56250	44364	...	47400	47903	58718	45982	...	Total
Висока стручна спрема	75370	75716	87573	74312	...	78194	78878	91993	76116	...	University education
Виша стручна спрема	51094	50910	59851	51632	...	53191	53315	64086	52825	...	Higher education
Средња стручна спрема	41219	41635	48444	40109	...	42161	42958	49703	40127	...	Secondary technical education
Нижа стручна спрема	27024	27536	34108	25880	...	27666	27909	33612	27065	...	Lower professional education
Висококвалификовани	47614	47703	55422	47213	...	48346	48062	54895	49722	...	Highly skilled worker
Квалификовани	35024	34790	42365	35706	...	36007	35621	43268	37198	...	Skilled worker
Полуквалификовани	28984	28288	30651	31344	...	29418	28905	30081	31223	...	Semi-skilled worker
Неквалификовани	25153	24151	28155	27129	...	26107	25053	29166	28255	...	Unskilled worker

¹⁾ Извор: Полугодишње истраживање РАД-1/П.

¹⁾ Source: Semiannual Survey RAD-1/P.

ЛАНЧАНИ ИНДЕКСИ НОМИНАЛНИХ И РЕАЛНИХ ПРОСЕЧНИХ НЕТО ЗАРАДА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 2005-2009.

CHAIN INDICES OF NOMINAL AND REAL AVERAGE NET SALARIES AND WAGES, 2005-2009

претходна година = 100

Previous year = 100

	Ланчани индекси номиналних просечних нето зарада <i>Chain indices of nominal average net salaries and wages</i>	Ланчани индекси реалних просечних нето зарада ¹⁾ <i>Chain indices of real average net salaries and wages¹⁾</i>	
2005	123,6	106,4	2005
2006	124,4	111,4	2006
2007	127,9	119,5	2007
2008	118,0	103,9	2008
2009	108,8	100,2	2009

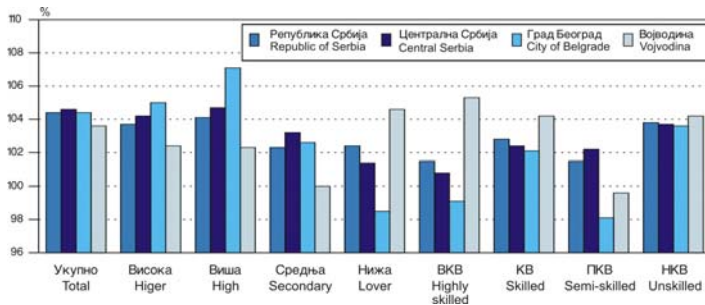
¹⁾ Индекси реалних просечних нето зарада представљају однос између индекса номиналних просечних нето зарада и индекса трошкова живота.

Извор: Месечно истраживање РАД-1/П.

¹⁾ Real indices of average net salaries and wages represent the ratio of nominal average net S&W index and costs of living index.

Source: Monthly Survey RAD-1/P.

Индекси просечних зарада запослених код правних лица 2009/2008, према степену стручне спреме *Indices of average salaries and wages, employed with legal entities, 2009/2008, by educational attainment*

Извор: Полугодишње истраживање РАД-1/П.

Source: Semiannual Survey RAD-1/P.

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ И ИНДЕКСИ
НОМИНАЛНИХ И РЕАЛНИХ ПРО-
СЕЧНИХ ЗАРАДА, ПО ОБЛАСТИМА
ДЕЛАТНОСТИ, 2008. И 2009.

AVERAGE SALARIES AND WAGES,
INDICES OF NOMINAL AND REAL
AVERAGE S&W, BY ACTIVITIES,
2008 AND 2009

РСД

RSD

	Просечне бруто зараде		Просечне нето зараде		Ланчани индекси ²⁾ просечних бруто зарада, 2009 (предходна година =100)		Total
	Average gross s&w		Average net s&w		Indices of average gross s&w, 2009		
	2008	2009 ¹⁾	2008	2009 ¹⁾	номи- нални Nominal	реални Real	
Укупно	45 674	44 147	32 746	31 733	108,8	100,2	Total
Пољопривреда, шумарство и водопривреда	37 204	38 421	26 696	27 582	104,3	96,0	Agriculture, forestry and water works supply
Рибарство	29 113	27 147	20 921	19 569	94,2	86,7	Fishing
Вађење руда и камена	55 835	61 226	39 729	43 650	110,0	101,3	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	36 540	35 166	26 391	25 539	105,5	97,1	Manufacturing
Производња ел. енергије, гаса и воде	57 886	62 227	41 222	44 239	107,5	99,0	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	42 271	37 897	30 178	27 175	103,3	95,1	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	42 367	32 746	30 561	23 757	118,7	109,3	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	30 234	24 895	21 800	18 176	123,9	114,1	Hotels and restaurants
Саобраћај, складиштење и везе	48 758	51 350	35 046	36 880	108,3	99,7	Transport, storage and communications

Извор: Месечно истраживање РАД-1/П.

Source: Monthly Survey RAD-1/P.

**ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ И ИНДЕКСИ
НОМИНАЛНИХ И РЕАЛНИХ ПРО-
СЕЧНИХ ЗАРАДА, ПО ОБЛАСТИМА
ДЕЛАТНОСТИ, 2008. И 2009.**

(наставак)

РСД

**AVERAGE SALARIES AND WAGES,
INDICES OF NOMINAL AND REAL
AVERAGE S&W, BY ACTIVITIES,
2008 AND 2009**

(continued)

RSD

	Просечне бруто зараде		Просечне нето зараде		Ланчани индекси ²⁾ просечних бруто зарада, 2009 (предходна година =100)		
	<i>Average gross s&w</i>		<i>Average net s&w</i>		<i>Indices of average gross s&w, 2009</i>		
	2008	2009 ¹⁾	2008	2009 ¹⁾	номи- нални <i>Nominal</i>	реални <i>Real</i>	
Финансијско посредовање	91 023	94 568	65 419	67 899	109,8	101,1	Financial intermediation
Послови с некретнинама, изнајмљивање	52 116	46 840	37 531	33 851	110,8	102,0	Real estate, renting activities
Државна управа и социјално осигурање	54 273	55 363	38 730	39 494	102,0	93,9	Public administration; social insurance
Образовање	48 299	49 958	34 451	35 666	103,8	95,6	Education
Здравствени и социјални рад	48 864	50 444	34 878	36 030	104,7	96,4	Health and social work
Друге комуналне, друштвене и личне услуге	44 281	42 267	31 674	30 335	108,2	99,6	Other community, social and personal service activities

Извор: Месечно истраживање РАД-1/П.

Source: Monthly Survey RAD-1/P.

¹⁾ Од јануара 2009. године Републички завод за статистику је проширио обухват јединица посматрања. Поред зарада исплаћених запосленима код правних лица, при израчунавању просечних зарада, узимају се у обзир и зараде исплаћене запосленима код предузетника.

²⁾ Приликом израчунавања индекса, подаци за 2008. годину прерачунати су према методологији која се примењује од јануара 2009. године.

¹⁾ From Jan. 2009 SORS has extended coverage of observation units. Apart from s&w paid to employees with legal persons (incorporated enterprises), for estimating s&w average, taken into account were also unincorporated enterprises.

²⁾ For index calculations, 2008 data were re-calculated according to the methodology applied from Jan. 2009.

ПОТРОШЊА СТАНОВНИШТВА
INDIVIDUAL CONSUMPTION

ПОТРОШАЧКА КОРПА ЗА
ЧЕТВОРОЧЛАНО ДОМАЋИНСТВО
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ,
ПО МЕСЕЦИМА, 2010.

BASKET OF COMMODITIES,
4-MEMBER HOUSEHOLD IN RS,
BY MONTHS, 2010

РСД

RSD

Месец	Потрошачка корпа <i>Basket of commodities</i>		Просечна зарада без пореза и доприноса <i>Average taxdeducted s&w</i>	Однос потрошачке корпе и зараде <i>Basket of commodities – salaries and wages ratio</i>		Month
	просечна <i>Average</i>	мини- мална <i>Minimal</i>		просечна <i>Average</i>	мини- мална <i>Minimal</i>	
Јануар	36 067,49	22 342,16	29 929	1,21	0,75	January
Фебруар	36 196,45	22 469,58	32 336	1,12	0,69	February
Март	36 202,56	22 542,53	33 508	1,08	0,67	March
Април	37 070,48	23 273,94	34 952	1,06	0,67	April
Мај	37 843,57	24 113,52	33 463	1,13	0,72	May
Јун	37 414,63	23 956,57	34 161	1,10	0,70	June
Јул	37 825,98	24 125,05	34 591	1,09	0,70	July
Август	38 360,42	24 365,85	33 955	1,13	0,72	August
Септембар	38 596,17	24 590,05	34 570	1,12	0,71	September
Октобар	38 390,85	24 516,93	34 422	1,12	0,71	October
Новембар	39 499,18	25 204,86	34 444	1,15	0,73	November
Децембар	39 779,09	25 417,95	39 580	1,01	0,64	December

ЦЕНЕ PRICES

ИНДЕКСИ ЦЕНА НА МАЛО

Република Србија
база 2005 = 100

	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Септ.	Окт.	Нов.	Дец.
	Jan.	Feb.	March	April	May	June	July	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1999	15,2	15,5	15,7	16,3	16,5	16,7	17,0	17,6	19,9	21,6	22,0	21,8
2000	21,8	22,2	22,8	23,6	24,6	25,8	26,5	27,7	29,9	37,8	45,0	46,2
2001	47,7	49,3	49,8	54,4	55,5	57,6	59,0	60,6	61,4	63,0	64,0	65,0
2002	65,3	66,0	66,6	67,2	67,4	67,8	70,6	70,8	71,5	72,6	74,0	74,6
2003	75,2	75,7	76,0	76,4	76,9	77,4	77,9	78,3	78,8	79,2	79,9	80,4
2004	80,8	81,5	81,8	82,5	83,4	84,6	85,8	86,3	87,8	88,2	89,2	91,5
2005	93,9	95,3	96,1	96,9	98,0	98,8	100,7	101,1	102,3	104,0	105,3	107,6
2006	108,1	109,6	110,0	111,9	113,7	113,7	113,6	114,4	114,1	113,7	114,6	114,7
2007	115,1	115,3	116,1	117,1	118,8	119,5	120,2	121,6	122,6	123,3	124,7	126,3
2008	127,4	128,3	129,8	131,2	132,6	134,0	134,2	134,4	134,7	136,3	136,2	134,8
2009	138,8	142,0	142,7	144,3	146,4	147,1	146,8	147,0	147,4	147,3	148,7	148,7
2010	149,9	150,9	153,2	154,9	156,4	156,5	157,1	158,7	160,2	161,8	164,8	165,9

RETAIL PRICES' INDICES

Republic of Serbia
base 2005 = 100

ИНДЕКСИ ЦЕНА

Република Србија
база претходна година = 100

PRICE INDICES

Republic of Serbia
Previous year = 100

Цене на мало <i>Retail prices</i>	Трошкови живота <i>Consumer prices</i>	Цене произвођача индустријских производа <i>Producers' prices of industrial products</i>	Цене произвођача производа пољопривреде и рибарства <i>Producers' prices of agricultural and fishing products</i>	Цене угоститељских услуга <i>Prices of catering trade services</i>
1999	141,1	143,5	143,2	143,1
2000	170,0	179,6	202,6	255,3
2001	191,8	193,3	187,7	171,2
2002	119,5	116,6	108,8	101,1
2003	111,7	109,9	104,6	100,5
2004	110,1	111,4	109,1	110,0
2005	116,5	116,2	114,2	115,6
2006	112,7	111,7	113,3	109,2
2007	106,8	107,0	105,9	116,7
2008	110,9	113,5	112,4	126,3
2009	110,1	108,6	105,6	95,6
2010	108,6	106,8	112,7	114,9

ПОЉОПРИВРЕДА
AGRICULTURE

ЛАНЧАНИ ИНДЕКСИ
ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ,
УКУПНО

CHAIN INDICES OF
AGRICULTURAL PRODUCTION,
TOTAL

претходна година = 100

Previous year = 100

	2005	2006	2007	2008	2009	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА						REPUBLIC OF SERBIA
Пољопривреда, укупно¹⁾	95,0	99,7	92,0	108,5	101,0	Agriculture, total¹⁾
Билна производња	94,1	97,4	82,2	123,3	103,6	Crop production
Ратарство	98,4	92,9	76,9	129,8	102,4	Crop farming
Воћарство	75,5	126,8	110,7	98,4	108,3	Fruit growing
Виноградарство	56,7	149,4	98,3	105,6	115,6	Viticulture
Сточарство	102,3	97,4	100,4	97,1	96,5	Livestock breeding
Централна Србија						Central Serbia
Пољопривреда, свега¹⁾	91,5	99,9	91,5	106,6	103,0	Agriculture, all¹⁾
Билна производња	88,0	99,5	81,8	121,9	106,3	Crop production
Ратарство	94,5	90,9	71,6	135,0	105,3	Crop farming
Воћарство	72,1	131,2	112,2	97,6	107,2	Fruit growing
Виноградарство	54,5	158,3	96,3	103,8	117,1	Viticulture
Сточарство	100,6	95,9	96,3	96,7	98,5	Livestock breeding
Војводина						Vojvodina
Пољопривреда, свега¹⁾	100,2	99,5	92,8	111,2	98,3	Agriculture, all¹⁾
Билна производња	101,5	95,3	82,6	124,8	100,8	Crop production
Ратарство	102,2	94,6	81,4	126,0	100,1	Crop farming
Воћарство	97,3	107,1	102,4	104,2	114,9	Fruit growing
Виноградарство	65,8	117,9	107,9	112,9	110,0	Viticulture
Сточарство	106,2	100,7	108,9	97,8	92,9	Livestock breeding
Косово и Метохија						Kosovo and Metohia
Пољопривреда, свега	Agriculture, all

¹⁾ Индекси су израчунати на основу индексне листе у коју је укључено 56 економски важних пољопривредних производа за које статистика утврђује производњу. За пондерационе коефицијенте узети су помични трогодишњи просеци цена произвођача Републике Србије. Индекс укупне пољопривредне производње израчунат је на бази финалне нето производње.

¹⁾ Indices calculated on the basis of the index list which includes 56 economic important agricultural products, the production of which has been statistically determined. Three-year variable mean values of producers' prices in the Republic of Serbia were taken as weighting coefficients. Total agricultural production index was calculated on the basis of final net production.

ОПШТИ ПРЕГЛЕД РАЗВОЈА
ПОЉОПРИВРЕДЕ, 2005–2009.SUMMARY OF AGRICULTURAL
TRENDS, 2005–2009

	2005	2006	2007	2008	2009	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Неки показатељи развоја пољопривреде						
Selected indicators of agricultural development						
Индекси производње, нето (2005=100)	100,0	99,7	91,8	99,6	100,6	Production indices, net (2005=100)
Привредна друштва и земљорадничке задруге, број	974	903	833	812	793	Enterprises and cooperatives, number
Породична газдинства, број	778 891	778 891	778 891	778 891	778 891	Family holdings, number
Трактори, хиљ.	Tractors, thousand
Привредна друштва и земљо- радничке задруге	7,6	6,8	6,3	5,8	5,3	Enterprises and cooperatives
Условна грла стоке, хиљ.	1 571	1 602	1 574	1 551	1 516	Livestock units, thousand
Породична газдинства	1 443	1 469	1 440	1 428	1 380	Family holdings
Пољопривредна површина, хиљ. ha	5 112	5 105	5 092	5 093	5 097	Agricultural area, thous. ha
Породична газдинства	4 084	4 071	4 103	4 157	4 216	Family holdings
Оранице и баште, хиљ. ha	3 330	3 318	3 299	3 303	3 301	Arable land, thous. ha
Породична газдинства	2 790	2 773	2 795	2 845	2 889	Family holdings
Процент учешћа у реализацији и откупу						Percentage share in sales and purchase
Привредна друштва и земљорадничке задруге	51	52	48	48	49	Enterprises and cooperatives
Породична газдинства	49	48	52	52	51	Family holdings

БИЉНА ПРОИЗВОДЊА

CROP PRODUCTION

хил. т

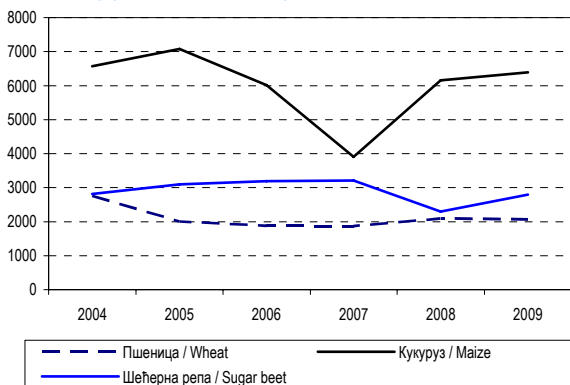
thous. t

	2005	2006	2007	2008	2009	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Производња						Production
Пшеница	2 007	1 875	1 864	2 095	2 067	Wheat
Раж	16	15	11	13	13	Rye
Кукуруз	7 085	6 016	3 905	6 158	6 396	Maize
Сунцокрет	351	385	295	454	377	Sunflower
Дуван	11	11	11	11	10	Tobacco
Шећерна репа	3 101	3 189	3 206	2 300	2 798	Sugar beet
Кромпир	970	930	743	844	898	Potatoes
Шљиве	304	556	681	607	663	Plums
Јабукe	198	240	245	236	232	Apples
Грожђе	241	359	353	373	431	Grapes

БИЉНА ПРОИЗВОДЊА (наставак)

CROP PRODUCTION (continued)

	2005	2006	2007	2008	2009	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Принос по ha, t (по стаблу, чокоту, kg)						Yield per ha, t (per tree/stem, vine, kg)
Пшеница	3,6	3,5	3,3	4,3	3,6	Wheat
Раж	2,2	2,2	2,0	2,6	2,4	Rye
Кукуруз	5,8	5,1	3,2	4,8	5,3	Maize
Сунцокрет	1,8	2,1	1,9	2,4	2,4	Sunflower
Дуван	1,6	1,6	1,4	1,5	1,6	Tobacco
Шећерна репа	48,2	44,6	40,6	47,8	45,6	Sugar beet
Кромпир	11,4	11,0	9,3	10,4	11,5	Potatoes
Шљиве	7,1	13,3	16,2	14,5	15,9	Plums
Јабукe	13,4	16,4	16,3	15,5	18,1	Apples
Грожђе	0,7	1,1	1,1	1,2	1,5	Grapes

Биљна производња у Републици Србији, 2003-2009.
 Crop production in the Republic of Serbia, 2003-2009

 БРОЈ СТОКЕ¹⁾

 NUMBER OF LIVESTOCK ¹⁾

хиљ.

thous.

	2005	2006	2007	2008	2009	
--	------	------	------	------	------	--

РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA

Говеда	1 079	1 106	1 087	1 057	1 002	Cattle
Свиње	3 165	3 999	3 832	3 594	3 631	Pigs
Овце	1 576	1 556	1 606	1 605	1 504	Sheep
Живина	16 631	16 595	16 422	17 188	22 821	Poultry

¹⁾ Од 2006. године са стањем на дан 01. децембар.

¹⁾ Since 2006 the state is respective as of 1 December.

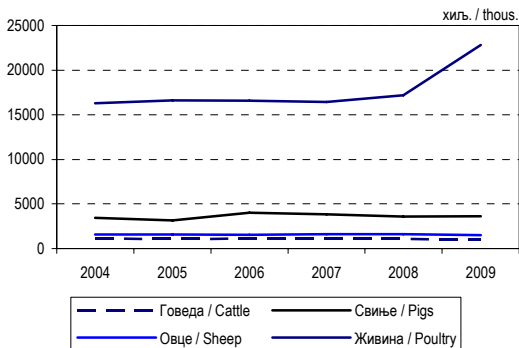
ПРОИЗВОДЊА МЕСА И МЛЕКА

MEAT AND MILK PRODUCTION

	2005	2006	2007	2008	2009	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Месо, хиљ. t						Meat, thous. t
Говеђе	90	83	95	99	100	Beef
Свињско	253	255	289	266	252	Pork
Овчије	21	20	20	23	24	Mutton
Живинско	67	75	70	76	80	Poultry
Млеко¹⁾, мил. литара						Milk¹⁾, mill. liters
Укупно	1 616	1 602	1 562	1 548	1 489	Total

¹⁾ Кравље и овчије млеко за људску исхрану и прераду. ¹⁾ Cow and sheep milk for human use and processing.

Број стоке у Републици Србији, 2004–2009.
Number of livestock in Republic of Serbia, 2004–2009

ШУМАРСТВО FORESTRY

ПОВРШИНА ШУМА

Република Србија, ha

FOREST AREA

Republic of Serbia, ha

	Укупно <i>Total</i>	Државне шуме <i>State</i>	Приватне шуме <i>Private</i>	
2005	1 984 513	1 021 450	963 063	2005
2008	1 978 112*	949 497*	1 028 615*	2008
Централна Србија	1 863 222	839 454	1 023 768	Central Serbia
Војводина	114 890*	110 043*	4 847*	Vojvodina
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

* Исправљен податак

* Corrected data

ПОСЕЧЕНО ДРВО

Република Србија, хиљ. m³

FELLED TIMBER

Republic of Serbia, thous. m³

	Бруто маса, укупно <i>Gross volume, total</i>	По сектору својине <i>By ownership</i>		По врсти дрвећа <i>Species</i>	
		државне <i>State</i>	приватне <i>Private</i>	лишћара <i>Broadleaved</i>	четинара <i>Conifers</i>
2005	2 485	1 840	645	2 274	211
2006	2 610	1 925	685	2 393	217
2007	2 246	1 639	607	2 027	219
2008	2 609	1 913	696	2 287	322
2009	2 604	1 979	625	2 347	257
Централна Србија <i>Central Serbia</i>	1 975	1 355	620	1 729	246
Војводина / <i>Vojvodina</i>	629	624	5	618	11
Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>

ШТЕТЕ У ШУМАМА, 2005–2009.

Република Србија

DAMAGE TO FORESTS, 2005–2009

Republic of Serbia

	2005	2006	2007	2008	2009	
Бесправна сеча, m ³	10 534	7 455	11 480	16 671	9 063	Illicit felling, m ³
Остале штете од човека ¹⁾ , m ³	1 686	2 463	5 566	5 558	5 027	Other damages, caused by man ¹⁾ , m ³
Штета од инсеката, m ³	3 302	1 402	2 160	3 877	3 021	By pests, m ³
Штета од елементарних непогода, m ³	20 090	9 172	10 549	15 706	19 937	By natural inclements, m ³
Штета од биљних болести, m ³	2 741	7 933	5 003	4 611	8 313	By plant diseases, m ³
Штета од пожара ²⁾						By fire ²⁾
ha	52	494	22 161	575	1 210	ha
m ³	528	1 080	5 818	7 149	1 932	m ³

¹⁾ Обухваћени су: крађа шумских сортимената, бесправна паша, бесправно заузеће земљишта, еколошко тровање и остале штете од човека.

¹⁾ Covered: theft of forest assortments, illicit pasture, environmental pollution and other damages caused by man.

²⁾ Обухваћене су штете од пожара и у приватним шумама.

²⁾ Covered: damages by fire in private forests.

ИНДУСТРИЈА И ЕНЕРГЕТИКА INDUSTRY AND ENERGY

ЕНЕРГЕТСКИ БИЛАНС ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ¹⁾

ELECTRICITY ENERGY BALANCE¹⁾

GWh

GWh

	Република Србија Republic of Serbia		
	2007 ²⁾	2008 ³⁾	
Производња енергије	36 523	37 375	Electricity production
Хидроелектране	10 037	10 109	Hydro power plants
Термоелектране	26 316	27 020	Thermal power plants
Индустријске енергане	170	246	Autoproducers
Увоз ⁴⁾	9 106	8 875	Imports ⁴⁾
Извоз ⁴⁾	9 192	8 802	Exports ⁴⁾
Укупно расположива енергија	36 437	37 448	Total energy supply
Сопствена потрошња у енергетском сектору	4 155	4 287	Consumption by conversion sector
Губици у преносу и дистрибуцији	5 763	5 903	Distribution and transfer losses
Енергија расположива за финалну потрошњу	26 519	27 258	Energy available for final consumption
Финална потрошња енергије	26 519	27 258	Final consumption
Индустрија	6 536	6 860	Industry
Грађевинарство	214	206	Construction
Саобраћај	255	264	Transport
Домаћинства	13 933	14 098	Households
Пољопривреда	212	215	Agriculture
Остали потрошачи	5 369	5 615	Other consumers

¹⁾ Биланс електричне енергије урађен је по стандардима Међународне агенције за енергетику (IEA).

²⁾ Коначни подаци.

³⁾ Претходни подаци.

⁴⁾ Увоз и извоз обухватају сав улаз електричне енергије у земљу односно сав излаз електричне енергије из земље по било ком основу.

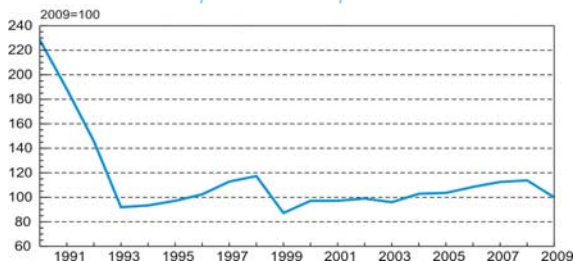
¹⁾ Electricity energy balance according to the methodology of International Energy Agency (IEA).

²⁾ Final data.

³⁾ Preliminary data.

⁴⁾ Imports and exports cover all electricity inflow to the country and all electricity outflow from the country.

Индустријска производња у Републици Србији Industrial production in Republic of Serbia

**ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ
ПРОИЗВОДЊЕ И ПРОДУКТИВНОСТИ
РАДА, 2005–2009.**
**INDICES OF INDUSTRIAL
PRODUCTION AND LABOR
PRODUCTIVITY, 2005–2009**

претходна година = 100

Previous year = 100

	Индустриска производња <i>Industrial production</i> Република Србија <i>Republic of Serbia</i>				Продуктивност рада <i>Labor productivity</i> Република Србија <i>Republic of Serbia</i>			
	укупно <i>Total</i>	центра- лна Србија <i>Central Serbia</i>	Војво- дина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	укупно <i>Total</i>	центра- лна Србија <i>Central Serbia</i>	Војво- дина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>
2005	100,8	99,8	102,6	...	109,0	108,1	110,7	...
2006	104,7	105,7	102,8	...	114,2	116,1	110,2	...
2007	103,7	104,1	102,8	...	112,9	113,5	111,3	...
2008	101,1	100,7	101,9	...	107,0	106,5	107,8	...
2009	87,9	89,0	85,9	...	97,8	97,9	98,2	...

**ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ
ПРОИЗВОДЊЕ, ПО СЕКТОРИМА,
2005–2009.**
**INDICES OF INDUSTRIAL
PRODUCTION BY SECTORS,
2005–2009**

претходна година = 100

Previous year = 100

	2005	2006	2007	2008	2009	
Индустија, укупно	100,8	104,7	103,7	101,1	87,9	Industry, total
Вађење руда и камена	102,1	103,5	99,4	103,6	95,7	Mining and quarrying
Прерађивачка индустија	99,3	105,4	104,3	100,8	84,2	Manufacturing
Производња ел. енергије, гаса и воде	106,6	102,2	102,8	101,8	100,6	Electricity, gas and water supply

ГРАЂЕВИНАРСТВО CONSTRUCTION

ИНДЕКСИ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ

INDICES OF CONSTRUCTION

Република Србија

Republic of Serbia

	2004/ 2003	2005/ 2004	2006/ 2005	2007/ 2006	2008/ 2007	2009/ 2008	
Вредност изведених радова, текуће цене	139,3	125,8	127,1	125,4	110,4	84,8	Value of construction works done, current prices
Вредност изведених радова, сталне цене	131,3	113,7	110,9	118,9	104,3	80,1	Value of construction works done, constant prices

ИЗВЕДЕНИ ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ¹⁾

CONSTRUCTION WORKS DONE ¹⁾

Република Србија
хиљ. РСД

Republic of Serbia
thous. RSD

	2001	2007	2008	2009	
Укупно	33 319 802	197 286 371	217 866 797	184 795 386	Total
Зграде	19 212 893	97 602 457	108 493 089	97 798 783	Buildings
Стамбене	12 324 590	46 509 000	46 539 525	44 998 747	Residential buildings
Нестамбене	6 888 303	51 093 457	61 953 564	52 800 036	Non-residential buildings
Остале грађевине	14 106 909	99 683 914	109 362 990	86 961 690	Other construction works
Саобраћајна инфраструктура	10 312 643	65 785 469	71 983 194	55 887 180	Transport infrastructures
Цевоводи, комуникациони и електрични водови	3 200 022	26 429 479	29 755 904	23 288 571	Pipelines, communication and electric power lines
Сложене индустријске грађевине	317 049	4 770 730	4 311 272	5 528 381	Complex industrial structures
Остале непоменуте грађевине	277 195	2 698 236	3 312 620	2 257 558	Other construction works

¹⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија.

¹⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included.

ЗАВРШЕНЕ ГРАЂЕВИНЕ
НОВОГРАДЊЕ¹⁾NEW CONSTRUCTIONS,
COMPLETED ¹⁾

Република Србија

Republic of Serbia

	Јед. мере <i>Unit of measure</i>	1999—2009	2009	
Зграде	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	25 037	3 071	Buildings
Стамбене	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	16 898	1 732	Residential
Зграде с једним станом	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	5 040	361	One-dwelling buildings
Зграде с два стана и више станова	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	11 786	1 356	Buildings with ≥ 2 dwell- ings
Зграде за становање заједница	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	72	15	Collective living buildings
Нестамбене	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	8 139	1 340	Non-residential
Хотели и сличне зграде	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	309	32	Hotels and similar buildings
Пословне зграде	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	1 687	461	Business buildings
Зграде за трговину на велико и мало	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	1 605	231	Wholesale and retail trade store buildings
Зграде за саобраћај и комуникације	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	256	13	Traffic and communication buildings
Индустријске зграде и складишта	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	2 285	407	Industry buildings and warehouses
Зграде за културно-умет- ничку делатност и заба- ву, образовање, болнице и остале зграде за здрав- ствену заштиту	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	673	123	Culture, public entertain- ment, education, hospitals and other health care institution buildings
Остале нестамбене зграде	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	1 324	72	Other non-residential buildings
Остале грађевине				Civil engineering works
Аутопутеви, путеви и улице	km	5 797	695	Highways, roads and streets
Железничке пруге	km трасе <i>km route</i>	161	-	Railways
Гасовод	km	3 009	407	Gas pipelines
Водовод	km	2 226	265	Water pipelines
Пароводи и топловоди	km	152	11	Hot water pipelines
Канализациона мрежа	km	2 025	301	Sewerage system

¹⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија од 1999. ¹⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included since 1999.

ИЗГРАЂЕНИ СТАНОВИ

CONSTRUCTED DWELLINGS

Република Србија

Republic of Serbia

	Завршени станови <i>Dwellings completed</i>		Број незавршених стана <i>Dwellings non- completed</i>	Изграђени станови на 1000 становника <i>Constructed dwell- ings per 1000 inhabitants</i>
	број <i>Number</i>	површина, м ² <i>Area, m²</i>		
1953	11 718	647 000	...	1,7
1960	26 303	1 300 901	37 320	3,4
1970	51 773	3 044 700	67 181	6,2
1980	50 267	3 607 648	127 926	5,5
1990	41 547	3 075 399	109 861	4,2
2000 ¹⁾	10 372	809 477	39 490	1,0
2005 ¹⁾	16 417	1 242 953	32 767	2,2
2006 ¹⁾	18 162	1 308 650	31 287	2,5
2007 ¹⁾	19 049	1 323 073	27 196	2,6
2008 ¹⁾	19 815	1 435 061	30 243	2,7
2009 ¹⁾	19 103	1 332 012	28 851	2,6

¹⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија.¹⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included.СТАМБЕНИ ФОНД ПРЕМА
ПОПИСИМА

DWELLING FUND, BY CENSUSES

Република Србија

Republic of Serbia

	Број станова, хиљ. <i>Number of dwellings, thous.</i>	Површина станава, хиљ. м ² <i>Floor space, thous. m²</i>	Просечна површина стана, м ² <i>Average floor space, m²</i>	Просечна површина стана на 1 лице, м ² <i>Average floor space per capita, m²</i>	Просечан број лица на 1 стан <i>Average no of occupants per dwelling</i>
31.03.1961	1 765	81 953	46,4	10,7	4,3
31.03.1971	2 154	104 631	48,6	12,4	3,9
31.03.1981	2 581	155 121	60,1	16,8	3,6
31.03.1991	2 852	192 144	67,4	19,6	3,4
31.03.2002 ¹⁾	2 744	181 206	66,0	23,9	2,8

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

СПОЉНА ТРГОВИНА EXTERNAL TRADE

СПОЉНОТРГОВИНСКИ БИЛАНС

EXTERNAL TRADE BALANCE

Република Србија
у мил. USD

Republic of Serbia
mill. USD

	2005	2006	2007	2008	2009	
Извоз	4 482	6 428	8 825	10 974	8 344	Exports
Увоз	10 461	13 172	19 164	24 331	16 056	Imports
Дефицит	-5 980	-6 744	-10 339	-13 357	-7 712	Deficit
Покривеност увоза извозом (%)	42,8	48,8	46,05	45,10	52,0	Exports-imports ratio (%)

ПРВИХ ДЕСЕТ ЗЕМАЉА СПОЉНО- ТРГОВИНСКИХ ПАРТНЕРА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, 2009.

TOP TEN EXTERNAL TRADE PARTNERS OF RS, 2009

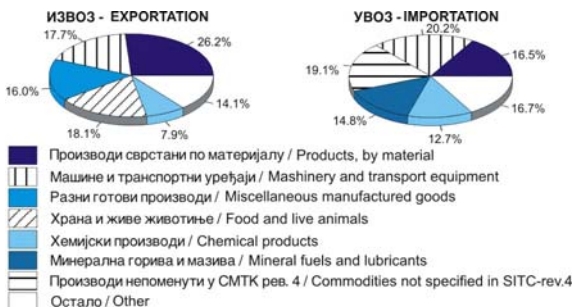
Земља Country	Извоз Exports		Земља Country	Увоз Imports	
	мил. USD mill. USD	% од укупног %		мил. USD mill. USD	% од укупног %
Укупно / Total	8 344	100	Укупно / Total	16 056	100
Босна и Херцеговина <i>Bosnia and Herzegovina</i>	1 016	12,2	Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	1 970	12,3
Немачка / Germany	871	10,4	Немачка / Germany	1 964	12,2
Република Црна Гора <i>Republic of Montenegro</i>	836	10,0	Италија / Italy	1 550	9,7
Италија / Italy	821	9,8	Кина/ China	1 135	7,1
Румунија/ Romania	482	5,8	Мађарска/ Hungary	646	4,0
Република Македонија <i>Republic of Macedonia</i>	429	5,1	Аустрија / Austria	534	3,3
Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	349	4,2	Словенија / Slovenia	526	3,3
Словенија / Slovenia	344	4,1	Румунија/ Romania	525	3,3
Аустрија / Austria	291	3,5	Француска / France	522	3,3
Хрватска/ Croatia	279	3,3	Босна и Херцеговина <i>Bosnia and Herzegovina</i>	448	2,8

**ИЗВОЗ И УВОЗ РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ ПО СЕКТОРИМА СМТК**
**EXPORTS AND IMPORTS OF RS BY
SITC**

у мил. USD

mill. USD

	Извоз / Exports			Увоз / Imports			Total
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
Укупно	8 825	10 974	8 344	19 164	24 331	16 056	
Храна и живе животиње	1 355	1 484	1 509	648	864	751	Food and live animals
Пића и дуван	176	251	249	90	108	117	Beverages and tobacco
Сирове материје, нејестиве, осим горива	409	457	291	604	849	461	Crude materials, inedible, except fuels
Минерална горива, мазива и сродни производи	231	373	390	3 099	4 380	2 383	Mineral fuels, lubricants and related materials
Животињска и биљна уља, масти и воскови	96	146	122	28	47	45	Animal and vegetable oils, fats and waxes
Хемијски и сл. производи, нн	917	1 114	661	2 131	2 614	2 036	Chemicals and related products, n.e.s
Израђени производи сврстани по материјалу	3 085	3 607	2 182	3 504	3 904	2 646	Manufactured goods classified chiefly by material
Машине и транспортни уређаји	1 262	1 895	1 477	4 049	4 763	3 239	Machinery and transport equipment
Разни готови производи	1 250	1 548	1 336	1 474	1 806	1 315	Miscellaneous manufactured articles
Производи непоменути у СМТК рев.4	44	99	127	3 537	4 996	3 063	Commodities n.e.s. in the SITC Rev.4

Првих 5 сектора по учешћу у извозу и увозу, 2009.
Top five sections by share in exports and imports, 2009

СТРУКТУРА ИЗВОЗА И УВОЗА

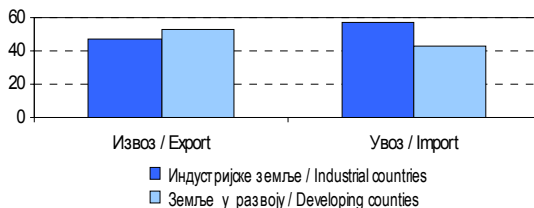
EXPORTS AND IMPORTS STRUCTURE

Република Србија

Republic of Serbia

	Извоз Exports		Увоз Imports		
	2008	2009	2008	2009	
<i>По БЕС намени / by BEC destination</i>					
Укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	Total
Средства за рад	9,2	9,7	12,8	12,0	Means of labor
Репродукција	64,5	59,4	51,4	49,8	Reproduction
Потрошна роба	26,2	30,9	15,4	19,2	Consumables
Некласификовано по БЕЦ	0,0	0,0	20,5	19,0	Unclassified by BEC
<i>По развијености земаља / by national economic development</i>					
Укупно	100,0	100	100,0	100	Total
Индустријске земље	50,2	47,6	53,2	56,7	Industrial countries
ЕУ	96,4	95,7	90,8	90,0	EU
ЕФТА	2,1	2,3	2,5	2,9	EFTA
Остале развијене земље	1,5	2,0	6,6	7,1	Other developed countries
Земље у развоју	49,8	52,4	46,8	43,3	Developing countries
<i>По облицима организовања / by type of organization</i>					
Укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	Total
Друштво са ограниченом одговорношћу	67,1	69,9	70,3	71,2	Limited liabilities co.
Акционарско друштво	29,0	26,8	22,1	20,7	Joint stock co.
Јавно предузеће	1,6	1,5	5,3	5,8	Public enterprise
Самосталне радње	0,0	0,9	0,6	0,5	Private shops
Друштвено предузеће	0,2	0,0	0,0	0,0	Socially-owned enterprise
Ортачко друштво	0,2	0,2	0,1	0,1	Partner association
Остали облици организовања	1,9	0,7	1,6	1,7	Other organizations

Структура извоза и увоза, по развијености земаља, мил. USD, 2009.
Export-imports structure by national development level, 2009, mill. USD

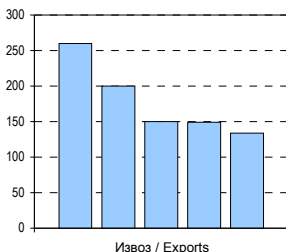
**ДЕСЕТ НАЈВАЖНИЈИХ ПРОИЗВОДА
У СПОЉНОТРГОВИНСКОЈ
РАЗМЕНИ – ПО НССТ, 2009.**
**TOP TEN EXTERNAL TRADE
ITEMS, BY NSST, 2009**

Република Србија

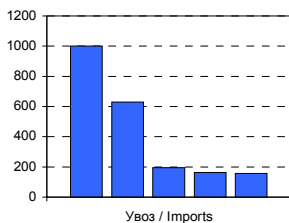
Republic of Serbia

Производ <i>Product</i>	Извоз <i>Exports</i>		Производ <i>Product</i>	Увоз <i>Imports</i>	
	мил. USD mill. USD	% од укуп- ног %		мил. USD mill. USD	% од укуп- ног %
Укупно / Total	8 344	100	Укупно / Total	16 056	100
ТВП(Фе,нелег.челик),непревуч. >=600мм,котур <i>Flat-rolled products</i>	277	3,3	Нафта и уља од битумино- зних минерала, сирови <i>Petroleum oils, and oils obtained from bituminous minerals, crude</i>	1 001	6,2
Кукуруз,остали <i>Maize, other</i>	261	3,1	Природни гас у гасовитом стању <i>Natural gas, in the gaseous state</i>	629	3,9
Малине и сл. бобичасто воће, смрзнуто <i>Raspberries and other berries, frozen</i>	207	2,5	Остала моторна возила за превоз особа, нн <i>Motor vehicles for the transport of persons</i>	452	2,8
Електрична енергија <i>Electric energy</i>	200	2,4	Нафта, уља од битуминозних минерала, остала <i>Petroleum oils, from bituminous minerals (other than crude) n.e.s.</i>	216	1,3
ВП(Фе, нел.-елик), превучени Сн, шир. >=600мм / <i>Flat-rolled products (Fe, non-alloy steel), coated with tin, >=600мм</i>	152	1,8	Лекови, нн, за малопродају <i>Medicaments, n.e.s., put up for retail sale</i>	206	1,3
Нафта, уља од битуминозних минерала, остала <i>Petroleum oils, from bituminous minerals, (other than crude) n.e.s</i>	151	1,8	Кокс, полук. од угља, лиг. тресет, реторни угаљ <i>Coke, semi-coke of coal, of lignite, peat, retort carbon</i>	194	1,2
Нове спољне пнеуматске гуме за аутомобиле/ <i>Tyres, new pneumatic, used on motor cars</i>	149	1,8	Електрична енергија <i>Electric energy</i>	144	1,2
Остале хула-хоп чарапе, плетене или кукичане <i>Other panty hose and tights, knitted or crocheted</i>	140	1,7	Предајници са уграђеним пријемником <i>Transmission apparatus incorporating reception</i>	130	0,9
Сахароза и други производи рафинације/ <i>Other sugar</i>	134	1,6	Рафинисани бакар <i>Refined copper</i>	110	0,8
Мушка одећа од тканина из 657.32-657.34 <i>Men's and boys, garments of fabric of 657.32-657.34</i>	125	1,5	Полупроизв.(Фе, нел.чел.), <0,2 5%С, остали <i>Semi-finished products(Fe, non alloy steel) <0,25%С, other</i>	98	0,7

Пет најважнијих производа у спољнотрговинској размени,
по ЦТ, 2009, мил. USD
Top five products in ET, by CT, 2009, mill. USD

1. Кукуруз (осим семенског), жути
Maize (excl. seed), yellow
2. Електрична енергија
Electrical energy
3. Лим, бели, калајисани ширине 600 mm и више
Tinplate, width>=600mm,thickness =<0,2mm
4. Гуме спољне, пнеуматске, нове за путничке аутомобиле
New pneumatic tires, of rubber, new, for motor cars
5. Шећер бели, у чврстом стању, за земље ван ЕУ
White sugar, in solid form, for countries out of EU

1. Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова
Petroleum oils and oils from bituminous minerals, crude
2. Гас природни у гасовитом стању
Natural gas in gaseous state
3. Кокс и полукокс од каменог угља, остало
Coke and semi-coke of coal, other
4. Аутомобили, дизел, >1500-2500 cm³, употребљавани
Motor cars, for persons, diesel, capacity >1500=<2500 cm³, used
5. Остали лекови, за малопродају
Other medicaments put up for retail sale

УНУТРАШЊА ТРГОВИНА DOMESTIC TRADE

ПРОДАВНИЦЕ И ПРОМЕТ
У ТРГОВИНИ, 2005–2009.

SHOPS AND TURNOVER IN TRADE,
2005–2009

Република Србија

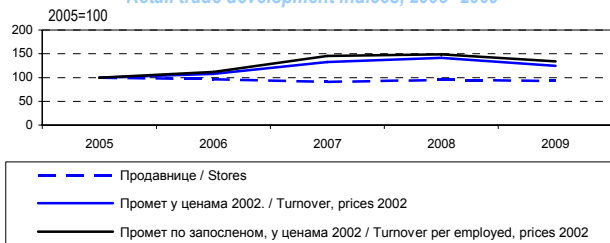
Republic of Serbia

	Трговина на мало <i>Retail trade</i>			Промет у трговини на велико, текуће цене мил. РСД <i>Wholesale trade turnover, current prices, mill. RSD</i>	
	продавни- це <i>Stores</i>	промет ¹⁾ , мил. РСД <i>Turnover¹⁾, mill. RSD</i>	промет ¹⁾ по 1 продав- ници, хиљ. РСД <i>Turnover¹⁾ per store, thous. RSD</i>		
2005	109 232	526 026	4 816	934 738	2005
2006	105 061	566 611	5 393	1 154 136	2006
2007	99 362	697 069	7 015	1 393 638	2007
2008	103 601	743 025	7 172	1 633 298	2008
2009	101 627	656 523	6 460	1 676 871	2009
Централна Србија	74 899	506 280	6 760	1 250 961	Central Serbia
Војводина	26 728	150 243	5 621	425 910	Vojvodina
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

¹⁾ У ценама 2002. године.

¹⁾ 2002 prices, RSD.

Индекси развоја трговине на мало, 2005–2009. *Retail trade development indices, 2005–2009*

УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ CATERING TRADE AND TOURISM

КАПАЦИТЕТ И ПРОМЕТ У
УГОСТИТЕЉСТВУ, 2005–2009.

CATERING CAPACITIES AND
TURNOVER, 2005–2009

Република Србија

Republic of Serbia

	Лежаји <i>Beds</i>	Промет, мил. РСД <i>Turnover, RSD mill.</i>					
		укупно <i>Total</i>	од тога: <i>Of which</i>				
			храна и напици <i>Food and drinks</i>	пића <i>Drinks</i>	смештај <i>Accom- modation</i>		
2005	86 731	37 641	17 408	11 326	7 482	2005	
2006	88 598	42 433	16 810	14 843	9 085	2006	
2007	112 708	48 271	19 035	16 888	10 532	2007	
2008	116 182	53 384	21 590	17 350	12 365	2008	
2009	112 815	52 584	21 269	17 048	12 197	2009	
Централна Србија	98 209	43 382	17 658	13 333	10 893	Central Serbia	
Војводина	14 606	9 202	3 611	3 715	1 304	Vojvodina	
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia	

ДОЛАСЦИ И НОЋЕЊА ТУРИСТА,
2005–2009.

TOURIST ARRIVALS AND
OVERNIGHT STAYS, 2005–2009

хиљ.

thous.

	Доласци <i>Arrivals</i>		Ноћења <i>Overnight stays</i>		Просе- чна дужина боравка <i>Average stay</i>	
	укупно <i>Total</i>	домаћи <i>Domestic</i>	укупно <i>Total</i>	домаћи <i>Domestic</i>		
2005	1 989	1 536	6 499	5 507	3,3	2005
2006	2 006	1 537	6 592	5 577	3,3	2006
2007	2 306	1 611	7 329	5 853	3,2	2007
2008	2 266	1 620	7 334	5 935	3,2	2008
2009	2 019	1 373	6 762	5 293	3,3	2009
Централна Србија	1 729	1 182	6 000	4 753	3,5	Central Serbia
Војводина	290	191	762	540	2,6	Vojvodina
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

Туристичка места са преко 100 000 ноћења гостију
Tourist resorts with over 100 000 tourist overnight stays

САОБРАЋАЈ TRANSPORT

ИНФРАСТРУКТУРА И КАПАЦИТЕТИ

INFRASTRUCTURE AND CAPACITIES

Република Србија

Republic of Serbia

	2005	2006	2007	2008	2009	
КОПНЕНИ САОБРАЋАЈ / LAND TRANSPORT						
Железнички саобраћај						Railway transport
Дужина пруга, км	3 809	3 809	3 809	3 809	3 809	Railway line length, km
Од тога: електрифицираних	1 254	1 254	1 254	1 254	1 254	Of which: electrified
Путничка кола	784	784	784	784	784	Passenger coach
Путничка места, хиљ.	49	49	49	49	49	Passenger seat, thous.
Теретна кола	10 561	9 014	8 352	8 145	8 145	Freight vehicle
Носивост, хиљ. t	496	439	413	406	406	Carrying capacity, thous. t
Погонска снага, хиљ. kW	959	901	881	877	874	Engine power, thous. kW
Друмски саобраћај						Road transport
Путеви, км	38 616	38 799	38 810	39 665	43 839	Roads, km
Од тога: савремени коловоз	24 312	24 744	26 286	25 891	27 675	Of which: Modern track
туцаник	8 453	8 314	7 320	7 962	7 538	Crushed stone path
земљани	5 851	5 741	5 204	5 812	8 626	Beaten earthen path
Аутобуси, број	2 144	2 168	2 093	2 037	2 243	Motor-coach, bus, number
Седишта, хиљ.	105 552	108 449	104 613	100 087	109 925	Seats, thous.
Теретни аутомобили и прикључна возила, број	1 946	2 453	2 381	2 822	3 128	Freight cars and articulated vehicles, number
Носивост, хиљ. t	30*	32*	30*	37*	40	Freight capacity, thous. t
Погонска снага, хиљ. kW	384	354	346	399	425	Motor power, thous. kW
Градски саобраћај						City transport
Путничка места, хиљ.	429	465	435	445	438	Passenger seats, thous.
Од тога: аутобуси	368	401	373	386	382	Of which: bus
тролејбуси	15	20	19	17	17	Trolleybus
трамваји	46	44	42	42	39	Tram street-car

* Исправљен податак

* Corrected data

ИНФРАСТРУКТУРА И КАПАЦИТЕТИ

(наставак)

Република Србија

INFRASTRUCTURE AND CAPACITIES

(continued)

Republic of Serbia

	2005	2006	2007	2008	2009	
Цевоводни саобраћај						Pipeline transport
Дужина нафтевода, км	374	374	374	374	374	Oil pipeline length, km
Дужина гасовода, км	1 289	1 300	1 300	1 300	1 300	Gas pipeline length, km

ВОДЕНИ САОБРАЋАЈ / WATERWAY TRANSPORT

Саобраћај унутрашњим пловним путевима¹⁾						Inland waterway transport¹⁾
Пловне реке и канали, км ²⁾	1 360	1 360	1 360	1 360	1 360	Navigable rivers and canals, km ²⁾
Теретна пловила, број	334*	348*	323*	324*	275	Freight vessel, number
Носивост, хиљ. t	404*	348*	336*	338*	322	Carrying capacity, thous. t
Потискивачи и тегљачи, број	57*	46*	46*	46*	47	Pusher vessel and tug, number
Погонска снага, хиљ. kW	42*	35*	35*	35*	32	Power, thous. kW

ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ / AIR TRANSPORT

Аеродроми, број	2	2	2	2	2	Airport, number
Авиони, број	17	15	16	16	15	Jet, number
Путничка места, број	2 060	1 694	1 734	1 743	1 668	Passenger seat
Нето носивост, t	229	192	200	200	200	Net carrying capacity, t

Поштанске активности и телекомуникације

						Postal activities and telecommunications
Поште, број	1 567	1510	1 512	1 517	1529	Post offices, number
Претплатници фиксне телефоније, број	2 687 148	2 760270	2 864 172	3 084 872	2 969 721	Telephone subscribers, number
Претплатници мобилне телефоније, број	5 222 136	6 643722	8 452 642	8 795 981	9 912 339	Mobile subscribers, number

¹⁾ Односи се на пословне субјекте који су предмет посматрања статистике.²⁾ За бродове носивости преко 150 t.

* Исправљен податак

¹⁾ Respective are businesses being subject of statistical observations.²⁾ For vessels of carrying capacity over 150 t.

* Corrected data

ПРЕВОЗ ПУТНИКА И РОБЕ

PASSENGERS AND GOODS TRANSPORT

Република Србија

Republic of Serbia

	2005	2006	2007	2008	2009	
Превезени путници, хил. ¹⁾	2005	2006	2007	2008	2009	Transported passengers, thous. ¹⁾
Путнички километри, мил.	89 020	92 128	84 647	86 866	86 624	Passenger km, mill.
Превезена роба, хил. t	6 751	7 416	6 538	6 747	6 227	Transported goods, thous. t
Тонски километри, мил.	27 601	29 147	30 155	30 368	22 697	Ton kilometers, mill.

¹⁾ Без градског саобраћаја.¹⁾ City transport excluded.

РЕГИСТАР ДРУМСКИХ, МОТОРНИХ И ПРИКЉУЧНИХ ВОЗИЛА

REGISTER OF ROAD, MOTOR CARS AND ARTICULATED VEHICLES

Република Србија

Republic of Serbia

	2005	2006	2007	2008	2009	
Мотоцикли	16 042	20 380	24 897	31 803	34 497	Motorcycle
Путнички аутомобили	1 481 497	1 511 837	1 476 642	1 486 608	1 641 351	Passenger car
Специјална путничка возила	15 920	15 109	14 574	13 574	13 475	Special purpose passenger vehicle
Аутобуси	9 696	9 312	8 887	8 557	8 853	Bus, motor coach
Теретна возила	116 440	126 045	129 877	139 331	148 252	Freight vehicle
Специјална теретна возила	28 222	27 498	26 802	24 169	23 597	Special purpose freight vehicle
Радна возила	1 813	1 864	1 582	1 590	1 434	Working vehicle
Вучна возила	126 816	128 017	7 263	7 387	7 356	Tracking vehicle
Прикључна возила	101 465	103 859	26 893	27 686	28 596	Articulated vehicle

ПРАТЕЋЕ И ПОМОЋНЕ
АКТИВНОСТИ У САОБРАЋАЈУACCOMPANYING AND
SUPPLEMENTARY ACTIVITIES

Република Србија

Republic of Serbia

	2005	2006	2007	2008	2009	
--	------	------	------	------	------	--

Железнички саобраћај / Railway transport

Отпутовали путници, хил. т	5 764	5 389	4 860	4 818	5 010	Departed passenger, thous.
Утоварена роба, мил. т	7,2	6,6	6,7	6,0	4,8	Loaded goods, mill. t.
Истоварена роба, мил. т	7,0	7,0	7,3	6,7	5,4	Unloaded goods, mill. t.
Транзитна роба, мил. т	3,6	4,5	5,1	5,1	3,3	Transit goods, mill. t.

Саобраћај унутрашњим пловним путевима / Inland waterway transport

Укупан промет, хил. т	15 074	13 960	14 515	14 044	7 122	Total turnover, thous. t.
Обим промета	9 916	9 419	10 238	9 677	5 915	Turnover volume
Унутрашњи промет, истовар	5 158	4 541	4 277	4 367	1 207	Domestic turnover, unloading
Извоз	1 179	1 472	1 698	1 324	1 908	Exports
Увоз	3 579	3 406	4 263	3 986	2 800	Imports
Транзит	4 399	4 512	5 491	6 350	5 480	Transit

Ваздушни саобраћај / Air transport

Укупан промет путника, хил. т	1 824	2 149	2 551	2 694	2 401	Total passenger traffic, thous.
Унутрашњи промет, отпутовали	228	116	-	-	-	Domestic traffic, departed
Међународни промет						International traffic
Приспели	795	1 018	1 278	1 349	1 197	Arrived
Отпремљени	801	1 015	1 273	1 345	1 204	Departed

Гранични промет друмских моторних возила – улаз / Border traffic of road motor vehicles

Путнички аутомобили	3 996 892	4 092 271	5 063 690	5 246 789	5 971 178	Passenger car
Аутобуси	145 133	134 561	155 520	144 347	141 844	Bus, motor coach
Мотоцикли	2 735	2 503	3 664	4 818	5 437	Motorcycles
Теретна возила	229 017	276 108	307 884	333 903*	292 594	Freight vehicles
Теретна возила, транзит	469 243	573 903	371 182	394 368*	311 783	Freight vehicles, transit

* Исправљен податак

* Corrected data

**ПРАТЕЋЕ И ПОМОЋНЕ
АКТИВНОСТИ У САОБРАЋАЈУ**

(наставак)

Република Србија

**ACCOMPANYING AND
SUPPLEMENTARY ACTIVITIES**

(continued)

Republic of Serbia

	2005	2006	2007	2008	2009	
--	------	------	------	------	------	--

Претовар терета / Overloading

Претоварена роба, хил. t	8 427	9 683	10 172	7 897*	6 063	Overloaded goods, thous. t.
Изманипулисана роба	10 315	11 547	12 444	8 233*	6 150	Handled goods,
Од тога: механизацијом	10 123	11 230	12 261	7 424*	3 896	Of which: mechanically

Поштанске активности и телекомуникације / Post activities and telecommunications

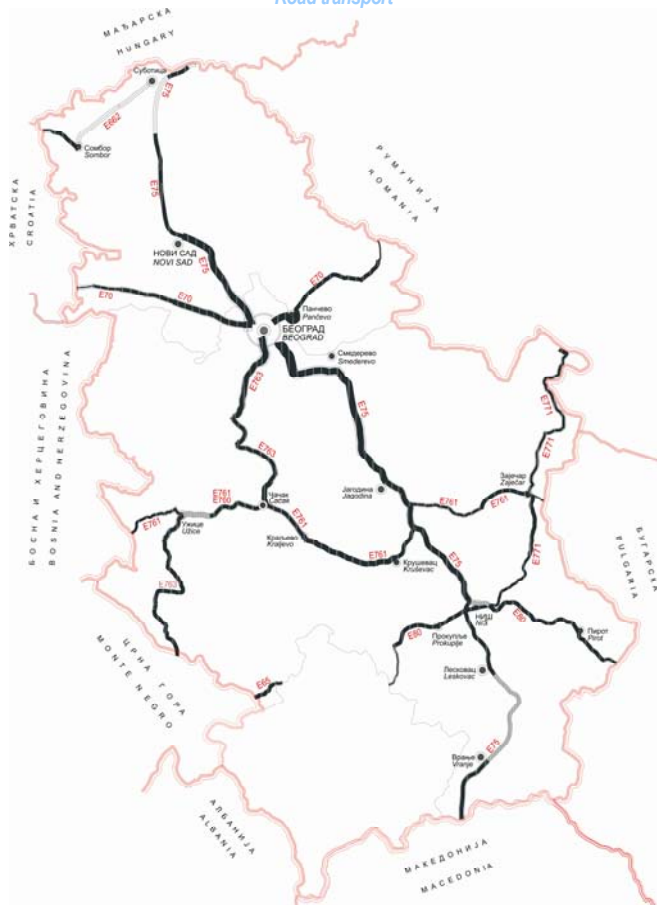
Писмоносне пошиљке, мил.	225	262	271	297	279	Letter mail, mill.
Пакетске пошиљке, хил.	1 193	1 476	924	784	667	Parcels posted, thous.
Платни промет, хил.	124 011	124 805	128 785	134 967	138 735	Payment traffic operations, thous.
Фиксна мрежа, импулси у мил.	74 469	75 669	73 073	67 768	60 028	Telephone impulses, mill.
Мобилна мрежа, минути у хил.	1 187 179	2 600 339	4 066 872	5 971 359	7 934 064	Mobile network, min. thous.

* Исправљен податак

* Corrected data

Друмски саобраћај
Road transport

УКУПАН ПРОМЕТ У ЛУКАМА, 2009.

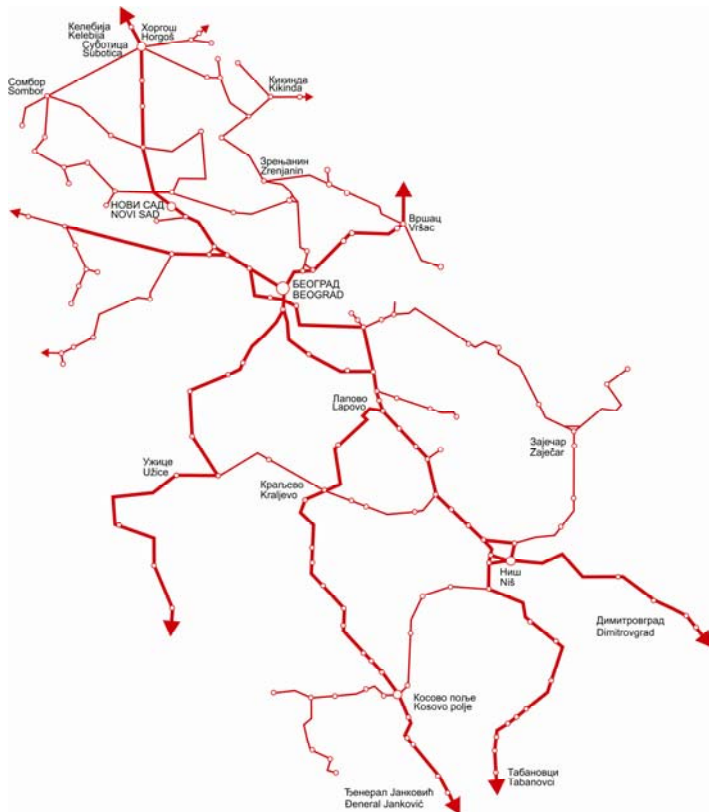
TOTAL TURNOVER IN PORTS, 2009

t

t

РЕПУБЛИКА СРБИЈА – укупно REPUBLIC OF SERBIA – Total	7 286 124
Централна Србија / Central Serbia	
Београд / <i>Beograd</i>	909 150
Богатић / <i>Bogatić</i>	41 961
Велико Градиште / <i>Veliko Gradište</i>	53 144
Голубац / <i>Golubac</i>	685
Кладово / <i>Kladovo</i>	11 260
Мајданпек / <i>Majdanpek</i>	870
Неготин / <i>Negotin</i>	234 603
Пожаревац / <i>Požarevac</i>	839 436
Прахово / <i>Prahovo</i>	234 603
Смедерево / <i>Smederevo</i>	1 956 187
Шабац / <i>Šabac</i>	16 891
Војводина / Vojvodina	
Алибунар / <i>Alibunar</i>	11 264
Апатин / <i>Apatin</i>	67 686
Бачка Паланка / <i>Vačka Palanka</i>	275 851
Бела Црква / <i>Bela Crkva</i>	730
Беоцин / <i>Beočin</i>	30 325
Бечеј / <i>Bečeј</i>	26 035
Жабалј / <i>Žabalj</i>	5 241
Зрењанин / <i>Zrenjanin</i>	77 702
Ковин / <i>Kovin</i>	379 232
Кула / <i>Kula</i>	5 498
Нови Бечеј / <i>Novi Bečeј</i>	65 397
Нови Сад / <i>Novi Sad</i>	791 023
Оџаци / <i>Odžaci</i>	122 738
Панчево / <i>Pančevo</i>	852 422
Рума / <i>Ruma</i>	105 761
Сомбор / <i>Sombor</i>	924
Сремска Митровица / <i>Sremska Mitrovica</i>	295 551
Стара Пазова / <i>Stara Pazova</i>	87 061
Тител / <i>Titel</i>	9 538
Остале луке / <i>Other ports</i>	11 958
Косово и Метохија Kosovo and Metohia	...

Шема железничких пруга¹⁾
Railway network¹⁾

¹⁾ www.zeleznicesrbije.com.

ОБРАЗОВАЊЕ EDUCATION

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ О ШКОЛАМА¹⁾

BASIC INDICATORS OF SCHOOLS¹⁾

Република Србија

Republic of Serbia

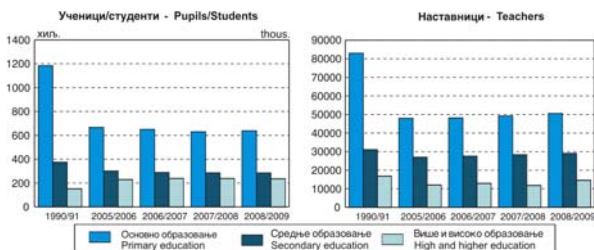
	Одељења Classes	Наставници Teachers		Ученици / студенти Pupils / Students		
		укупно Total	с пуним радним временом Full-time	укупно Total	који су завршили школовање Graduated	
1970	49 286	92 075	67 049	1 530 906	200 333	1970
1980	56 081	121 940	81 454	1 733 362	256 439	1980
1990	58 959	96 314	90 134	1 710 178	254 923	1990
1993	47 321	83 617	69 428	1 315 562	202 737	1993
1994	46 218	84 614	70 038	1 290 186	193 854	1994
1995	46 411	85 291	70 288	1 299 154	194 989	1995
1996	46 814	85 816	70 547	1 338 452	206 246	1996
1997	46 882	85 338	70 924	1 334 864	201 459	1997
1998 ²⁾	42 476	82 055	67 413	1 273 548	195 998	1998 ²⁾
1999	44 003	82 234	67 664	1 285 847	198 813	1999
2000	43 573	81 325	67 059	1 262 934	194 194	2000
2001	43 316	81 419	65 034	1 220 080	186 450	2001
2002	43 409	82 160	65 055	1 203 839	193 288	2002
2003	43 614	83 912	68 050	1 199 234	193 034	2003
2004	43 639	85 556	68 333	1 183 816	187 243	2004
2005	43 606	87 333	69 341	1 198 028	189 886	2005
2006	43 055	88 643	69 112	1 177 225	186 108	2006
2007	42 634	89 372	69 014	1 153 782	189 678	2007
2008	42 570	94 196	71 143	1 158 774	198 310	2008
Основно образовање	31 296	50 546	38 472	637 947	84 234	Primary schools
Средње образовање	11 274	29 092	19 935	284 887	73 746	Secondary schools
Више и високо образовање	-	14 558	12 736	235 940	40 330	Higher schools/colleges and universities

¹⁾ Подаци о броју одељења, наставника и ученика односе се на школску, а остали подаци на календарску годину.

²⁾ Од 1998. без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ The data on number of classes, teachers and students are relative to school year, otherwise to calendar year.

²⁾ Since 1998 no data for AP Kosovo and Metohia available.

Основно, средње, више и високо образовање
 Primary, secondary, higher and university education

 ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ
 НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ

 LANGUAGE OF NATIONALITIES:
 SCHOOLS AND STUDENTS/PUPILS

Република Србија

Republic of Serbia

	Редовно основно образовање Regular primary education				Total
	школе ¹⁾ Schools ¹⁾	одељења Classes	ученици Pupils	наставници ²⁾ Teachers ²⁾	
Укупно					
1976/77	1 075	10 116	292 447	13 271	1976/77
2005/06 ³⁾	247	1 823	33 415	3 111	2005/06 ³⁾
2006/07	243	1 781	31 698	3 161	2006/07
2007/08	244	1 786	31 253	3 256	2007/08
2008/09	241	1 768	30 213	3 428	2008/09
Албански					Albanian
1976/77	805	8 148	246 963	10 229	1976/77
2005/06	58	409	9 480	639	2005/06
2006/07	55	372	8 441	684	2006/07
2007/08	56	411	8 775	706	2007/08
2008/09	55	395	8 337	688	2008/09
Бугарски⁴⁾					Bulgarian⁴⁾
1976/77	60	160	3 078	237	1976/77
2005/06	27	65	759	94	2005/06
2006/07	27	65	723	96	2006/07
2007/08	27	64	692	98	2007/08
2008/09	26	63	675	101	2008/09

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

⁴⁾ Укључене су и школе с двојезичком наставом на српском и мађарском језику, као и на српском и бугарском наставном језику.

¹⁾ Schools with classes using language of nationalities as teaching language.

²⁾ Number of appearances is given for teachers.

³⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

⁴⁾ Included schools with bilingual teaching, in Serbian and Hungarian, and Serbian and Bulgarian as well.

ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ
НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ

(наставак)

Република Србија

LANGUAGE OF NATIONALITIES:
SCHOOLS AND STUDENTS/PUPILS,

(continued)

Republic of Serbia

	Редовно основно образовање Regular primary education				
	школе ¹⁾ Schools ¹⁾	одељења Classes	ученици Pupils	наставници ²⁾ Teachers ²⁾	
Мађарски ³⁾					Hungarian ³⁾
1976/77	146	1 315	31 397	2 046	1976/77
2005/06	109	1 010	17 594	1 806	2005/06
2006/07	109	992	17 020	1 758	2006/07
2007/08	110	984	16 714	1 840	2007/08
2008/09	108	970	16 355	1 940	
Румунски					Romanian
1976/77	30	151	2896	244	1976/77
2005/06	27	121	1483	217	2005/06
2006/07	27	122	1 470	238	2006/07
2007/08	27	119	1 410	237	2007/08
2008/09	27	119	1 338	270	2008/09
Русински					Ruthenian
1976/77	4	43	998	64	1976/77
2005/06	3	37	646	74	2005/06
2006/07	3	36	585	51	2006/07
2007/08	2	27	502	63	2007/08
2008/09	3	35	542	84	2008/09
Словачки					Slovakian
1976/77	20	227	5 595	348	1976/77
2005/06	17	169	3 305	268	2005/06
2006/07	16	177	3 260	315	2006/07
2007/08	15	163	2 936	292	2007/08
2008/09	15	160	2 674	293	2008/09
Хрватски					Croat
1976/77	-	-	-	-	1976/77
2005/06	6	12	148	13	2005/06
2006/07	6	17	199	19	2006/07
2007/08	7	18	224	20	2007/08
2008/09	7	26	292	52	2008/09

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Укључене су и школе с двојезичком наставом на српском и мађарском језику, као и на српском и бугарском наставном језику.

¹⁾ Schools with classes using language of nationalities as teaching language.

²⁾ Number of appearances is given for teachers.

³⁾ Included schools with bilingual teaching, in Serbian and Hungarian, and Serbian and Bulgarian as well.

ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ
НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ

(наставак)

Република Србија

LANGUAGE OF NATIONALITIES:
SCHOOLS AND STUDENTS/PUPILS

(continued)

Republic of Serbia

	Редовно средње образовање Regular secondary education				Остало образовање Other education		
	школе ¹⁾ Schools ¹⁾	одељења Classes	ученици pupils/ Students	наставници ²⁾ Teachers ²⁾	ученици у школама за специјално образовање ³⁾ Special education ³⁾	ученици у школама за образовање одраслих Adult education	
Укупно							Total
1976/77	256	1847	57693	4381	837	7506	1976/77
2005/06 ⁴⁾	42	418	9575	1342	1418	212	2005/06 ⁴⁾
2006/07	43	428	9663	1378	1193	254	2006/07
2007/08	44	429	9885	1276	1107	219	2007/08
2008/09	49	442	10039	1343	892	113	2008/09
Албански							Albanian
1976/77	149	1420	46949	2748	134	6119	1976/77
2005/06	4	90	2515	229	-	-	2005/06
2006/07	5	100	2724	248	-	-	2006/07
2007/08	4	111	3121	178	-	-	2007/08
2008/09	4	116	3277	261	-	-	2008/09
Мађарски⁵⁾							Hungarian⁵⁾
1976/77	84	354	8983	1341	654	1208	1976/77
2005/06	33	303	6455	992	1346	212	2005/06
2006/07	33	302	6301	1024	1148	254	2006/07
2007/08	35	293	6147	1000	1057	219	2007/08
2008/09	38	298	6097	935	843	113	2008/09

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Односи се на основно и на средње образовање.

⁴⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

⁵⁾ Укључене су и школе с двојезичком наставом на српском и мађарском језику, као и на српском и бугарском наставном језику.

¹⁾ Schools with classes using language of nationalities as teaching language.

²⁾ Number of appearances is given for teachers.

³⁾ Relative to primary and secondary education.

⁴⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

⁵⁾ Included schools with bilingual teaching, in Serbian and Hungarian, and Serbian and Bulgarian as well.

ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ
НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ

(наставак)

Република Србија

LANGUAGE OF NATIONALITIES:
SCHOOLS AND STUDENTS/PUPILS

(continued)

Republic of Serbia

	Редовно средње образовање Regular secondary education				Остало образовање Other education		
	школе ¹⁾ Schools ¹⁾	одељења Classes	ученици Pupils/ students	настав- ници ²⁾ Teachers ²⁾	ученици у школама за специ- јално образо- вање ³⁾ Special education ³⁾	ученици у школама за обра- зовање одраслих Adult education	
Румунски							Romanian
1976/77	9	21	453	106	-	21	1976/77
2005/06	2	8	172	50	-	-	2005/06
2006/07	2	8	196	34	-	-	2006/07
2007/08	2	8	211	36	10	-	2007/08
2008/09	2	8	230	35	-	-	2008/09
Русински							Ruthenian
1976/77	2	8	201	28	17	-	1976/77
2005/06	1	4	75	24	29	-	2005/06
2006/07	1	4	69	24	12	-	2006/07
2007/08	1	4	71	16	-	-	2007/08
2008/09	2	7	132	26	12	-	2008/09
Словачки							Slovakian
1976/77	6	23	579	105	32	158	1976/77
2005/06	2	13	358	47	43	-	2005/06
2006/07	2	14	373	48	33	-	2006/07
2007/08	2	13	335	46	40	-	2007/08
2008/09	2	11	265	64	37	-	2008/09
Хрватски							Croat
1976/77	-	-	-	-	-	-	1976/77
2005/06	-	-	-	-	-	-	2005/06
2006/07	-	-	-	-	-	-	2006/07
2007/08	-	-	-	-	-	-	2007/08
2008/09	1	2	38	22	-	-	2008/09

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Односи се на основно и на средње образовање.

¹⁾ Schools with classes using language of nationalities as teaching language.

²⁾ Number of appearances respective for teachers.

³⁾ Relative to primary and secondary education.

**УСТАНОВЕ ЗА ПРЕДШКОЛСКО
ОБРАЗОВАЊЕ И УЧЕНИЧКИ
СТАНДАРД**
**PRE-SCHOOLS AND SCHOOL
STANDARD INSTITUTIONS**

Република Србија

Republic of Serbia

	Установе / Institutions			Корисници / Users			
	укупно <i>Total</i>	вртићи и васпитне групе предшкол- ске деце <i>Kinderga- rten and preschool groups</i>	домови ученика и студент- ски домови <i>Students' homes and hostels</i>	укупно <i>Total</i>	вртићи и васпитне групе предшкол- ске деце <i>Kinderga- rten and preschool groups</i>	домови ученика и студент- ски домови <i>Students' homes and hostels</i>	
1976	1 203	1 083	120	111 413	83 189	28 224	1976
1986	1 693	1 592	101	195 263	165 773	29 490	1986
2004 ¹⁾	1 922	1 840	82	184 512	162 256	22 256	2004 ¹⁾
2005	1 962	1 873	89	191 399	167 441	23 958	2005
2006	2 062	1 970	92	197 970	173 203	24 767	2006
2007	2 253	2 159	94	203 096	178 084	25 012	2007
2008	2 391	2 297	94	208 482	183 651	24 831	2008
2009	2 459	2 364	95	209 151	184 066	25 085	2009

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

ВИШЕ ШКОЛЕ И
ФАКУЛТЕТИ

Република Србија

HIGHER SCHOOLS AND
UNIVERSITY FACULTIES

Republic of Serbia

	Школе <i>Schools</i>	Студенти <i>Students</i>					Наставници <i>Teachers</i>		Сарадници у настави <i>Associates</i>		
		укупно <i>Total</i>	студент-киње <i>Female students</i>	финансирани из буџета ¹⁾ <i>Budget financed¹⁾</i>		укупно <i>Total</i>	с пуним радним временом <i>Full-time</i>	укупно <i>Total</i>	с пуним радним временом <i>Full-time</i>		
				свега <i>All</i>	студент-киње <i>Female students</i>						
1947/48	16	27 633	9 226	25 393	8 300	466	...	244	...	1947/48	
1955/56	31	35 296	11 347	29 188	9 104	1 083	761	1 402	961	1955/56	
1966/67	97	94 517	32 432	59 791	22 280	3 560	1 759	2 757	1 826	1966/67	
1976/77	127	197 858	74 001	122 193	48 572	5 763	4 126	4 214	3 295	1976/77	
2002/03 ²⁾	135	197 322	109 905	100 558	58 271	6 511	4 596	4 391	2 620	2002/03 ²⁾	
2003/04	201	203 909	113 299	107 373	62 580	6 992	5 854	4 366	3 941	2003/04	
2004/05	223	218 368	121 628	108 161	62 765	7 534	6 207	4 653	4 167	2004/05	
2005/06	243	229 355	127 034	110 520	63 939	7 737	6 506	4 729	4 254	2005/06	
2006/07	272	238 710	131 988	111 950	65 027	8 150	6 855	4 734	4 281	2006/07	
2007/08 ³⁾	194 ³⁾	237 598	131 612	110 606	64 357	7 459	6 732	4 313	3 991	2007/08 ³⁾	
2008/09	193	235 940	130 334	106 323	62 190	9 097	7 878	5 461	4 858	2008/09	

¹⁾ До школске 1999/2000. године подаци се односе на редовне студенте.

²⁾ Од школске 2001/02. године без података за АП Косово и Метохија.

³⁾ Број школа је дат по организационом принципу.

¹⁾ Upto 1999/2000 academic year data are relative to 'regular' students.

²⁾ From 2001/02 academic year no data for AP Kosovo and Metohia available.

³⁾ Organizational principle was applied.

ДИПЛОМИРАНИ СТУДЕНТИ

GRADUATE STUDENTS

Република Србија / Republic of Serbia					
	укупно <i>Total</i>	цен- трална Србија <i>Central Serbia</i>	Војво- дина <i>Vojvo- dina</i>	Косово и Мето- хија <i>Kosovo and Metohia</i>	
2008					
Укупно					Total
Свега	40 330	27 975	12 355	...	All
Жене	24 512	17 215	7 297	...	Females
Државни универзитети	20 775	15 325	5 450	...	State universities
Приватни универзитети	4 701	2 654	2 047	...	Private univeristies
Полицијска академија	455	455	-	...	Academy of criminalistic and police studies
Државне високе школе	10 334	7 839	2 495	...	State colleges
Приватне високе школе	4 065	1 702	2 363	...	Private colleges

НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ И
РАЗВОЈНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

SCIENTIFIC-RESEARCH AND
DEVELOPMENT INSTITUTIONS

Институције <i>Institutions</i>	Радници с пуним радним временом <i>Full-time employees</i>		Укупан број радова ¹⁾ <i>Total number of works¹⁾</i>	Средства од научно- истраживач- ког рада, хиљ. РСД <i>Resources from scienti- fic research work, thous. RSD</i>
	научни радници- истраживачи <i>Scientists- researchers</i>	стручни сарадници с високом спремом <i>Associate researchers with univer- sity educa- tion</i>		

РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA

Укупно, 2009.	271	12 006	2 337	7 034	24 944 966	Total, 2009
<i>Самосталне научноистраживачке установе / Independent scientific-research institutions</i>						
2005 ²⁾	55	2 270	2 951	1 052	3 357 467	2005 ²⁾
2006	57	2 720	2 826	1 511	5 125 732	2006
2007	52	2 292	1 276	1 996	4 468 610	2007
2008	67	2 738	765	4 522	5 746 079	2008
2009	68	2 782	763	2 968	7 699 294	2009
<i>Истраживачко-развојне јединице у саставу предузећа и установа R & D units within enterprises and institutions</i>						
2005 ²⁾	31	404	464	184	844 589	2005 ²⁾
2006	30	457	435	673	1 027 949	2006
2007	25	173	68	319	206 256	2007
2008	93	384	350	450	1 347 890	2008
2009	110	678	516	955	3 579 796	2009
<i>Високошколске научноистраживачке установе / University scientific-research institutions</i>						
2005 ²⁾	77	8 877	1 479	1 684	3 098 470	2005 ²⁾
2006	76	8 902	1 495	1 563	3 439 535	2006
2007	72	8 115	1 064	3 912	3 576 342	2007
2008	82	8 412	1 212	8 140	3 147 278	2008
2009	93	8 546	1 058	3 111	13 665 876	2009
<i>Централна Србија / Central Serbia</i>						
2009	191	8 654	1 989	5 803	20 245 146	2009
<i>Војводина / Vojvodina</i>						
2009	41	3 352	348	1 231	4 699 820	2009
<i>Косово и Метохија / Kosovo and Metohia</i>						
2009	2009

¹⁾ Исказани су радови који су прошли кроз рецензију без обзира на то у којој су години започети.

¹⁾ Works that passed the review, disregarding when started.

²⁾ Од 1998. године без података за АП Косово и Метохија.

²⁾ From 1998 data for AP Kosovo and Metohia not available.

КУЛТУРА CULTURE

НАУЧНЕ, СТРУЧНЕ И ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

SCIENTIFIC, TECHNICAL AND SCHOOL LIBRARIES

	Научне и стручне библиотеке <i>Scientific and technical libraries</i>							Школске библиотеке ¹⁾ <i>School libraries¹⁾</i>			
	укупно <i>Total</i>	према броју књига, часописа и новина (листова) <i>By number of books, magazines and papers</i>					преко <i>Over</i>	књиге, у хиљ. приме- рака <i>Books, thous. copies</i>	би- блио- теке <i>Librar- ies</i>	књиге, у хиљ. приме- рака <i>Books, thous. copies</i>	
		501-1000	1001-5000	5001-10000	10001-50000	50001-100000					
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA											
1959	306	65	132	48	46	3	11	1	3 069	3 008	1 802
1971	397	34	148	88	100	8	14	5	5 945	3 089	5 455
1980	467	25	159	92	153	16	17	5	7 594	2 846	9 546
2001 ²⁾	380	18	86	67	158	31	17	6	9 367	2 097	13 408
2004 ²⁾	328	11	69	70	124	25	15	3	6 940	2 038	13 124
2007	313	22	65	64	113	29	16	4	6 972	1 876	13 295
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>											
2007	238	16	49	50	88	20	12	3	5 915	1 378	8 992
Војводина / <i>Vojvodina</i>											
2007	75	6	16	14	25	9	4	1	1 057	498	4 303
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>											
2007

¹⁾ Стање 30. јуна дане године.

²⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ State as of 30 June in respective year.

²⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ

NATIONAL LIBRARIES

	Укупно <i>Total</i>	Считао- ницом <i>w. read- ing room</i>	Према броју књига, часописа и новина (листова) <i>By number of books, magazines and papers</i>					преко <i>Over</i>	књиге, у хиљ. приме- рака <i>Books, thous. copies</i>
			250-500	501-1000	1001-2000	2001-3000	3001-5000		
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA									
1959	1 611	892	587	425	330	96	77	96	3 019
1971	1 043	665	95	208	226	112	129	273	6 193
1980	1 244	772	72	116	194	160	214	428	10 906
2001 ¹⁾	640	437	9	25	54	37	87	428	11 869
2004 ¹⁾	536	385	4	26	41	26	76	363	12 037
2007	605	440	15	29	37	27	86	411	12 713
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>									
2007	354	229	15	27	31	16	44	221	8 441
Војводина / <i>Vojvodina</i>									
2007	251	211	-	2	6	11	42	190	4 272
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>									
2007

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохију.

¹⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

ПРОФЕСИОНАЛНА ПОЗОРИШТА

PROFESSIONAL THEATERS

	Позоришта <i>Theaters</i>	Седишта ¹⁾ <i>Seats</i> ¹⁾	Представе ²⁾ <i>Performances</i> ²⁾	Особље / <i>Staff</i>							Посетиоци, хиљ. <i>Visitors,</i> <i>thous.</i>
				укупно <i>Total</i>	уметничко / <i>Artists</i>				техничко <i>Technical</i>	административно <i>Administrative</i>	
					драма <i>Drama</i>	опера ³⁾ <i>Opera</i> ³⁾	балет <i>Ballet</i>	остало <i>Other</i>			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA											
1975/76	25	10 728	4 896	2 464	574	212	154	290	940	294	1 761
1985/86	28	12 471	4 778	2 768	574	198	177	338	1 054	427	1 398
2005/06 ⁴⁾	40	12 807	4 425	2 845	498	224	173	393	1 104	453	952
2006/07	41	13 645	5 070	2 936	544	228	170	367	1 151	476	1 065
2007/08	43	13 570	4 569	3 003	537	235	183	420	1 153	475	1 032
2008/09	42	12 870	4 344	2 989	602	228	185	375	1 112	487	971
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>											
2008/09	32	9 612	3 453	1 995	443	133	121	249	724	325	803
Војводина / <i>Vojvodina</i>											
2008/09	10	3 258	891	994	159	95	64	126	388	162	168
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>											
2008/09

¹⁾ Седишта и места за стајање.

²⁾ Обухваћена су и гостовања у иностранству.

³⁾ Укључено је и особље оперете.

⁴⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ Seats and standing places.

²⁾ International visits included.

³⁾ Operetta staff included.

⁴⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

РАДИО-СТАНИЦЕ

RADIO STATIONS

	Радиостанице, укупно ¹⁾ <i>Radio stations,</i> <i>total</i> ¹⁾	Радио-предајници (одашиљачи), по таласним подручјима <i>Radio transmitters, by bands</i>				Емисије радио-програма, хиљ. часова ²⁾ <i>Radio program, hours</i> <i>thous.</i> ²⁾		
		број / <i>Number</i>		Јачина, kW/ <i>Power</i>		укупно <i>Total</i>	музички програм <i>Music</i>	говорни програм <i>Talk</i> <i>program</i>
		укупно <i>Total</i>	УКТ (FM)	укупно <i>Total</i>	УКТ (FM)			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA								
1966	8	47	27	1 201	338	29	18	11
1980	52	206	113	4 264	795	136	86	50
2005 ³⁾	212	356	305	(548)	(326)	1 279	722	557
2006 ³⁾	215	389	342	(697)	(492)	1 269	693	576
2007 ³⁾	208	380	336	(1 697)	(536)	1 224	686	538
2008	163	482	457	646	537	986	538	448
2009	187	1 429	978	451

¹⁾ Обухваћени су и програми у оквиру радио-станица.

²⁾ Обухваћени су само часови емисија радио дифузног програма сопствене производње, док међусобни преноси између матичних и локалних и само локалних радио-станица нису обухваћени.

¹⁾ Radio stations program included.

²⁾ Production (hours) of radio stations included only; transmissions, internal and by local stations are not included.

РАДИО-СТАНИЦЕ (наставак)

RADIO STATIONS (continued)

	Радио-станице, укупно ¹⁾ Radio stations, total ¹⁾	Радио-предајници (одашиљачи), по таласним подручјима Radio transmitters, by bands				Емисије радио-програма, хиљ. часова ²⁾ Radio program, thous. hours ²⁾		
		број / Number		јачина, у kW / power		укупно Total	музички програм Music	говорни програм Talk program
		укупно Total	УКТ (FM)	укупно Total	УКТ (FM)			
Централна Србија / Central Serbia								
2008	137	447	430	(635)	(531)	868	488	380
2009	148	1 133	792	341
Војводина / Vojvodina								
2008	26	35	27	(11)	(6)	118	50	68
2009	39	296	186	110
Косово и Метохија / Kosovo and Metohia								
2009

¹⁾ Обухваћени су и програми у оквиру радио-станица.

¹⁾ Radio stations program included.

²⁾ Обухваћени су само часови емисија радио дифузног програма солствене производње, док међусобни преноси између матичних и локалних и само локалних радио-станица нису обухваћени.

²⁾ Production (hours) of radio stations included only; transmissions, internal and by local stations are not included.

ТЕЛЕВИЗИЈА

TV

	ТВ станице (програми) TV program, stations	Телевизијски предајници и репетитори TV transmitters & repeaters		Домаћи програм, у часовима Domestic program, hours	
		број Number	јачина зрачења, у kW, Emission's strength, in kW	укупно Total	информативне емисије Informative program
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA					
1980	3	317	6 458	7 987	2 943
1990	5	426	9 947	17 486	6 487
2007 ¹⁾	96	989	(2 230)	475 707	97 959
2008 ¹⁾	94	1 020	(1 797)	481 937	105 391
2009	96	627 863	135 937
Централна Србија / Central Serbia					
2008	83	993	(1 778)	413 532	86 614
2009	81	540 373	111 593
Војводина / Vojvodina					
2008	11	27	19	68 405	18 777
2009	15	87 490	24 344
Косово и Метохија / Kosovo and Metohia					
2009

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

ТЕЛЕВИЗИЈА (наставак)

TV (continued)

	Домаћи програм, у часовима <i>Domestic program, hours</i>					
	културно-уметничке и забавне емисије <i>Culture, arts, entertainment</i>			образовање <i>Education</i>	спорт <i>Sport</i>	рекламе и огласи <i>Advertisements</i>
	играни програм <i>Feature program</i>	дечеје емисије <i>Children program</i>	музички програм <i>Music</i>			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
1980	1 507	254	280	833	763	1 407
1990	4 027	852	1 946	1 551	968	1 645
2007	156 827	15 704	72 607	24 664	19 402	35 358
2008	158 842	11 638	61 156	26 028	25 810	28 695
2009	151 265	23 180	113 554	26 163	27 044	47 560
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>						
2008	142 056	9 890	56 783	22 827	23 553	26 813
2009	132 773	20 254	103 826	22 727	24 584	42 267
Војводина / <i>Vojvodina</i>						
2008	16 786	1 748	4 373	3 201	2 257	1 882
2009	18 492	2 926	9 728	3 436	2 460	5 293
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>						
2009

БИОСКОПИ

CINEMAS

	Биоскопи <i>Cinemas</i>	Седишта <i>Seats</i>	Представе <i>Projections</i>			Посетиоци, хиљ. <i>Visitors, thous.</i>			Посетиоци на 1000 становника ¹⁾ <i>Visitors, per 1000 inhabitants¹⁾</i>
			укупно <i>Total</i>	домаћих филмова <i>Domestic films</i>	страних филмова <i>Foreign films</i>	укупно <i>Total</i>	домаћих филмова <i>Domestic films</i>	страних филмова <i>Foreign films</i>	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA									
1990	370	139 327	126 373	10 341	116 032	7 575	1 228	6 347	843
2002 ²⁾	156	65 213	81 101	12 542	68 559	4 129	1 255	2 874	583
2003	149	60 559	79 606	12 375	67 231	3 056	562	2 494	431
2004	152	62 376	78 859	16 651	62 208	2 795	893	1 902	394
2005	148	58 957	63 503	13 672	49 831	2 099	955	1 144	299
2006 ³⁾	120	48 398	59 173	11 495	47 678	1 720	490	1 230	247
2007	104	42 097	46 055	7 765	38 290	1 394	294	1 099	201
2008	112	48 891	48 828	8 671	40 157	1 457	328	1 129	208
2009	117	46 509	52 014	6 705	45 309	1 570	248	1 322	228

БИОСКОПИ (наставак)

CINEMAS (continued)

	Биоскопи <i>Cinemas</i>	Седишта <i>Seats</i>	Представе <i>Projections</i>			Посетиоци, хиљ. <i>Visitors, thous.</i>			Посетиоци на 1000 становника ¹⁾ <i>Visitors, per 1000 inhabitants¹⁾</i>
			укупно <i>Total</i>	домаћих филмова <i>Domes- tic films</i>	страних филмова <i>Foreign films</i>	укупно <i>Total</i>	домаћих филмова <i>Domes- tic films</i>	страних филмова <i>Foreign films</i>	
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>									
2009	93	40 538	48 079	6 089	41 990	1 458	228	1 230	289
Војводина / <i>Vojvodina</i>									
2009	24	5 971	3 935	616	3 319	112	20	92	60
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>									
2009

¹⁾ На број становника старијих од пет година.¹⁾ Population aged 5+.КЊИГЕ И БРОШУРЕ, ПО ОБЛАСТИ
ИЗДАЊА И СЕДИШТУ ИЗДАВАЧА,
2009.BOOKS AND BROCHURES, BY
EDITIONS AND PUBLISHERS,
2009

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>	Централ- на Србија <i>Central Serbia</i>	Војводи- на <i>Vojvodi- na</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	Ино- стран- ство <i>Foreign countries</i>	
Укупно	10 530	8 306	1 923	51	250	Total
Општа група	906	739	151	2	14	General
Филозофија, психологија	337	287	44	-	6	Philosophy and psychology
Религија, теологија	311	259	40	2	10	Religion, theology
Друштвене науке (опште)	2 530	2 139	330	15	46	Social sciences, general
Природне науке	337	259	70	2	6	Natural sciences
Примењене науке, медицина, техника	1 080	847	207	5	21	Applied sciences, medicine, engineering
Уметност	704	473	206	-	25	Art
Лингвистика, филологија и књижевност	3 911	2 987	801	20	103	Linguistics, philology and literature
Археологија, геогра- фија, биографија, историја	414	316	74	5	19	Archeology, geography, biographies, history

НЕПОКРЕТНА РЕГИСТРОВАНА
КУЛТУРНА ДОБРА, ПРЕМА ВРСТИ

Стање 2004.

REGISTERED CULTURAL REALTIES,
BY TYPE

Status in 2004

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>				Total
	укупно <i>Total</i>	централ- на Србија <i>Central Serbia</i>	Војво- дина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	
Укупно	2 639	1451	780	408	Total
Археолошка налазишта	203	84	35	84	Archeological sites
Просторне и градитељске целине	85	61	16	8	Spatial construction wholes
Стамбена архитектура	610	396	157	57	Dwelling architecture
Јавна архитектура	277	192	71	14	Public architecture
Верска архитектура	795	371	252	172	Religious architecture
Војна архитектура	69	41	20	8	Military architecture
Привредна архитектура	247	132	98	17	Commercial architecture
Меморијална архитектура	353	174	131	48	Memorials

Жича / Žiža

ЗДРАВСТВО PUBLIC HEALTH

**ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ
ЗАПОСЛЕНИ У ЗДРАВСТВУ,
БОЛЕСНИЧКЕ ПОСТЕЉЕ И РАД,
1999–2009.**

Република Србија

**MEDICAL STAFF EMPLOYED IN
PUBLIC HEALTH, HOSPITAL BEDS
AVAILABLE AND ACTIVITIES,
1999–2009**

Republic of Serbia

	Лекари <i>Medical doctors</i>	Зубни лекари <i>Dentists</i>	Дипломирани фармацеути <i>Graduated pharmacists</i>	Посете у ванболнич. здравств. орг., хиљ. ¹⁾ <i>Visits in out-patient health care organiza- tions, thous.¹⁾</i>
1999	19 430	3 458	1 827	41 231
2000	19 698	3 438	1 339	42 668
2001	19 908	3 374	1 830	43 940
2002	20 243	3 393	1 842	42 932
2003	19 900	3 378	1 869	43 770
2004	20 211	3 284	1 913	43 990
2005	19 685	3 106	1 829	45 249
2006	19 644	2 460	1 877	41 123
2007	20 066	2 307	1 947	41 968
2008	20 668	2 300	2 019	44 772
2009	20 825	2 273	2 034	45 174

Извор: Институт за заштиту здравља Србије.

¹⁾ Приказане су посете лекару у ординацији и саветова-
лишту.

Source: Institute of Public Health of Serbia.

¹⁾ Visits to MDs and consultation center.

**ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ
ЗАПОСЛЕНИ У ЗДРАВСТВУ,
БОЛЕСНИЧКЕ ПОСТЕЉЕ И РАД,
1999–2009. (наставак)**

Република Србија

**MEDICAL STAFF EMPLOYED IN
PUBLIC HEALTH, HOSPITAL BEDS
AVAILABLE AND ACTIVITIES,
1999–2009 (continued)**

Republic of Serbia

	Болесничке постеље <i>Hospital beds available</i>	Исписани болесници <i>Discharged patients</i>	Болеснички дани, хиљ. <i>Hospitali- zations days, thous.</i>	Становника / <i>Inhabitants</i>	
				на једног лекара <i>Per physician</i>	на једну болесничку постељу <i>Per bed</i>
1999	46 709	837 395	10 149	397	165
2000	46 165	943 788	11 576	390	167
2001	46 547	980 127	11 771	388	166
2002	46 486	1 046 484	11 951	371	161
2003	45 647	1 036 675	11 667	282	165
2004	45 283	1 087 656	12 054	369	165

**ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ
ЗАПОСЛЕНИ У ЗДРАВСТВУ,
БОЛЕСНИЧКЕ ПОСТЕЉЕ И РАД,
1999–2009. (наставак)**

**MEDICAL STAFF EMPLOYED IN
PUBLIC HEALTH, HOSPITAL BEDS
AVAILABLE AND ACTIVITIES,
1999–2009 (continued)**

Република Србија

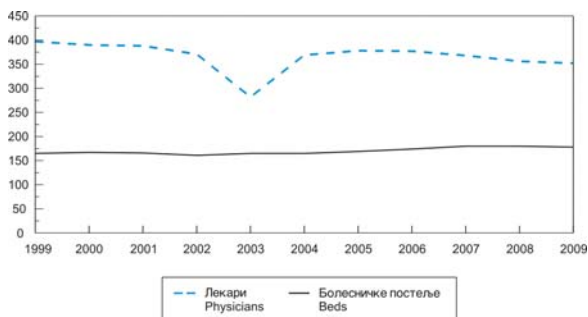
Republic of Serbia

	Болесничке постеље <i>Hospital beds available</i>	Исписани болесници <i>Discharged patients</i>	Болеснички дани, хиљ. <i>Hospitali- zations days, thous.</i>	Становника / <i>Inhabitants</i>	
				на једног лекара <i>Per physician</i>	на једну болесничку постељу <i>Per bed</i>
2005	44 142	1 091 725	11 580	378	169
2006	42 583	1 089 219	11 235	377	174
2007	41 100	1 145 610	11 014	368	180
2008	40 908	1 214 436	11 159	356	180
2009	41 020	1 268 862	11 145	352	178

Извор: Институт за заштиту здравља Србије.

Source: Institute of Public Health of Serbia.

**Број становника на једног лекара и на једну болесничку постељу 1999-2009.
*Inhabitants per one medical doctor and per bed, 1999-2009***

СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ SOCIAL INSURANCE

**ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ,
2005–2009.**

**Република Србија
хил.**

**HEALTH INSURANCE,
2005–2009**

**Republic of Serbia
thous.**

	2005	2006	2007	2008	2009	
<i>Осигурана лица (просек) / Insured persons, average</i>						
Активни осигураници	2 064	2 779	2 141	2 043	1 861	Active
Уживаоци права из пензијског и инвалидског осигурања	1 403	1 398	1 610	1 606	1 584	Pension and disability insured
Лица привремено ван радног односа	171	180	111	101	108	Temporary unemployed
Чланови породице ¹⁾	2 379	2 385	2 122	2 247	2 215	Family members ¹⁾
<i>Коришћење права / Insurance based on</i>						
Привремена неспособност / спреченост за рад						
Temporary sickness leave						
Дани ²⁾	10 527	7 657	4 143	4 805	4 739	Days ²⁾
Несрећа на послу и професионално обољење	526	73	8	8	8	Accident while working and professional disease
Болест	9 584	7 435	3 691	4 678	4 633	Illness
Нега чланова породице, изолација, пратилац	417	149	71	108	106	Care for family member, isolation, etc.
<i>Коришћење других права / Other insurance bases</i>						
Издати лекови	50 093	69 585	77 077	80 680	59 387	Administered medicines
<i>Болничко лечење / Hospitalization</i>						
Случајеви	1 045	813	822	736	777	Cases hospitalized
Дани	11 601	11 036	10 867	10 505	11 394	Days
Исплата погребних трошкова, хил. ³⁾	-	-	-	-	-	Undertaking costs refund, thous. ³⁾
Активних осигураника, хил.	36	Active insured persons, thous.
Осталих осигураних лица	35	Other insured

Извор: Републички фонд за здравствено осигурање.

¹⁾ Од 1995. године на основу коефицијената за израчунавање броја чланова породице, изведених из резултата Пописа становништва 1991. године.

²⁾ Од 1998. године само на терет средстава Завода за здравствено осигурање.

³⁾ Погребни трошкови и трошкови сахране укинати су новим Законом о здравственом осигурању.

Source: Health insurance fund of RS.

¹⁾ From 1995 applied coefficients for calculating family members number, derived from 1991 Census data.

²⁾ From 1998 only for the charge of Health insurance fund.

³⁾ Provisions of undertaking costs refund repealed in the new Act on health insurance.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА SOCIAL WORK

УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ И ШТИЋЕНИЦИ

Република Србија

SOCIAL WORK INSTITUTIONS FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE

Republic of Serbia

	Установе / Institutions			
	укупно <i>Total</i>	за децу и омладину лишену родитељског старања <i>Children and young people w/o parental care</i>	за децу и омладину ометену у развоју <i>Children and young people w. disability</i>	за васпитање деце и омладине <i>Upbringing institutions</i>
2000 ¹⁾	46	20	17	9
2002	43	19	15	9
2004	41	20	15	6
2006	43	20	17	6
2008	43	19	16	8

¹⁾ Од 2000. без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ From 2000 no data for AP Kosovo and Metohia available.

УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ И ШТИЋЕНИЦИ (наставак)

Република Србија

SOCIAL WORK INSTITUTIONS FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE (continued)

Republic of Serbia

	Штићеници у установама / <i>Protegees</i>			
	укупно <i>Total</i>	за децу и омладину лишену родитељског старања <i>Children and young people w/o parental care</i>	за децу и омладину ометену у развоју <i>Children and young people w. disability</i>	за васпитање деце и омладине <i>Upbringing institu- tions</i>
2000 ¹⁾	5 261	1 598	3 362	301
2002	5 144	1 422	3 395	327
2004	5 080	1 544	3 296	240
2006	5 655	1 252	3 612	791
2008	4 813	1 192	3 153	468

¹⁾ Од 2000. без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ From 2000 no data for AP Kosovo and Metohia available.

УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ
ОДРАСЛИХ И ШТИЋЕНИЦИSOCIAL WORK INSTITUTIONS
FOR ADULTS

Република Србија

Republic of Serbia

	Установе <i>Institutions</i>			Штићеници у установама <i>Protegees</i>		
	укупно <i>Total</i>	за професионалну рехабилитацију <i>Professional rehabilitation</i>	за смештај одраслих и старих лица <i>Dwelling for adults and old people</i>	укупно <i>Total</i>	за професионалну рехабилитацију <i>Professional rehabilitation</i>	за смештај одраслих и старих лица <i>Dwelling for adults and old people</i>
2000 ¹⁾	75	33	42	13 483	1 740	11 743
2002	78	33	45	13 995	1 301	12 694
2004	74	31	43	13 396	1 236	12 160
2006	81	29	52	14 410	1 069	13 341
2008	105	30	75	15 495	1 173	14 322

¹⁾ Од 2000. без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ From 2000 no data for AP Kosovo and Metohia available.

ДОДАТАК НА ДЕЦУ

CHILDREN ALLOWANCE

хиљ.

thous.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Република Србија / Republic of Serbia							
Број корисника	263	263	252	218	209	201	Beneficiaries
Број деце	490	491	476	420	399	391	Children
Централна Србија / Central Serbia							
Број корисника	178	176	173	150	139	135	Beneficiaries
Број деце	336	333	320	284	269	264	Children
Војводина / Vojvodina							
Број корисника	76	78	70	61	63	59	Beneficiaries
Број деце	135	140	137	122	115	113	Children
Косово и Метохија / Kosovo and Metohia							
Број корисника	9	9	9	7	7	7	Beneficiaries
Број деце	19	18	19	14	15	14	Children

Извор: Министарство рада и социјалне политике.

Source: Ministry of labour and social policy.

ПРАВОСУЂЕ JUSTICE ADMINISTRATION

КРИВИЧНА ДЕЛА

Република Србија

CRIMINAL OFFENCES

Republic of Serbia

	Пунолетна лица Adults			Малолетна лица Minors		
	кривичне пријаве ¹⁾ Crime reports ¹⁾	оптужења Charges	осуде Convictions	кривичне пријаве Crime reports	оптужења Charges	осуде Convictions
2005	100 536	47 870	36 901	2 945	3 232	2 234
2006	105 701	55 369	41 422	3 041	2 267	1 566
2007	98 702	48 903	38 694	3 434	2 501	1 996
2008	101 723	53 035	42 138	4 085	2 833	2 229
2009	100 026	50 404	40 880	3 497	2 465	1 902

¹⁾ Поступак окончан и укључени непознати учиниоци.

¹⁾ Proceedings completed; unknown perpetrators included.

ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУПИ

Република Србија

COMMERCIAL VIOLATIONS

Republic of Serbia

	Одговорна лица Responsible persons			Правна лица Legal persons		
	пријаве Reports	опту- жења Charges	осуде Convic- tions	пријаве Reports	опту- жења Charges	осуде Convictions
2005	6 597	5 051	3 262	6 410	4 729	3 147
2006	5 970	5 447	2 870	5 830	5 161	2 734
2007	3 325	4 601	2 819	3 153	4 347	2 688
2008	3 920	3 657	2 247	3 711	3 444	2 139
2009	2 879	4 662	3 038	2 732	4 377	2 929

Осуђена пунолетна лица према изреченим кривичним санкцијама, 2009.
Convictions, by penalty, 2009

МЕЂУНАРОДНИ ПРЕГЛЕД¹⁾
СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА О
СТАНОВНИШТВУ, 2007.

INTERNATIONAL REVIEW ¹⁾:
STATISTICS OF POPULATION, 2007

Држава Country	Број становника, у хиљ. Population number, thous.	Природни прираштај на 1000 становника Natural increase, per 1000 inhabitants	Умрла одојчад на 1000 живорођених Infant deaths per 1000 live births	Очекивано трајање живота Life expectancy	
				мушкарца Male	жене Female
Европа / Europe					
Аустроја / Austria	8 315	0,5	3,7	76,3	82,3
Белгија / Belgium	10 623	1,9	4,0	75,8	82,2
Белорусија / Belarus	9 702	-3,0	5,2	64,3	76,1
Бугарска / Bulgaria	7 660	-4,9	9,2	69,0	76,4
Велика Британија / United Kingdom	60 975	2,9 ²⁾	5,0 ²⁾	76,2 ²⁾	81,3 ²⁾
Грчка / Greece	11 193	0,2	3,5	76,9	82,1
Естонија / Estonia	1 342	-1,2	5,0	66,9	78,1
Италија / Italy	59 375	-0,2	3,7	77,0	83,1
Летонија / Latvia	2 276	-4,3	8,7	66,4	77,1
Литванија / Lithuania	3 376	-3,9	5,9	69,5	79,7
Мађарска / Hungary	10 056	-3,5	5,9	68,7	77,4
Немачка / Germany	82 263	-1,7	3,9	76,0	82,1
Португалија / Portugal	10 608	-0,1	3,4	74,6	81,4
Румунија / Romania	21 538	-1,7	12,0	68,4	75,6
Руска Федерација Russian Federation	142 115	-3,3	9,2	59,1	73,0
Република Словачка / Slovakia	5 398	0,1	6,1	71,0	79,1
Словенија / Slovenia	2 019	0,6	2,8	72,8	80,5
Република Србија³⁾ Republic of Serbia³⁾	7 382	-4,7	7,1	70,7	76,2
Украјина / Ukraine	46 646	-6,3	11,0	62,2	74,0
Финска / Finland	5 289	1,8	2,7	75,2	82,3
Француска / France	61 707	4,4	3,6	77,4	84,0
Холандија / Netherlands	16 382	3,0	4,1	76,5	81,8
Хрватска / Croatia	4 436	-2,4	5,6	71,3	78,8
Чешка Република / Czech, Republic	10 334	1,0	3,1	73,1	79,9
Швајцарска / Switzerland	7 551	1,8	3,9	77,8	83,6
Шведска / Sweden	9 148	1,7	2,5	78,4	83,0
Шпанија / Spain	44 874	2,4	3,5	76,5	83,3

¹⁾ Извор: Demographic Yearbook 2007.

²⁾ Подаци за 2006. годину

³⁾ Без података за Косово и Метохију

¹⁾ Source: Demographic Yearbook 2007.

²⁾ Data for 2006.

³⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

**МЕЂУНАРОДНИ ПРЕГЛЕД¹⁾
СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА О
СТАНОВНИШТВУ, 2007. (наставак)**
**INTERNATIONAL REVIEW ^{1):}
STATISTICS OF POPULATION, 2007
(continued)**

Држава Country	Број становника, у хиљ. Population number, thous.	Природни прираштај на 1000 становника Natural increase, per 1000 inhabitants	Умрла одојчад на 1000 живо- рођених Infant deaths per 1000 live births	Очекивано трајање живота ⁶⁾ Life expectancy ⁶⁾	
				мушкарца Male	жене Female
Азија / Asia					
Јапан / Japan	127 772	-0,1	2,6	78,7	85,6
Кина / China	1 324 655	5,3 ²⁾	23,1 ²⁾	71,3 ²⁾	74,8 ²⁾
Африка / Africa					
Алжир / Algeria	34 096	71,9	75,2
Египат / Egypt	73 644	20,4	17,8	69,0	74,2
Америка / America					
Бразил / Brazil	187 642	68,3	76,4
Мексико / Mexico	105 791	19,8 ⁴⁾	19,6 ⁴⁾	72,8 ⁴⁾	78,6 ⁴⁾
САД / USA	301 621	6,2	6,7	75,2	81,0
Канада / Canada	32 976	3,6 ²⁾	5,4 ²⁾	77,0 ²⁾	83,9 ²⁾
Океанија / Oceania					
Аустралија / Australia	21 072	7,0	4,1	77,8	83,6
Нови Зеланд / New Zealand	4 228	8,4	4,9	76,0	82,1

¹⁾ Извор: Demographic Yearbook 2007.

²⁾ Подаци за 2006. годину

³⁾ Без података за Косово и Метохију

⁴⁾ Подаци за 2005. годину

¹⁾ Source: Demographic Yearbook 2007.

²⁾ Data for 2006.

³⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

⁴⁾ Data for 2005.

ЗАПОСЛЕНОСТ

EMPLOYMENT

хиљ.

thous.

	Извор података Data source	2005	2006	2007	2008
Европа / Europe					
Аустроја ¹⁾ / Austria ¹⁾	BA	3 825	3 928	4 028	4 090
Белгија ¹⁾²⁾ / Belgium ^{1) 2)}	BA	4 235	4 264	4 380	4 446
Белорусија / Belarus	DA	4 350	4 401	4 445	4 638
Бугарска ¹⁾ / Bulgaria ¹⁾	BA	2 980	3 110	3 253	3 360
Велика Британија ¹⁾ United Kingdom ¹⁾	BA	28 665	28 926	29 100	29 475
Данска ¹⁾ / Denmark ¹⁾	BA	2 733	2 787	2 779	2 827
Италија ¹⁾ / Italy ¹⁾	BA	22 563	22 988	2 322	23 405
Мађарска ¹⁾ / Hungary ¹⁾	BA	3 902	3 930	3 926	3 879
Немачка ¹⁾ / Germany ¹⁾	BA	36 566	37 322	38 163	38 734
Норвешка ¹⁾ / Norway ¹⁾	BA	2 289	2 362	2 443	2 524
Пољска ¹⁾ / Poland ¹⁾	BA	14 116	14 594	15 241	15 800
Португалија ¹⁾ / Portugal ¹⁾	BA	5 123	5 160	5 170	5 198
Румунија ¹⁾ / Romania ¹⁾	BA	9 147	9 313	9 353	9 369
Руска Федерација ¹⁾ Russian Federation ¹⁾	BA	68 169	68 855	70 570	70 965
Словенија ¹⁾ / Slovenia ¹⁾	BA	947	969	994	990
Република Србија¹⁾³⁾ Republic of Serbia^{1) 3)}	BA	2 733	2 631	2 656	2 821
Финска ¹⁾ / Finland ¹⁾	BA	2 421	2 466	2 512	2 553
Француска ¹⁾ / France ¹⁾	BA	24 978	25 133	25 565	25 913
Холандија ¹⁾ / Netherlands ¹⁾	BA	7 959	8 108	8 310	8 457
Хрватска ¹⁾ / Croatia ¹⁾	BA	1 573	1 586	1 614	1 636
Чешка, Република ¹⁾ Czech, Republic ¹⁾	BA	4 764	4 828	4 922	5 002
Швајцарска ¹⁾ / Switzerland ¹⁾	BA	3 974	4 051	4 122	4 225
Шведска ¹⁾²⁾ / Sweden ^{1) 2)}	BA	4 263	4 341	4 541	4 593
Шпанија / Spain	BA	18 973	19 748	20 356	20 258
Азија / Asia					
Индонезија ¹⁾ / Indonesia ¹⁾	BA	94 958	95 457	99930	102 553
Јапан ¹⁾⁴⁾ / Japan ^{1) 4)}	BA	63 560	63 820	64 120	63 850
Кина / China	BA	758 250	764 000	769900	774 800
Република Кореја ¹⁾⁴⁾ Korea Republic ^{1) 4)}	BA	22 856	23 151	23433	23 577
Пакистан / Pakistan	BA	42 916	46 952	47651	49 090
Турска ¹⁾²⁾ / Turkey ^{1) 2)}	BA	22 046	22 330	20738	21 194

ЗАПОСЛЕНОСТ (наставак)

EMPLOYMENT (continued)

хиљ.

thous.

	Извор података Data source	2005	2006	2007	2008
Африка / Africa					
Алжир ¹⁾ / Algeria ¹⁾	BA	8 182	8 869	8 594	...
Египат ¹⁾⁴⁾ / Egypt ¹⁾⁴⁾	BA	19 342	20 444	21 724	...
Мароко ¹⁾ / Morocco ¹⁾	BA	9 913	9 928	10 056	10 189
Америка / America					
Аргентина / Argentina	BA	9 639	10 041	10 116	10 279
Бразил / Brazil	BA	87 189	89 318	90 786	...
Канада ¹⁾ / Canada ¹⁾	BA	16 170	16 484	16 866	17 126
Колумбија / Colombia	BA	17 154	16 681	17 077	17 426
Мексико / Mexico	BA	40 792	42 198	42 907	43 867
САД ¹⁾⁴⁾ / USA ¹⁾⁴⁾	BA	141 730	144 427	146 047	145 362
Океанија / Oceania					
Аустралија ¹⁾⁴⁾ / Australia ¹⁾⁴⁾	BA	9 967	10 218	10 512	10 741
Нови Зеланд ¹⁾⁴⁾ New Zealand ¹⁾⁴⁾	BA	2 085	2 135	2 175	2 188

Подаци се односе на укупан број запослених радника и службеника.

Извор података:

BA - Анкета о радној снази

DA - Анкета бироа за запошљавање.

¹⁾ Становништво старо 15 и више година.

²⁾ Укључујући професионалну војску; без војника на служењу обавезног војног рока.

³⁾ Укључени су запослени у радњама и власници радњи.

⁴⁾ Укључујући оружане снаге.

Data refer to the total number of employed persons and employees.

Data source:

BA - Labour Force Survey;

DA - Labour - related establishment (employment service) survey;

¹⁾ Persons aged 15 years and over.

²⁾ Including professional army; excl. compulsory military service.

³⁾ Employed persons in shops and owners included.

⁴⁾ Including armed forces.

НЕЗАПОСЛЕНОСТ

UNEMPLOYMENT

хиљ.

thous.

	Извор података Data source	2005	2006	2007	2008
Европа / Europe					
Аустрија / Austria	ВА	208	196	186	162
Белгија / Belgium	ВА	390	383	353	334
Белорусија / Belarus	FB	68	52	44	37
Бугарска / Bulgaria	ВА	334	306	240	200
Велика Британија United Kingdom	ВА	1 397	1 649	1 621	1 643
Данска / Denmark	ВА	143	118	115	98
Италија / Italy	ВА	1 889	1 673	1 506	1 692
Мађарска / Hungary	ВА	304	317	312	329
Немачка / Germany	ВА	4 583	4 279	3 608	3 141
Норвешка / Norway	ВА	111	84	63	67
Пољска / Poland	ВА	3 045	2 344	1 619	1 211
Португалија / Portugal	ВА	422	428	449	427
Румунија / Romania	ВА	705	728	641	576
Руска Федерација Russian Federation	ВА	5 263	5 312	4 588	4 791
Словенија / Slovenia	ВА	58	61	48	43
Република Србија Republic of Serbia	ВА	720	693	586	445
Финска / Finland	ВА	220	204	183	172
Француска / France	ВА	2 429	2 435	2 222	2 070
Холандија / Netherlands	ВА	425	354	300	257
Хрватска / Croatia	ВА	229	199	171	149
Чешка, Република Czech, Republic	FB	410	371	276	230
Швајцарска / Switzerland	ВА	185	169	156	147
Шведска / Sweden	ВА	270	246	298	305
Шпанија / Spain	ВА	1 913	1 837	1 834	2 591
Азија / Asia					
Индонезија / Indonesia	ВА	11 899	10 932	10 011	9 395
Јапан / Japan	ВА	2 940	2 750	2 570	2 650
Кина / China	ВА	8 390	8 470	8 300	8 860
Република Кореја Korea Republic	ВА	887	827	783	769
Пакистан / Pakistan	ВА	3 566	3 103	2 680	2 694
Турска / Turkey	ВА	2 519	2 446	2 376	2 611

НЕЗАПОСЛЕНОСТ (наставак)

UNEMPLOYMENT (continued)

хиљ.

thous.

	Извор података <i>Data source</i>	2005	2006	2007	2008
--	--------------------------------------	------	------	------	------

Африка / Africa

Алжир / Algeria	BA	1 475	1 241	1 375	...
Египат / Egypt	BA	2 450	2 435	2 135	...
Мароко / Morocco	BA	1 227	1 063	1 092	1 078

Америка / America

Аргентина / Argentina	BA	1 142	1 049	936	898
Бразил / Brazil	BA	8 953	8 210	8 060	...
Канада / Canada	BA	1 173	1 108	1 079	1 119
Колумбија / Colombia	BA	2 261	2 425	2 097	2 246
Мексико / Mexico	BA	1 483	1 378	1 505	1 593
САД / USA	BA	7 591	7 001	7 078	8 924

Океанија / Oceania

Аустралија / Australia	BA	520	518	488	471
Нови Зеланд / New Zealand	BA	83	85	83	95

Подаци се односе на лица која нису у радном односу и која траже запослење. Извор података:

BA - Анкета о радној снази

E - Званична процена

FB - Евиденција бироа за запошљавање.

Data refer to unemployed persons who seek job.

Data source:

BA - Labour Force Survey.

E - Official Estimates.

FB - Employment service records.

**БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД ПО
ТРЖИШНИМ ЦЕНАМА, 2008.¹⁾**
(процена)

**GROSS DOMESTIC PRODUCT AT
MARKET PRICES, 2008 ¹⁾**
(estimates)

	Укупно, мил. USD <i>Total mill. USD</i>	Про- сечна стопа раста, %, 2001- 2008 <i>Average growth, %, 2001- 2008</i>	Структура употребе бруто домаћег производа, ²⁾ % <i>Expenditure of Gross domestic product, ²⁾ %</i>			
			финална потрошња домаћин- става <i>Household consump- tion expen- diture</i>	финална потрошња државе <i>Govern- ment final consump- tion expen- diture</i>	бруто инвести- ције <i>Gross capital formation</i>	нето извоз робе и услуга <i>External bal- ance of go- ods and ser- vices</i>
Европа / Europe						
Аустрија / <i>Austria</i>	414 671	2,2	52	19	23	6
Белгија / <i>Belgium</i>	505 374	1,8	52	23	24	1
Босна и Херцеговина <i>Bosnia and Herzegovina</i>	18 500	8,8	87	19	26	-33
Бугарска / <i>Bulgaria</i>	51 824	5,8	66	17	38	-21
Велика Британија <i>United Kingdom</i>	2 657 481	2,2	64	22	17	-3
Грчка / <i>Greece</i>	345 229	3,8	75	18	21	-12
Данска / <i>Denmark</i>	340 801	1,3	49	27	22	3
Италија / <i>Italy</i>	2 296 630	0,8	59	20	21	0
Мађарска / <i>Hungary</i>	155 444	3,1	54	22	24	1
Македонија <i>Macedonia</i>	9 834	2,7	80	18	27	-25
Немачка / <i>Germany</i>	3 634 527	1,2	57	18	18	6
Норвешка / <i>Norway</i>	446 241	2,1	39	20	22	19
Пољска / <i>Poland</i>	529 391	4,2	62	19	24	-4
Португалија / <i>Portugal</i>	252 102	1,0	67	20	23	-11
Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	1 667 600	6,5	49	17	25	9
Словенија / <i>Slovenia</i>	54 645	4,4	53	18	32	-3
Република Србија³⁾ <i>Republic of Serbia ³⁾</i>	48 857	5,4	74	20	29	-23
Финска / <i>Finland</i>	270 479	3,0	52	23	22	4
Француска / <i>France</i>	2 854 231	1,6	57	23	22	-2
Холандија <i>Netherlands</i>	873 368	2,0	45	26	21	9
Хрватска / <i>Croatia</i>	69 333	4,4	59	19	31	-8

**БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД ПО
ТРЖИШНИМ ЦЕНАМА, 2008.¹⁾**

 (процена)
(наставак)

**GROSS DOMESTIC PRODUCT AT
MARKET PRICES, 2008.¹⁾**

 (estimates)
(continued)

	Укупно, мил. USD <i>Total, mill. USD</i>	Про- сечна стопа раста, %, 2001- 2008 <i>Average growth, %, 2001- 2008</i>	Структура употребе бруто домаћег производа, ²⁾ % <i>Expenditure of Gross domestic product,²⁾ %</i>			
			финална потрошња домаћин- става <i>Household consump- tion expend- iture</i>	финална потрошња државе <i>General government final consump- tion expend- iture</i>	бруто инвести- ције <i>Gross capital formation</i>	нето извоз робе и услуга <i>External bal- ance of goods and ser- vices</i>
Чешка, Република <i>Czech, Republic</i>	216 089	4,3	50	20	25	4
Швајцарска <i>Switzerland</i>	502 447	2,0	57	11	21	11
Шведска / <i>Sweden</i>	487 576	2,6	47	26	20	7
Шпанија / <i>Spain</i>	1 593 913	3,1	57	20	29	-6
Азија / <i>Asia</i>						
Азербејџан / <i>Azerbaijan</i>	48 851	17,0	33	8	19	43
Израел / <i>Israel</i>	202 101	3,1	58	25	18	-2
Индија / <i>India</i>	1 281 330	7,4	58	12	36	-5
Индонезија / <i>Indonesia</i>	510 504	5,2	61	8	28	1
Иран / <i>Iran</i>	369 227	5,7	49	10	34	7
Јапан / <i>Japan</i>	4 886 952	1,2	57	18	23	1
Кина / <i>China</i>	4 416 104	10,6	37	14	45	5
Малезија / <i>Malaysia</i>	221 437	5,0	45	13	19	23
Пакистан / <i>Pakistan</i>	146 068	4,8	77	12	22	-11
Тајланд / <i>Thailand</i>	272 429	4,8	55	12	29	2
Турска / <i>Turkey</i>	730 325	4,4	70	13	22	-4
Филипини / <i>Philippines</i>	167 479	4,8	70	10	15	0
Африка / <i>Africa</i>						
Алжир / <i>Algeria</i>	170 228	4,1	29	13	38	19
Гана / <i>Ghana</i>	16 169	5,6	77	20	36	-33
Јужна Африка <i>South Africa</i>	276 451	4,2	62	19	22	-3
Мароко / <i>Morocco</i>	88 879	5,1	60	17	36	-13
Мауританија <i>Mauritania</i>	3 332	6,7	76	23	21	-20

**БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД ПО
ТРЖИШНИМ ЦЕНАМА, 2008.¹⁾**

 (процена)
(наставак)

**GROSS DOMESTIC PRODUCT AT
MARKET PRICES, 2008 ¹⁾**

 (estimates)
(continued)

	Укупно, мил. USD <i>Total, mill. USD</i>	Про- сечна стопа ра- ста, %, 2001- 2008 <i>Average growth, %, 2001- 2008</i>	Структура употребе бруто домаћег производа, ²⁾ % <i>Expenditure of Gross domestic product, 2) %</i>			
			финална потрошња домаћин- става <i>Household consump- tion expen- diture</i>	финална потрошња државе <i>General government final consump- tion expen- diture</i>	бруто инвести- ције <i>Gross capital formation</i>	нето извоз робе и услуга <i>External balance of goods and services</i>
Северна и Средња Америка / North and Central America						
Гватемала / <i>Guatemala</i>	39 139	3,8	89	9	16	-14
Канада / <i>Canada</i>	1 499 108	2,3	56	20	23	1
Мексико / <i>Mexico</i>	1 086 442	2,4	65	11	27	-3
САД / <i>USA</i>	14 369 400	2,2	70	17	18	-5
Јужна Америка South America						
Аргентина / <i>Argentina</i>	328 468	4,2	58	13	25	3
Бразил / <i>Brazil</i>	1 638 639	3,6	60	20	20	0
Венецуела / <i>Venezuela</i>	308 452	4,4	53	11	26	10
Еквадор / <i>Ecuador</i>	54 686	5,0	61	11	28	0
Колумбија / <i>Colombia</i>	243 105	4,6	62	16	25	-4
Панама / <i>Panama</i>	23 184	6,6	56	10	27	6
Уругвај / <i>Uruguay</i>	31 178	2,6	70	12	23	-5
Чиле / <i>Chile</i>	170 850	4,2	59	12	25	4
Океанија / Oceania						
Аустралија / <i>Australia</i>	1 051 119	3,2	55	17	28	1
Нови Зеланд <i>New Zealand</i>	129 893	2,7	59	20	22	-1

¹⁾ Извор: www.un.org

²⁾ Збир агрегата може бити различит од 100 услед заокруживања и статистичке разлике.

³⁾ Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

¹⁾ Source: www.un.org.

²⁾ The sum could be other than 100, due to rounding and statistical discrepancy.

³⁾ Starting from 1999 the Statistical Office of the Republic of Serbia has not at disposal and may not provide available certain data relative to AP Kosovo and Metohia and therefore these data are not included in the coverage for the Republic of Serbia (total).

ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ У
ИНОСТРАНСТВУ¹⁾CONSTRUCTION WORKS
ABROAD¹⁾

хиљ. РСД

thous. RSD

	1996 ²⁾	2001 ²⁾ 3)	2008 ³⁾	2009 ³⁾
Вредност уговорених радова <i>Value of contracted works</i>	1 112 298	3 319 251	15 522 832	14 769 553
Вредност изведених радова <i>Value of works done</i>	723 365	2 283 782	11 583 969	14 161 110

Вредност изведених радова, по земљама
Value of works done, by countries

Европа / <i>Europe</i>	653 574	1 563 268	3 732 490	5 969 092
Албанија / <i>Albania</i>	-	-	-	17 499
Босна и Херцеговина (са РС) <i>Bosnia and Herzegovina (with RS)</i>	3 703	5 740	59 119	200 880
Македонија / <i>Macedonia</i>	-	13 416	29 007	53 595
Немачка / <i>Germany</i>	-	8 400	121 278	54 874
Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	626 583	1 535 712	1 066 991	3 358 926
Словачка / <i>Slovakia</i>	-	-	-	2 127
Украјина / <i>Ukraine</i>	13 907	-	-	-
Холандија / <i>Netherlands</i>	-	-	24 720	-
Хрватска / <i>Croatia</i>	-	-	-	399
Црна Гора / <i>Montenegro</i>	-	-	2 387 336	2 263 423
Чешка, Република / <i>Czech, Republic</i>	9 381	-	44 039	17 369
Азија / <i>Asia</i>	2 500	188 985	3 045 702	3 128 723
Израел / <i>Israel</i>	2 500	-	-	-
Ирак / <i>Iraq</i>	-	19 565	-	-
Казахстан / <i>Kazakhstan</i>	-	169 420	3 045 702	3 128 723

¹⁾ Вредност радова прерачуната је по курсу 1 USD
(1996 = 4,7223 РСД; 2001 = 63,1659 РСД;
2008 = 53,7267 РСД; 2009 = 62,9000 РСД).

²⁾ Подаци су прикупљени тромесечно.

³⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија.

¹⁾ Value of works converted by exchange rate 1 USD
(1996 = 4,7223 RSD; 2001 = 63,1659 RSD;
2008 = 53,7267 RSD; 2009 = 62,9000 RSD).

²⁾ Data compiled quarterly.

³⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included.

ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ У
ИНОСТРАНСТВУ¹⁾ (наставкак)CONSTRUCTION WORKS
ABROAD ¹⁾ (continued)

хиљ. РСД

thous. RSD

	1996 ²⁾	2001 ^{2) 3)}	2008 ³⁾	2009 ³⁾
Африка / Africa	6 459	439 429	3 807 401	4 030 064
Алжир / Algeria	-	-	658 629	992 200
Етиопија / Ethiopia	-	122 700	-	-
Зимбабве / Zimbabwe	-	65 086	-	-
Либијска Арапска Џамахирија Libyan Arab Jamahiriya	6 459	247 323	-	270 139
Нигерија / Nigeria	-	-	39 816	526 991
Судан / Sudan	-	-	-	6 799
Тунис / Tunisia	-	4 320	342 458	249 007
Уганда / Uganda	-	-	2 766 498	1 984 928
Јужна Америка / South America	60 832	92 100	998 376	1 033 231
Перу / Peru	60 832	92 100	998 376	1 033 231

¹⁾ Вредност радова прерачуната је по курсу 1 USD
(1996 = 4,7223 РСД; 2001 = 63,1659 РСД;
2008 = 53,7267 РСД; 2009 = 62,9000 РСД).

²⁾ Подаци су прикупљени тромесечно.

³⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија.

¹⁾ Value of works converted by exchange rate 1 USD
(1996 = 4,7223 RSD; 2001 = 63,1659 RSD;
2008 = 53,7267 RSD; 2009 = 62,9000 RSD).

²⁾ Data compiled quarterly.

³⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾EXCHANGE RATES¹⁾

Стање крајем године,
вредност USD у националној валути

USD – National currency exchange rate,
end of year

	Валута Currency	2004	2005	2006	2007	2008
Европа / Europe						
Албанија / Albania	лек / lek	92,64	103,58	94,14	82,89	87,91
Аустроја ²⁾ / Austria ²⁾	евро / euro	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Белгија ²⁾ / Belgium ²⁾	евро / euro	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Бугарска / Bulgaria	лев / leva	1,44	1,66	1,49	1,33	1,39
Велика Британија United Kingdom	фунта pound	0,52	0,58	0,51	0,50	0,69
Грчка / Greece	евро / euro	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Данска / Denmark	круна krona	5,47	6,32	5,66	5,07	5,28
Ирска / Ireland	евро / euro	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Италија / Italy	евро / euro	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Мађарска ²⁾ / Hungary ²⁾	форинта forint	180,29	213,58	191,62	172,61	187,91
Македонија Macedonia	денар denar	45,07	51,86	46,45	41,66	43,56
Немачка / Germany	евро / euro	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Норвешка ²⁾ / Norway ²⁾	круна krona	6,04	6,77	6,26	5,41	7,00
Пољска / Poland	злот / zloty	2,99	3,26	2,91	2,43	2,96
Португалија / Portugal	евро / euro	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Румунија / Romania	леј / lei	2,91	3,11	2,57	2,46	2,83
Руска Федерација ²⁾ Russian Federation ²⁾	рубља ruble	27,75	28,78	26,33	24,55	29,38
Словачка Република ²⁾ Slovakia ²⁾	круна koruna	28,50	31,95	26,25	22,87	21,38

Извор: Статистички годишњак Уједињених нација – 53. Source: United Nations Statistical Yearbook, Edition 53
издање

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

²⁾ Званични курс.

¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the middle (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.

²⁾ Official exchange rate.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾ (наставак)EXCHANGE RATES ¹⁾ (continued)

Стање крајем године,
вредност USD у националној валути

USD – National currency exchange rate,
end of year

	Валута Currency	2004	2005	2006	2007	2008
Словенија Slovenia	толар / <i>tolar</i>	176,24	202,43	181,93	0,68 ⁵⁾	0,72
Република Србија^{3) 4)} Republic of Serbia ^{3) 4)}	РСД RSD	57,94	72,22	59,98	53,73	62,90
Финска ²⁾ / Finland ²⁾	евро / <i>euro</i>	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Француска / France	евро / <i>euro</i>	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Холандија Netherlands	евро / <i>euro</i>	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Хрватска ²⁾ / Croatia ²⁾	куна / <i>kuna</i>	5,64	6,23	5,58	4,99	5,16
Чешка, Република ²⁾ Czech, Republic ²⁾	круна <i>krona</i>	22,37	24,59	20,88	18,08	19,35
Швајцарска Switzerland	франак <i>franc</i>	1,13	1,31	1,22	1,13	1,06
Шведска ²⁾ / Sweden ²⁾	круна <i>krona</i>	6,61	7,96	6,86	6,41	7,81
Шпанија / Spain	евро / <i>euro</i>	0,73	0,85	0,76	0,68	0,72
Азија / Asia						
Вијетнам / Vietnam	донг / <i>dong</i>	15 777,00	15 916,00	16 054,00	16 114,00	16 977,00
Израел / Israel	шекел нови <i>New shekel</i>	4,31	4,60	4,23	3,85	3,80
Индија / India	рупија <i>rupee</i>	43,59	45,06	44,25	39,41	48,45
Иран ²⁾ Iran, Islam. Rep. ²⁾	ријал / <i>rial</i>	8 793,00	9 091,00	9 223,00	9 282,00	9 825,00

Извор: Статистички годишњак Уједињених нација – 53. Source: United Nations Statistical Yearbook, Edition 53
издање

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

²⁾ Званични курс.

³⁾ Извор: Народна банка Србије.

⁴⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

⁵⁾ Евро.

¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the middle (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.

²⁾ Official rate.

³⁾ Source: National Bank of Serbia.

⁴⁾ AP Kosovo and Metohia data not available.

⁵⁾ Euro.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾ (наставак)EXCHANGE RATES ¹⁾ (continued)

Стање крајем године,
вредност USD у националној валути

USD – National currency exchange rate,
end of year

	Валута Currency	2004	2005	2006	2007	2008
Јапан / Japan	јен / yen	104,12	117,97	118,95	114,00	90,75
Кина / China	јуан / yuan renminbi	8,28	8,07	7,81	7,31	6,83
Р. Кореја / Korea, Rep.	вон / won	1035,10	1011,60	929,80	936,10	1259,50
Либан / Lebanon	фунта pound	1 507,50	1 507,50	1 507,50	1 507,50	1 507,50
Мјанмар / Myanmar	кијат / kyat	5,48	5,95	5,66	5,38	5,52
Монголија / Mongolia	тугрик tughrik	1 209,00	1 221,00	1 165,00	1 170,00	1 267,51
Пакистан / Pakistan	рупија rupee	59,12	59,83	60,92	61,22	79,10
Сирија Syrian Arab Rep.	фунта pound	11,23	11,23	11,23	11,23	11,23
Тајланд ²⁾ / Thailand ²⁾	бат / baht	39,06	41,03	36,05	33,72	34,90
Турска / Turkey	лира / lira	1,34	1,34	1,41	1,16	1,52
Филипини / Philippines	пезос pesos	56,27	53,07	49,13	41,40	47,48
Сри Ланка / Sri Lanka	рупија rupee	104,61	102,12	107,71	108,72	113,14

Африка / Africa

Алжир ²⁾ / Algeria ²⁾	динар dinar	72,61	73,38	71,16	66,83	71,18
Гана / Ghana	цед new cedi	0,91	0,91	0,92
Египат / Egypt	фунта pound	6,13	5,73	5,70	5,50	5,50

Извор: Статистички годишњак Уједињених нација – 53. Source: United Nations Statistical Yearbook, Edition 53
издање

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the middle (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.

²⁾ Званични курс.

²⁾ Official rate.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾ (наставак)EXCHANGE RATES¹⁾ (continued)Стање крајем године,
вредност USD у националној валутиUSD – National currency exchange rate,
end of year

	Валута Currency	2004	2005	2006	2007	2008
Јужна Африка South Africa	ранд / rand	5,63	6,33	6,97	6,81	9,30
Мароко ²⁾ / Morocco ²⁾	дирхам dirham	8,22	9,25	8,46	7,71	8,10
Тунис / Tunisia	динар dinar	1,20	1,36	1,30	1,22	1,31
Северна и Средња Америка / North and Central America						
Гватемала Guatemala	квецал quetzal	7,75	7,61	7,62	7,63	7,77
Канада / Canada	долар dollar	1,20	1,17	1,17	0,99	1,22
Костарика / Costa Rica	колон colon	458,61	496,68	517,89	498,10	555,47
Куба ³⁾ / Cuba ³⁾	пезос pesos	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Мексико / Mexico	н. пезос new pesos	11,26	10,78	10,88	10,87	13,54
Јужна Америка South America						
Аргентина ²⁾ Argentina ²⁾	пезос pesos	2,96	3,01	3,04	3,13	3,43

Извор: Статистички годишњак Уједињених нација – 53.
издање

Source: United Nations Statistical Yearbook, Edition 53

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the middle (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.²⁾ Званични курс.²⁾ Official rate.³⁾ Односи се на некомерцијалне стопе које су изведене из операционог курса за потребе програма УН.³⁾ Data refer to non-commercial rates derived from the Operational Rates of Exchange for United Nations Programs.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾ (наставак)EXCHANGE RATES ¹⁾ (continued)Стање крајем године,
вредност USD у националној валутиUSD – National currency exchange rate,
end of year

	Валута Currency	2004	2005	2006	2007	2008
Боливија / <i>Bolivia</i>	боливианос <i>bolivian</i>	8,05	8,04	7,98	7,62	7,02
Бразил / <i>Brazil</i>	риал / <i>real</i>	2,65	2,34	2,14	1,77	2,34
Венецуела ²⁾ <i>Venezuela</i> ²⁾	боливар <i>bolivar</i>	1,92	2,15	2,15	2,15	2,15
Еквадор ³⁾ / <i>Ecuador</i> ³⁾	USD <i>USD</i>	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Колумбија / <i>Colombia</i>	пезос <i>pesos</i>	2412,10	2284,22	2225,44	1 987,81	2198,09
Парагвај / <i>Paraguay</i>	гварани <i>guarani</i>	6 250,00	6 120,00	5 190,00	4 875,00	4 945,00
Перу / <i>Peru</i>	нови сол <i>new sol</i>	3,28	3,43	3,20	3,00	3,14
Уругвај / <i>Uruguay</i>	пезос <i>pesos</i>	26,35	24,10	24,40	21,50	24,35
Чиле / <i>Chile</i>	пезос <i>pesos</i>	559,83	514,21	534,43	495,82	629,11
Океанија / Oceania						
Аустралија / <i>Australia</i>	долар <i>dollar</i>	1,28	1,36	1,26	1,13	1,44
Нови Зеланд <i>New Zealand</i>	долар <i>dollar</i>	1,39	1,47	1,42	1,29	1,73

Извор: Статистички годишњак Уједињених нација – 53. Source: United Nations Statistical Yearbook, Edition 53
издање¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.²⁾ Званични курс.³⁾ До 2000. године национална валута сукре, а после је усвојен амерички долар.¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the mean (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.²⁾ Official rate.³⁾ Sucre until 2000, followed by USD.

Грб Републике Србије¹⁾
*Coat of arms of the Republic of Serbia*¹⁾

Застава Републике Србије¹⁾
*National flag of the Republic of Serbia*¹⁾

**БОЖЕ ПРАВДЕ ¹⁾*
(химна Републике Србије)**

Боже правде, ти што спасе
од пропасти досад нас,
чуј и одсад наше гласе
и од сад нам буди спас.

Моћном руком води, брани
будућности српске брод,
Боже спаси, Боже храни,
српске земље, српски род!

Сложи српску браћу драгу
на свак дичан славан рад,
слога биће пораз врагу
а најјачи српству град.

Нек на српској блиста грани
братске слоге златан плод,
Боже спаси, Боже храни
српске земље, српски род!

Нек на српско ведро чело
твог не падне гнева гром
Благослови Србу село
поље, њиву, град и дом!

Кад наступе борбе дани
к' победи му води ход
Боже спаси, Боже храни
српске земље, српски род!

Из мрачнога сину гроба
српске славе нови сјај
настало је ново доба
Нову срећу, Боже дај!

Отаџбину српску брани
пет вековне борбе плод
Боже спаси, Боже брани
моли ти се српски род!

Текст је написао Јован Ђорђевић 1872. године.

¹⁾ www.srbija.sr.gov.rs
* Исправљен податак

¹⁾ www.srbija.sr.gov.rs
* Corrected data

O GOD OF JUSTICE ¹⁾
(Serbian National Anthem)

God of Justice; Thou who saved us
when in deepest bondage cast,
Hear Thy Serbian children's voices,
Be our help as in the past.

With Thy mighty hand sustain us,
Still our rugged pathway trace;
God, our hope; protect and cherish
Serbian lands and Serbian race!

Bind in closest links our kindred
Teach the love that will not fail,
May the loathed fiend of discord
Never in our ranks prevail.

Let the golden fruits of union
Our young tree of freedom grace;
God, our Master! guide and prosper
Serbian lands and Serbian race!

Lord! Avert from us Thy vengeance,
Thunder of Thy dreaded ire;
Bless each Serbian town and hamlet,
Mountain, meadow, heart and spire.

When our host goes forth to battle
Death or victory to embrace-
God of armies! be our leader
Strengthen then the Serbian race!

On our sepulchre of ages
Breaks the resurrection morn,
From the slough of direst slavery
Serbia anew is born.

Through five hundred years of durance
We have knelt before Thy face,
All our kin, O God! deliver,
Thus entreats the Serbian race!

Written by Jovan Djordjevic in 1872.

¹⁾ www.srbija.sr.gov.rs
* Исправљен податак

¹⁾ www.srbija.sr.gov.rs
* Corrected data

У доба насељавања словенских племена Срби су се, по казивању Константина Порфирогенита из средине X в., населили у унутрашњости Балканског полуострва заузимајући планинске пределе око Лима, горње Дрине (са сливовима Пиве и Таре), Ибра и Западне Мораве. Ове области добиле су касније назив Рашка. Населили су и подручје Соли и Босну, област око горњег тока реке Босне, као и области Захумље, Травунију с Конавлима, приморје од Боке Которске до Дубровника, с непосредним залеђем, и Паганију са острвима Корчулом, Мљетом, Хваром и Брачком. По бројности и улози, Срби су морали бити најјача групација међу словенским племенима досељеним на југ. У доба насељавања, у првој половини VII в., главно занимање било им је сточарство, мање су се бавили земљорадњом. У планинским пределима дошли су у додир са староседеоцима за које се усталио назив *Власи*, које су делимично и асимилovali. Основна управна јединица била је *жупа* са жупаном на челу. Средином IX в. српска племена на територији Рашке сједињују се у борби против Византије под жупаном Властимиром. У IX и X в. римски и византијски мисионари шире хришћанство међу Словенима у Рашкој, уз борбу за превласт римског, односно византијског црквеног утицаја. Почетком VIII в. надвладала је византијска (православна) црква, која је потпомогла световну власт приликом учвршћавања феудалних односа. У првој половини X в. римљају се значајнији покушаји Срба да се учврсте на овој територији, а везани су за рашког жупана Часлава, који је проширио власт на Дукљу, Захумље и још неке земље. Рашка је постала централна и водећа област. Око 956. Часлав је нестao, највероватније у борби с Мађарима, који су покушавали да заузму делове његове државе. Часлављева држава није могла да се дуже одржи јер није била довољно јака да поднесе ударце споља, нити је могла да сузбије тежње појединих племена за самосталним племенским животом. У другој половини X в. Рашка је укључена у састав Самуиловог царства. Кад је пало царство Македонских Словена (1018), Византија је постала владајућа сила на Балканском полуострву: по успостављању византијске власти, учвршћује се и феудални јарам. Србија је изложена пустошењима Нормана, Мађара и крсташа.

У борби против византијске власти значајну улогу играла је Зета: зетски жупан Војислав користи тешку ситуацију Византије да избори независност Зете, а његов син Михаило да уједини Зету и Рашку, учврсти централну власт и добије од римског папе краљевску титулу (1077). Византија је чинила све да ослаби нову државу, успостављајући везе с појединим српским феудалцима. Почетком XII в., после смрти Михаиловог сина Бодина (1081-1101), Византија је искористила унутрашње борбе око престола и изазвала распад Зете. Јачање феудализма и борба за формирање српске феудалне државе кроз сукобе за превласт између Рашке и Зете завршили су се половином XII в. у корист Рашке под **Стефаном Немањом**, који је ујединио Зету, Хум, део Јадранске обале и др. Немања је радио на сређивању унутрашњих прилика у Србији, јачао феудализам, сарађујући с црквом као главним ослоном феудалне државе.

In the time of the Slav tribes' migrations, according to Constantin Porfirogenit, Serbs settled in the inner Balkan Peninsula and occupied the highland regions around the Lim, the upper Drina (including the Piva and the Tara river basins), the Ibar and Western Morava. Later these regions were known under the name Raška. Serbs settled also in the district of Soli and in Bosnia, the area around the upper Bosna river, as well as the regions Zahumlje, Travunija with Konavli, seaside from Boka Kotorska to Dubrovnik with close background areas, and Paganija with the islands of Korčula, Mljet, Hvar and Brač. Regarding the number of population and their respective role, Serbs are considered to be most significant group among the Slav tribes that moved southwards. In the time of their settlement, in the first half 7th century, they were principally engaged in livestock rising, and to certain extent in agriculture. In the highland areas they were in contact with the native settlers known as *Vlasi*, who were partly assimilated. The principal administrative unit was *county*, headed by count. In the mid-ninth century the Serb tribes on the territory of Raška join together against the Byzantine Empire, fighting under Vlastimir count. In the 9th and the 10th century Roman and Byzantine missionaries spread the Christian religion among the Slavs in Raška, fighting for the prevalence of the Roman, i.e. Byzantine Church. In the early 8th century the Byzantine (Orthodox) Church became predominant and it rendered support to secular authorities in strengthening feudal system. In the first half 10th century Serbs undertook efforts to settle down in these territories and these are connected with Časlav, the count of Raška, who managed to extend the rule to Duklja, Zahumlje and some other territories. Raška became the central and leading region. Around 956 Časlav disappeared, probably in the battle with Hungarians who tried to invade some parts of his territories. Časlav's rule was not possibly sustained for a longer period, as it was not strong enough to withstand external attacks, and also could not subdue the strivings of certain tribes for independence. In the second half 10th century Raška got integrated in the empire of Samuilo. After the fall of Macedonian Slavs (1018), Byzantium became the ruling power on the Balkan Peninsula: after the Byzantine rule had been established, the feudal system was also strengthened. Serbia was faced with the devastating invasion of Normans, Hungarians and Crusaders. In the resistance to the Byzantine rule, prominent was the role of Zeta: Vojislav, the count of Zeta, made use of the difficult situation Byzantium was found in and he won independence for Zeta, and his son Mihailo united Zeta and Raška, strengthened the centralized power and was granted the title of king from the Pope (the Bishop of Rome) in 1077. The Byzantine Empire took any efforts to hamper the foundation of the new state, especially by establishing the relations with certain Serbian feudal superiors. In early 12th century, after the death of Mihailo's son Bogdan (1081-1101), Byzantium made use of the internal disputes about the throne and induced the disruption of Zeta. The strengthening of feudal system and the intentions to establish the Serbian feudal state through constant clashes between Raška and Zeta in mid-12th century resulted in Raška favor under **Stefan Nemanja**, who managed to join together Zeta, Hum, a part of the Adriatic Coast and some other regions. Nemanja strived to settle the Serbian internal situation, strengthened the feudal order through acting together with the Church as the main support of feudal state.

Иступио је врло енергично, заједно са православном црквом, против богумилске јереси, која је ухватила маха у Србији. Протерао је богумиле и обезбедио независност Рашке у савезништву с Мађарима. У циљу коначног сређивања односа између Србије и Византије, Немања се 1196. одрекао престола у корист средњег сина **Стефана** (1196-1228), који 1217. себе проглашава за краља а Србију за краљевину. Краљевске знаке добио је од римског папе, а од никејског патријарха самосталну архиепископију (1219). Први архиепископ био је најмлађи син Стефана Немање – **Сава**, који је ударио темељ самосталној српској православној цркви. Преко православља одржаване су културне везе Србије с Бугарском и Русијом. Феудално друштво у Србији достигло је пун развитак у XIII и XIV в.: владајућу класу чинила је световна и духовна **властела**. Световна се делила на вишу и нижу властелу. Постојала су два облика феудалног власништва: *баштина*, наследни облик својине с неограниченим правом располагања, и *пронија*, привремено, условно држање, повезано с државном или војном службом. Зависно сељачко становништво чинили су *себри*. С обзиром на занимање и правни однос према феудалцима, *себри* су се делили на: *меропхе*, *влахе* или *сточаре*, *сокалнике*, *занатлије* и *отроке*. Тежак положај сељаштва доводио је до антифеудалних покрета. Током XIII и XIV в. у земљорадњи је уведен тропољни систем и побољшана су оруђа за обраду земље. Рударство се нарочито развија у областима Новог Брда, Копанника и Рудника. У вези с рударством развили су се разни занати и трговина, те тргови и градови. Економски развој утицао је на процват средњовековне српске културе (књижевност, уметност и грађевинарство). У градовима су преовладала страни трговци и занатлије из Дубровника, Венеције и Ђенове. У борби с крупним феудалцима, српски краљеви нису могли имати савезнике у економски и политички слабијим градовима; тиме се објашњава слабост краљевске власти у Србији све до пуног успона државе за време **Стефана Душана** (1331-1355).

Фреска из манастира Милешева

Заглавље Душановог законика

Душанова владавина испуњена је сталним ратовима са Византијом, Бугарском и Угарском; пошло му је за руком да потчини Македонију, Епир, Тесалију и Албанију. За његово време Србија је постала најјача држава на Балканском полуострву. На државном сабору у Скопљу 1346. српски архиепископ проглашен је за патријарха, а Душан крунисан за цара „Срба и Грка“. За цара Душана везан је значајан правно-историјски споменик друштвених односа тога времена – **Законик цара Стефана Душана**.

Together with the Orthodox Church, Stefan Nemanja took rather energetic steps against the Bogomil heresy that was rising in Serbia. He managed to expel the Bogomil followers and to provide independence for Raška as a Hungarian ally. In order to eventually settle the relationship between Serbia and Byzantium, in 1196 Nemanja renounced the throne in favor of his second son **Stefan** (1196-1228), who in 1217 pronounced himself the king and Serbia the kingdom. He was granted the royal symbols from the Pope and independent episcopacy from the patriarch of Nikeia (1219). The first archbishop was the youngest son of Stefan Nemanja – **Sava**, who laid the grounds for the independent Serbian Orthodox Church. Thereby Serbia maintained cultural relations with Bulgaria and Russia. The feudal system in Serbia was fully developed in the 13th and 14th century: the ruling class included secular and spiritual lords (*vlastela*). The secular lords were divided into higher and lower rank. Two forms of feudal property existed: *heritage (baština)*, inherited property with unlimited rights, and *pronija*, temporary, stipulated right of disposal that is related to civil or military service. The dependant, rural population was known as *sebri*. Regarding their occupation and formal relationship with the feudal superiors, this class included: *meropsi*, *vlasti* or cattle breeders, *sokalnici*, craftsmen and *otroci*. The poor status of rural population gave rise to anti-feudal movements. In the 13th and the 14th century three-field system was introduced in agriculture and also farming tools were modernized. Mining was developed in the regions of Novo Brdo, Kopaonik and Rudnik and respectively various crafts and trades were developed, as well as more urban places, i.e. towns and their squares. The economic development induced the bloom of the Serbian medieval culture (literature, arts and construction). In the towns, foreign salesmen and craftsmen from Dubrovnik, Venice and Genova more frequently appeared. Opposed to feudal dignitaries, the Serbian royalty could not find supporters in economically and politically undeveloped towns; this could be the reason why the Serbian royal power had not been strong enough all the way until the full rise of the state during the rule of **Stefan Dušan** (1331-1355).

Fresco painting, Mileševa monastery

Dušanov zakonik - Heading

The rule of **Dušan** was characterized by continual war waging with Byzantium, Bulgaria and Hungary; the ruler managed to invade Thessaly, Epirus and Albania. In the time of Dušan rule, Serbia became the most powerful state on the Balkan Peninsula. On the occasion of the state assembly held in 1346 in Skopje, the Serbian archbishop was pronounced the Patriarch and Dušan ruler was crowned as the emperor of "Serbs and Greeks". Czar Dušan is acknowledged as the initiator and creator of an important historical testimony of social relations of those days – **Legal Code of Stefan Dušan**.

Тежња за самосталношћу великих феудалаца, који су то постали за Душанова живота, изразила се одмах након његове смрти. Током владавине Душановог сина **Уроша** (1355-1371) траје период феудалне расцепкости и осамостаљења великаша у појединим областима. Србија је толико ослабила да није могла успешно да води борбу против новог опасног непријатеља, Турака, који су средином XIV в. почели да освајају Балканско полуострво. У Маричкој бици 1371. разбијена је војска феудалних господара у Македонији, браће Вукашина и Угљеше Мрњавчевића. После тог пораза више српских феудалаца морало је признати вазалство Турској. Још значајнији пораз био је 15. (28) VI 1389. на Косову: српску војску, под командом кнеза Лазара, поразила је турска војска, под командом султана Мурата. Овај пораз значио је крај независној српској држави.

Првобитно, турска власт изражавала се у вазалској зависности Србије према Турској. После Косовског боја па до коначног пада Смедерева (1459) владали су српски *деспоти* (**Стефан Лазаревић** и **Ђурађ Бранковић**). Године 1459. српска деспотовина пала је под турску власт. Србија је као део *Османског царства* била подељена на санџаке. Покорено становништво трпело је друштвено, национално и верско угњетавање турских феудалаца који су га сматрали рајом (стадом). Део српских феудалаца погинуо је у борби против турских освајача, други је избегао, а неки су се потурчили и угњетавали сопствени народ. У новоосвојеним областима Балканског полуострва Турци су завели војно-феудални систем. У већини наших градова населили су своје људство, створили своја утврђења и административне центре. Под турском влашћу развитак неких српских земаља (Црна Гора) ишао је одвојено од Србије. Српски народ пружао је жесток отпор асимилаторској политици турских поробљивача, чувао је свој језик и своју културу. С даљим јачањем турске централне управе јавила се тежња да се регулишу њени односи са Србима, који су насељавили пограничне крајеве Османског царства у средњој Европи. Ово је било условљено и жељом да се осигура мир унутар турских земаља у Панонској низији и на Балканском полуострву. Последица је била Сулејманов берат из 1557. године о обнављању пећке патријаршије, која се угасила с пропашћу српске деспотовине 1459. године. Тим актом патријаршија се ослободила власти цариградске патријаршије. Незадовољство српског народа, који се одупирао турској управи, нември и устанци, у којима су учествовали и црквени представници, као и интриге фанариота, довели су до укидања пећке патријаршије 1766. године. Борба српског народа за слободу и независност постепено је добијала карактер масовног, неорганизованог сељачког покрета, ослободилачког и антифеудалног. *Хајдучија* против Турака се нарочито развила током XVI и XVII в. Крајем XVII и у XVIII в. Аустрија је водила ратове против Турске углавном на територији Србије. У овим ратовима Срби помажу аустријску војску сматрајући да је то један од начина да се и сами ослободе турског ропства и створе самосталну и независну државу. Таква обећања давали су им аустријски цареви.

The independence inclinations of the feudal dignitaries of the time of Dušan rule became apparent soon after his death. The rule of Dušan's son Uroš (1355-1371) is the period of feudal disruption and won independence of certain Serbian feudal superiors. Serbia was rather weakened against a new danger, Turks, who in the mid-14th century started to invade the Balkan Peninsula. In the battle on the Marica river (*Marička bitka*) in 1371 the armed forces of Vukašin and Uglješa Mrnjavčević, brothers and feudal superiors of Macedonia, were severely defeated. Thereafter many of the Serbian feudal dignitaries were forced to recognize their subordinate, vassal position to Turkey. Even greater importance has the the Serbian defeat in the battle on Kosovo of 15 (28) June 1389: the Serbian armed forces, led by Prince Lazar were defeated by the Turkish army commanded by Sultan Murat. This presented the end of the independent Serbian state.

Primarily, the Turkish rule was expressed as the Serbian vassal subordination to Turkey. After the Battle of Kosovo and before the final fall of the town of Smederevo (1459), the Serbian despots (**Stefan Lazarević** and **Đurađ Branković**) ruled until 1459 when the Serbia eventually fell under the Turkish power. As a part of the *Ottoman Empire*, Serbia was divided into *sanjaks*. The population suffered from social, national and religious suppression exercised by Turkish feudal superiors, calling the people *raja* (herd). The Serbian feudal superiors partly were killed in the fighting with the Turkish invaders, a part of them moved out from Serbia and some of them became assimilated Turks and exercised oppression over their own people. In the newly conquered territories of the Balkan Peninsula Turks introduced military – feudal system. In the most of our towns Turkish nationals settled down, they erected their own fortifications and opened administrative centers. Under the Turkish rule, certain Serbian lands (Montenegro) developed independent from Serbia. Serbian people showed strong resistance to the assimilatory policy of the Turkish invaders and oppressors, and tried to protect and maintain their own language and culture. As the Turkish central administration further developed, notable were the intentions to settle the relations with the Serbs that lived in border regions of the Ottoman Empire in the central Europe. This resulted from the desire to maintain peace in the Turkish lands in the Pannonia Plain and the Balkan Peninsula. Then the *berat* of Suleiman followed in 1557, which concerned the reinstatement of *Pečka patrijaršija* (the Patriarchate of Peć) that was closed with the fall of Serbia in 1459. The subject act got independent from the Constantinople patriarchate. Suppressed dissatisfaction of the Serbian people that expressed resistance to the Turkish administration, unrest and uprisings, where the clergy also took part in, as well as various intrigues, all led to the closure of the Patriarchate of Peć in 1766. The independence and liberation strivings gradually got the form of mass, unorganized, peasants' movement, with liberation and anti-feudal intentions. *Hajdučija*, i.e. the resistance against Turks gained significant momentum during the 16th and the 17th century. In the end 17th and in the 18th century Austria waged war against Turkey mainly on the Serbian territories. Then Serbs rendered their support to the Austrian military forces, anticipating that thereby liberation from the Turkish oppressive rule could be won and also their independent state established. These were the promises that Austrian rulers offered.

Срби су учествовали у аустријско-турском рату (1683-1699), а кад је Аустрија морала да се повуче северно од Саве и Дунава, дошло је до Велике сеобе Срба у пределе Аустрије и Угарске (1690), под патријархом **Арсенијем III Чарнојевићем**, и до појачавања српског елемента у Срему, Бачкој и Банату. Међутим, кад је Србија у рату 1716-1718. била једним делом ослобођена од Турака, Аустрија је, према одредбама Пожаревачког мира (1718), поново заузела северну Србију (1718-39). Њена управа често је била тежа од турске. Царска Русија у ово време показује све више интересовања за положај Срба и других хришћанских народа под турском влашћу и иступа као поборник ослобођења јужнословенских народа од турске власти. Карловачким миром (1699) изборила се да се православним султановим поданицима да слобода вероисповести и да им се олакшају пореске обавезе. Кад је Петар Велики започео 1711. рат с Турском, позвао је Србе и друге хришћанске поданике да се дигну против турског јарма, али ни овај рат није променио положај Срба, који је постајао све неиздржљивији. Ни положај српског народа у Аустријском царству половином XVIII в. није био бољи. Тежак економски, друштвени и верски положај Срба у Аустрији довео је до сеобе Срба у Русију 1751-1753. године. Крајем XVIII в. почиње процес формирања српске нације. Порази Турске у ратовима крајем XVIII в. створили су повољне услове за успешнију националноослободилачку борбу српског народа. Самовоља и учвршћење власти спахија још су више заоштрили националне и социјалне противречности. Покрет је био најпре уперен против јањичара, који су слабење централне власти (султана) користили за беспштедну пљачку српског живља. Султан Селим III био је приморан да 1791. забрани даљи боравак јањичара у Београдском пашалуку и да Србима да неку врсту аутономије. Године 1801. јањичари опет преузимају власт у Пашалуку, јер се султан, због Наполеоновог напада на Египат (1799), морао мирити с њима. Стање постаје неиздржљиво. Да би угушили незадовољство народа и да би га обезглавили, јањичари су извршили *Сечу кнезова*, због чега је *српска револуција* под вођством **Карађорђа** морала почети раније, у фебруару 1804. године. Основна устаничко-револуционарна снага било је сељаштво, којим је руководила тек настала сеоска и трговачка буржоазија. На развој устанка и јачање националноослободилачког покрета утицао је руско-турски рат који је вођен у периоду 1806-1812.

Смедеревски град

Војводска застава из 1811.

Карађорђево печат

Serbs took part in the Austro-Hungarian war (1683-1699), and the Austrian forced withdrawal northwards from the Sava and the Danube was followed by the Great migrations of Serbs into the regions of Austria and Hungary (1690), led by the patriarch **Arsenije III Černojević**, and by the strengthening of the Serbian component in Srem, Bačka and Banat. However, when in the war 1716-1718 Serbia won partial liberation from Turkey, pursuant to the Požarevac peace agreement (1718), Austria again occupied the northern Serbia (1718-39). This administration was often more difficult than the Turkish. Simultaneously the Russian Empire showed an increasing interest in the position of Serbs and the other Christian nations under the Turkish power and it acted in favor of the liberation of the south Slav nations from the Turks. By contracting the Karlovac peace agreement in 1669, Russia won free confession of faith and tax reductions for the Orthodox subjects of the Ottoman Empire. When in 1711 Petar the Great started the war with Turkey, he called Serbs and other Orthodox subjects for uprising against the Turkish oppressive rule. However, neither this war changed the status of Serbs that even further worsen, neither the position of Serbian population in the Austrian Empire in mid-18th century was better. The hard economic, social and religious position of Serbs in Austria resulted in migrations of Serbs to Russia from 1751-1753. In the end 18th century the formation of the Serbian nation started. The Turkish defeats in the wars waged in the end 18th century created favorable situation for the national-liberation strivings of the Serbian people. The stronghold of *spahija* rulers even more intensified the national and social clashes. Primarily the movement was directed against the so-called *janjičari* that made use of the decline of the central administration (of the sultan) for merciless pillage of the Serbian people. In 1791 the sultan Selim III was compelled to withdraw these officials, *janjičari* in the Belgrade region (*Beogradski pašaluk*) and to grant certain autonomy to the Serbian people. In 1801 *janjičari* regained power in the Belgrade region, since the sultan was forced to reconcile with them due to Napoleon invasion of Egypt in 1799. The situation became unbearable. In order to subdue the people's resistance and induce their complete confusion and deprivation, *janjičari* carried out the massacre of the Serbian dignitaries (*Seča knezova*), which was the reason why *the Serbian revolution* under the leadership of **Karadžorđe** started earlier, in February 1804. The main uprising and revolutionary power made the peasants, headed by the newly established middle class of rural population and merchants. The uprising and liberation movement was induced by the Russian-Turkish war waged from 1806 to 1812.

Smederevo town

'Vojvoda' flag, 1811.

Seal of Karadžorđe

Како је Наполеон припремао напад на Русију, 1812. дошло је до потписивања Букурештанског уговора између Русије и Турске. Русија је тада настојала да се специјалном VIII тачком обезбеди унутрашња аутономија за Београдски пашалук. То је касније послужило као међународна правна основа државног развоја Србије, али устанаци је тада нису прихватили. Током ослободилачке борбе српски народ је уништио турску феудалну власт и створио државну власт. Бољу земљу приграбиле су вође устанка, међу којима се развила жестока борба за власт. Користећи се тиме што је сва сила руског оружја 1812. стављена у борбу против Наполеона и што су унутрашњи сукоби ослабили снагу Срба, Турска је у лето 1813. извршила одлучујући напад и довела Србију до пораза. У пролеће 1815. избио је нов ослободилачки устанак, који је водио **Милош Обреновић**, активан учесник Првог српског устанка. Он се прогласио за кнеза и на ослобођеној територији завео аутократски режим. Међународна ситуација и дипломатска подршка Русије допринеле су да је Други српски устанак остварио постављене циљеве устаничке борбе у периоду 1804-1813. године. По Акерманској конвенцији 1826, Турска се обавезала да ће испунити обавезе према Србији из VIII тачке Букурештанског уговора, али је то учинила тек после победе Русије у рату 1828-1829. године. *Једреним миром* и *хатишерифима* из 1830. и 1833. Турска је признала Србији вазалну *самоуправу*, уз обавезу да плаћа годишњи данак султану. Територија Србије је проширена, али су у градовима остали турски гарнизони. Милошу Обреновићу је признато наследно кнежевско достојанство. Ослобођење од ропства није било завршено. Србија је и даље плаћала данак султану. Под османском влашћу још увек су биле области у којима су живели Срби, а у саставу Аустрије остали су Срем, Барања, Бачка и Банат. Њихово становништво тежило је да се уједини с Кнежевином Србијом. Прелазак земље из руку спахија у руке сељака имао је обележје буржоаске револуције, али тај процес није био потпун и он је, уз аутократски режим Милоша Обреновића (1815-1839. и 1858-1860), кочи развој земље и ометао превазилажење привредне и културне заосталости. Кнез је имао монопол над трговином стоком. Његови поступци, као и поступци његових сарадника, довели су до низа буна у првој половини XIX в., од којих је најзначајнија Ђакова (1825), названа по вођи, Милоју Поповићу Ђаку. Тридесетих година XIX в. одвијала се борба између кнеза Милоша и великаша, Уставобранитеља, не би ли се ограничила кнежева власт. Покушај увођења Устава (Сретењски устав) пропао је 1835. године. Против тог устава била је не само Турска, већ и Русија и Аустрија. Године 1838. султан је дао устав којим се ограничавала власт кнеза, због чега се Милош одрекао престола. Његовог наследника, сина **Михаила**, збацили су Уставобранитељи 1842. и довели на престо Карађорђевог сина **Александра Карађорђевића** (1842-1858). Олигархијски режим Уставобранитеља изазвао је незадовољство у народу. На *Светоандрејској скупштини* 1858. године Александар Карађорђевић је због своје лоше унутрашње и спољне политике збачен с престола, а враћен је Милош **Обреновић**.

Since it was obvious that Napoleon made plans to attack Russia, in 1812 Russia and Turkey concluded the Bucharest peace agreement. In the special article 8, Russia strived to provide for internal independence of the Belgrade region (*Beogradski pašaluk*). Later that made an international legal background for the development of the Serbian state, however then it was not acceptable for the uprising activists. In their liberation battles, the Serbs managed to destroy the Turkish feudal ruling power and established state administration. The profitable lands were seized by the uprising leaders, who started a fierce struggle for power. Since in 1812 the Russian arm forces were deployed in the war against Napoleon and as the internal fights weakened the Serbian strength, in summer 1813 Turkey carried out a decisive strike and defeated Serbia. In 1815 a new liberation uprising broke out and was headed by **Miloš Obrenović**, who had taken an active part in the First Serbian uprising. He proclaimed himself prince and on the liberated territory introduced an autocratic regime. The current international situation and the Russian diplomatic support resulted in the fact that the Second Serbian uprising met the aims set in the struggles led in the period 1804-1813. Pursuant to the Convention of Ackerman of 1826, Turkey assumed to fulfill the obligations towards Serbia as stipulated by Article 8 of the Bucharest agreement; however this was accomplished only after the Russian victory in the war 1828-1829. By the Jedren peace agreement and the declared documents (*hatiserif*) of 1830 and 1833, Turkey recognized vassal self-rule to Serbia, however with the stipulated obligation to pay annual tribute (*danak*) to the sultan. The Serbian territory was extended, however the Turkish troops remained in Serbian towns. Miloš Obrenović was recognized hereditary dignity of prince. The liberation was not accomplished and Serbia still paid tribute to the sultan. Some regions inhabited by Serbs were still under the Turkish rule, and Srem, Baranja, Bačka and Banat remained on the territory of Austria. The population of these regions was inclined to get united with the Serbian principality. The transition from the *spahija* rulers to the rule of Serbian peasants had certain characteristics of a bourgeois revolution, however the procedure was not all-comprising and, along with the autocratic regime of Miloš Obrenović, it slowed down the development of Serbia and made an impediment to economic and cultural renewal. The Prince possessed a monopoly of livestock trade. The actions that he and his companions practiced gave rise to serial riots in the first half 19th century, of which the most significant was the uprising of *Djak*, 1825, called after its leader, Milovoje Popović Đak. In the thirties, notable were the clashes between Prince Miloš and the aristocrats, so called *Ustavobranitelji* (Constitution protectors), with the aim to restrict the power of the prince. The efforts to introduce the Constitution (*Sretenjski ustav*) failed in 1835. Not only Turkey, but also Russia and Austria were opposed to the constitution. 1838 the Sultan passed the constitution that envisaged restricted power of the prince, which was the reason why Miloš abdicated. His successor, son Mihailo, was dethroned by *Ustavobranitelji* in 1842 and they led son of Karadorđe, **Aleksandar Karadorđević** to ascend the throne (1842-1858). The oligarchic regime of *Ustavobranitelji* induced people's resistance; on St. Andrej assembly (*Svetoaandrejska skupština*) in 1858 Aleksandar Karadorđević was dethroned for his wrong internal and external policy, and Miloš Obrenović returned to the throne.

Године 1866. организовано је напредно друштво Уједињена омладина српска, а влада је активно спроводила антитурску и антиаустријску политику и помагала захтев за уједињење свих јужнословенских земаља са Србијом. Покушавајући да очувају своје позиције, Турци су 1862. извршили тродневно бомбардовање Београда са Калемегданске тврђаве, у којој су били турски гарнизони. Под притиском великих сила, ти гарнизони су 1867. коначно напустили преосталих 6 српских утврђења (Београд, Смедерево, Кладово, Ужице, Соко и Шабац).

Кнез Михаило убијен је 1868, а власт је преузело Намесништво на челу с Јованом Ристићем. Они су 1869. наметнули земљи устав. Босанско-херцеговачки устанак против турског ропства избио је 1875. Желећи да присаједини Босну, Србија је објавила Турској рат 1876, али је поражена и рат је привремено прекинут. Кад је Русија заратила против Турске 1877, Србија поново улази у рат против Турака. Рат се завршио победом Русије. До склапања *Санстефанског мира* долази 1878. године, чијим одлукама Србија није била задовољна. Како овим миром нису биле задовољне ни велике силе, дошло је до склапања *Берлинског уговора* 1878. године којим је Србији потврђена *државна независност* и добитак територија освојених у рату против Турске. Супротно националним интересима, десничарски кругови повели су политику учвршћивања зависности Србије од Аустро-Угарске, која је Србију претворила у аграрно-сировинску базу. У другој половини XIX в., у економском погледу, Србија је била слабо развијена. Индустијска предузећа нису била бројна. Дошло је до брзог продирања аустро-угарског капитала. Кнез Милан Обреновић је 1881. закључио са Аустро-Угарском тајну конвенцију, ставивши земљу у економску и политичку зависност од Аустро-Угарске. Почетком XX в. 80% српског извоза ишло је у Аустро-Угарску а државни дуг је брзо растао. У условима заострености друштвених и политичких противречности у земљи дошло је до формирања главних буржоаских странака: Радикалне (представљала је интересе ситне буржоазije града и села, борила се за буржоаско-демократске реформе и успостављање савезничких односа с Русијом); Либералне (заступала је интересе богаташа-предузимача); Напредњачке (заступала је интересе најреакционарних кругова велепоседника и трговачко-зеленашку буржоазiju, тесно повезане са аустро-угарским тржиштем, и залагала се за очување престижа краљевске власти). Кнез Милан (1868-89) прогласио је Србију за краљевину 1882. На територији тимочког округа избила је буна (1883) која је брзо захватила велики део источне Србије око Зајечара и Књажевца. Влада је окрутним мерама, доношењем већег броја смртних осуда и других казни, успела да угуши Тимочку буну, која је задала осетан ударац монархистичко-буржоаском режиму. Рачунајући да ће свој положај, знатно пољуљан догађајима у земљи, учврстити ратним успехом, Милан је земљу увукао у рат с Бугарском. Непопуларан код српског народа, српско-бугарски рат (1885) завршен је поразом Србије на Сливници, што је још више заострило унутрашњу ситуацију у земљи. Интервенцијом Аустро-Угарске и Русије рат је прекинут и закључен је мир у *Букурешту* (1886), без измене дотадашњих граница.

In 1866, the progressive organization called the United Serbian Youth was established. In 1866 the Serbian government led active anti-Turkish and anti-Austrian policy and supported the unification of all South-Slav lands with Serbia. In order to defend their positions, in 1862 Turks carried three-day strikes over Belgrade from the Kalemegdan fortress, where Turkish troops were situated. Under the pressure of the great powers, the Turkish troops finally left the six remaining Serbian fortifications (Belgrade, Smederevo, Kladovo, Užice, Soko and Šabac).

In 1868 Prince Mihailo was assassinated and the regency (*Namesništvo*), headed by Jovan Ristić took over the rule. In 1869 the regency office imposed the constitution passing. In 1875 the Bosnian-Herzegovian uprising broke out against the Turkish rule. Inclined to annex Bosnia, Serbia declared war to Turkey in 1876, however was defeated and the war was cancelled temporarily. When Russia started the war against Turkey in 1877, Serbia again entered into the war against Turks. It was Russia that won the war. In 1878 St. Stefan peace agreement was concluded, however the stipulations were not acceptable to Serbia. Since the great forces also regarded this peace agreement as unacceptable, in 1878 the Berlin Treaty was concluded at thereby Serbia was acknowledged *independent state* and the right to the territories conquered in the war with Turkey. Opposite to the national interests, the right wing circles initiated the policy of stronger Serbian dependence on Austria-Hungary, which made Serbia their base of agricultural resources. Economically, in the second half of the 19th century Serbia was underdeveloped. Industrial companies were scarce. Austro-Hungarian capital inflow was strong. In 1881 Prince Milan Obrenović concluded a secret convention with Austria-Hungary and thereby Serbia was put in the position of economic and political dependence on Austria-Hungary. In the early 20th century 80% of the Serbian exports went to Austria-Hungary and the national debt expressed fast growing trends. Under the circumstances of expressive social and political contradictions, the main bourgeois parties were established: Radical (representing the interests of urban and rural lower middle class, strived for bourgeois-democratic reforms and establishment of ally relations with Russia); Liberal (representing the interests of the rich – entrepreneurs); Progressive (representing the interests of the most reactionary circles of landowners and the bourgeois class of merchants and moneylenders, with close relations in Austro-Hungarian market and acting in favor of protection of royal power). Prince Milan (1868-89) pronounced Serbia kingdom in 1882. On the territory of the Timok district, in 1883 an uprising broke out and it soon spread over a large part of Eastern Serbia around Zaječar and Krnjaževac. By undertaking severe measures, rendering frequently sentence to death and other penalties, the government managed to crush the uprising (*Timočka buna*), which strongly influenced the royal-bourgeois regime. Hoping by war conquest to preserve his position, which was considerably disbalanced by the internal events, Prince Milan took actions to get Serbia engaged in the war with Bulgaria. The Serbian people were not inclined to accept the Serbia-Bulgaria war (1885), which ended in Serbian defeat at Slivnica. This caused even greater tensions internally in Serbia. Austria-Hungary and Russia took actions to terminate the war and conclude the Peace agreement in Bucharest (1886), which went without territorial (border) changes.

Да би сачувао власт, Милан је ступио у преговоре с Радикалном странком: резултат је био нови устав, објављен 1888. Заснивао се на принципима буржоаског парламентаризма, грађанских слобода, тајног и непосредног гласања, општинске и окружне самоуправе. Представљао је успех у борби против личног режима краља Милана и знатан напредак ка демократизацији режима у Србији. Убрзо након доношења устава, Милан се одрекао престола у корист свог 12-годишњег сина *Александра* (владао 1889-1903). Пошто је Александар био малолетан, формирано је намесништво у коме је главна личност поново био Јован Ристић. Иако је била на власти 1889-92, Радикална странка није успела да спроведе прогресивне реформе. Александар је 1893. збацио намесништво, прогласио се пунолетним пре времена, преузео власт, а 1894. заменио устав из 1888. Огорчење народа због личног режима и самовоље краља Александра, као и династије Обреновић уопште, бивало је све веће. Једна од најважнијих промена одиграла се у 1901: Александар је наметнуо нов реакционарни устав којим је требало да се установи дводомни систем. Против Александровог режима одлучну борбу повео је народ: у Београду су 23. III 1903. избиле демонстрације, које су се завршиле оружаним сукобом са жандармеријом. Демонстрацијама је руководио вођа српског радничког покрета Димитрије Туцовић. Бојећи се револуционарних покрета, српска буржоазија је решила да потпуно жртвује аустрофилску династију Обреновића, дискредитовану у очима народа. Дошло је и до стварања официрске завере, и 29. V 1903. завереници су убили краља Александра и краљицу Драгу Машин. *Мајски преврат* 1903. значио је победу буржоазије над Александровим апсолутизмом, победу борбе за увођење буржоаског парламентаризма. За краља је изабран **Петар Карађорђевић**, син кнеза Александра Карађорђевића. Враћен је, уз извесне измене, устав из 1888, на власт је дошла Радикална странка, која се постепено претворила у странку крупне буржоазије, чиновника и богатих сељака. Странка је под Николом Пашићем имала водећу улогу у политичком животу земље, инострани капитал продужио је експлоатацију богатих природних резерви Србије, у којој је 1914. било око 500 индустријских предузећа са око 20.000 радника. До 1910. није постојало никакво радничко законодавство, радни дан је трајао и по 16 часова. Раднички покрет се све више развијао. 1903. формиран су Српска социјал-демократска партија и опште синдикалне организације. Преврат из 1903. довео је и до промене у спољној политици, почело је оријентисање према Русији, Француској и Великој Британији, и јачала је пропаганда за уједињење Јужних Словена под вођством Србије, коју је Аустро-Угарска настојала да доведе у зависност. Зато је против Србије повела *Царински рат* (1906-11).

In order to maintain power, Prince Milan started the negotiations with the Radical party: these resulted in the new constitution, passed in 1888. It was based on the principles of bourgeois parliamentary system, civil freedom, secret and direct voting, local (municipal and district) self rule, i.e. administration. It presented a success in the resistance against the autocratic regime of King Milan and a considerable progress towards democracy in Serbia. Soon after the constitution passing, King Milan abdicated in favor of his 12-year old son Aleksandar, who ruled from 1889 to 1903. As Aleksandar was a minor, the residency was established, actually headed again by Jovan Ristić. Although in power from 1889-92, the Radical party was not successful in implementing progressive reforms. In 1893 Aleksandar abolished the residency, pronounced himself grownup in advance, took over the rule, and in 1894 changed the constitution of 1888. The resentment of people grew, caused by the autocratic regime and obstinate rule of King Aleksandar, and generally the Obrenović dynasty as well. A major change occurred in 1901: Aleksandar imposed a new, reactionary constitution, intended at introducing bicameral system. The people started a decisive struggle against the rule of Aleksandar: on 23/03/1903 demonstrations broke out in Belgrade, which ended in armed clashes with police, i.e. gendarmerie. The leader of the demonstrations was Dimitrije Tucović, also the leading activist of the Serbian labor movement. Fearful of revolutionary movements, the Serbian bourgeoisie decided to abandon the Obrenović dynasty, which was Austria-oriented and discredited in the public eye. Military officers hatched a conspiracy and on 29/05/1903 they murdered King Aleksandar and Queen Draga (Draga Mašin). The coup of May 1903 presented the victory of the Serbian bourgeoisie over the King Aleksandar's absolutism and won struggle for the inception of bourgeois parliamentary order. **Petar Karadorđević**, son of Prince Aleksandar Karadorđević, was elected king. The constitution of 1888 was returned, with certain changes, and the Radical party came to power. This party was gradually transformed into the party of *gross bourgeoisie*, civil servants and rich peasants. Headed by Nikola Pašić, the Radical party had the leading political role; the foreign capital supported further exploitation of the Serbian abundant natural resources. In 1914 Serbia had about 500 industrial establishments with the employment of 20000 workers. Before 1910 no labor legislation existed; working day sometimes lasted as long as 16 hours. The labor movement gradually developed. In 1903, the Serbian social democratic party and general trade union organizations were founded. The coup of 1903 resulted in the changed international policy and the initiated orientation towards Russia, France and Great Britain. The demands for the unification of South Slavs under the leadership of Serbia were stronger. However Austria-Hungary tried to impose dependence over Serbia and therefore started the *Customs war* against Serbia (1906-11).

Анексијом Босне и Херцеговине, коју је извршила Аустро-Угарска октобра 1908, створена је опасност по европски мир и настало је заоштравање аустроугарско-српских односа. Босанска криза 1908-1909. један је од подстицаја за убрзање стварања Балканског савеза између Србије, Бугарске, Црне Горе и Грчке. У основи, Савез је био антитурски и започео је *Први балкански рат* (1912-13) против Турака. Рат се завршио коначним ослобођењем балканских народа и територија од турског ропства. Србија је територијално двапут увећана, а број становника попео се на 4,5 милиона. Резултати Првог балканског рата изазвали су даље заоштравање међународних односа и појачали ослободилачки покрет словенских народа под аустроугарском влашћу. Желећи да униште Србију као главну препреку за аустроугарско-немачки империјализам на Балкану, Аустро-Угарска и Немачка изазвале су низ провокација уперених против Србије. Последица је био и *Сарајевски атентат* који је Аустро-Угарска, имајући пуну подршку Немачке, искористила да 28. VII 1914. објави рат Србији. Овај рат био је почетак Првог светског рата (1914-1918). И поред херојског отпора српског народа, који је водио праведан, националноослободилачки рат против аустроугарско-немачког империјализма, Србија је била окупирана 1915. Део српске војске, уз заштиту црногорске, пробио се на јадранску обалу, и 1916. војска је смештена на острво Крф, одакле је касније пребачена на Солунски фронт. Српска влада, која је такође избегла на острво Крф, потписала је 1917. са Југословенским одбором, формираним 1915. у Лондону, Крфску декларацију о уједињењу јужнословенских области Аустро-Угарске са Србијом. После распада Аустро-Угарске у новембру 1918, у Србију су се вратили влада и краљ. Савезничка војска пружила је помоћ монархији и влади за гушење револуционарног покрета, учвршћивање власти српске буржоазије и њено ширење и на јужнословенске земље бивше Аустро-Угарске. У Београду је 1. XII 1918. проглашена *Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца*, која се од 1929. звала *Краљевина Југославија*.

When Austria-Hungary annexed Bosnia and Herzegovina in October 1908, the peace in Europe was endangered and the relations between Serbia and Austria-Hungary deteriorated. The Bosnian crisis, 1908-1909, induced the creation of the Balkan alliance including Serbia, Bulgaria, Montenegro and Greece. Basically the alliance was anti-Turkish and thereby the *First Balkan war* (1912-13) started. The war ended in the final liberation of the Balkan nations and territories from the Turkish rule. The Serbian territory twice extended and the population number rose to 4.5 million. The outcome of the First Balkan war induced further tensions in the international relations and intensified the liberation movements of the Slav nations under the Austro-Hungarian rule. Inclined to eliminate Serbia as the major obstacle to Austro-Hungarian and German imperialistic power in the Balkans, Austria-Hungary and Germany made serial provocations aimed against Serbia. The consequence was the *Sarajevo Assassination* that Austria-Hungary used, fully supported by Germany, to declare war to Serbia on 28/07/1914. Actually this was the beginning of the First World War (1914-1918). In spite of the heroic resistance of the Serbian people who led a justified, liberation war against the Austria-Hungary imperialistic rule, Serbia was occupied in 1915. A part of the Serbian military forces, supported by the Montenegrin protection, traced way to the Adriatic coast and then was further sent to the Greek island of Corfu; where from the Serbian soldiers were transferred to the *Salonika Front*. The Serbian government that also was compelled to flee to Corfu, in 1917 executed the Corfu declaration with the Yugoslav committee, which had been established in London in 1915. The declaration envisaged the unification of the south-Slav regions of Austria-Hungary with Serbia. After the Austria-Hungary breakdown in November 1918, the government and the King came back to Serbia. The Allies' forces rendered support to the royal regime and the government to crush the revolutionary movement, strengthen the Serbian bourgeoisie power and its spread to the south-Slav lands of the former Austria-Hungary. On 01/12/1918 the *Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes* was officially established in Belgrade and from 1929 it assumed the name – the *Kingdom of Yugoslavia*.

СРПСКЕ ДИНАСТИЈЕ У РАШКОЈ – СРБИЈА / SERBIAN DYNASTIES OF RAŠKA

Назив династије <i>Dynasty</i>	Трајање владавине <i>Period of rule</i>	Облик владавине <i>Title</i>	Име владара <i>Ruler name</i>
Властимировићи <i>Vlastimirovići</i>		750	Вишеслав / <i>Višeslav</i> Радослав / <i>Radoslav</i> Просигој / <i>Prosigoj</i> Властимир / <i>Vlastimir</i>
	210	кнежеви <i>Prince</i>	Мутимир / <i>Mutimir</i> Прибислав / <i>Pribislav</i> Петар / <i>Petar</i> Павле / <i>Pavle</i> Захарије / <i>Zaharije</i> Часлав / <i>Časlav</i>
		960	

Назив династије <i>Dynasty</i>	Трајање владавине <i>Period of rule</i>	Облик владавине <i>Title</i>	Име владара <i>Ruler name</i>
МАКЕДОНИЈА У ДОБА САМУИЛА / <i>MACEDONIA OF SAMUILO TIME</i> ДУКЉАНСКА ДРЖАВА / <i>DUKLJA STATE</i> ДИНАСТИЈА ВОЈИСАВЉЕВИЋА / <i>VOJISAVLJEVIĆ DYNASTY</i> КРСТАШКИ РАТОВИ / <i>WAR OF CRUSADERS</i>			
1083			
Вукановићи <i>Vukanovići</i>	82	жупани <i>župan</i>	Вукан / <i>Vukašin</i> Урош I / <i>Uroš I</i>
		1145 велики жупани <i>veliki župan</i>	Урош I; Деса; Белош <i>Uroš I; Desa; Beloš</i>
Немањићи <i>Nemanjići</i>	206	1165 велики жупани <i>veliki župan</i>	Тихомир / <i>Tihomir</i> Стефан Немања / <i>Stefan Nemanja</i> Стефан Првовенчани <i>Stefan Prvovenčani</i>
		1217	Стефан Радослав / <i>Stefan Radoslav</i> Стефан Владислав / <i>Stefan Vladislav</i>
		краљеви <i>King</i>	Стефан Урош I / <i>Stefan Uroš I</i> Стефан Драгутин / <i>Stefan Dragutin</i> Стефан Урош II Милутин <i>Stefan Uroš II Milutin</i>
		1346 цареви <i>Tzar</i>	Стефан Урош III Дечански <i>Stefan Uroš III Dečanski</i> Стефан Урош IV Душан <i>Stefan Uroš IV Dušan</i> Стефан Урош V / <i>Stefan Uroš V</i>
		1371	Лазар Хребелјановић / <i>Lazar Hrebeljanović</i>
Лазаревићи <i>Lazarevići</i>	56	Кнежеви <i>Prince</i> 1402 деспот <i>Despot</i>	Стефан Високи <i>Stefan Visoki</i>
	32	Деспоти <i>Despot</i>	Ђурађ / <i>Đurađ</i> Лазар / <i>Lazar</i>
Бранковићи <i>Brankovići</i>	31	1459	Стефан / <i>Stefan</i>
		1471	Вук / <i>Vuk</i> Српски / <i>Serbian</i>
		Деспоти <i>Despot</i>	Ђорђе / <i>Đorđe</i> деспоти у <i>Despots in</i>
1502	Јован / <i>Jovan</i> Угарској / <i>Hungary</i>		

Назив династије <i>Dynasty</i>	Трајање владавине <i>Period of rule</i>	Облик владавине <i>Title</i>	Име владара <i>Ruler name</i>
Берисављевићи		Деспоти <i>Despot</i>	Иваниш / <i>Ivaniš</i>
			Стефан / <i>Stefan</i>
Божићи	35		Бериславић / <i>Berislavić</i>
			Радич / <i>Radić</i>
Бакићи		1537	Павле / <i>Pavle</i>

Владари династије Властимировића / *Vlastimirović Dynasty rulers*

1. Вишеслав, око 765, архонт / *Višeslav, about 765, arhont*
2. Радослав, око 790, кнез / *Radoslav, about 790, Prince*
3. Просигој, око 810, кнез / *Prisigoj, about 810, Prince*
4. Властимир, око 820-860, кнез / *Vlastimir, about 820-860, Prince*
5. Мутимир, око 860-891, кнез / *Mutimir, about 860-891, Prince*
6. Прибислав (Првослав), 891-892, кнез / *Pribislav (Prvoslav), 891-892, Prince*
7. Петар Гојниковић, 892-917, кнез / *Petar Gojniković, 892-917, Prince*
8. Павле Брановић, 917-921, кнез / *Pavle Branović, 917-921, Prince*
9. Захарије Прибисављевић, 921-924, кнез / *Zaharije Pribisavljević, 921-924, Prince*
10. Часлав Клонимировић, 927-960, кнез / *Caslav Klonimirović, 927-960, Prince*

Владари династије Војисављевића / *Vojisavljević Dynasty rulers*

1. Петрислав – Петар, архонт / *Petrislav – Petar, arhont*
2. Јован Владимир, 977-1016, кнез / *Jovan Vladimir, 977-1016, Prince*
3. Драгомир, 1016-1018, кнез / *Dragomir, 1016-1018, Prince*
4. Војислав, 1018-1043, кнез / *Vojislav, 1018-1043, Prince*
5. Гоислав, 1043-1045, кнез / *Goislav, 1043-1045, Prince*
6. Радослав, 1045-1046, кнез / *Radoslav, 1045-1046, Prince*
7. Михаило, 1046-1077, кнез, 1077-1081, краљ / *Mihailo, 1046-1077, Prince, 1077-1081, King*
8. Константин Бодин, 1081-1101, краљ / *Konstantin Bodin, 1081-1101, King*
9. Добросав, 1101-...., краљ / *Dobrosav, 1101-...., King*
10. Кочапар, краљ / *Kočapar, King*
11. Владимир,-1114, краљ / *Vladimir, ...-1114, King*
12. Ђорђе, 1114-1118. и 1125-1135, краљ / *Đorđe, 1114-1118, 1125-1135, King*
13. Грубеша, 1118-1125, краљ / *Grubeša, 1118-1125, King*
14. Градишна, 1135-1146, краљ / *Gradišna, 1135-1146, King*
15. Радослав, 1146-1162, кнез / *Radoslav, 1146-1162, Prince*
16. Михаило, 1162-1186, кнез / *Mihailo, 1162-1186, Prince*

Владари династије Вукановића / *Vukanović Dynasty rulers*

1. Вукан, 1086-1114, жупан / *Vuka, 1086-1114, župan*
2. Урош I, 1114-1145, жупан / *Uroš I, 1114-1145, župan*
3. Урош II, 1145-1155. и 1155-1162, велики жупан / *Uroš II, 1145-1155, 1155-1162, veliki župan*
4. Деса, 1155-1155. и 1162-1165, велики жупан / *Desa, 1155-1155, 1162-1165, veliki župan*
5. Белош, 1162-1162, велики жупан / *Beloš, 1162-1162, veliki župan*

Владари династије Немањића / *Nemanjić Dynasty rulers*

1. Тихомир, 1165-1168, велики жупан / *Tihomir, 1165-1168, veliki župan*
2. Стефан Немања, 1168-1196, велики жупан / *Stefan Nemanja, 1168-1196, veliki župan*
3. Стефан Првовенчани, 1196-1217, велики жупан, 1217-1228, краљ
Stefan Prvovenčani, 1196-1217, veliki župan, 1217-1228, King
4. Стефан Радослав, 1228-1234, краљ / *Stefan Radoslav, 1228-1234, King*
5. Стефан Владислав, 1234-1243, краљ / *Stefan Vladislav, 1234-1243, King*
6. Стеван Урош I, 1243-1276, краљ / *Stefan Uroš I, 1243-1276, King*
7. Стефан Драгутин, 1276-1282, краљ, 1282-1316, сремски краљ
Stefan Dragutin, 1276-1282, King, 1282-1316, King of Srem
8. Стефан Урош II Милутин, 1282-1321, краљ / *Stefan Uroš II Milutin, 1282-1321, King*
9. Стефан Урош III Дечански, 1321-1331, краљ / *Stefan Uroš III Dečanski, 1321-1331, King*
10. Стефан Урош IV Душан, 1331-1345, краљ, 1346-1355, цар
Stefan Uroš IV Dušan, 1331-1345, King, 1346-1355, Tzar
11. Стефан Урош V, 1355-1371, цар / *Stefan Uroš V, 1355-1371, Tzar*

Владари династије Лазаревића / *Lazarević Dynasty rulers*

1. Лазар Хребелјановић, 1371-1389, кнез / *Lazar Hrebeljanović, 1371-1389, Prince*
2. Милица, 1389-1393, кнегиња / *Milica, 1389-1393, Princess*
3. Стефан, 1393-1402, кнез, 1402-1427, деспот / *Stefan, 1393-1402, Prince, 1402-1427, Despot*

Владари династије Бранковића / *Branković Dynasty rulers*

1. Ђурађ, 1427-1456, деспот / *Đurađ, 1427-1456, Despot*
2. Лазар, 1456-1458, деспот / *Lazar, 1456-1458, Despot*
3. Стефан, 1458-1459, деспот / *Stefan, 1458-1459, Despot*
4. Стефан Томашевић (Котроманић), 1459-1459, деспот
Stefan Tomašević (Kotromanić), 1459-1459, Despot
5. Вук Гргуровић (Бранковић), 1471-1485, деспот у Угарској
Vuk Grgurović (Branković), 1471-1484, Despot
6. Ђорђ, 1486-1496, деспот у Угарској / *Đorđ, 1486-1496, Despot in Hungary*
7. Јован, 1496-1502, деспот у Угарској / *Jovan, 1496-1502, Despot in Hungary*

Династија Немањића Nemanjić Dynasty

СТЕФАН НЕМАЊА –
Монах Симеон
(владао 1166-1196)
STEFAN NEMANJA
Monah (monk) Simeon
(ruled 1166-1196)

Стефан Немања је син кнеза Завида. Рођен је у Дукљи на Морачи (тада Рашка, данас Црна Гора). Немања је **оснивач** „светородне династије Немањића“ која је владала Србијом преко две стотине година. У том раздобљу Србија је прешла пут од мале расцепкане кнежевине до царевине и најмоћније земље на Балкану. Стефан Немања је подигао многе манастире, а најпознатији су Студеница и Хиландар. Наклоност и љубав према градњи манастира карактерише све владаре лозе Немањића. Манастири су постали не само њихове задужбине, већ и знак индивидуалитета и својеврсни расадници културе, просвете и православља. Власт је пренео на сина Стефана, замонашио се и као монах Симеон умро је у Хиландару.

Stefan Nemanja is a son of *knez* Zavid. He was born in Duklja on the river Morača (then Raška, present day Montenegro). Nemanja was the **founder** of the 'holly dynasty Nemanjić' that ruled in Serbia for more than two centuries. In these times Serbia transformed from a small disintegrated principality (*knezevina*) to a kingdom (*carevina*) and the most powerful country in the Balkans. Stefan Nemanja erected many monasteries, the best known of which are Studenica and Hilandar. Strong affection and inclination to raise monasteries is characteristic to all ruler of Nemanjić origin. Monasteries became not only their memorials, but also the symbol of individuality and centers of culture, education and orthodoxy and the Orthodox religion. This ruler transferred his power to his son Stefan, entered a monastic order and died in Hilandar.

ПАСТКО НЕМАЊИЋ – Свету Сава
(1175-1235)
RASTKO NEMANJIĆ – Sveti Sava
(1175-1235)

Сава је најмлађи Немањин син, рођен 1175. године. Врло рано напушта световни живот и већ 1191. године *одлази у Свету Гору*. Уз помоћ оца подиже православни манастир Хиландар. Док су се његов отац Немања и брат Стефан трудили да створе и очувају српску државу на раскрсници између Европе и Азије, Угарске и Византије и Латинског царства, између православља и католичанства, свети Сава је радио на изградњи духовног јединства код Срба, на подизању њихове самосвести и моралне снаге. У Хиландару, а затим у Студеници, развио је центре књижевног и црквеног образовања. Сава је написао прва дела српске књижевности: Житије св. Симеуна (прва српска биографија, 1208) и Службу светом Симеону. У тренутку велике угрожености Византије од крстаха *изборио је аутокефалност (самосталност) српске православне цркве 1219. године*. Тада је постао **први српски архиепископ**, са седиштем у Жичи. Написао је и Номоканон, зборник закона по којима се управљало у новоствореној осамостаљеној цркви и српској држави. Његове мошти пренете су 1236. из Трнова (Бугарска) у манастир Милешева (Пријеполје), али су их Турци 27. априла 1595. године, након што су похарали манастир, спалили на Врачару у Београду. Данас се на том месту налази велелепни Храм светог Саве.

Sava is the youngest son of Nemanja, born in 1175. Rather early he abandoned secular life and in 1191 went to *Sveta Gora*. With the support of his father he erected the Orthodox monastery Hilandar. While his father Nemanja and brother Stefan took efforts to establish and protect the Serbian state on the crossroads of Europe and Asia, Hungary and Byzantium and the Latin empire, between the Christian Orthodoxy and Catholicism, Sveti Sava took pains to give rise to the spiritual unity of Serbs, to upgrade their self-consciousness and moral strength. In Hilandar and afterwards in Studenica, he opened the centers of literature and ecclesiastic education. Sava wrote the first pieces of the Serbian literature: *Žitije Sv. Simeuna*, the first Serbian biography written in 1208, and *Službu Sv. Simeunu*. In the moment when Byzantine Empire was greatly endangered by the Crusaders he managed to win the independence of the Serbian Orthodox Church in 1219. Then he became the **first Serbian archiepiscopal hear leader**, with his formal seat in Žiča. He wrote *Nomakanon*, a code of regulations to be respected in the newly formed independent Church and in the Serbian state. In 1236 his relics were taken from Trnovo, Bulgaria to the Mileševa monastery, Prijepolje. However, after having devastated the monastery, on 27 April 1595 Turks burned the relics at Vračar, Belgrade. Today a magnificent temple – the Temple of Sveti Sava is situated there.

**СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ — Свети Краљ
(1196-1228)**
STEFAN PRVOVENČANI
Sveti Kralj (St. King)
(1196-1228)

Средњи син Стефана Немање, **велики жупан (1196-1217)** и **краљ Србије (1217-1228)**. Непосредно по његовом доласку на власт велики ратни немири уздрмали су Европу, избио је Четврти крсташки рат, срушено је Византијско и настало Латинско царство, Србија је нападнута од Угарске, Бугарске и војске Латинског царства. Уз снажан отпор целокупног народа против завојевача и у савезу са Млетачком Републиком, Стефан Првовенчани спасава раскомадану Србију. Да би га тако снажног и отпорног придобио на своју страну, папа му шаље своју краљевску круну, после чега је Стефан проглашен за краља Србије, Дукље, Травуније, Далмације и Хума. Изградио је манастир Жичу, у којој је чинодејствовао његов брат свети Сава, родоначелник српске духовности уопште. Пред крај живота повукао се у манастир и власт предао најстаријем сину Радославу.

The second son of Stefan Nemanja, the Great Count (**veliki župan**) (1196-1217) and the **King of Serbia** (1217-1228). Soon after his coming to rule great war turbulences shook Europe; the 4th War of Crusaders broke out, the Byzantine Empire was pulled down and the Latin Empire rose, Serbia was attacked by Hungary, Bulgaria and the army of the Latin Empire. With the strong overall national resistance against the invaders and in alliance with the Venice Republic, Stefan Prvovenčani managed to save the broken Serbia. In order to won him to his side because of expressive endurance and resistance, the Pope sent his crown to the Serbian ruler, when after Stefan was pronounced the King of Serbia, Duklja, Travunija, Dalmatia and Hum. He erected the monastery of Žiža, where his brother Sveti Sava was active and who was the founder of the overall Serbian spirituality. Before his death, he withdraw to the monastery and passed the rule to his eldest son Radoslav.

КРАЉ РАДОСЛАВ
(владао 1223-1233)
KING RADOSLAV
(ruled 1223-1233)

Радослав је дошао на престо после свог оца Стефана Првовенчаног. Био је под јаким византијским утицајем, нарочито свога таста, епирског деспота и доцнијег цара Теодора Анђела. Први је почео да кује српски новац, по грчким обрасцима и са грчким натписом. Ослањајући се на искуство свога стрица св. Саве, који га је свестрано помагао, имао је услове за дугу владавину. Међутим, изгубио је престо након што су његовог таста потукли Бугари (1230). Без његове подршке није се могао дуго одржати. На престо је дошао његов млађи брат Владислав.

Radoslav came to rule after his father Sfefan Prvovenčani. He was under the strong Byzantine influence, especially of his father-in-law, the Epirus despot and then Emperor Teodor Andjel. He initiated the coin make, pursuant to the Greek forms and the Greek inscriptions. Relying on the experience of his uncle Sveti Sava, who rendered all possible support to him, Radoslav could have lived a long rule. However, he was dethroned after his father-in-law was defeated by Bulgaian forces in 1230. Without the support from this side, Radoslav was not able to stand in power. His younger brother Vladislav took over the throne.

КРАЉ ВЛАДИСЛАВ
(владао 1234-1243)
KING VLADISLAV
(ruled 1234-1243)

Краљ Владислав се оженио бугарском принцезом *Белославом* и настојао да Србију и Бугарску зближи и тешње повеже, али 1241. године долази до најезде Монгола, који пустоше Србију а потом руше бугарску државу. Без могућности да се ослони на таста, Владислав губи престо, на који долази његов млађи брат Урош.

King Vladislav married the Bulgarian Princess Beloslava and took efforts to make closer and tighter relations between Serbia and Bulgaria. However in 1241 the Mongol invaders attacked and devastated Serbia and then pulled down the Bulgarian state. Since it was not possible to rely on the support from his father-in-law, Vladislav was dethroned and his younger brother Uroš came to power.

Краљ Урош I је имао веома добре односе са суседним државама и владао је дуже и успешније од своје браће. Значајан је нарочито по томе што је за време његове владавине отпочела експлоатација рудника у Србији, што је довело до брзог економског снажења Рашке. Упоредо с развојем рударства развијали су се занатство и трговина. Економски просперитет дао је јак подстицај развоју српске средњовековне културе (књижевност, грађевинарство, уметнички занати). Дошао је у сукоб са својим старијим сином Драгутином, који је, помогнут војском свога таста – угарског краља – напао оца, војнички га победио и преузео престо 1276. године.

Краљ Драгутин је преузео престо од оца Уроша, али га је после неколико година уступио млађем брату Милутину. Драгутин се као угарски зет повукао у северне области правевши себи ново краљевство на простору западне Србије, источне Босне и Срема, где

КРАЉ УРОШ I НЕМАЊИЋ
(владао 1243-1276)
KING UROŠ I NEMANJIĆ
(ruled 1243-1276)

King Uroš I managed to establish rather good relations with the neighboring states and ruled longer and with more success than his brothers had ruled. He was notable especially for initiating the exploitation of Serbian mines, which resulted in more dynamic economic strengthening of Raška. Simultaneously with mining, crafts and trade activities developed. Economic progress strongly induced the development of the Serbian mediaeval culture (literature, construction, art crafts). Uroš I had conflicts with his elder son Dragutin, who was supported by his father-in-law, Hungarian king, and who attacked his own father, defeated him in the military fields and took over the throne.

КРАЉ ДРАГУТИН
Преподобни монах Теоктист (владао
1276-1282)
KING DRAGUTIN
Saint monk Teoktist
(ruled 1276-1282)

King Dragutin took over the rule from his father Uroš, however after several years he descended in favor of his younger brother Milutin. As a son-in-law of the Hungarian ruler, Dragutin withdrew to the northern regions, establishing his own kingdom in the western Serbian re-

је владао све до 1316. године. На простору свога краљевства подигао је многе цркве, а ојачао је и Београд као привредни и културни центар тога времена. Када је његов брат Милутин, краљ Србије, успоставио добре односе с Византијом, Драгутин је ударио војском на Србију, али је био потучен од војске краља Милутина 1313. године. После овог неуспеха властела његове државе га је сменила и на престо довела његовог сина Владислава II. Драгутин је био на српском престолу релативно кратко (1276-1282).

regions, eastern Bosnia and Srem, where he ruled as long as until 1316. On the territory of his kingdom he erected many churches and managed to strengthen Belgrade as commercial and cultural center of the time. When his brother Milutin, the King of Serbia, was successful in establishing good relations with Byzantium, Dragutin attacked Serbia with military troops, however was defeated by the forces of King Milutin in 1313. After that, the dignitaries of his state dismissed him and led his son Vladislav II to the throne. King Dragutin was on the Serbian throne for relatively short time, from 1276 to 1282.

**КРАЉ МИЛУТИН
(1282-1321)
KING MILUTIN
(1282-1321)**

Настојао је да Србији омогући миран развој одржавајући добре односе са суседима. Убрзо се оженио византијском принцемом па је тако обезбедио северну границу свог краљевства и спокојно присаједињавање западних делова, којима је некада управљао његов брат Драгутин, правећи Србију много већом и јачом. Експлоатација рудника богатих сребром доносила му је обилата средства. Помагао је развој уметности и књижевности. Зидео је цркве и манастире, од којих су до данас сачувани: Грачаница, Богородица Лјевишка, Краљева црква у Студеници, Бањска, обновљена Немањина црква у Хиландару, цркве у Јерусалиму, на Синају. Милутин је подигао и болницу у Цариграду.

King Milutin was inclined to provide peaceful development for Serbia and maintained good relations with the neighbors. Soon he married the Byzantine princess and thereby protected the northern border of his kingdom and undisturbed annexing of the western regions that has used to be ruled by his brother Dragutin. The exploitation of mines rich in silver made fruitful income. Milutin supported the development of arts and literature. He conducted the erection of churches and monasteries, of which several have been preserved to the present day: Gračanica, Bogorodica Ljeviška, King's Church in Studenica, Banjska, restored Nemanja's Church in Hilandar, the churches in Jerusalem, on Sinai. Milutin also built a hospital in Constantinople.

СИМОНИДА (1289-1340) – Византијски цар Андроник II, приликом закључења мира са Србијом 1299. године, „дари-вао“ је српског краља Милутина својом ћерком Симином-дом, као гаранцијом трајног мира и пријатељства између две земље.

SIMONIDA (1289-1340) – The Byzantine emperor, Andronik II, on the occasion of concluding peace agreement with Serbia in 1299, 'donated' his daughter Simonida to the Serbian King Milutin, which served as a guarantee of continual peace and friendship between the two states.

КРАЉ СТЕФАН ДЕЧАНСКИ
(*владао 1321-1331*)
KING STEFAN DEČANSKI
(*ruled 1321-1331*)

Још за живота свог оца краља Милутина добио је на управљање зетску област, али је ускоро сковао заверу да скине оца с престола па је у томе осујећен. Отац га је ослепео и протерао с породицом у Цариград. После смрти краља Милутина проглашен је за краља (1321). Стефан Дечански проширио је државу на југ према Византији. Када су се Византијци удружили с Бугарима, потукао је Бугаре на Велбужду (1330), и то захваљујући вештини и храбрости свога сина Душана. Пошто је хтео да престо остави сину из другог брака а не Душану, Душан се побунио и збацио га с престола. Стефан је подигао манастир Дечане, где је после смрти и сахрањен (1331).

Even during the life of his father King Milutin, he was entrusted with the government over the region of Zeta (*Zetska oblast*). However he hatched a conspiracy to dethrone his father, but was prevented. His father had him made blind and expelled with his family to Constantinople. After the death of King Milutin, Stefan was pronounced king in 1321. Stefan Dečanski made the Serbian state extended to the south, towards Byzantium. When Byzantium joined forces with Bulgaria, he managed to defeat the Bulgarian forces on Velbužd (1330), however with the skillful and courageous support rendered by his son Dušan. Since he was inclined to pass the throne over to his son from his first marriage and not to Dušan, Dušan offered resistance and removed him from the throne. Stefan erected the monastery of Dečani, where he was buried after his death in 1331.

ЦАР СТЕФАН ДУШАН
Душан Силни
 (владао 1331-1355)
TZAR STEFAN DUŠAN
Dušan Silni (Mighty)
 (ruled 1331-1355)

Као **краљ Срба** владао је од 1331. до 1345. године. Од 1346. године влада као **цар Срба и Грка**. У његово време српска средњовековна држава доживљава врхунац своје моћи и израста у водећу силу на Балкану. До 50-их година XIV века успео је да створи српску царевину која је обухватала, поред земаља раније српске краљевине, Мачву, Захумље, Албанију, Епир, Тесалију, Акарнанију, Етолију и сву Македонију (изузев Солуна) до Христовоља. Организовао је сложну војску и успоставио правну државу. Освајање нових земаља, где је био развијен правни поредак, а и примери византијских царева, чијим наследником је хтео да се прикаже, подстакли су га да изради законски кодекс за своју земљу – **ДУШАНОВ ЗАКОНИК**. Усвојио га је Државни сабор 1349. године (допуњен је 1354. године). Законик спада у најважније споменике нашег развијеног феудализма. Поред одредаба уставног карактера садржи и казнено-правне и процесно-правне одредбе, као и одредбе из породичног и наследног права. Иако феудалног карактера и осмишљен да учврсти положај и привилегије владара и властеле, одликује се хуманошћу: њиме су била заштићена и права најнижег staleжа.

As the **King of Serbs** Stefan Dušan ruled from 1331 to 1345. From 1346 he ruled as the **Emperor of Serbs and Greeks**. In his time the Serbian mediaeval state reached its prime and became the leading power in the Balkans. Up to the mid-14th century he managed to establish the Serbian empire that used to include, apart from the lands of the former Serbian kingdom, also Mačva, Zahumlje, Albania, Epirus, Thessaly, Akarnania, Aetolia, and the all Macedonia (except Thessaloniki) to Hristopolje. Stefan Dušan was successful in organizing harmonized military forces and establishing a legally grounded state. The conquering of new lands with well established legislation and the examples of Byzantine emperors, the descendant of which he was inclined to see himself, all induced him to create a new legal code for his state, i.e. the Code of Dušan (*Dušanov Zakonik*). The subject code was adopted by the State assembly in 1349 and the same was supplemented in 1354. This legal code represents a mayor memorial of the developed stage of feudalism in Serbia. Apart from the constitutional provisions, this code includes penalty and legal procedure terms, as well as the stipulations of family and inheritance law. Although grounded on feudalism order and conceived to confirm the position and privileges of the ruler and oligarchy (feudal landowners), this code featured certain attributes of humanity: it envisaged the protected rights of the lowest social class.

ЦАР УРОШ (владао 1355-1371)
TZAR UROŠ
(ruled 1355-1371)

Урош је са осамнаест година наследио престо у великој држави без унутрашњег јединства и чврсте повезаности. Није успео ни да се одупре спољном непријатељу ни да држи у спрези феудалне господаре (Дејановиће, Мрњавчевиће, Бал-шиће), који нису признавали централну власт и који су желели да самостално управљају својим областима. Душанов полубрат Симеон, епирски намесник, отворено је устао против Уроша и сам се прогласио за цара. Затим се отцепио од Епира и Тесалије и направио себи другу државу. То су почели чинити и други велможи тако да је централна власт нагло ослабила. Смрћу цара Уроша (1371) нестало је и привидне централне власти над већ самосталним поседима ојачаних феудалаца. Угасила се владавина лозе Немањића и отпочела агонија српске државе и народа, вековима са разних страна гаженог али никад сатреног захваљујући баш духовној снази и наслеђу које му је оставила епоха Немањића.

Uroš ascended the throne very young, aged 18 and rather unexperienced, in a large state that was internally disintegrated. He did manage neither to resist external enemies, nor to keep united feudal families (Dejanović, Mrnjavčević, Balšić) that were not willing to recognize the central rule and were inclined to govern their regions independently. Simeon, half-brother of Dušan and a deputy of Epirus rose openly against Uroš and pronounced himself czar. Then after he separated from Epirus and Thessaly and founded a new state. This followed other landowners and therefore the central government collapsed. After the death of Czar Uroš in 1371 even the apparent central government disappeared, while the independent landlords became stronger. The power of the Nemanjić dynasty was extinguished and this was followed by the agony of the Serbian state and people that despite all invasions never definitely collapsed. This was due to spiritual strength and heritage of the Nemanjić origin.

Лоза Немањића, детаљ са бакрореза манастира Студеница из 1733. године.
Nemanjić dynasty origin, copper engraving – detail, 1733, Monastery of Studenica

Династија Обреновића Obrenović Dynasty

КНЕЗ МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ
(1780-1860)

PRINCE MILOŠ OBRENOVIĆ
(1780-1860)

Рођен је у селу Средња Добрна у ужичкој нахији, а умро је у Београду, у свом конаку у Топчидеру. Као младић Милош је служио код богатих трговаца стоком. Учествовао је у Првом српском устанку и био вођа Другог српског устанка. Био је спретан у преговарању с Турцима и вешто је користио међународну ситуацију, првенствено неспоразуме и сукобе Русије и Турске, да би за српску аутономију издејствовао султаново и међународно признање. Године 1830. Србији бива призната унутрашња самоуправа а Милош добија наследност кнежевског достојанства. Убрзо након тога, Милош с војском заузима шест неуступљених нахија, па је 1833. издат хатишериф (својеручна наредба турског султана која мора да се изврши без одлагања) о њиховом сједињењу са Србијом. Под Милошевом владавином Србија је стекла статус аутономне кнежевине у оквиру Османског царства (владао је Србијом од 1815. до 1839. и од 1858. до 1860). За време своје владавине постао је најбогатији човек у Србији и један од најимућнијих на Балкану. Владао је као аутократа и никада се тог начина владања није одрекао. Ударио је солидне темеље независности Србије и њеном унутрашњем развоју.

Miloš Obrenović was born in the village of Srednja Dobrna in the *nahija* of Užice (Turk.) and he died in Belgrade, in his residence in Topčider. As a young man Miloš used to work as an assistant to wealthy livestock merchants. He took part in the First Serbian Uprising and was the leader of the Second Serbian Uprising. He was dexterous in the negotiations with the Turks and skillfull in making use of the international situation, primarily the disputes between Russia and Turkey, in order to win the recognition of the Serbian autonomy by the Sultan and other states. In 1830 internal self-government was recognized to Serbia and Miloš Obrenović was acknowledged hereditary dignity of Prince. Soon Miloš occupied with military forces the six *nahija* regions previously non-ceded. In 1833 the Sultan executive order, i.e. *hatiserif* was passed to the effect that these regions are annexed to Serbia. Under the rule of Miloš Obrenović Serbia won the status of autonomous principality within the Ottoman Empire. He ruled from 1815 to 1839 and from 1858 to 1860. During his rule he became the wealthiest man in Serbia and one of the top wealthy people in the Balkans. All the time he was an autocratic ruler. He established solid grounds for the Serbian independence and its internal development.

КНЕГИЊА ЉУБИЦА ОБРЕ-
НОВИЋ (1788-1843) била је
жена кнеза Милоша. Утица-
јна у политичком животу и
својеглаве нарави. Имала је
озбиљних несугласица с
мужем и једно време живела
раздвојена од Милоша, у Пожаревцу. У
налету љубоморе уморила је једну од Мило-
шевих љубавница. Сахрањена је у манастиру
Крушедол на Фрушкој Гори.

PRINCESS LJUBICA OBRENOVIĆ (1788-
1843) was a wife of Prince Miloš. She influ-
enced the Serbian political life and was rather
stubborn character. She experienced serious
disputes with her husband and for some time
she lived separated from Miloš in Požarevac. In
a fit of jealousy she murdered a mistress of
Miloš. She was buried in Krušedol monastery
on Fruška Gora.

КНЕЗ МИХАИЛО ОБРЕНОВИЋ
(1823-1868)
PRINCE MIHAILO OBRENOVIĆ
(1823-1868)

Рођен је у Крагујевцу као млађи син кнеза
Милоша и кнегиње Љубице. Први пут је
постао кнез 1839, после смрти свог старијег
брата Милана. Веома млад и неискусан,
Михаило се није најбоље сналазио у
сложеним приликама унутрашњег и
спољашњег положаја Србије. Свргнут је 1842.
у буни коју је предводио један од
најистакнутијих уставобранитељских првака,
Тома Вучић-Перишић. Поново је доведен за
кнеза после Милошеве смрти 1860. Владао је
следећих осам година као просвећени
апсолутиста. Убијен је 1868. у Кошутњаку као
жртва завере која никад није сасвим
расветљена.

Mihailo Obrenović was born in Kragujevac, as a
younger son of Prince Miloš and Princess
Ljubica. He became prince for the first time in
1839, after the death of his elder brother Milan.
Rather young and unexperienced, Mihailo was
not very successful in coping with the complex
internal and external Serbian position. He was
deposed in 1842 in an uprising led by a most
outstanding *ustavobranitelj* official, Toma Vučić
Perišić. Mihailo was pronounced Prince again
after the death of Miloš in 1860. He ruled for
another eight years as an enlightened absolutist.
He was murdered in 1868 in Košutnjak, as a
victim of a conspiracy that has never been
completely cleared up.

КРАЉ МИЛАН ОБРЕНОВИЋ
(1854-1901)
KING MILAN OBRENOVIĆ
(1854-1901)

После убиства кнеза Михаила постао је кнез Србије (2. VII 1868), али је до његовог пунолетства (1872) владало намесништво. У својој владавини ослањао се углавном на војску, па је радио на њеном јачању. У спољној политици прво се ослањао на Русију. Под притиском јавног мњења и без довољне дипломатске припреме, 1876. објавио је Турској рат, који се 1877. завршио неуспехом. Исте године, под утицајем Русије, поново је ступио у рат против Турске, из којег је Србија изашла ојачана добивши пиротски, нишки, топлички и врањски округ, а потом јој је на Берлинском конгресу и формално призната независност (1878). Због руске подршке Бугарској, која је дошла до изражаја у Санстефанском уговору, ослонио се на Аустро-Угарску. Закључио је, јуна 1881, тајну конвенцију са Аустро-Угарском, којом је обавезао Србију да неће радити против њених интереса у Босни и Херцеговини и без претходног споразума с њом и да неће закључивати политичке споразуме са другим државама. Аустро-Угарска је зато загарантовала његовостанак на престолу и дипломатску помоћ за ширење Србије према југу, што је у народу схваћено као издаја националних интереса. Прогласио се краљем 1882. Угушио је у крви буну која је у јесен 1883.

After the death of prince Mihailo, Milan Obrenović became Prince of Serbia (02/07/1868), however until his coming of legal age, the appointed regency commission was in power. Milan Obrenović ruled mostly relied on military forces and therefore tried to strengthen them. In foreign policy, he primarily relied on Russia. Under the public pressure and without sufficient diplomatic backgrounds, in 1876 Milan Obrenović declared war to Turkey, which ended in a defeat in 1877. Induced by the Russia influence, in the same year he again started the war against Turkey. This resulted in Serbia becoming a stronger force, acquiring the districts of Piro, Niš, Toplica and Vranje, and then at the Congress of Berlin Serbia was officially recognized independence (1878). Since Russia supported Bulgaria, which became expressive in St.Stefan peace agreement, this ruled found support in Austria-Hungary. In June 1881 he concluded a secret convention with Austria-Hungary and thereby imposed obligation to Serbia not to act against Austro-Hungarian interests in Bosnia and Herzegovina and not to conclude any political agreements with other states without prior consent achieved with Austria-Hungary. Therefore Austria-Hungary guaranteed his ruling power and diplomatic support for the Serbian extension southwards. However people understood this as the betrayal of the Serbian national interests. Milan Obrenović pronounced himself king in 1882. The rebellion that broke in autumn 1885 in *Timočka*

избила у Тимочкој крајини. Када се Бугарска 1885. ујединила са Источном Румелијом, објавио јој је рат да би заузео и анектирао део бугарске територије као компензацију за тобоже померену равнотежу. Због неуспеха у овом непопуларном рату, који је уз то неодлучно и невесто водио, још више је порасло незадовољство народа. Прихватио је 1888. устав који је од Србије требало да створи уставну и парламентарну краљевину, али је, сукобивши се са уставним одредбама, следеће године абдицирао у корист малолетног сина Александра. Као генерал постављен је за команданта Активне војске, али је 1890. дао оставку.

НАТАЛИЈА ОБРЕНОВИЋ (1859 -1941) – Кнегиња и краљица српска (1875-1889), кћи влашког спахије Н. Кешка. Венчала се с кнезом Миланом Обреновићем 5. X 1875. и родила му сина Александра. Била је проруски оријентисана, док је Милан водио аустрофилску политику. Њихов однос и развод брака постали су значајно политичко питање због кога је влада М. Гарашанина одступила с власти. Брак је разведен 12. X 1888. Наталија је протерана из Србије 7. V 1891. и само је повремено посећивала сина, с којим је прекинула везе када се венчао с Драгом Машин. После синовљевог убиства прешла је у римокатоличку веру и закалуђерила се. Своје велико имање у Србији поклонила је Универзитету у Београду.

krajina was severely broken down. When in 1885 Bulgaria united in alliance with Eastern Rumania, Milan Obrenović declared war to Bulgaria with the aim to occupy and annex a part of the Bulgarian territory, allegedly as a compensation for a disturbed balance. Due to defeat in this unpopular war, which was led undecidedly and without dexterity, the public dissatisfaction rose even more. In 1888 he adopted the constitution that should have made Serbia a constitutional and parliamentary kingdom. However having failed to observe the constitutional provisions, Milan Obrenović abdicated in favour of his minor son Aleksandar. As a general he was made a commander of the Active Army, however resigned in 1890.

NATALIJA OBRENOVIĆ (1859-1941) – Serbian Princess and Queen (1875-1889), a daughter of the *Vlah spahija* dignitary N. Keško. She was married to Prince Milan Obrenović and she gave birth to their son Aleksandar. She was pro-Russia oriented, while Milan lead Austro-ophile policy. Their relationship and divorce became an important political issue, due to which the government of M. Garašanin resigned. The marriage was dissolved on 12/10/1888. Natalija was expelled from Serbia on 07/05/1891 and only occasionally visited her son, with whom she broke up any relations when he married Draga Mašin. After the assassination of her son Aleksandar, Natalija Obrenović took over to Roman Catholic religion and went to monastery. Her great wealth in Serbia she donated to the University of Belgrade.

КРАЉ АЛЕКСАНДАР ОБРЕНОВИЋ
(1876-1903)
KING ALEKSANDAR OBRENOVIĆ
(1876-1903)

На првим изборима после доношења Устава од 1888. године и абдикације краља Милана радикали су поново добили већину. Да би се обезбедили од мешања краља Милана у државне послове, радикали су га исплатили и од њега добили обећање да се неће враћати у Србију пре пунолетства краља Александра. Када се краљ Александар 1. априла 1893. године прогласио пунолетним, збацио је намеснике, отпустио либералску владу и довео на власт радикале.

Јуна 1900. године краљ Александар објавио је народу да ће се оженити београдском удовицом Драгом Машин. Краљева одлука је лоше примљена у јавности. Оно што није пошло за руком краљу Милану 1886. године – да измири радикале и напредњаке – пошло је за руком краљу Александру. Оријентишући се према Русији, краљ Александар је постигао извесне политичке успехе у Србији и Македонији. Међутим, после низа скандала у Србији, руска влада је постала резервисана према краљу. Пред крај владавине краља Александра Србија је у свету била усамљена као ретко кад пре. Незадовољство је расло у свим слојевима становништва и пренело се на војску. Дошло је до државног удара. У ноћи између 28. и 29. маја 1903. године група официра продрла је у двор и убила краља Александра и краљицу Драгу.

ДРАГА МАШИН (1866-1903) – Кћи Панте Луњевице и удовица Светозара Машина. Као дворска дама краљице Наталије постала је љубавница а касније (1900) и жена младога Александра I Обреновића. Њу и њеног мужа убили су завереници 29. V 1903. године.

In the first elections after the Constitution of 1888 was passed and King Milan abdicated, the Radical party again won majority of votes. In order to be safe from the interfering of King Milan in the state governance, the radicals paid him out and got a promise he would not come back to Serbia before King Aleksandar came of age. When on 01.04.1893 King Aleksandar pronounced himself major (of legal age), he removed the regency, dismissed the liberal Government and led the radicals to power.

In June 1900 King Aleksandar announced publicly he intended to marry Draga Mašin, a widow from Belgrade. This decision was not welcome in public. What King Milan failed to do in 1886 – make the radicals and the Liberals come to terms, King Aleksandar succeeded.

Oriented towards Russia, King Aleksandar made certain political achievements in Serbia and Macedonia. However, after a series of scandals in Serbia, the Russian government got reserved towards the Serbian king. At the end of the rule of King Aleksandar, Serbia was extraordinarily abandoned. All social felt strong dissatisfaction and this caught the military forces also. A coupe d'etat broke out: in the night between 28 and 29 May 1903 a group of army officers broke into the Royal Palace and executed King Aleksandar and Queen Draga.

DRAGA MAŠIN (1866-1903) – She was a daughter of Panta Lunjevica and widow of Svetozar Mašin; as a lady attending Queen Natalija, she became a mistress and later on a wife of the young King Aleksandar I Obrenović. On 29.05.1903 she was assassinated together with his husband by the army officers engaged in conspiracy.

Династија Карађорђевића¹⁾ Karadžević Dynasty¹⁾

Ђорђе Петровић – Карађорђе (рођен 3. XI 1762. у Вишевцу, убијен 25/26. VII 1817. у Радовању код Смедерева). **Врховни вожд српски** (2. II 1804–21. IX 1813). Синови: Сима, Алекса и **Александар**; ћерке: Сава, Сара, Пола и Стаменка

Александар Карађорђевић (рођен 19. IX 1806. у Тополи, умро 03. V 1885. у Тамишвару). **Кнез** (14. IX 1842–23. XII 1858). Синови: Алекса, Светозар, **Петар I**, Андрија, Ђорђе, Арсен (његов син **Павле**, кнез намесник); ћерке: Полексија, Клеопатра, Јелена и Јелисавета

Петар I (рођ. 29. VII 1844). **Краљ Србије** (2. VI 1903), **краљ Срба, Хрвата и Словенаца** (18. XI 1918–16. VIII 1921). Синови: Ђорђе, **Александар I**, Андрија; ћерке: Јелена и Милена

Александар I (рођ. 4. XII 1888. на Цетињу, убијен 9. X 1934. у Марсељу). **Наследник престола** (од 27. III 1909), **регент Србије** (од 1914), **регент Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца** (од 1. XII 1918), **краљ Краљевине Југославије** (16. VIII 1921–9. X 1934). Синови: **Петар II**, Томислав, Андреј

Петар II (6. IX 1923. у Београду, умро 1970). **Краљ Краљевине Југославије** (1934–1945). Син Александар

Павле (27. IV 1883. у Петрограду, умро 1976). **Кнез намесник (1934–1941)**

Од 1945. до 1992. Србија је федерална јединица Југославије. Југославија је неколико пута мењала име: 31. I 1946–7. I 1963. Федеративна Народна Република Југославија (ФНРЈ); 1963–1992. Социјалистичка Федеративна Република Југославија (СФРЈ); 27. IV 1992–2003. Савезна Република Југославија (СРЈ).

¹⁾ Извор: Иван Миладиновић: Последња исповест краљевића Томислава. *Никола Пашић*, Београд, 2000. године

Ђорђе Петровић, Karadorde (born 03.11.1762 in Viševac, assassinated 25-26.07.1817 in Radobanj near Smederevo). **Supreme Serbian leader (vožd)**: 02.02.1804–21.09.1813; sons: Sima, Aleksa and **Aleksandar**; daughters: Sava, Sara; Pola and Stamenka.

Aleksandar Karadordević (born 19.09.1806 in Topola, died 03.05.1885 in Timisoara). **Prince**: 14.09.1842–23.12.1858; sons: Aleksa, Svetozar, **Petar I**, Andrija, Đorđe, Arsen (father to **Pavle**, Prince Regent); daughters: Poleksija, Kleopatra, Jelena and Jelisaveta.

Petar I (29.07.1844) **King of Serbia**, 02.06.1903; **King of Serbs, Croats and Slovenes**, 18.11.1918 – 16.08.1921; sons: Đorđe, **Aleksandar I**, Andrija; daughters: Jelena and Milena.

Aleksandar I (born 04.12.1888 on Cetinje, assassinated 09.10.1934 in Marseille). *Heir apparent*, from 27.03.1909; Regent of Serbia, from 1914, Regent of Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, from 01.12.1918, **King of Yugoslavia Kingdom**, 16.08.1921–09.10.1934; sons: **Petar II**, Tomislav, Andrej.

Petar II (06.09.1923 in Belgrade, died 1970). **King of Yugoslavia Kingdom**, 1934–1945; son Aleksandar

Pavle (born 27.04.1883 in Petersburg, died 1976) Prince Regent, 1934–1941.

From 1945 to 1992 Serbia was an integral unit, i.e. republic of the Yugoslav federation. Yugoslavia had changed title several times: 31.01.1946-07.01.1963 Federal National Republic of Yugoslavia (FNRY); 1963-1992 Socialist Federal republic of Yugoslavia (SFRY); 1992–2003 Federal Republic of Yugoslavia.

¹⁾ Source: Ivan Miladinović: *The last confession of Prince Tomislav. 'Nikola Pašić', Belgrade, 2000.*

Председници Југославије Yugoslav Presidents

Иван Рибар <i>Председник Републике</i> (29. XII 1945–14. I 1953)	Ivan Ribar President of the Republic (29. 12. 1945–14. 01 1953)
Јосип Броз Тито (1892. Кумровец, умро 4. V 1980) <i>Председник Републике, 1953–1980.</i>	Josip Broz Tito (born 1892, Kumrovec, died 04.05.1980) President of the Republic, 1953–1980
Чланови председништва У периоду 1980–1991. на месту председника Председништва мењали су се чланови Председништва	Presidium 1980–1991, the members of the Presidium in turn holding the post of the President
Добрица Ћосић <i>Председник СРЈ, 1992–1993.</i>	Dobrica Ćosić President of FRY, 1992–1993
Зоран Лилић <i>Председник СРЈ, 1993–1997.</i>	Zoran Lilić President of FRY, 1993–1997
Слободан Милошевић <i>Председник СРЈ, 1997–2000.</i>	Slobodan Milošević President of FRY, 1997–2000
Војислав Коштуница <i>Председник СРЈ, 2000–2003.</i>	Vojislav Koštunica President of FRY, 2000–2003

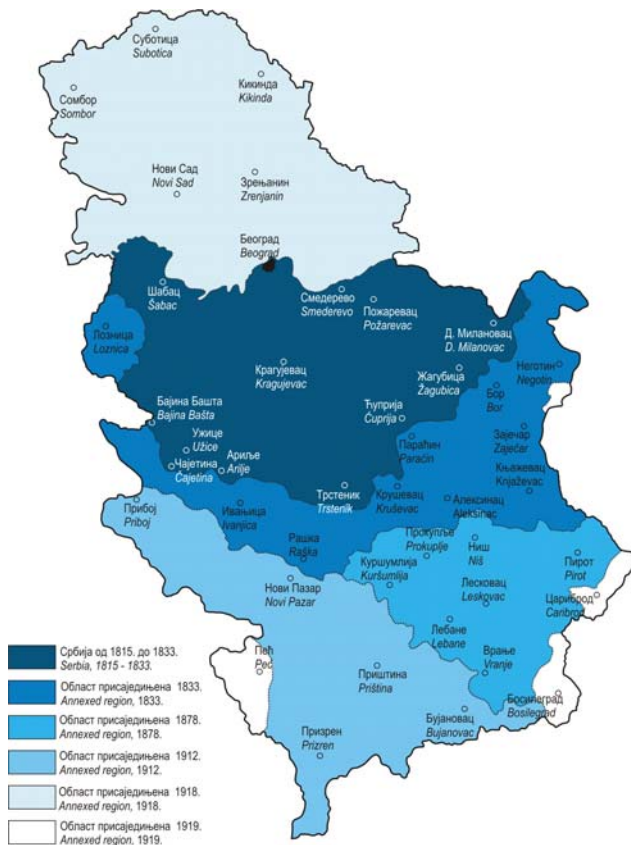
2003. године формирана је **Државна заједница Србија и Црна Гора**; 21. V 2006. Црна Гора је на референдуму изгласала независност, коју је Парламент прогласио 3. VI 2006. Од **5. VI 2006. Република Србија је самостална**, независна и суверена држава.

In 2003 the Union of States – Serbia and Montenegro was established. On 21/05/2006 Montenegro voted for independence on referendum, which the Parliament proclaimed on 03/06/2006. From 05/06/2006 the Republic of Serbia is an independent and sovereign state.

Председници Србије Presidents of Serbia

Борис Тадић <i>Председник Србије од 2004.</i>	Boris Tadić President of Serbia, since 2004
---	---

Историјске области Србије Historical regions of Serbia

САСТАВ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾
GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA ¹⁾

Влада Републике Србије формирана је 7. јула 2008. године, именованем др Мирка Цветковића за председника. Реконструкција Владе Србије обављена је 14. марта 2011. године.

The Serbian government was formed on July 7, 2008 with the appointment of Mirko Cvetkovic as Prime Minister. The government reshuffle was made on 14 March 2011.

Председник Владе и министар финансија:
 Мирко Цветковић
Генерални секретар:
 Тамара Стојчевић

Prime Minister and Minister of Finance:
 Mirko Cvetkovic
Secretary General:
 Tamara Stojčević

Потпредседници и министри:

Ивица Дачић: заменик председника Владе и министар унутрашњих послова
Бождар Ђелић: потпредседник Владе
Јован Кркобабић: потпредседник Владе
Верица Калановић: потпредседник Владе

Deputy Prime Ministers and Ministers

Ivica Dačić, First Deputy Prime Minister and Minister of the Interior
Božidar Đelić, Deputy Prime Minister
Jovan Krkobabić, Deputy Prime Minister
Verica Kalanović, Deputy Prime Minister

Вук Јеремић: министар спољних послова

Vuk Jeremić, Minister of foreign affairs

Драган Шутановац: министар одбране
Снежана Маловић: министар правде
Душан Петровић: министар пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде

Dragan Šutanovac, Minister of defence
Snežana Malović, Minister of justice
Dušan Petrović, Minister of Agriculture, Trade, Forestry and Water Management

Небојша Ћирић: министар економије и регионалног развоја

Nebojša Ćirić, Minister of Economy and Regional Development

Милутин Мркоњић: министар за инфраструктуру и енергетику

Milutin Mrkonjić, Minister of infrastructure and Energy

Милан Марковић: министар за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу

Milan Marković, Minister of Human and Minority Rights, Public Administration and Local Self-Government

Жарко Обрадовић: министар просвете и науке

Žarko Obradović, Minister of education and Science

¹⁾ www.srbija.sr.gov.rs

* Исправљен податак

¹⁾ www.srbija.sr.gov.rs

* Corrected data

Потпредседници и министри:	Deputy Prime Ministers and Ministers
<i>Снежана Самарџић-Марковић:</i> министар омладине и спорта	Snežana Samardžić-Makrović, Ministr of youth and sport
<i>Зоран Станковић:</i> министар здравља	Zoran Stanković, Minister of health
<i>Расим Љајић:</i> министар рада и социјалне политике	Rasim Ljajić, Minister of labour and social policy
<i>Оливер Дулић:</i> министар животне средине, рударства и просторног планирања	Oliver Dulić, Minister of Environment, Mining and Spatial Planning
<i>Предраг Марковић,</i> министар културе, информисања и информационог друштва	Predrag Marković, Minister of Culture, Media and Information Society
<i>Горан Богдановић:</i> министар за Косово и Метохију	Goran Bogdanović, Minister for Kosovo-Metohia
<i>Срђан Срећковић:</i> министар вера и дијаспоре	Srđan Srećković, Minister of Religion and the Diaspora
<i>Сулејман Угљанин:</i> министар без портфеља	Sulejman Ugljanin, Minister without Portfolio

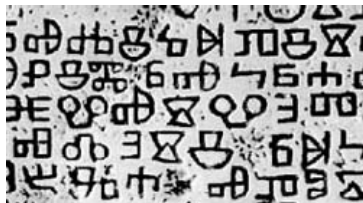
НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТ NATIONAL IDENTITY

Писмо је средство просторне и временске комуникације. У ширем смислу, то је сваки систем видљивих облика (цртежа, слика, симбола, знакова и њихових комбинација) намерно произведених у сврху меморисања и обавештавања; у ужем смислу – систем знакова који представљају одређене елементе говорног језика: поједине речи, слоге или гласове.

Крајем IX века појављује се прво словенско писмо – **глагољица** – са 38 слова (назив стоји у вези са старословенским глаголом *глаголати* [говорити]). Њу су саставили браћа Ћирило и Методије, оснивачи словенске писмености. Пошто је ово тешко и замршено писмо, у X веку појавило се међу Словенима у Бугарској једноставније и читљивије писмо – **ћирилица**. Оно је настало на основу грчког уставног, литургијског писма, из кога су узета 24 слова. За оне старословенске гласове којих није било у грчком језику начињена су посебна слова, углавном према глагољским.

Writing letters are means to communicate over space and time. Generally, it could be any system of visual forms (drawings, figures, symbols, signs and combinations thereof) that are intended for the purpose of memorizing and providing information; more specifically defined writing is a system of signs that represent certain elements of spoken language: words, syllables and sounds.

In the end 9th century the first Slavic writing appeared: *glagoljica*, including 38 letters. The name is related to the Old Slavic verb – *glagolati*, i.e. to speak. The system of writing was established by the brothers Ćirilo and Metodije, who are assumed as the founders of the Slavic literacy. Since this is a difficult to realise and rather complex system of writing, in the 10th century, among Slavs in Bulgaria, a simpler and easily readable system of writing – *ćirilica* appeared. These writing letters originated from the Greek consitutional, liturgical letters, where from 24 letters were adopted. For the Old Slavic sounds that could not be found in the Greek language, special letters were created, mostly respective to *glagoljica* letters.

Глагољица са Башћанске плоче / *Glagoljica inscription on Bašćanska board*

Први датирани ћирилски споменик је **Самуилов натпис** из 993. године. Најстарија сачувана српска рукописна књига писана ћирилицом јесте **Мирослављево јеванђеље** (крај XII в.), а прва књига штампана на ћирилици на Балкану је **Октоих Осмогласник**. Штапање ове књиге довршено је 4. јануара 1494. године у штампарији Ђурђа Црнојевића у Ободу крај Цетиња, којом је руководио јеромонах Макарије. **Мирослављево јеванђеље** је највећи и најзначајнији споменик српске писмености из XII века. Настао је по наруџбини захумског кнеза **Мирослава**, брата рашког великог жупана Стефана Немање, највероватније у Котору, око 1185. године, а за потребе цркве Св. Петра у Бијелом Пољу. Највећи део јеванђелистара дело је непознатог преписивача (у науци названог Варсамелеон), док је дијак Глигорије (Григорије), други писар, написао крај рукописа, неколико кратких записа и украсио текст орнаментима.

Рукопис се до 1896. налазио у Хиландару, када је поклоњен краљу Александру Обреновићу приликом његове посете Атосу. Данас се чува у Народном музеју у Београду.

Старословенска ћирилица замењена је почетком XVIII века у Русији за време Петра Великог грађанском ћирилицом. Циљ ове реформе Петра Великог био је да се стари облици ћирилице саобразе савременим европским облицима латиничног писма. Коначну реформу српске ћирилице извршио је Вук

As the first dated memorial of Cyrillic writing we assumed the **Samuilo inscription** from 993. The earliest preserved Serbian manuscript in Cyrillic writing is Miroslavljevo jevanđelje (the Gospel of Miroslav) of the late 12th century, and the first book in the Balkans that was printed in Cyrillic was *Oktoih Osmoglasnik*. The printing of this book was completed on 04.01.1494 in the printing shop of Đurađ Crnojević in Obod near Cetinje, which was run by the monk Makarije. The Gospel of Miroslav is the major and the most prominent monument of the Serbian literacy of the 12th century. It was worked out about 1185, probably in Kotor, on the order of Miroslav, the *knez* of Zahumlje, who used to be a brother of Stefan Nemanja, the great count of Raška, and for the use of the church St. Peter in Bijelo Polje. The greatest part of gospel text is the doing of unknown copyist (called Varsemeleon for research purposes), while *dijak* Gligorije, another copyist, wrote the final part of the manuscript, several short notes and completed it with ornaments.

Until 1896 the manuscript had been stored in Hilandar, when it was given as a gift to Aleksandar Obrenović on the occasion of his visit to Athos. Today the manuscript is stored preserved in the National Museum of Belgrade.

It was in Russia during the rule of Petar the Great, in the early 18th century, that the Old Church Slavic Cyrillic writing was replaced by so called civil Cyrillic. The purpose of the reform initiated by Peter the Great was that the old Cyrillic forms are harmonized with the modern European forms of Latin writing. Eventually the reform of the Serbian Cyrillic writing was

Караџић 1818. године (он је из руске азбуке изоставио непотребна слова, а у своју је унео 6 нових слова: ђ, њ, њ, њ, ј и џ). Вукова ћирилица је званично призната тек 1868. године. Она представља најдоследније спроведено фонетско писмо на свету.

implemented by Vuk Karadžić in 1818: unnecessary letters of the Russian alphabet were left out, and six new letters were introduced in the Serbian alphabet (ć, đ, lj, nj, j and dž). The Cyrillic writing by Vuk was officially recognized only in 1868. It represents the most consistent phonetic writing in the world.

Оба писма, и глагољица и ћирилица, створена су за **старословенски језик**, који је био први књижевни језик код Словена (X-XII век), а који данас није матерњи језик ниједног словенског народа. У тај језик постепено су продирале црте народног језика, па је тако настала *српска редакција* старословенског језика коју називамо **српскословенски језик** (овај процес одиграо се и код Руса и код Бугара).

Српскословенски језик се у црквеним писањима користио од XII до прве половине XVIII века, када је усвојен **рускословенски језик** као богослужбени и књижевни језик.

Језиком и правописном реформом Вука Караџића 1818. промењен је књижевни језик, док је српска православна црква задржала рускословенски као богослужбени језик.

По речима св. апостола Павла, хришћанска породица је мала црква. И као што је сваки хришћански храм посвећен једном светитељу, кога слави као свога заштитника, тако се и српске породице стављају под окриље једног светитеља, коме се, као својем молитвенику пред Господом, обраћају и кога, као заштитника породице, поштују и редовно, с колена на колена, са оца на сина, сваке године славе¹⁾.

КРСНА СЛАВА је диван израз православне вере и специфично, нарочито обележје националног идентитета српског народа јер се прославља само међу Србима.

The both writings, *glagoljica* and Cyrillic, were created for the Old Slavic language, which was the first Slavic literary language (10th-12th century), which today it is not mother tongue of any Slavic nation. Gradually, this language assumed certain features of the colloquial language spoken within the people and there from originated *the Serbian edition* of the Old Slavic, which is called **the Serbian Slavic** language. Russians and Bulgarians shared the same experience.

The Serbian Slavic language was used in ecclesiastical writings from 12th to the first half 18th century, when the Russian Slavic was adopted as ecclesiastical and literary language.

Introducing the linguistic and orthography reform of Vuk Karadžić in 1818 the literary language was changed, while the Serbian Orthodox Church maintained the Russian Slavic in use for religious service.

According to the words St. Apostle Paul, Christian family is a small church. Just as each Christian church is dedicated to one saint that is praised as a patron, so a Serbian family used to be put under patronage of one saint, to whom they address their prayers before God and whom they respect as the family patron. To the saint patron Serbian families dedicate and maintain regular feasts³⁾.

Family feast is a glorious expression of the Serbian orthodox faith and a specific feature of national identity, since these rites are maintained with Serbs only.

¹⁾ Извор: *Источник*, лист Српске православне цркве Канаде.

³⁾ *Istočnik*, magazine of the Serbian Orthodox Church of Canada.

EXIT NOISE SUMMER FEST

EXIT NOISE SUMMER FEST је највећи музички фестивал на подручју Југоисточне Европе. Организује се на прелепој и магичној Петроварадинској тврђави у Новом Саду од 2001. године. Из године у годину повећава се број посетилаца овог фестивала. Млади стижу из свих делова наше земље, али и из земаља широм Европе. Осим због доброг музичког програма, EXIT је посећен и због квалитетне забаве, добре атмосфере и позитивне енергије града. Следећи EXIT ће се одржати од 07. VII до 10. VII 2011. године.

EXIT NOISE SUMMER FEST is the major music festival in the South-East Europe. It has been organized since 2001, on the magnificent Petrovaradin Fortress in Novi Sad. The number of visitors coming to the festival has been increasing. Young people arrive from all parts of our country and from other European countries as well. Except for its top quality music program, people use to visit EXIT for good quality entertainment, nice atmosphere and positive energy felt in the city. The following EXIT festival is going to take place from 07-10/07/2011.

ГУЧА / GUČA

Први Драгачевски сабор трубача одржан је 14. X 1961. године. Током последњих десетак година Гуча је постала међународно призната престоница трубе. Свирачи трубе и ансамбли народне песме и игре из света сматрају за велику част да буду позвани на Сабор, а посетиоци стижу из Мексика, Шпаније, Грчке, Данске, Кине... Виртуозни музичари које је у Гучи могуће чути већином су потпуно самоуки. Свирају по слуху и сасвим спонтано, ослањајући се на своје музичко памћење. Њихова музика долази право из душе и срца и осваја слушаоце управо због тог квалитета.

Број посетилаца сваке године је све већи (рекорд је постигнут 2002. године, када је Гуча угостила више од 300 000 посетилаца).

Наредни, 51. сабор трубача у Гучи биће одржан од 10. VIII до 14. VIII 2011.

The first *Dragačevski Sabor Trubača* (Dragačevo gathering of trumpeters) was held in 1961. In the last ten years Guča has become internationally recognized capital of the trumpet. Trumpet players and folk music and dance ensembles from the world are deeply honored to be invited to *Dragačevski Sabor* and visitors arrive from Mexico, Spain, Greece, Denmark, China... Virtuoso musicians that we could meet and listen to in Guča are largely completely self-educated. They play following their sense of hearing and quite spontaneously, relying on musical memory. Their music comes from their soul and heart and audience is delighted just for these qualities.

The number of visitors is ever-increasing from year to year. The record visit was achieved in 2002 when Guča welcomed over 300000 visitors.

The next 51th *Dragačevski Sabor Trubača* will be held from 10-14/08/2011.

ФЕСТ / FEST

ФЕСТ је међународни филмски фестивал који се одржава већ 39 година.

FEST is an international film festival that has been held for 39 years.

БИТЕФ / BITEF

Београдски интернационални театарски фестивал (Битеф) основан је 1967. године и од тада је непрекидно пратио и подржавао најновије позоришне тенденције. Растући и развијајући се, постао је један од пет најважнијих и највећих европских фестивала па је, као такав, заузео незаобилазно место на позоришној карти света. Постао је једна од најзначајнијих културних институција наше земље, али и много више од тога. Важност Битефа превазилази све политичке и културолошке границе. Због тога историју Битефа можемо назвати историјом савременог театра.

Револуционарних шездесетих и седамдесетих година прошлог века, оснивачи овог фестивала (**Мира Траиловић**, **Јован Ђирилов** и њихови сарадници) храбро су пратили бурна збивања на светској позоришној сцени, чије су репертоаре испуњавала авангардна истраживања. Осамдесетих, Битеф је **Београду** представио највише домете сценске уметности постајући један од малобројних фестивала на ком су подједнако заступљене експерименталне форме и значајна класична достигнућа. Упркос политичко-економској кризи и ембаргу у последњој деценији XX века, Битеф је, захваљујући несребичној помоћи страних културних центара, владиних и невладиних организација, успео да одржи корак са светом, промовишући нове позоришне тенденције и ултимативне театарске вредности. Тако се Битеф одржао у породици великих светских фестивала, доказујући да у друштву у ком је настао представља антитрадиционалну појаву и епохалну вредност српске културе.

Belgrade International Theater Festival (BITEF) was initiated in 1967 and then from it has continually followed and acknowledged the latest trends of theater art. As the festival grew and developed, it has become one of the top five European festivals and won a most respectable place in the theater world map. It is one of the major national cultural institutions. The importance of BITEF is strong enough to overcome all political and cultural boundaries. Therefore the history of BITEF may be regarded as the history of modern theater art.

In the revolutionary sixties and seventies of the 20th century, the initiators and pioneers of the festival – Mira Trailović, Jovan Cirilov and their associates – were courageous in following tumultuous events in the world theater stage, the program of which was abundant with avantgarde experiments. In the eighties, BITEF presented to Belgrade the top achievements of the theater art and became one of a few festivals where experimental forms and important classic masperpieces were equally represented. In spite of the political and economic crisis and the sanctions in the last decade of the 20th century, owing to generous support from foreign cultural centers, government and NGOs, BITEF managed to keep peace with the world by promoting new trends in theater art and ultimate theater values. In this way BITEF has stayed in the family of great world festivals and proved that in the society it originated from it represents an anti-traditional phenomenon and epochal value of the Serbian culture.

Белеф – Београдски летњи фестивал / *Belgrade Summer Festival*

Душу Београда током лета одређује **Београдски летњи фестивал (Белеф)**. Овај фестивал обједињује три велике уметничке области: *сценску делатност (позориште и уметничку игру), визуелне уметности (видео-арт, инсталације, перформансе и принтове) и музику*. Кроз бројна гостовања, сопствене продукције и копродукције са институцијама културе, сродним летњим фестивалима, Белеф подстиче да се иде даље у ангажовању, неговању и развоју креативних потенцијала, радозналости и истраживачке снаге како појединца, тако и читавог аудиторијума.

У интеракцији са околином, анимирајући нове урбане просторе, као и места културних дешавања, Београдски летњи фестивал настоји да исприча причу о Београду као великом граду и његовој толерантној, комуникативној и урбаном суштини.

С Белефом Београд постаје отворени град. Његови лепо и бројно градски простори: Калемегданска тврђава, улице, тргови, паркови Београда, Ада Циганлија, новобеоградски блокови, обале Саве и Дунава, као и позоришта, јесу места на којима се представља и инспирише оно најбоље, што прво постаје слатко-горки доживљај, провокација, подстицај да се иде даље, а затим и корисна успомена.

Оснивач и покровитељ Белефа је Скупштина града Београда, ресорно Секретаријат за културу. У њиховој надлежности су наименовање чланова Савета Белефа, председника Савета и селектора за три уметничке области, с мандатом од две године, затим избор извршног продуцента, као и остале активности у вези са програмом.

The spirit of Belgrade in summer is described and confirmed by *Belelf*, Belgrade Summer Festival. The festival comprises three major art domains: stage art (theater and dance), visual arts (video-art, installations, performances and prints) and music. Through a series of visiting presentations, *Belelf* own production and co-production with cultural institutions, summer festivals of the same kind, *Belelf* induces further engagements, upbringing and development of creative potentials, interest and researching force of individuals and audience at large.

Interacting with the environment, animating new urban areas and sites of cultural happenings, the Belgrade Summer Festival eagerly tells a story of Belgrade as large city and its tolerant, communicative and urban kind.

With *Belelf* Belgrade is an open city. Its numerous attractions, such as Kłamegdan fortress, Ada Ciganlija, the blocks of Novi Beograd, the Sava and the Danube river banks, just as theaters as well, are the places where the best essence is presented and inspired. At first this induces a sweet-bitter sensation, temptation, stimulus to go on and then becomes a valuable memory.

Belelf was founded under the auspices of the City of Belgrade Assembly, namely the Secretariat of culture. They are in charge of appointing the members of the *Belelf* council, the council president and the selectors for the three artistic categories (two-year mandate). The charges include also the selection of the production executive and other program related activities.

МЕДАЉЕ СПОРТИСТА НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА

OLYMPIC MEDALS ¹⁾

Олимпијада <i>Olympic Games</i>	Број медаља / <i>Number of medals</i>				Пласман <i>Standings</i>
	златне <i>Gold</i>	сребрне <i>Silver</i>	бронзане <i>Bronze</i>	укупно <i>Total</i>	
1896. Атина / <i>Athens</i>		нисмо учествовали / <i>not participated</i>			
1900. Париз / <i>Paris</i>		нисмо учествовали / <i>not participated</i>			
1904. Сент Луис / <i>Sent Louis</i>		нисмо учествовали / <i>not participated</i>			
1908. Лондон / <i>London</i>		нисмо учествовали / <i>not participated</i>			
1912. Стокхолм / <i>Stocholm</i>	-	-	-	-	-
1920. Антверпен / <i>Antwerpen</i>	-	-	-	-	-
1924. Париз / <i>Paris</i>	2			2	20.
1928. Амстердам / <i>Amsterdam</i>	1	1	3	5	18.
1932. Лос Анђелес / <i>Los Angeles</i>	-	-	-	-	-
1936. Берлин / <i>Berlin</i>	-	1	-	1	29.
1948. Лондон / <i>London</i>	-	2	-	2	23.
1952. Хелсинки / <i>Helsinki</i>	1	2	-	3	26.
1956. Мелбурн / <i>Melbourne</i>	-	3	-	3	24.
1960. Рим / <i>Rome</i>	1	1	-	2	25.
1964. Токио / <i>Tokyo</i>	2	1	2	5	18.
1968. Мексико Сити / <i>Mexico City</i>	3	3	2	8	17.
1972. Минхен / <i>Munich</i>	2	1	2	5	20.
1976. Монреал / <i>Montreal</i>	2	3	3	8	15.
1980. Москва / <i>Moskow</i>	2	3	4	9	14.
1984. Лос Анђелес / <i>Los Angeles</i>	7	4	7	18	9.
1988. Сеул / <i>Seoul</i>	3	4	5	12	16.
1992. Барселона / <i>Barcelona</i>	-	1	2	3	46.
1996. Атланта / <i>Atlanta</i>	1	1	2	4	41.
2000. Сиднеј / <i>Sidney</i>	1	1	1	3	42.
2004. Атина / <i>Athens</i>	-	2	-	2	62.
2008. Пекинг / <i>Peking</i>	-	1	2	3	62.
<i>Укупно / Total</i>	28	35	35	98	

СПОРТИСТИ КОЈИ СУ ОСВОЈИЛИ
МЕДАЉЕ НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА

OLYMPIC MEDALS WON

Златне медаље (28) / <i>Gold medals (28)</i>	
1924.	Леон Штукељ, гимнастика / <i>Leon Stukelj, gymnastics</i>
	Леон Штукељ, гимнастика / <i>Leon Stukelj, gymnastics</i>
1928.	Леон Штукељ, гимнастика / <i>Leon Stukelj, gymnastics</i>
1952.	Четворац без кормилара, веслање / <i>rowing, coxless four</i>

¹⁾ Преузето са сајта ЈОК-а (www.oks.org.rs).

¹⁾ Taken from the site of YOC, www.oks.org.rs.

**СПОРТИСТИ КОЈИ СУ ОСВОЈИЛИ
МЕДАЉЕ НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА**
OLYMPIC MEDALS WON

1960.	ФУДБАЛЕРИ / FOOTBALL Мирослав Церар, гимнастика / <i>Miroslav Cerar, gymnastics</i>
1964.	Бранислав Симић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Simić, wrestling, Greek-Roman style</i> Мирослав Церар, гимнастика / <i>Miroslav Cerar, gymnastics</i>
1968.	Ђурђа Бједов, пливање / <i>Đurđa Bjedov, swimming</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO
1972.	Мате Парлов, бокс / <i>Mate Parlov, boxing</i> РУКОМЕТАШИ / HANDBALL, MEN Матија Љубек, кану / <i>Matija Ljubek, canoe</i>
1976.	Момир Петковић, рвање – грчко-римски стил <i>Momir Petković, wrestling Greek-Roman style</i>
1980.	Слободан Качар, бокс / <i>Slobodan Kačar, boxing</i> КОШАРКАШИ / BASKETBALL, MEN Антон Јосиповић, бокс / <i>Anton Josipović, boxing</i> Матија Љубек, Мирко Нишовић, кану / <i>Matija Ljubek, Mirko Nišović, canoe</i>
1984.	Шабан Трстена, рвање – слободни стил / <i>Šaban Trstena, wrestling freestyle</i> Владо Лисјак, рвање – грчко-римски стил / <i>Vlado Lisjak, wrestling Greek-Roman style</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO РУКОМЕТАШИЦЕ / HANDBALL, WOMEN РУКОМЕТАШИ / HANDBALL, MEN ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO
1988.	Јасна Шекарић, стрељаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i> Горан Максимовић, стрељаштво / <i>Goran Maksimović, archery</i>
1996.	Александра Ивошев, стрељаштво / <i>Aleksandra Ivišev, archery</i>
2000.	ОДБОЈКАШИ / VOLLEYBALL, MEN Сребрне медаље (34) / Silver medals (34)
1928.	Јосип Приможич, гимнастика / <i>Josip Primožič, gymnastics</i>
1936.	Леон Штукел, гимнастика / <i>Leon Štukelj, gymnastics</i>
1948.	Иван Губијан, атлетика / <i>Ivan Gubijan, athletics</i> ФУДБАЛЕРИ / FOOTBALL
1952.	ФУДБАЛЕРИ / FOOTBALL ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO
1956.	Франђо Михалић, атлетика / <i>Franjo Mihalić, athletics</i> ФУДБАЛЕРИ / FOOTBALL ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO
1960.	Бранислав Мартиновић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Martinović, wrestling Greek-Roman style</i>
1964.	ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO
1968.	Ђурђа Бједов, пливање / <i>Đurđa Bjedov, swimming</i>

**СПОРТИСТИ КОЈИ СУ ОСВОЈИЛИ
МЕДАЉЕ НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА**
OLYMPIC MEDALS WON

	Стеван Хорват, рвање – грчко-римски стил <i>Stevan Horvat, wrestling Greek-Roman style</i> КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
1972.	Јосип Чорак, рвање – грчко-римски стил / <i>Josip Ćorak, wrestling Greek-Roman style</i>
1976.	Тадија Качар, бокс – <i>Tadija Kačar, boxing</i> Иван Фргић, рвање – грчко-римски стил / <i>Ivan Frgić, wrestling Greek-Roman style</i> КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
1980.	Милорад Станулов, Зоран Панчић, веслање / <i>Milovan Stanulov, Zoran Pančić, rowing</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i> РУКОМЕТАШИЦЕ / <i>HANDBALL, WOMEN</i>
	Реџеп Реџеповски, бокс – <i>Redžep Redžepovski, boxing</i> Милан Јанић, кајак / <i>Milan Janić, kayak</i>
1984.	Матија Љубек, Мирко Нишовић, кану / <i>Matija Ljubek, Mirko Nišović, canoe</i> Рефик Мемешевић, рвање – грчко-римски стил <i>Refik Memišević, wrestling Greek-Roman style</i>
	Шабан Трстена, рвање – слободни стил / <i>Šaban Trstena, wrestling freestyle</i>
1988.	Илија Лупулеску, Зоран Приморац, стони тенис <i>Ilija Lupulesku, Zoran Primorac, table tennis</i> КОШАРКАШИЦЕ / <i>BASKETBALL, WOMEN</i> КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
1992.	Јасна Шекарић, стрелаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i>
1996.	КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
2000.	Јасна Шекарић, стрелаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i>
2004.	Јасна Шекарић, стрелаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i>
2008.	Милорад Чавић, пливање, 100 – делфин / <i>Milorad Čavić, swimming, butterfly dolphin</i>

Бронзане медаље (33) / Bronze medals (33)

	Леон Штукелј, гимнастика / <i>Leon Štukelj, gymnastics</i>
1928.	Стане Дерганц, гимнастика / <i>Stane Derganc, gymnastics</i> ГИМНАСТИЧАРИ, вишебој / <i>GYMNASTICS, all-around competition</i>
1960.	Бранислав Мартиновић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Martinović, wrestling Greek-Roman style</i>
	Мирослав Церар, гимнастика / <i>Miroslav Cerar, gymnastics</i>
1964.	Бранислав Мартиновић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Martinović, wrestling Greek-Roman style</i>
	Звонимир Вујин, бокс / <i>Zvonimir Vujin, boxing</i>
1968.	Бранислав Симић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Simić, wrestling Greek-Roman style</i>
1972.	Звонимир Вујин, бокс / <i>Zvonimir Vujin, boxing</i>

**СПОРТИСТИ КОЈИ СУ ОСВОЈИЛИ
МЕДАЉЕ НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА**
OLYMPIC MEDALS WON

	Милан Ненадић, рвање – грчко-римски стил <i>Milan Nenadić, wrestling Greek-Roman style</i>
	Аце Русевски, бокс / <i>Ace Rusevski, boxing</i>
1976.	Славко Обадов, џудо / <i>Slavko Obradov, judo</i> Матија Љубек, кану / <i>Matija Ljubek, canoe</i>
	Радомир Ковачевић, џудо / <i>Radimir Kovačević, judo</i>
1980.	Шабан Сеиди, рвање – слободни стил / <i>Šaban Seidi, wrestling freestyle</i> Душко Мрдуљаш, Златко Целент и Јосип Реић, веслање <i>Duško Mrduljaš, Zlatko Celent & Josip Reić, rowing</i> Шабан Сеиди, рвање – слободни стил / <i>Šaban Seidi, wrestling freestyle</i>
	Мирко Пузовић, бокс / <i>Mirko Puzović, boxing</i>
	Азис Салиху, бокс / <i>Azis Salihu, boxing</i>
1984.	Шабан Сеиди, рвање – слободни стил / <i>Šaban Seidi, wrestling freestyle</i> Јожеф Тертеи, рвање – грчко-римски стил / <i>Jožef Tertei, wrestling Greek-Roman style</i> Милорад Станулов, Зоран Панчић, веслање / <i>Milorad Stanulov, Zoran Pančić, rowing</i>
	ФУДБАЛЕРИ / FOOTBALL
	КОШАРКАШИ / BASKETBALL, MEN
	Дамир Шкаро, бокс / <i>Damir Škaro, boxing</i>
	Јасна Фазлић, Гордана Перкућин, стони тенис <i>Jasna Fazlić, Gordana Perkućin, table tennis</i>
1988.	Јасна Шекарић, стрелаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i> Бојан Прешерн, Садик Муџић, веслање / <i>Bojan Prešern, Sadik Mujkić, rowing</i>
	РУКОМЕТАШИ / HANDBALL, MEN
1992.	Аранка Биндер, стрелаштво / <i>Aranka, archery</i> Стеван Плетикосић, стрелаштво / <i>Stevan Pletikosić, archery</i>
	ОДБОЈКАШИ / VOLLEYBALL, MEN
1996.	Александра Ивошев, стрелаштво / <i>Aleksandra Ivošev, archery</i>
2000.	ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO
2008.	Новак Ђоковић, тенис / <i>Novak Đoković, tennis</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO

УСТАНОВЕ ЗА ДЕЦУ

CHILDREN CARE INSTITUTIONS

ДОМОВИ ЗА ДЕЦУ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА

HOMES FOR CHILDREN WITHOUT PARENTAL CARE

Дом за децу и омладину „Мирослав Мика Антић“ – Сомбор

Children and young people home "Miroslav Mika Antić", Sombor

Дом за децу и омладину „Петар Радовановић“ – Ужице

Children and young people home "Petar Radovanović", Užice

Дом за децу и омладину „Споменак“ – Панчево

Children and young people home "Spomenak", Pančevo

Дом за децу и омладину „Вера Благојевић“ – Бања Ковиљача

Children and young people home "Vera Blagojević", Banja Koviljača

Дом за децу и омладину „Вера Радивојевић“ – Бела Црква

Children and young people home "Vera Radivojević", Bela Crkva

Дом за децу и омладину „Душко Радовић“ – Ниш

Children and young people home "Duško Radović", Niš

Дом за децу и омладину „Јефимија“ – Крушевац

Children and young people home "Jefimija", Kruševac

Дом за децу и омладину „Станко Пауновић“ – Неготин

Children and young people home "Stanko Paunović", Negotin

Дом за децу и омладину „Оливера Верица Ђорђевић“ – Врање

Children and young people home "Olivera Verica Đorđević", Vranje

Центар за заштиту одојчади, деце и омладине – Београд

Infants, children and young shelter centre, Belgrade

Установа за децу и омладину СОС „Др Милорад Павловић“ – Сремска Каменица

Children and young people institution SOS "Dr Milorad Pavlović", Sremska Kamenica

Дом за децу „Колевка“ – Суботица

Children home "Kolevka", Subotica

Центар за породични смештај Милошевац

Family shelter center, Miloševac

ДОМСКА ОДЕЉЕЊА ЗА СМЕШТАЈ ДЕЦЕ ПРИ ЦСР / CHILDREN HOMES WITHIN WC

Дом за децу и омладину без родитељског старања „Христина Маркишић“ – Алексинац

Children and young people home "Hristina Markišić", Aleksinac

Домско одељење „Др Михаило Ступар“ – Ваљево

Children home division "Dr Mihailo Stupar", Valjevo

Дечји дом „Младост“ – Крагујевац

Children home "Mladost", Kragujevac

Дом за децу и омладину без родитељског старања – Ћуприја

Children and young people home, Čuprija

ЗАВОДИ ЗА ВАСПИТАЊЕ / UPBRINGING INSTITUTIONS

Завод за васпитање деце и омладине – Београд

Children and young people upbringing institution – Belgrade

Завод за васпитање омладине – Ниш / *Young people upbringing institution – Niš*

Завод за васпитање младежи – Књажевац / *Young people upbringing institution – Knjaževac*

**ДОМ ЗА ЗАШТИТУ ОДОЈЧАДИ, ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, БЕОГРАД – Звечанска 7
INFANTS, CHILDREN AND YOUNG PEOPLE HOME, BELGRADE, Zvečanska 7**

Стационар за мајку и дете / *Mother and child's aid institution*

Дом за децу „Моша Пијаде“ / *Children home "Moša Pijade"*

Дом за децу „Дринка Павловић“ / *Children home "Drinka Pavlović"*

Дом за децу „Јован Јовановић Змај“ / *Children home "Jovan Jovanović Zmaj"*

Дом за децу „Драгутин Филиповић Јуса“ / *Children home "Dragutin Filipović Jusa"*

Дом за децу / *Children home*

ОПШТИ ДЕО *REVIEW*

ОПШТИ ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ
О ПЛАНЕТИ ЗЕМЉИ

EARTH – GEOGRAPHICAL FEATURES

Обим Земље на полутару / <i>Earth's equatorial circumference</i>	40 077 km
Обим Земље на подневку / <i>Earth's polar circumference</i>	40 003 km
Полупречник Земље на полутару / <i>Earth's equatorial radius</i>	6 377 km
Површина Земље / <i>Earth's area</i>	510 мил. km ² / <i>mill. km²</i>
Површина копна / <i>Earth's land area</i>	149 мил. km ² / <i>mill. km²</i>
Површина мора / <i>Earth's sea area</i>	361 мил. km ² / <i>mill. km²</i>
Запремина Земље / <i>Earth's volume</i>	1 083 млрд. km ³ / <i>bill. km³</i>
Средња удаљеност Месеца од Земље / <i>Moon-Earth mid-distance</i>	384 хил. km / <i>thous. km</i>
Средња удаљеност Земље од Сунца / <i>Earth-Sun mid-distance</i>	150 мил. km / <i>mill. km</i>

ОКЕАНИ И ВЕЋА МОРА

OCEANS AND SEAS

	Површина, хил. km ² <i>Area, km² thousand</i>	Највећа дубина, m <i>Maximum depth, m</i>
Тихи океан / <i>Pacific Ocean</i>	179 679	11 521
Берингово / <i>Bering Sea</i>	2 275	3 950
Јужно кинеско / <i>South China Sea</i>	2 140	5 420
Охотско / <i>Sea of Okhotsk</i>	1 715	3 370
Источно кинеско / <i>East China Sea</i>	1 242	2 700
Јапанско / <i>Sea of Japan</i>	980	4 018
Атлантски океан / <i>Atlantic Ocean</i>	93 800	9 219
Карипско / <i>Caribbean Sea</i>	2 600	5 505
Средоземно / <i>Mediterranean Sea</i>	2 559	4 404
Северно / <i>North Sea</i>	570	809
Балтичко / <i>Baltic Sea</i>	412	427
Црно / <i>Black Sea</i>	411	2 243
Ирско / <i>Irish Sea</i>	210	272
Егејско / <i>Aegean Sea</i>	179	2 524
Јадранско / <i>Adriatic Sea</i>	135	1 223
Индијски океан / <i>Indian Ocean</i>	74 917	7 450
Андаманско / <i>Andaman Sea</i>	790	3 970
Црвено / <i>Red Sea</i>	449	2 390
Северни ледени океан / <i>Arctic Ocean</i>	13 100	5 440
Баренцово / <i>Barents Sea</i>	1400	494
Карско / <i>Chukchi Sea</i>	853	600
Источно сибирско / <i>East Siberia Sea</i>	849	75
Лаптово / <i>Laptev Sea</i>	641	200

НАЈВИШИ ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ, м
HIGHEST MOUNTAIN PEAKS, m

Европа / Europe	
Мон Блан / <i>Mon Blanc</i>	4 810
Азија / Asia	
Монт Еверест / <i>Mount Everest</i>	8 883
Африка / Africa	
Килиманџаро / <i>Kilimanjaro</i>	5 890
Северна Америка / North America	
Макинли / <i>McKinley</i>	6 193
Јужна Америка / South America	
Аконкагва / <i>Akonkagva</i>	6 960
Океанија / Oceania	
Хаја / <i>Haia</i>	5 030

НАЈВЕЋА ЈЕЗЕРА, хиљ. м²
LARGEST LAKES, m² thousand

Каспијско / <i>Caspian Sea</i>	394
Горње / <i>Higher I.</i>	82
Викторија / <i>Viktoria I.</i>	69
Аралско / <i>Aral I.</i>	64
Хјурон / <i>Huron I.</i>	60
Мичиген / <i>Michigan I.</i>	58
Тангањика / <i>Tanganika I.</i>	33
Бајкалско / <i>Baikal I.</i>	31
Велико медвеђе	
<i>Great Bear I.</i>	31
Велико ронско	
<i>Great Rhone I.</i>	28

НАЈДУЖЕ РЕКЕ, км

Европа / Europe	
Волга / <i>Volga</i>	3 688
Дунав / <i>Danube</i>	2 857
Урал / <i>Ural</i>	2 534
Азија / Asia	
Јангџејанг / <i>Yangtze</i>	5 530
Амур / <i>Amur</i>	4 765
Хоанхо / <i>Huang He</i>	4 630
Меконг / <i>Mekong</i>	4 500
Лена / <i>Lena</i>	4 270
Јенисеј / <i>Yenisey</i>	4 010
Об / <i>Ob</i>	3 760
Инд / <i>Indus</i>	3 180
Еуфрат / <i>Euphrates</i>	3 143
Иртиш / <i>Irtys</i>	2 969
Брамапутра / <i>Bramaputra</i>	2 900
Ганг / <i>Gang</i>	2 880

LONGEST RIVERS, km

Африка / Africa	
Нил / <i>Nile</i>	5 920
Заир / <i>Zaire</i>	4 800
Нигер / <i>Niger</i>	4 200
Замбези / <i>Zambezi</i>	2 660
Северна Америка / North America	
Мисисипи са Мисуријем / <i>Mississippi-Missouri</i>	6 970
Сент Лоренц / <i>St Lorenz</i>	4 250
Јукон / <i>Yukon</i>	3 180
Рио Гранде / <i>Rio Grande</i>	2 800
Јужна Америка / South America	
Амазон / <i>Amazon</i>	6 180
Ла Плата-Парана / <i>Parana</i>	4 700
Океанија / Oceania	
Мари-Дарлинг / <i>Murray-Darling</i>	3 490

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ
ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006.**
сортирано по површини, km²
**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006**
By area, km²

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Европа / Europe		
Руска Федерација / Russian Federation	17 075 200	Москва / Moscow
Украјина / Ukraine	603 700	Кијев / Kiev
Француска / France	547 030	Париз / Paris
Шпанија / Spain	504 782	Мадрид / Madrid
Шведска / Sweden	449 964	Стокхолм / Stockholm
Немачка / Germany	357 021	Берлин / Berlin
Финска / Finland	337 030	Хелсинки / Helsinki
Норвешка / Norway	324 220	Осло / Oslo
Пољска / Poland	312 685	Варшава / Warsaw
Италија / Italy	301 230	Рим / Rome
Велика Британија / United Kingdom	244 820	Лондон / London
Румунија / Romania	237 500	Букурешт / Bucharest
Белорусија / Belarus	207 600	Минск / Minsk
Грчка / Greece	131 940	Атина / Athens
Бугарска / Bulgaria	110 910	Софија / Sofia
Исланд / Iceland	103 000	Рејкјавик / Reykjavik
Мађарска / Hungary	93 030	Будимпешта / Budapest
Португалија / Portugal	92 391	Лисабон / Lisbon
Република Србија / Republic of Serbia	88 361	Београд / Belgrade
Аустрија / Austria	83 858	Беч / Vienna
Чешка Република / Czech Republic	78 866	Праг / Prague
Ирска / Ireland	70 280	Даблин / Dublin
Грузија / Georgia	69 700	Тбилиси / Tbilisi
Литванија / Lithuania	65 200	Вилниус / Vilnius
Летонија / Latvia	64 589	Рига / Riga
Хрватска / Croatia	56 542	Загреб / Zagreb
Босна и Херцеговина / Bosnia and Herzegovina	51 129	Сарајево / Sarajevo
Република Словачка / Slovakia	48 845	Братислава / Bratislava
Естонија / Estonia	45 226	Талин / Tallinn
Данска / Denmark	43 094	Копенхаген / Copenhagen
Холандија / Netherlands	41 526	Амстердам / Amsterdam
Швајцарска / Switzerland	41 290	Берн / Bern
Молдавија / Moldova	33 843	Кишинев / Chisinau
Белгија / Belgium	30 510	Брисел / Brussels
Албанија / Albania	28 748	Тирана / Tirane

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ
ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006.** (наставак)

**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006** (continued)

сортирано по површини, km²
By area, km²

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Македонија / Macedonia	25 333	Скопје / Skopje
Словенија / Slovenia	20 273	Љубљана / Ljubljana
Црна Гора / Montenegro	13 812	Подгорица / Podgorica
Луксембург / Luxembourg	2 586	Луксембург / Luxembourg
Андора / Andorra	468	Андора / Andorra
Малта / Malta	316	Валета / Valletta
Монако / Monaco	2	Монако / Monaco
<i>Азија / Asia</i>		
Кина / China	9 596 960	Пекинг / Peking
Индија / India	3 287 590	Њу Делхи / New Delhi
Казахстан / Kazakhstan	2 717 300	Астана / Astana
Саудијска Арабија / Saudi Arabia	1 960 582	Ријад / Riyadh
Индонезија / Indonesia	1 919 440	Џакарта / Jakarta
Иран / Iran	1 648 000	Техеран / Tehran
Монголија / Mongolia	1 565 000	Улан Батор / Ulan Bator
Пакистан / Pakistan	803 940	Исламабад / Islamabad
Турска / Turkey	780 580	Анкара / Ankara
Мјанмар / Myanmar	678 500	Рангун / Rangoon
Авганистан / Afghanistan	647 500	Кабул / Kabul
Јемен / Yemen	527 970	Сана / Sanaa
Тајланд / Thailand	514 000	Бангкок / Bangkok
Туркменистан / Turkmenistan	488 100	Ашхабад / Ashgabat
Узбекистан / Uzbekistan	447 400	Ташкент / Tashkent
Ирак / Iraq	437 072	Багдад / Baghdad
Јапан / Japan	377 835	Токио / Tokyo
Малезија / Malaysia	329 750	Куала Лумпур / Kuala Lumpur
Вијетнам / Vietnam	329 560	Ханој / Hanoi
Филипини / Philippines	300 000	Манила / Manila
Лаос / Laos	236 800	Вијентијан / Vientiane
Оман / Oman	212 460	Маскат / Muscat
Киргистан / Kyrgyzstan	198 500	Бишкек / Bishkek
Сирија / Syria	185 180	Дамаск / Damascus
Камбоџа / Cambodia	181 040	Пном Пен / Phnom Penh
Бангладеш / Bangladesh	144 000	Дака / Dhaka
Таџикистан / Tajikistan	143 100	Душанбе / Dushanbe
Непал / Nepal	140 800	Катманду / Kathmandu
Кореја, НДР / Korea, DPR	120 540	Пјонг Јанг / Pyongyang

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ
ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006.** (наставак)

**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006** (continued)

сортирано по површини, km²
By area, km²

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Република Кореја / Korea, Republic of	98 480	Сеул / Seoul
Јордан / Jordan	92 300	Аман / Amman
Азербејџан / Azerbaijan	86 600	Баку / Baku
Ујед. Арап. Емирати / United Arab Emirates	82 880	Абу Даби / Abu Dhabi
Сри Ланка / Sri Lanka	65 610	Колombo / Colombo
Бутан / Bhutan	47 000	Тимпу / Thimphu
Јерменија / Armenia	29 800	Јереван / Yerevan
Израел / Israel	20 770	Јерусалим / Jerusalem
Кувaјт / Kuwait	17 820	Кувaјт / Kuwait City
Катар / Qatar	11 437	Доха / Doha
Либан / Lebanon	10 400	Бејрут / Beirut
Кипар / Cyprus	9 250	Никозија / Nicosia
Сингапур / Singapore	693	Сингапур / Singapore
Бахреин / Bahrain	665	Манама / Al-Manamah
Африка / Africa		
Судан / Sudan	2 505 810	Картум / Khartoum
Алжир / Algeria	2 381 740	Алжир / Algiers
Конго, Дем. Реп./ Congo, Dem. Rep. of	2 345 410	Киншаса / Kinshasa
Либија / Libya	1 759 540	Триполи / Tripolis
Чад / Chad	1 284 000	Нџамена / N'Djamena
Нигер / Niger	1 267 000	Ниамеј / Niamey
Ангола / Angola	1 246 700	Луанда / Luanda
Мали / Mali	1 240 000	Бамако / Bamako
Јужна Африка / South Africa	1 219 912	Преторија / Pretoria
Етиопија / Ethiopia	1 127 127	Адис Абеба / Addis Ababa
Мауританија / Mauritania	1 030 700	Нуакшот / Nouakchott
Египат / Egypt	1 001 450	Каиро / Cairo
Танзанија / Tanzania	945 087	Додома / Dodoma
Нигерија / Nigeria	923 768	Абуја / Abuja
Намибија / Namibia	825 418	Виндхук / Windhoek
Мозамбик / Mozambique	801 590	Мапуто / Maputo
Замбија / Zambia	752 614	Лусака / Lusaka
Сомалија / Somalia	637 657	Могадиш / Mogadishu
Централноафричка Република Central African Republic	622 984	Бангун / Bangui
Боцвана / Botswana	600 370	Габороне / Gaborone
Мадагаскар / Madagascar	587 040	Антананарива / Antananarivo
Кенија / Kenya	582 650	Најроби / Nairobi

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ
ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006.** (наставак)

**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006** (continued)

сортирано по површини, km²
By area, km²

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Камерун / Cameroon	475 440	Јаунде / Yaounde
Мароко / Morocco	446 550	Рабат / Rabat
Зимбабве / Zimbabwe	390 580	Хараре / Harare
Конго / Congo	342 000	Бразавил / Brazzaville
Обала Слоноваче / Ivory Coast	322 460	Јамусукро / Yamoussoukro
Буркина Фасо / Burkina Faso	274 200	Уагадугу / Ouagadougou
Габон / Gabon	267 667	Либервил / Libreville
Гвинеја / Guinea	245 857	Конакри / Conakry
Гана / Ghana	239 460	Акра / Accra
Уганда / Uganda	236 040	Кампала / Kampala
Сенегал / Senegal	196 190	Дакар / Dakar
Тунис / Tunisia	163 610	Тунис / Tunis
Малави / Malawi	118 480	Лилонгве / Lilongwe
Бенин / Benin	112 620	Порто Ново / Porto-Novo
Либериа / Liberia	111 370	Монровија / Monrovia
Сијера Леоне / Sierra Leone	71 740	Фритаун / Freetown
Того / Togo	56 785	Ломе / Lome
Гвинеја Бисао / Guinea-Bissau	36 120	Бисао / Bissau
Лесото / Lesotho	30 355	Масеру / Maseru
Екваторијална Гвинеја / Equatorial Guinea	28 051	Малабо / Malabo
Бурунди / Burundi	27 830	Буџумбурa / Bujumbura
Руанда / Rwanda	26 338	Кигали / Kigali
Свазиленд / Swaziland	17 363	Мбабане / Mbabane
Гамбија / Gambia	11 300	Банџул / Banjul
Коморска Острва / Comoros	2 170	Морони / Moroni
Маурицијус / Mauritius	2 040	Порт Луис / Port Louis
Северна и Средња Америка / North and Central America		
Канада / Canada	9 984 670	Отава / Ottawa
САД / USA	9 629 091	Вашингтон / Washington
Гренланд / Greenland	2 175 600	Готаб / Gothab
Мексико / Mexico	1 972 550	Мексико / Mexico City
Никарагва / Nicaragua	129 494	Манагва / Managua
Хондурас / Honduras	112 090	Тегусигалпа / Tegucigalpa
Куба / Cuba	110 860	Хавана / Havana
Гватемала / Guatemala	108 890	Гватемала / Guatemala City
Панама / Panama	78 200	Панама / Panama City
Костарика / Costa Rica	51 100	Сан Хозе / San Jose
Доминиканска Република / Dominican Rep.	48 730	Санто Доминго / Santo Domingo

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ
ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006.** (наставка)
сортирано по површини, km²

**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006** (continued)
By area, km²

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Хаити / <i>Haiti</i>	27 750	Порт-о-Пренс / <i>Port-au-Prince</i>
Белизе / <i>Belize</i>	22 966	Белмопан / <i>Belmopan</i>
Салвадор / <i>El Salvador</i>	21 040	Сан Салвадор / <i>San Salvador</i>
Бахами / <i>Bahamas</i>	13 940	Насау / <i>Nassau</i>
Јамајка / <i>Jamaica</i>	10 991	Кингстон / <i>Kingston</i>
Порторико / <i>Puerto Rico</i>	8 875	Сан Хуан / <i>San Juan</i>
Тринидад и Тобаго / <i>Trinidad and Tobago</i>	5 128	Порт оф Спेин / <i>Port of Spain</i>
Гваделупа / <i>Guadeloupe</i>	1 779	Басе-Тере / <i>Basse-Terre</i>
Мартиник / <i>Martinique</i>	1 128	Фор д Франс / <i>Fort-de-France</i>
Холандски Антили / <i>Netherlands Antilles</i>	800	Вилемштад / <i>Willemstad</i>
Санта Луџија / <i>St. Lucia</i>	616	Кастрис / <i>Castries</i>
Антигва и Барбуда / <i>Antigua and Barbuda</i>	443	Сент Џонс / <i>St. John's</i>
Барбадос / <i>Barbados</i>	431	Бриџтаун / <i>Bridgetown</i>
Гранада / <i>Grenada</i>	344	Сент Џорџиз / <i>St. George's</i>
Бермуди / <i>Bermuda</i>	53	Хамилтон / <i>Hamilton</i>
Јужна Америка / <i>South America</i>		
Бразил / <i>Brazil</i>	8 511 965	Бразилија / <i>Brasilia</i>
Аргентина / <i>Argentina</i>	2 766 890	Буенос Ајрес / <i>Buenos Aires</i>
Перу / <i>Peru</i>	1 285 220	Лима / <i>Lima</i>
Колумбија / <i>Colombia</i>	1 138 910	Богота / <i>Bogota</i>
Боливија / <i>Bolivia</i>	1 098 580	Ла Паз / <i>La Paz</i>
Венецуела / <i>Venezuela</i>	912 050	Каракас / <i>Caracas</i>
Чиле / <i>Chile</i>	756 950	Сантјаго / <i>Santiago</i>
Парагвај / <i>Paraguay</i>	406 750	Асуњсион / <i>Asuncion</i>
Еквадор / <i>Ecuador</i>	283 560	Кито / <i>Quito</i>
Гвајана / <i>Guyana</i>	214 970	Џорџтаун / <i>Georgetown</i>
Уругвај / <i>Uruguay</i>	176 220	Монтевидео / <i>Montevideo</i>
Океанија / <i>Oceania</i>		
Аустралија / <i>Australia</i>	7 686 850	Канбера / <i>Canberra</i>
Папуа Нова Гвинеја / <i>Papua New Guinea</i>	462 840	Порт Моресби / <i>Port Moresby</i>
Нови Зеланд / <i>New Zealand</i>	268 680	Велингтон / <i>Wellington</i>
Вануату / <i>Vanuatu</i>	12 200	Порт-Вила / <i>Port-Vila</i>
Самоа / <i>Samoa</i>	2 944	Апија / <i>Apia</i>
Соломонска острва / <i>Solomon Islands</i>	28 450	Хониара / <i>Honiara</i>
Фиџи / <i>Fiji</i>	18 270	Сува / <i>Suva</i>

**ПОЗИВНИ БРОЈЕВИ У
МЕЂУНАРОДНОМ И ДОМАЋЕМ
ТЕЛЕФОНСКОМ САОБРАЋАЈУ¹⁾
CALL NUMBERS IN INTERNATIONAL
AND DOMESTIC TELEPHONE
TRAFFIC ¹⁾**

За позивање бројева у иностранству у-
ступак је следећи: прво бирати број 00 - број
тражене земље - број града - број власника.

To make international calls, dial 00 – coun-
try call number – city call number – customer
phone number.

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
Европа / Europe	
Албанија / Albania	355
Аустрија / Austria	43
Белорусија / Belarus	375
Белгија / Belgium	32
Босна и Херцеговина <i>Bosnia and Herzegovina</i>	387
<i>Република Српска / Republic of Srpska</i>	
- Мркоњић Град / Mrkonjić Grad	(0)50
- Бања Лука / Banja Luka	(0)51
- Приједор / Prijedor	(0)52
- Добој / Doboj	(0)53
- Брчко / Brčko	(0)54
- Бијељина / Bijeljina	(0)55
- Зворник / Zvornik	(0)56
- Источно Сарајево <i>Eastern Sarajevo</i>	(0)57
- Србиње - Фоча <i>Srbije - Foča</i>	(0)58
- Требиње / Trebinje	(0)59
- Дистрикт Брчко <i>Brčko district</i>	(0)49
<i>Федерација БиХ / Federation B&H</i>	
- Средњобосански кантон <i>Central Bosnia county</i>	030
- Посавски кантон / Posavski c.	031

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Зеничко-добојски кантон <i>Zenica-Doboj county</i>	032
- Кантон Сарајево <i>Sarajevo county</i>	033
- Херцеговачко-босански кантон <i>Herzegovina-Bosnia county</i>	034
- Тузлански кантон <i>Tuzla county</i>	035
- Херцеговачко-неретвански к. <i>Herzegovina-Neretva county</i>	036
- Унско-сански кантон <i>Una-Sana county</i>	037
- Босанско-подрињски кантон <i>Bosnia-Podrinje county</i>	038
- Западнохерцеговачки к. <i>West Heryegovina county</i>	039
Бугарска / Bulgaria	359
Велика Британија / Great Britain	44
Грчка / Greece	30
Данска / Denmark	45
Естонија / Estonia	372
Исланд / Iceland	354
Ирска / Ireland	353
Италија / Italy	39
Кипар / Cyprus	357
Летонија / Latvia	371
Лихтенштајн / Liechtenstein	423
Литванија / Lithuania	370
Луксембург / Luxembourg	352
Мађарска / Hungary	36
Македонија <i>FYRM (R. Macedonia)</i>	389
Малта / Malta	356
Молдавија / Moldova	373
Немачка / Germany	49
Норвешка / Norway	47
Пољска / Poland	48
Португал / Portugal	351

¹⁾ www.bhtelecom.ba; www.telekomsrpske.com;
www.telekom.rs

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
Румунија / Romania	40
Руска Федерација / Russian Federation	7
Сан Марино / San Marino	378
Словачка / Slovakia	421
Словенија / Slovenia	386
Србија ²⁾ / Serbia ²⁾	381
- Ада / Ada	024
- Александровац / Aleksandrovac	037
- Алексинац / Aleksinac	018
- Алибунар / Alibunar	013
- Апатин / Apatin	025
- Аранђеловац / Arandelovac	034
- Ариље / Arilje	031
- Бабушница / Babušnica	010
- Бач / Bač	021
- Бачка Паланка / Bačka Palanka	021
- Бачка Топола / Bačka Topola	024
- Бачки Петровац Bački Petrovac	021
- Бајина Башта / Bajina Bašta	031
- Барајево / Barajevo	011
- Баточина / Batočina	034
- Бечеј / Bečeј	021
- Бела Црква / Bela Crkva	015
- Бела Паланка / Bela Palanka	018
- Беочин / Beočin	021
- Београд / Belgrade	011
- Блаце / Blace	027
- Богатић / Bogatić	015
- Бојник / Boјnik	016
- Бољевац / Boljevac	030
- Бор / Bor	030
- Босилеград / Bosilegrad	017
- Брус / Brus	037
- Бујановац / Bujanovac	017
- Ваљево / Valjevo	014
- Варварин / Varvarin	037
- Велика Плана / Velika Plana	026
- Велико Градиште / Vel. Gradište	012
- Владичин Хан / Vlačičin Han	017

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Владимирци / Vladimirci	015
- Власотинце / Vlasotince	016
- Врање / Vranje	017
- Врбас / Vrbas	021
- Врњачка Бања / Vrnjačka Banja	036
- Вршац / Vršac	013
- Гаџин Хан / Gadžin Han	018
- Голубац / Golubac	012
- Горњи Милановац Gornji Milanovac	032
- Грачаница / Gračanica	038
- Гроцка / Grocka	011
- Деспотовац / Despotovac	035
- Димитровград / Dimitrovgrad	010
- Дољевац / Doljevac	018
- Жабал / Zabalj	021
- Жабари / Žabari	012
- Жагубица / Žagubica	012
- Житиште / Žitište	023
- Житорађа / Žitorađa	027
- Зајечар / Zaječar	019
- Зрењанин / Zrenjanin	023
- Зубин Поток / Zubin Potok	028
- Звечан / Zvečan	028
- Инђија / Indija	022
- Ириг / Irig	022
- Ивањица / Ivanjica	032
- Јагодина / Jagodina	035
- Кањижа / Kanjiza	024
- Кикинда / Kikinda	0230
- Кладово / Kladovo	019
- Кнић / Knjic	034
- Књажевац / Knjaževac	019
- Коцељева / Koceljeva	015
- Коцјерић / Kosijerić	031
- Косово Поље / Kosovo Polje	038
- Косовска Митровица Kosovska Mitrovica	028
- Ковачица / Kovачica	013
- Ковин / Kovin	013

²⁾ www.telekom.rs

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Крагујевац / <i>Kragujevac</i>	034
- Краљево / <i>Kraljevo</i>	036
- Крупањ / <i>Krupanj</i>	015
- Крушевац / <i>Kruševac</i>	037
- Кучево / <i>Kučevo</i>	012
- Кула / <i>Kula</i>	025
- Куршумлија / <i>Kuršumlija</i>	027
- Лајковац / <i>Lajkovac</i>	014
- Лапово / <i>Lapovo</i>	034
- Лазаревац / <i>Lazarevac</i>	011
- Лебане / <i>Lebane</i>	016
- Лепосавић / <i>Leposavić</i>	028
- Лесковац / <i>Leskovac</i>	016
- Лозница / <i>Loznica</i>	015
- Лучани / <i>Lučani</i>	032
- Љиг / <i>Ljig</i>	014
- Љубовија / <i>Ljubovija</i>	015
- Мајданпек / <i>Majdanpek</i>	030
- Мали Иђош / <i>Mali Idoš</i>	024
- Мали Зворник / <i>Mali Zvornik</i>	015
- Мало Црниће / <i>Malo Crniće</i>	012
- Медвеђа / <i>Medveđa</i>	016
- Мерошина / <i>Merošina</i>	018
- Мионица / <i>Mionica</i>	014
- Младеновац / <i>Mladenovac</i>	011
- Неготин / <i>Negotin</i>	019
- Ниш / <i>Niš</i>	018
- Нова Црња / <i>Nova Crnja</i>	023
- Нова Варош / <i>Nova Varoš</i>	033
- Нови Бечеј / <i>Novi Bečej</i>	023
- Нови Кнежевац <i>Novi Kneževac</i>	0230
- Нови Пазар / <i>Novi Pazar</i>	020
- Нови Сад / <i>Novi Sad</i>	021
- Обреновац / <i>Obrenovac</i>	011
- Опово / <i>Orovo</i>	013
- Осечина / <i>Osečina</i>	014

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Оџаци / <i>Odžaci</i>	025
- Панчево / <i>Pančevo</i>	013
- Параћин / <i>Paraćin</i>	035
- Пећинци / <i>Pecinci</i>	022
- Петровац на Млави <i>Petrovac na Mlavi</i>	012
- Петроварадин / <i>Petrovaradin</i>	021
- Пирот / <i>Pirot</i>	010
- Пландиште / <i>Plandište</i>	013
- Пожаревац / <i>Požarevac</i>	012
- Пожега / <i>Požega</i>	031
- Прешево / <i>Preševo</i>	017
- Прибој / <i>Priboj</i>	033
- Пријеполје / <i>Prijepolje</i>	033
- Прокупље / <i>Prokuplje</i>	027
- Рача Крагујевачка <i>Rača Kragujevačka</i>	034
- Рашка / <i>Raška</i>	036
- Ражањ / <i>Ražanj</i>	037
- Рековац / <i>Rekovac</i>	035
- Рума / <i>Ruma</i>	022
- Сечањ / <i>Sečanj</i>	023
- Сента / <i>Senta</i>	024
- Сјеница / <i>Sjenica</i>	020
- Смедерево / <i>Smederevo</i>	026
- Смедеревска Паланка <i>Smederevska Palanka</i>	026
- Сокобања / <i>Sokobanja</i>	018
- Сомбор / <i>Sombor</i>	025
- Сопот / <i>Sopot</i>	011
- Србобран / <i>Srbobran</i>	021
- Сремска Митровица <i>Sremska Mitrovica</i>	022
- Сремски Карловци <i>Sremski Karlovci</i>	021
- Стара Пазова / <i>Stara Pazova</i>	022
- Суботица / <i>Subotica</i>	024
	017

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Сурдулица / <i>Surdulica</i>	
- Свилајнац / <i>Svilajnac</i>	035
- Сврљиг / <i>Svrljig</i>	018
- Темерин / <i>Temerin</i>	021
- Тител / <i>Titel</i>	021
- Топола / <i>Topola</i>	034
- Трговиште / <i>Trgovište</i>	017
- Трстеник / <i>Trstениk</i>	037
- Тутин / <i>Tutin</i>	020
- Ћићевац / <i>Ćićevas</i>	037
- Ћуприја / <i>Čuprija</i>	035
- Уб / <i>Ub</i>	014
- Ужице / <i>Užice</i>	031
- Црна Трава / <i>Crna Trava</i>	016
- Чачак / <i>Čacak</i>	032
- Чајетина / <i>Čajetina</i>	031
- Чока / <i>Čoka</i>	0230
- Шабац / <i>Šabac</i>	015
- Шид / <i>Šid</i>	022
- Штрпце / <i>Štrpce</i>	0290
Украјина / <i>Ukraine</i>	380
Финска / <i>Finland</i>	358
Француска / <i>France</i>	33
Холандија / <i>The Netherlands</i>	31
Хрватска / <i>Croatia</i>	385
- Дубровник / <i>Dubrovnik</i>	20
- Вараждин / <i>Varaždin</i>	42
- Задар / <i>Zadar</i>	23
- Загреб / <i>Zagreb</i>	1
- Пула / <i>Pula</i>	52
- Ријека / <i>Rijeka</i>	51
- Сплит / <i>Split</i>	21
Црна Гора ³⁾ / <i>Montenegro</i> ³⁾	
- Бар / <i>Bar</i>	030

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Беране / <i>Berane</i>	051
- Бијело Поље / <i>Bijelo Polje</i>	050
- Будва / <i>Budva</i>	033
- Цетиње / <i>Cetinje</i>	041
- Херцег Нови / <i>Herceg Novi</i>	031
- Котор / <i>Kotor</i>	032
- Никшић / <i>Nikšić</i>	040
- Пљевља / <i>Plevlja</i>	052
- Подгорица / <i>Podgorica</i>	020
Чешка Република <i>Czech Republic</i>	420
Шпанија / <i>Spain</i>	34
Шведска / <i>Sweden</i>	46
Швајцарска / <i>Switzerland</i>	41
Азија / Asia	
Авганистан / <i>Afghanistan</i>	93
Алжир / <i>Algeria</i>	213
Египат / <i>Egypt</i>	20
Етиопија / <i>Ethiopia</i>	251
Индија / <i>India</i>	91
Индонезија / <i>Indonesia</i>	62
Иран / <i>Iran</i>	98
Ирак / <i>Iraq</i>	964
Израел / <i>Israel</i>	972
Јапан / <i>Japan</i>	81
Јерменија / <i>Armenia</i>	374
Јужна Кореја / <i>Korea South</i>	82
Кувает / <i>Kuwait</i>	965
Либан / <i>Lebanon</i>	961
Монголија / <i>Mongolia</i>	976
Пакистан / <i>Pakistan</i>	92
Саудијска Арабија / <i>Saudi Arabia</i>	966
Социјалистичка Република Вијетнам / <i>Vietnam</i>	84
Тајланд / <i>Thailand</i>	66
Турска / <i>Turkey</i>	90

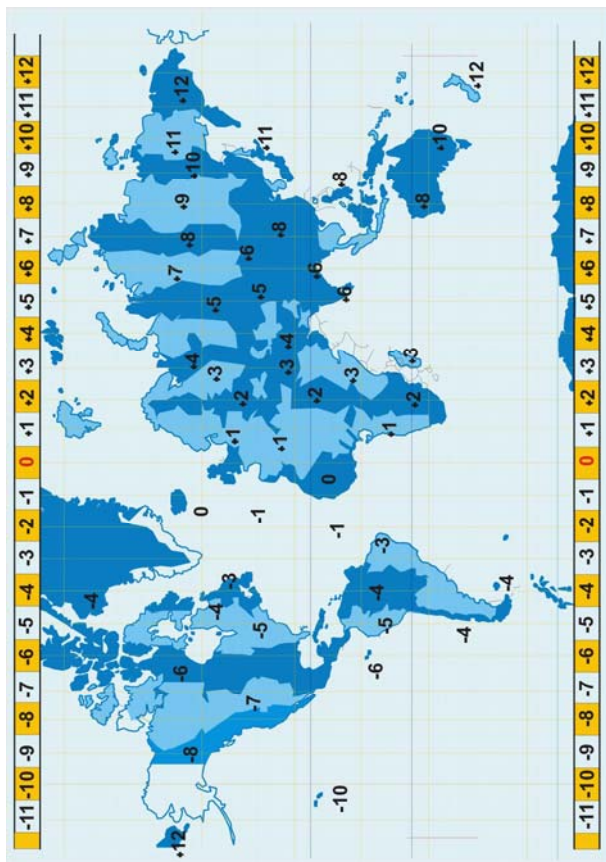
³⁾ www.t-com.net

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
Туркменија / Turkmenistan	993
Уједињени Арапски Емирати <i>United Arab Emirates</i>	971
Узбекистан / Uzbekistan	998
Африка / Africa	
Замбија / Zambia	260
Зимбабве / Zimbabwe	263
Јужна Африка / South Africa	27
Кенија / Kenya	254
Кина / China	86
Либија / Lybia	218
Мароко / Morocco	212
Танзанија / Tanzania	255
Тунис / Tunisia	216

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
Северна и Јужна Америка <i>North and South America</i>	
Аргентина / Argentina	54
Бразил / Brasil	55
Канада / Canada	1
Куба / Cuba	53
Мексико / Mexico	52
Перу / Peru	51
Сједињене Америчке Државе <i>United States of America</i>	1
Чиле / Chile	56
Океанија / Oceania	
Аустралија / Australia	61
Нови Зеланд / New Zealand	64

ВРЕМЕНСКЕ ЗОНЕ / TIME ZONES

**ВРЕМЕ У ПОЈЕДИНИМ ЗЕМЉАМА,
СРБИЈА: 12 ЧАСОВА**

**WORLD COUNTRIES TIME
SERBIA: 12.00**

Аустралија / <i>Australia</i>	21	Јапан / <i>Japan</i>	20	Португал / <i>Portugal</i>	11
Аустрија / <i>Austria</i>	12	Јужна Африка / <i>South Africa</i>	13	Румунија / <i>Romania</i>	13
Бразил / <i>Brasil</i>	8	Канада - Торонто <i>Canada - Toronto</i>	6	Руска Федерација - Москва / <i>Russian Federation - Moscow</i>	14
Велика Британија <i>United Kingdom</i>	11	Кина - Пекинг / <i>China - Beijing</i>	19	САД - Њујорк <i>USA - New York</i>	6
Грчка / <i>Greece</i>	13	Мексико / <i>Mexico</i>	5	Француска / <i>France</i>	12
Индија / <i>India</i>	16.30	Немачка / <i>Germany</i>	12	Швајцарска / <i>Switzerland</i>	12
Италија / <i>Italy</i>	12	Нови Зеланд / <i>New Zealand</i>	23	Шведска / <i>Sweden</i>	12

АЗБУКА SERBIAN CYRILLIC				АБЕЦЕДА SERBIAN LATIN		ГРЧКИ АЛФАБЕТ GREEK ALPHABET			
А, а	(а)	Н, н	(н)	A, a	L, l	Α, α	Алфа / <i>alpha</i>	Ν, ν	Ни / <i>ni</i>
Б, б	(б)	Њ, њ	(њ)	B, b	Lj, lj	Β, β	Бета / <i>beta</i>	Ξ, ξ	Кси / <i>ksi</i>
В, в	(в)	О, о	(о)	С, с	М, м	Γ, γ	Гама / <i>gamma</i>	Ο, ο	Омикрон <i>omicron</i>
Г, г	(г)	П, п	(п)	Џ, џ	Н, н	Δ, δ	Делта / <i>delta</i>	Π, π	Пи / <i>pi</i>
Д, д	(д)	Р, р	(р)	Ћ, ћ	Њ, њ	Ε, ε	Епсилон / <i>epsilon</i>	Ρ, ρ	Ро / <i>ro</i>
Ђ, ђ	(ђ)	С, с	(с)	Д, д	О, о	Ζ, ζ	Зета / <i>zeta</i>	Σ, σ	Сигма / <i>sigma</i>
Е, е	(е)	Т, т	(т)	Дџ, дџ	Р, р	Η, η	Ета / <i>eta</i>	Τ, τ	Тау / <i>tau</i>
Ж, ж	(ж)	Ђ, ђ	(ђ)	Ђ, д	Р, р	Θ, θ	Тета / <i>theta</i>	Υ, υ	Ипсилон <i>upsilon</i>
З, з	(з)	У, у	(у)	Е, е	С, с	Ι, ι	Јота / <i>iota</i>	Φ, φ	Фи / <i>phi</i>
И, и	(и)	Ф, ф	(ф)	Ф, ф	Ѕ, ѕ	Κ, κ	Капа / <i>kappa</i>	Χ, χ	Хи / <i>xi</i>
Ј, ј	(ј)	Х, х	(х)	Г, г	Т, т	Λ, λ	Ламбда / <i>lambda</i>	Ψ, ψ	Пси / <i>psi</i>
К, к	(к)	Ц, ц	(ц)	Н, н	У, у	Μ, μ	Ми / <i>mi</i>	Ω, ω	Омега / <i>omega</i>
Л, л	(л)	Ч, ч	(ч)	Л, л	У, у				
Љ, љ	(љ)	Љ, љ	(дџ)	Ј, ј	З, з				
М, м	(м)	Ш, ш	(ѕ)	К, к	Џ, џ				

НАЗИВИ ЗА МЕСЕЦЕ

MONTHS

	Српски <i>Serbian</i>	Хрватски <i>Croat</i>	Словеначки <i>Slovene</i>	Македонски <i>Macedonian</i>	Енглески <i>English</i>	Руски <i>Russian</i>	Старо- словенски <i>Old Slav</i>
I	Јануар	Siječanj	Januar	Јануари	January	Январь	Коложер
II	Фебруар	Veljača	Februar	Февруари	February	Февраль	Сечко
III	Март	Ožujak	Marec	Март	March	Март	Дерикожа
IV	Април	Travanj	April	Април	April	Апрель	Лежитрава
V	Мај	Svibanj	Maj	Мај	May	Май	Цветањ
VI	Јун	Lipanj	Junij	Јуни	June	Июнь	Трешњаќ
VII	Јул	Srpanj	Julij	Јули	July	Июль	Жетвар
VIII	Август	Kolovoz	Avgust	Август	August	Август	Гумник
IX	Септембар	Rujan	September	Септември	September	Сентябрь	Поздерник
X	Октобар	Listopad	Oktober	Октомври	October	Октябрь	Шумопад
XI	Новембар	Studeni	November	Ноември	November	Ноябрь	Студени
XII	Децембар	Prosinac	December	Декември	December	Декабрь	Коледар

РИМСКИ БРОЈЕВИ

ROMAN NUMERALS

I = 1	XX = 20	CC = 200
II = 2	XXX = 30	CCC = 300
III = 3	XL = 40	CD = 400
IV = 4	L = 50	D = 500
V = 5	LX = 60	DC = 600
VI = 6	LXX = 70	DCC = 700
VII = 7	LXXX = 80	DCCC = 800
VIII = 8	XC = 90	CM = 900
IX = 9	C = 100	M = 1000
X = 10		

МЕРНЕ ЈЕДИНИЦЕ MEASUREMENTS

МЕТРИЧКИ СИСТЕМ МЕРА

ЗАКОНСКЕ МЕРНЕ ЈЕДИНИЦЕ¹⁾

1. СИ ЈЕДИНИЦЕ И ЊИХОВИ ДЕЦИМАЛНИ УМНОШЦИ И ДЕЛОВИ

1.1. Основне јединице СИ

Величина / <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>	
	Назив <i>Name</i>	Ознака <i>Symbol</i>
Дужина / <i>Length</i>	метар / <i>meter</i>	m
Маса / <i>Mass</i>	килограм / <i>kilogram</i>	kg
Време / <i>Time</i>	секунда* / <i>second</i>	s
Електрична струја / <i>Electric current</i>	ампер / <i>ampere</i>	A
Термодинамичка температура <i>Thermodynamic temperature</i>	келвин / <i>kelvin</i>	K
Количина градива (супстанције) / <i>Amount of substance</i>	мол / <i>mole</i>	mol
Светлосна јачина (јачина светлости) / <i>Luminous intensity</i>	кандела / <i>candela</i>	cd

* Дозвољена је употреба и назива „секунд“.

Дефиниције основних јединица СИ

Јединица дужине

Јединица дужине је метар. Метар је дужина путање коју у вакууму пређе светлост за време од 1/299 792 458 секунде.

Јединица масе

Јединица масе је килограм. Он је једнак маси међународног прототипа килограма.

Јединица времена

Јединица времена је секунда. Секунда је трајање од 9 192 631 770 периода зрачења које одговара прелазу између два хиперфина нивоа основног стања атома цезијума 133.

Јединица електричне струје

Јединица струје је ампер. Ампер је стална електрична струја која би, када би се одржавала у два права паралелна проводника, неограничене дужине и занемарљиво малог кружног попречног пресека, који се налази у

SI base units: Definitions

Linear unit

Meter, i.e. the length of path that light passes for the period of 1/299792458 second.

Mass unit

Kilogram, i.e. equal to mass of international kilogram prototype.

Time unit

Second, the period equal to 9192631770 radiation periods, corresponding to the transition between two hyper-fine levels of cesium-133 atom base state.

Electricity unit

Ampere, i.e. constant electricity that if maintained in two straight parallel conductors of unlimited length and negligible small round cross section, found in vacuum at a distance of one

¹⁾ Коришћени су подаци из „Уредбе о законским мерним јединицама“ („Службени лист СЦГ“, бр. 10/2006) објављене на веб сајту Дирекције за мерне јединице и драгоцене метале (www.dmdm.rs).

¹⁾ Data from the Act on official measurement units (Official gazette S&M, no. 10/2006) published at the site of the Directorate for measurements and precious metals (www.dmdm.rs).

вакууму на међусобном растојању од једног метра, проузроковала међу тим проводницима силу једнаку 2×10^{-7} њутна по метру дужине.

Јединица термодинамичке температуре
Јединица термодинамичке температуре је келвин. Келвин је термодинамичка температура која је једнака $1/273,16$ термодинамичке температуре тројне тачке воде.

Јединица количине градива (супстанције)

1) Јединица количине градива (супстанције) јесте мол. Мол је количина градива (супстанције) система који садржи толико елементарних јединица колико има атома у 0,012 килограма угљеника 12.

(2) Када се употребљава мол, наводе се елементарне јединке које могу бити атоми, молекули, јони, електрони и друге честице или одређене групе тих честица.

Јединица светлосне јачине (јачине светлости)

Јединица светлосне јачине (јачине светлости) јесте кандела. Кандела је светлосна јачина (јачина светлости), у одређеном правцу, извора који емитије монохроматско зрачење фреквенције 540×10^{12} херца и чија је јачина зрачења у том правцу $1/683$ вата по стередијану.

meter, would induce force between the conductors, equal to 2×10^{-7} newton per meter.

Thermodynamic temperature unit

Kelvin, i.e. thermodynamic temperature equal to $1/273,16$ thermodynamic temperature of the water 3-point.

Substance quantity/amount unit

1. Mole, i.e. substance amount of the system containing as many elementary units as is the number of atoms in 0.012 kg of carbon-12.

2. When *mole* is applied, expressed are elementary units such as atoms, molecules, ions, electrons and other particles or certain sets of particles.

Luminous intensity unit

Candela, i.e. luminous intensity in certain direction, of a source emitting monochromatic radiation of 540×10^{12} hertz frequency and whose radiation intensity in this direction equals to $1/683$ watt per steradian.

1.1.1. Посебно име и ознака јединице SI за температуру за изражавање Целзијусове температуре

1.1.1. SI Celsius temperature unit

Величина / Physical quantity	Јединица / Unit	
	Назив / Name	Ознака / Symbol
Целзијусова температура / Celsius temperature	степен Целзијуса / Degree Celsius	°C

Целзијусова температура је дефинисана као разлика двеју термодинамичких температура T и T_0 ($t = T - T_0$), где је $T_0 = 273,15$ К. Температурни интервал или разлика температура може се изразити у келвинима или степенима Целзијуса.

Celsius temperature is defined as a difference between two thermodynamic temperatures, T and T_0 ($t = T - T_0$), where $T_0 = 273,15$ K. The temperature interval or difference can be expressed in Kelvin or degrees Celsius values.

1.2. Друге јединице SI

1.2. Other SI units

1.2.1. Изведене јединице SI

1.2.1. SI derived units

Јединице које су кохерентно изведене из основних јединица SI дате су као алгебарски изрази у облику производа степенованих основних јединица SI.

Units that are coherently derived from the SI base units are given as algebraic expressions in the form of product of powered SI base units.

1.2.2. Изведене јединице SI са посебним називима и ознакама

1.2.2. SI derived units with special names

	Јединица / Unit		Изражено / Expressed in	
	назив Name	ознака Symbol	другим јединицама SI Other SI units	основним јединицама SI SI base units
Фреквенција / Frequency	херц / herz	Hz		s^{-1}
Сила / Force	њуџн / newton	N		$m \cdot kg \cdot s^{-2}$
Притисак, напрезање / Pressure	паскал pascal	Pa	N / m^2	$m^{-1} \cdot kg \cdot s^{-2}$
Енергија, рад, количина топлоте Energy, work, heat qty.	џул joule	J	$N \cdot m$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2}$
Снага, (1) флуks зрачења Power, (1) radiation flux	ват watt	W	J / s	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3}$
Наелектрисање, количина електрицитета Electric charge, electricity qty.	кулон coulomb	C		$s \cdot A$
Електрични потенцијал, разлика електричног потенцијала, напон, електромоторна сила Electric potential, potential difference, voltage, electromotive force	волт volt	V	W / A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$
Електрична отпорност Electric resistance	ом ohm	Ω	V / A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-2}$
Електрична капацитивност Electric capacitance	фарад farad	F	C / V	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^4 \cdot A^2$
Електрична проводност El. conductance	сименс siemens	S	A / V	$m^2 \cdot kg^{-1} \cdot s^3 \cdot A^2$
Магнетски флуks Magnetic flux	вебер weber	Wb	$V \cdot s$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
Магнетска индукција Magnetic flux density	тесла tesla	T	Wb / m^2	$kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$

1.2.2. Изведене јединице SI са посебним називима и ознакама (наставак)

1.2.2. SI derived units with special names (continued)

	Јединица / Unit		Изражено / Expressed in	
	Назив Name	Ознака Symbol	Другим јединицама SI Other SI units	Основним јединицама SI SI base units
Индуктивност / Inductance	хенри <i>henry</i>	H	Wb / A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-2}$
Светлосни флуks <i>Luminous flux</i>	лумен <i>lumen</i>	Lm	cd · sr	$m^2 \cdot m^{-2} \cdot cd = cd$
Осветљеност / Illumination	лукс / lux	Lx	Lm / m ²	$m^2 \cdot m^{-4} \cdot cd = m^{-2} \cdot cd$
Активност радиоактивног извора <i>Radioactivity</i>	бекерел <i>becquerel</i>	Bq		m ⁻¹
Апсорбована доза, специфична предата енергија, керма <i>Absorbed dose of ionizing radiation</i>	греј <i>gray</i>	Gy	J / kg	$m^2 \cdot s^{-2}$
Еквивалентна доза / Equivalent dose (of ionizing radiation)	сиверт <i>sievert</i>	Sv	J / kg	$m^2 \cdot s^{-2}$
Каталитичка активност <i>Catalytic activity</i>	катап <i>Kat</i>	kat		m ⁻¹ · mol
Угао у равни (2) <i>Plane angle (2)</i>	радијан <i>radian</i>	rad		m · m ⁻¹ = 1
Просторни угао (2) <i>Solid angle (2)</i>	стерадијан <i>steradian</i>	sr		m ² · m ⁻² = 1

(1) Посебни називи за јединицу снаге су волт-ампер (ознака VA) – користи се за изражавање привидне снаге наизменичне електричне струје, и „вар“ (ознака var) – користи се за изражавање реактивне електричне снаге.

(2) Јединица угла у равни и јединица просторног угла јесу изведене јединице са димензијом један. Дефиниције ових јединица су:

Јединица угла у равни

Јединица угла у равни је радијан. Радијан је угао у равни између два полупречника круга који на његовом обиму исецају лук дужине једнаке полупречнику (1 rad = 1 m/m = 1).

Јединица просторног угла

Јединица просторног угла је стерадијан. Стерадијан је просторни угао с теменом у средишту лопте, који на површини лопте захвата површину једнаку површини квадрата одређеног полупречником те лопте (1 sr = 1 m²/m² = 1).

(1) Specific names for power unit are volt-ampere (VA), used to express apparent power of alternating current and var (symbol var), used to express reactive electric power.

(2) Unit of plane angle and unit of solid angle are derived units with dimension one.

Definition:

Plane angle unit

Radian, i.e. angle in plane equal to an angle at the center of a circle the arc of which is equal in length to the radius.

Solid angle unit

Steradian, solid angle from the center of a ball, covering on the ball surface a surface equal to the square surface determined by the radius of the ball (1 sr = 1 m²/m² = 1).

1.3. Предмети који се користе за означавање одређених децималних умножака и делова и њихове ознаке

1.3. Metric prefixes

Фактор <i>Factors</i>	Предметак <i>Prefixes</i>	Ознака <i>Symbol</i>
10^{24}	јота / <i>iota-</i>	Y
10^{21}	зета / <i>zeta-</i>	Z
10^{18}	екса / <i>exa-</i>	E
10^{15}	пета / <i>peta-</i>	P
10^{12}	тера / <i>tera-</i>	T
10^9	гига / <i>giga-</i>	G
10^6	мега / <i>mega-</i>	M
10^3	кило / <i>kilo-</i>	k
10^2	хекто / <i>hecto-</i>	h
10^1	дека / <i>deca-</i>	da
10^{-1}	деци / <i>deci-</i>	d
10^{-2}	центи / <i>centi-</i>	c
10^{-3}	мили / <i>milli-</i>	m
10^{-6}	микро / <i>micro-</i>	μ
10^{-9}	нано / <i>nano-</i>	n
10^{-12}	пико / <i>pico-</i>	p
10^{-15}	фемто / <i>femto-</i>	f
10^{-18}	ато / <i>atto-</i>	a
10^{-21}	зепто / <i>zepto-</i>	z
10^{-24}	јокто / <i>yocto-</i>	y

Називи и ознаке децималних умножака и делова јединице масе образују се стављањем предметака испред назива „грам“ и њихових ознака испред ознаке „g“.

Ако је изведена јединица изражена у облику количника, њени децимални умношци или делови могу се одредити додавањем предметака јединици у бројиоцу или имениоцу, или у оба.

Употреба комбинованих предметака, односно предметака образованих стављањем једно уз друго неколико горе наведених предметака, није дозвољена.

Names and symbols of decimal multiples and parts of mass units are made by putting prefixes in front of "gram" and the respective symbol in front of "g" symbol.

In case a derived unit is given as a quotient, the decimal multiples and parts thereof are made by adding prefix to numerator or denominator, or to both.

It is not possible to combine prefixes, i.e. to use several prefixes simultaneously.

1.4. Посебно дозвољени називи и ознаке децималних умножака и делова јединица СИ

1.4. Units with special names and symbols

Величина / <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>		
	назив / <i>Name</i>	ознака / <i>Symbol</i>	вредност / <i>Value</i>
Запремина / <i>Volume</i>	литар / <i>liter</i>	l / L*	1 l = 1 dm ³ = 10 ⁻³ m ³
Маса / <i>Mass</i>	тона / <i>ton</i>	t / t	1 t = 1 Mg = 10 ³ kg
Притисак / <i>Pressure</i>	бар / <i>bar</i>	bar	1 bar = 10 ⁵ Pa

* Две ознаке „l“ и „L“ могу се равноправно користити за јединицу литар.

Предмети и њихове ознаке наведени у табели 1.3. могу се употребљавати заједно са јединицама и ознакама наведеним у табели 1.4.

* Both l and L symbols can be used for the unit of liter.

See table 1.3. The units and symbols found in Table 1.4. can also be used.

2. ЈЕДИНИЦЕ ДЕФИНИСАНЕ НА ОСНОВУ ЈЕДИНИЦА СИ, АЛИ НИСУ НИ ЊИХОВИ ДЕЦИМАЛНИ УМНОЖЦИ НИ ДЕЛОВИ

2. OTHER SI DERIVED UNITS

Величина / <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>		
	назив / <i>Name</i>	ознака / <i>Symbol</i>	вредност / <i>Value</i>
Угао у равни / <i>Plane angle</i>	обрт* / <i>rotation*</i>		1 обрт / 1 <i>rotation</i>
	град, гон / <i>grad, gon</i>	gon	
	степен (угаони) / <i>degree (angle)</i>	°	
	минута (угаона) / <i>minute (angle)</i>	'	
	секунда (угаона) / <i>second (angle)</i>	"	
Време / <i>Time</i>	минута / <i>minute</i>	min	
	сат, час / <i>hour</i>	h	
	дан / <i>day</i>	d	

Предмети наведени у табели 1.3. једино се могу употребљавати уз називе „град“ и „гон“ и ознаку „gon“.

Table 1.3. – Only used with “rad” and “gon” expressions and symbol “gon”.

**3. ЈЕДИНИЦЕ КОЈЕ СЕ КОРИСТЕ СА
ЈЕДИНИЦАМА SI, А ЧИЈЕ СУ
ВРЕДНОСТИ У ЈЕДИНИЦАМА SI
ДОБИЈЕНЕ ЕКСПЕРИМЕНТАЛНО**
3. EXPERIMENTAL SI UNITS VALUES

Величина <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>		
	назив <i>Name</i>	ознака <i>Symbol</i>	дефиниција / <i>Definition</i>
Енергија <i>Energy</i>	електронволт <i>Electronvolt</i>	eV	Електронволт је кинетичка енергија коју прими електрон при пролазу кроз поље потенцијалне разлике од 1 V у вакууму. <i>Kinetic energy that electron receives while passing through potential difference of one volt in vacuum.</i>
Маса <i>Mass</i>	унифицирана јединица атомске масе <i>Unified atomic mass unit</i>	u	Унифицирана јединица атомске масе једнака је 1/12 масе атома ¹² C. <i>Unified atomic mass unit is equal to 1/12 of atom C¹² mass.</i>

Предмети и њихове ознаке наведени у табели 1.3. могу се употребљавати заједно са двама јединицама и ознакама наведеним у табели 3.

Names and symbols as in Table 1.3. can be used with two units and symbols defined in Table 3.

**4. ЈЕДИНИЦЕ И НАЗИВИ ЧИЈА ЈЕ
УПОТРЕБА ДОЗВОЉЕНА САМО У
СПЕЦИФИЧНИМ ОБЛАСТИМА**
4. SPECIFIC UNITS

Величина <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>		
	назив <i>Name</i>	ознака <i>Symbol</i>	вредност <i>Value</i>
Јачина оптичких система <i>Refractive power</i>	диоптрија <i>Diopter</i>		1 диоптрија = 1 m ⁻¹ 1 diopter = 1 m ⁻¹
Маса драгог камења <i>Precious stone mass</i>	карат / <i>Carat</i>		1 карат = 2 × 10 ⁻⁴ kg 1 carat = 2 × 10 ⁻⁴ kg
Површина земљишта <i>Land area</i>	ар / <i>Are</i> хектар / <i>Hectare</i>	a ha	1 a = 100 m ² 1 ha = 10 ⁴ m ²
Дужинска маса текстилног влакна и конца <i>Length mass of textile fibre, i.e. thread</i>	текс / <i>Tex</i>	tex	1 tex = 10 ⁻⁶ kg · m ⁻¹

**4. ЈЕДИНИЦЕ И НАЗИВИ ЧИЈА ЈЕ
УПОТРЕБА ДОЗВОЉЕНА САМО У
СПЕЦИФИЧНИМ ОБЛАСТИМА (наставак)**

4. SPECIFIC UNITS (continued)

Величина <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>		
	назив <i>Name</i>	ознака <i>Symbol</i>	вредност <i>Value</i>
Крвни притисак и притисак других телесних течности <i>Blood and other body fluids pressure</i>	милиметар живиног стуба <i>Mercury level bulb millimeter</i>	mm Hg	1 mm Hg = 133.322 Pa 1 mm Hg = 133.32 Pa
Површина ефективног пресека <i>Effective section</i>	барн <i>Barn</i>	b	1b = 10 ⁻²⁸ m ²

Предмети и њихове ознаке наведени у табели 1.3. могу се употребљавати заједно са јединицама и ознакама наведеним у табели 4, изузев јединице „милиметар живиног стуба“ и њене ознаке.

Names and symbols as in Table 1.3. can be used with the units and symbols described in Table 4, except for "millimeter of mercury level bulb" and the respective symbol.

**ПРИМЕРИ ВРЕДНОСТИ НЕКИХ
ЈЕДИНИЦА МЕРЕ¹⁾**

EXAMPLES OF MEASUREMENTS ¹⁾

Мере за површину – квадратни метар (m²)

Square measure – square meter (m²)

Мања:

$$1 \text{ m}^2 = 100 \text{ dm}^2$$

$$1 \text{ m}^2 = 100 \text{ dm}^2$$

$$1 \text{ dm}^2 = 100 \text{ cm}^2$$

$$1 \text{ dm}^2 = 100 \text{ cm}^2$$

$$1 \text{ cm}^2 = 100 \text{ mm}^2$$

$$1 \text{ cm}^2 = 100 \text{ mm}^2$$

Већа:

$$1 \text{ km}^2 = 100 \text{ ha (хектара)}$$

$$1 \text{ km}^2 = 100 \text{ ha}$$

$$1 \text{ ha} = 100 \text{ a (ари)}$$

$$1 \text{ ha} = 100 \text{ a}$$

$$1 \text{ a} = 100 \text{ m}^2$$

$$1 \text{ a} = 100 \text{ m}^2$$

Мере за запремину – кубни метар (m³)

Cubic measure – cubic metre (m³)

Мање

$$1 \text{ m}^3 = 1.000 \text{ dm}^3$$

$$1 \text{ m}^3 = 1000 \text{ dm}^3$$

$$1 \text{ dm}^3 = 1.000 \text{ cm}^3$$

$$1 \text{ dm}^3 = 1000 \text{ cm}^3$$

$$1 \text{ cm}^3 = 1.000 \text{ mm}^3$$

$$1 \text{ cm}^3 = 1000 \text{ mm}^3$$

Мере за дужину

Linear measure

$$1 \text{ km (километар)} = 100 \text{ dkm} = 1.000 \text{ m}$$

$$1 \text{ km (kilometer)} = 100 \text{ dkm} = 1000 \text{ m}$$

$$1 \text{ hm (хектометар)} = 10 \text{ dkm} = 100 \text{ m}$$

$$1 \text{ hm (hectometer)} = 10 \text{ dkm} = 100 \text{ m}$$

$$1 \text{ m (метар)} = 10 \text{ dm} = 100 \text{ cm} = 1.000 \text{ mm}$$

$$1 \text{ m (meter)} = 10 \text{ dm} = 100 \text{ cm} = 1000 \text{ mm}$$

$$1 \text{ dm (дециметар)} = 10 \text{ cm} = 100 \text{ mm}$$

$$1 \text{ dm (decimeter)} = 10 \text{ cm} = 100 \text{ mm}$$

$$1 \text{ cm (центиметар)} = 10 \text{ mm}$$

$$1 \text{ cm (centimeter)} = 10 \text{ mm}$$

$$1 \text{ angstrom (A)} = 0,1 \text{ milimikrona}$$

$$1 \text{ angstrom (A)} = 0,1 \text{ mill microns}$$

¹⁾ Логаритамске таблице. / ¹⁾ *Logarithm tables.*

**ПРИМЕРИ ВРЕДНОСТИ НЕКИХ
ЈЕДИНИЦА МЕРЕ¹⁾ (наставка)**

**EXAMPLES OF MEASUREMENTS ¹⁾
(continued)**

Мере за течност	Capacity measure
1 hl (хектолитар) = 1.000 dl = 10.000 cl	1 hl (hectoliter) = 1000 dl = 10000 cl
1 l (литар) = 10 dl = 100 cl = 1.000 ml	1 l (liter) = 10 dl = 100 cl = 1000 ml
1 dl (децилитар) = 10 cl = 100 ml	1 dl (deciliter) = 10 cl = 100 ml
1 cl (центилитар) = 10 ml	1 cl (centiliter) = 10 ml
Мере за тежину	Weight
1 вагон = 10 тона = 10.000 kg	1 wagon = 10 tonne = 10000 kg
1 тона = 10 q = 1.000 kg	1 tonne (metric ton) = 10 q = 1000 kg
1 q (цента) = 100 kg	1 q (cent) = 100 kg
1 kg = 10 hg = 1.000 g	1 kg = 10 hg = 1000 g
1 hg (хектограм) = 10 dkg = 100 g	1 hg (hectogram) = 10 dkg = 100 g
1 dkg (декаграм) = 10 g	1 dkg (decagram) = 10 g
1 g (грам) = 1/ 1.000 kg	1 g (gram) = 1/ 1000 kg
1 cg (центиграм) = 1/ 100 g	1 cg (centigram) = 1/ 100 g
1 mg (милиграм) = 1/ 1.000 g	1 mg (milligram) = 1/ 1000 g
1 карат (драго камење) = 200 mg	1 carat (precious stones) = 200 mg

СТАРЕ МЕРЕ

OLD MEASURES

1 m = 0,527 хвати; 1 m ² = 0,278 кв. хвати	1 m = 0.527 hvat; 1 m ² = 0.278 sq. hvat
1 m ³ = 0,147 куб. хвати	1 m ³ = 0.147 cubic hvat
1 ha = 1,74 јутра = 2 780 кв. хвати	1 ha = 1.74 jutro = 2780 sq. hvat
1 дунум = 1 000 m ² = 0,1 ha	1 dunum = 1000 m ² = 0.1 ha
1 хват = 1,896 m; 1 кв. хват = 3,597 m ²	1 hvat = 1.896 m; 1 sq. hvat = 3.597 m ²
1 куб. хват = 6,821 m ³	1 cubic hvat = 6.821 m ³
1 јутро = 1600 кв. хвати = 5 755 m ² = 0,576 ha	1 jutro = 1600 sq. hvat = 5755 m ² = 0.576 ha
1 ланац = 2 000 кв. хвати = 7 192 m ² = 0,719 ha	1 lanac = 2 000 sq. hvat = 7192 m ² = 0.719 ha

АНГЛОСАКСОНСКЕ МЕРЕ

**BRITISH (IMPERIAL) MEASURES WITH
METRIC EQUIVALENTS, vice versa**

(претварање у метричке и обрнуто)

Дужинске мере	Linear measure
1 морска миља = 1,853 km	1 nautical mile = 1.853 km
1 km = 0,54 морске миље	1 km = 0.54 nautical mile
1 миља = 1,609 km; 1 km = 0,621 миља	1 mile = 1.609 km 1 km = 0.621 mile
1 чен = 20,116 m; 1 m = 0,05 чена	1 <i>čen</i> = 20.116 m; 1 m = 0.05 <i>čen</i>
1 јард = 0,914 m; 1 m = 1,094 јарда	1 yard = 0.914 m; 1 m = 1.094 yard
1 стопа = 0,305 m; 1 m = 3,281 стопа	1 foot = 0.305 m; 1 m = 3.281 foot
1 палац, инч = 2,54 cm; 1 cm = 0,394 палца	1 inch = 2.54 cm; 1 cm = 0.394 inch

¹⁾ Логаритамске таблице. / ¹⁾ *Logarithm tables.*

АНГЛОСАКСОНСКЕ МЕРЕ

(наставак)

BRITISH (IMPERIAL) MEASURES WITH
METRIC EQUIVALENTS, *vice versa*

(continued)

(претварање у метричке и обрнуто)

Површинске мере

1 кв. миља = 2,59 km²1 km² = 0,386 кв. миље

1 акр = 0,405 ha

1 ha = 2,471 акра

1 кв. јард = 0,836 m²1 m² = 1,196 кв. јарда1 кв. стопа = 0,093 m²1 m² = 10,764 кв. стопа1 кв. палац = 6,452 cm²1 cm² = 0,155 кв. палца

Запреминске мере

1 брит. бушел = 36,348 lit.

1 lit. = 0,0275 брит. бушела

1 амер. бушел = 35,239 lit.

1 lit. = 0,0284 амер. бушела

1 брит. галон = 4,546 lit.

1 lit. = 0,22 брит. галона

1 амер. галон = 3,785 lit.

1 lit. = 0,264 амер. галона

1 брит. квант = 1,137 lit.

1 lit. = 0,88 брит. кванта

1 амер. квант = 0,946 lit.

1 lit. = 1,057 амер. кванта

1 куб. јард = 0,765 m³1 m³ = 1,308 куб. јарда1 куб. стопа = 0,028 m³1 m³ = 35,315 куб. стопа1 куб. палац = 16,387 cm³1 cm³ = 0,061 куб. палца

Тежинске мере

1 дугачка t = 1,016 t

1 t = 0,984 дугачке t

1 кратка t = 0,907 t

1 t = 1,102 кратке t

1 фунта = 0,454 kg

1 kg = 2,205 фунте

1 унца = 28,35 g

1 g = 0,035 унце

Square measure

1 sq. mile = 2.59 km²1 km² = 0.386 sq. mile

1 acre = 0.405 ha

1 ha = 2.471 acre

1 sq. yard = 0.836 m²1 m² = 1.196 sq. yard1 sq. foot = 0.093 m²1 m² = 10.764 sq. foot1 sq. inch = 6.452 cm²1 cm² = 0.155 sq. inch

Capacity measure

1 British bushel = 36.348 l

1 l = 0.0275 Brit. bushel

1 American bushel = 35.239 l

1 l. = 0.0284 Am. bushel

1 Brit. gallon = 4.546 l

1 l = 0.22 Brit. gallon

1 Am. gallon = 3.785 l

1 l = 0.264 Am. gallon

1 Brit. quart = 1.137 l

1 l = 0.88 Brit. quart

1 Am. quart = 0.946 l

1 l = 1.057 Am. quart

1 cubic yard = 0.765 m³1 m³ = 1.308 cubic yard1 cubic foot = 0.028 m³1 m³ = 35.315 cubic foot1 cubic inch = 16.387 cm³1 cm³ = 0.061 cubic inch

Weight

1 long ton = 1.016 tonnes

1 tonne = 0.984 long ton

1 short ton = 0.907 tonne

1 tonne = 1.102 short ton

1 pound = 0.454 kg

1 kg = 2.205 pound

1 ounce = 28.35 g

1 g = 0.035 ounce

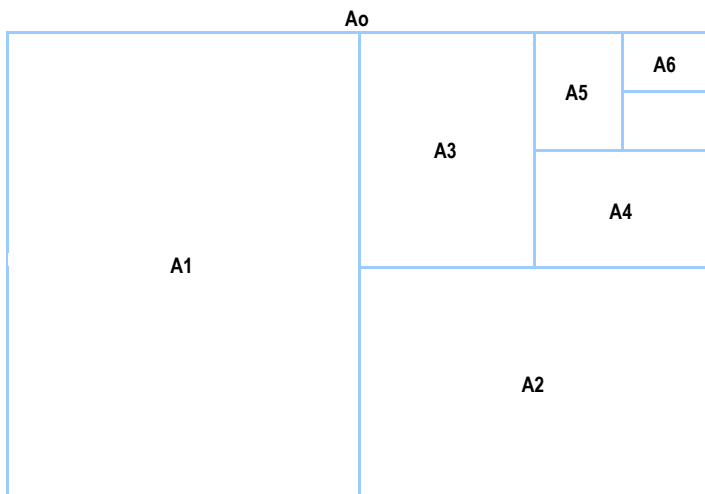
ФОРМАТИ ХАРТИЈЕ

Ознака мера у mm

PAPER SIZES

mm

A формат A size		B формат B size		C формат C size	
A0	841 × 1189	B0	1000 × 1414	C0	917 × 1297
A1	594 × 841	B1	707 × 1000	C1	648 × 971
A2	420 × 594	B2	500 × 707	C2	458 × 648
A3	297 × 420	B3	353 × 500	C3	324 × 458
A4	210 × 297	B4	250 × 353	C4	229 × 324
A5	148 × 210	B5	176 × 250	C5	162 × 229
A6	105 × 148	B6	125 × 176	C6	114 × 162
A7	74 × 105	B7	88 × 125	C7	81 × 114
A8	52 × 74	B8	62 × 88	C8	57 × 81
A9	37 × 52	B9	44 × 62	C9	40 × 87

МАТЕМАТИКА BASIC PRINCIPLES OF MATHEMATICS

Комплексни бројеви

Complex numbers

$$i = \sqrt{-1}; i^2 = -1;$$

Ојлерова формула
 $e^{ix} = \cos x + i \sin x$

$$i = \sqrt{-1}; i^2 = -1;$$

Euler's equation
 $e^{ix} = \cos x + i \sin x$

Дефиниција логаритма

Logarithm – definition

Ако је $b^x = a$ онда је $x = \log_b a$.

Given that $b^x = a$, then $x = \log_b a$.

Из тога произлази: $b^{\log_b a} = a$.

The re from, $b^{\log_b a} = a$.

$\log_b 0 = \pm \infty$, према томе да ли је

$\log_b 0 = \pm \infty$, depending on

$0 < b < 1$ или $b > 1$

$0 < b < 1$ or $b > 1$

$\log_b 1 = 0$.

$\log_b 1 = 0$.

Декадни (log) и природни логаритам (ln)

Decade (log) and natural logarithm

База декадних логаритама: 10

Base of decade logarithm: 10

База природних логаритама:

Base of natural logarithm:

$e = 2, 7182818284590\dots$

$e = 2.7182818284590\dots$

$\log x = \ln x \cdot \log e$

$\log x = \ln x \cdot \log e$

Квадратна једначина

Square equation

$$ax^2 + bx + c = 0; \quad x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

Каматни рачун

Interest account

k = камате, p = постотак, g = главница,
 v и d = време (v – у годинама, d – у данима)

k = interest, p = percentage, g = principal,
 v and d = time (v – years, d – days)

За године

Year-respective:

$$k = \frac{g \cdot p \cdot v}{100}, \quad g = \frac{100 \cdot k}{p \cdot v}, \quad p = \frac{100 \cdot k}{g \cdot v}, \quad v = \frac{100 \cdot k}{g \cdot p}$$

За дане

Day-respective:

$$k = \frac{g \cdot p \cdot d}{36000}, \quad g = \frac{36000 \cdot k}{p \cdot d}, \quad p = \frac{36000 \cdot k}{g \cdot d}, \quad d = \frac{36000 \cdot k}{g \cdot p}$$

Златни пресек

Golden section

$$a : x = x : (a - x), \quad a > x$$

Комбинаторика

Combinatory

Пермутације

Permutations

Број пермутација од n елемената, од којих се ниједан не понавља:

Number of different orderings of n elements:

$$P(n) = 1 \cdot 2 \cdot 3 \dots n = n!$$

Пермутације с понављањем елемената (r једнаких и s једнаких елемената)

Permutations of n elements with repetition (r equal and s equal)

$$P_{r,s}(n) = \frac{n!}{r!s!}$$

Комбинације

Combinations

Број комбинација r -тог реда од n елемената:

Number of subsets of r elements from a set of n elements:

а) без понављања

a. without replacement

$$K_r(n) = \frac{n(n-1)\dots(n-r+1)}{r!} = \binom{n}{r}; \binom{n}{0} = 1$$

б) с понављањем

b. with replacement

$$K'_r(n) = \frac{n(n+1)\dots(n+r-1)}{r!} = \binom{n+r-1}{r}$$

ГЕОМЕТРИЈА

GEOMETRY

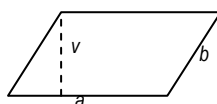
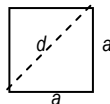
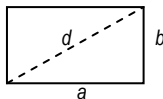
Обим и површина геометријских фигура у равни

Perimeter and area of geometric plane figures

Правоугаоник
Rectangle

Квадрат
Square

Паралелограм
Parallelogram

$$O = 2(a+b)$$

$$P = ab$$

$$d = \sqrt{a^2 + b^2}$$

$$O = 4a$$

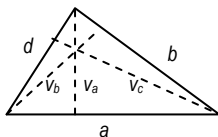
$$P = a^2$$

$$d = a\sqrt{2}$$

$$O = 2(a+b)$$

$$P = av$$

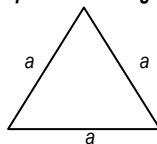
Неједнакостранични троугао
Unequal-sided triangle

$$O = a + b + c$$

$$P = \frac{a \cdot v_a}{2} = \frac{b \cdot v_b}{2} = \frac{c \cdot v_c}{2}$$

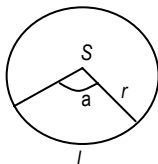
Једнакостранични троугао
Equal-sided triangle

$$O = 3a$$

$$P = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4}$$

Кружница и лук / Circle and arc

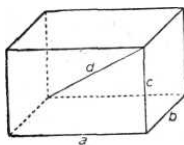
$$O = 2r\pi$$

$$l = \frac{r\pi\alpha}{180^\circ}$$

Површина и запремина
геометријских тела

Surface area and volume of geometric solids

Квадар
Cuboid

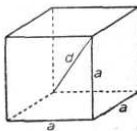

$$P = 2(ab + ac + bc)$$

$$V = abc$$

$$d = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$$

Коцка
Cube

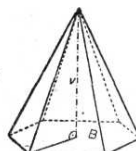

$$P = 6a^2$$

$$V = a^3$$

$$d = a\sqrt{3}$$

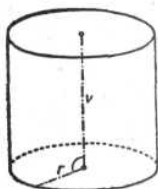
Пирамида
Pyramid

$$P = B + M$$

$$V = \frac{B \cdot v}{3}$$

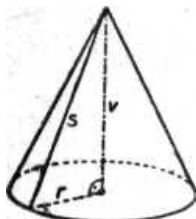
Ваљак
Cylinder

$$P = 2r\pi(r+v)$$

$$V = r^2\pi v$$

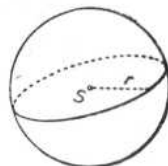
Купа
Cone

$$P = r\pi(r+s)$$

$$V = \frac{r^2\pi v}{3}$$

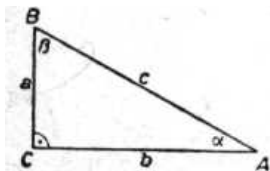
Лопта
Sphere

$$P = 4r^2\pi$$

$$V = \frac{4r^3\pi}{3}$$

Својства тригонометријских функција / *Trigonometric functions*

$$\sin \alpha = \frac{a}{c} = \cos \beta \quad \cos \alpha = \frac{b}{c} = \sin \beta$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{b} = \operatorname{ct} \beta \quad \operatorname{ct} \alpha = \frac{b}{a} = \operatorname{tg} \beta$$

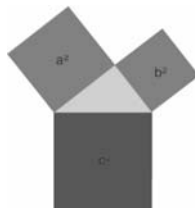
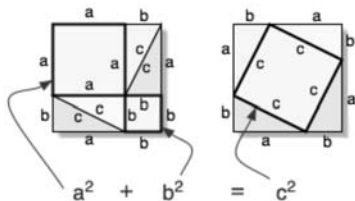
Правоугли троугао / *Right-angled triangle*

Питагорина теорема

Питагорина теорема (Еуклид, Елементи, Књига I, Пропозиција 47, према Томасу Л. Хету, у преводу са енглеског) гласи: У правоуглом троуглу квадрат на страници насупрот правога угла једнак је квадратима на страницама које образују прави угао. Теорема је један од најславнијих резултата теорије паралела, засноване на Еуклидовом Петом постулату. Теорема са истим именом и интуитивно истом садржином у теорији векторских простора једноставна је последица основних особина скаларног производа.

Pythagora's theorem

Pythagora's theorem (Euclid, *Elements*, Vol. 1, Proposition 47, Thomas L. Hett): The square on the hypotenuse of a right-angled triangle is equal to the sum of the squares of the other two sides. This theorem is a most significant result of the theory of parallels, based on the Euclid's 5th postulate. The theorem with the same name and essentially the same meaning in the theory of vector areas is a natural outcome of the basic features of scalar product.

СТАТИСТИКА BASIC PRINCIPLES OF STATISTICS

Статистика је наука која се бави проучавањем масовних појава у циљу изналажења њихових квантитативних особина.

Statistics is a science that study mass phenomena, with the aim to find out their quantitative characteristics.

РАЧУН ВЕРОВАТНОЋЕ

$$v = \frac{P}{m} \quad (p \text{ повољни, } m \text{ могући случајеви})$$

Аритметичка средња вредност (\bar{x} – за узорак или μ – за основни скуп) представља количник збира свих вредности обележја и њиховог броја, тј.

а) проста аритметичка средина

(за негруписане податке):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

б) пондерисана аритметичка средина

(за груписане податке):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i \cdot x_i}{\sum_{i=1}^k f_i}$$

Где је: k – укупан број група (класа), x_i – вредност обележја, а f_i – одговарајуће фреквенције. Фреквенције с којима се множе поједине вредности обележја називају се пондери или тежине, па се помоћу њих израчуната аритметичка средина зове пондерисана, сложена или мерна аритметичка средина.

Геометријска средина се дефинише као n -ти корен из производа n позитивних вредности, те се

PROBABILITY ACCOUNT

$$v = \frac{P}{m} \quad (p \text{ outcomes of interest, } m \text{ possible outcomes})$$

Arithmetic mean value (\bar{x} – for the sample or μ – for the population) represents the sum of all variable values divided by their number, i.e.

a. Simple arithmetic mean value

(for ungrouped data):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

b. Weighted arithmetic mean

(for grouped data):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i \cdot x_i}{\sum_{i=1}^k f_i}$$

Where k is total number of groups (classes), x_i – variable value, and f_i – respective frequencies. The frequencies that certain variable values are multiplied by are called weights and thereby calculated arithmetic mean is weighted or complex arithmetic mean.

Geometric mean of n positive values is the positive n^{th} root of the product of these values and thus

a) проста геометријска средина

(за негруписане податке) израчунава:

$$G = \sqrt[n]{x_1 \cdot x_2 \cdots x_n} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n x_i}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, n$$

б) пондерисана геометријска средина

(за раздебу фреквенција, тј. за груписане податке) израчунава се по обрасцу:

$$G = \sqrt[n]{\sum_{i=1}^k f_i \sqrt[n]{x_i^{f_1} \cdot x_i^{f_2} \cdots x_i^{f_k}}} = \sqrt[n]{\sum_{i=1}^k f_i \sqrt[n]{\prod_{i=1}^k x_i^{f_i}}}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, k$$

Модус се дефинише као вредност обележја које се најчешће јавља у серији, тј. вредност групе с највећом фреквенцијом. Другим речима, модус једне дистрибуције фреквенција јесте вредност око које обележја показују највећу тенденцију груписања.

За серије груписаних података у виду интервала модус није јасно уочљив. Треба га тражити у интервалу с највећом фреквенцијом, који се назива модалним и одређује се помоћу обрасца:

$$M_0 = G_1 + \frac{f_m - f_{m-1}}{(f_m - f_{m-1}) + (f_m - f_{m+1})} \cdot d$$

Где је:

 G_1 – доња граница модалног интервала f_m – фреквенција модалног интервала f_{m-1} – фреквенција интервала који претходи модалном f_{m+1} – фреквенција интервала који је иза модалног d – дужина групног (класног) интервала.

Медијана је вредност обележја која дели суму свих фреквенција сређене статистичке серије на два једнака дела, односно то је вредност обележја коју има средњи члан сређене серије. Отуда је медијана врло погодна за оне серије код којих се јављају екстремне вредности.

a. Simple geometric mean

(for ungrouped data) is calculated as:

$$G = \sqrt[n]{x_1 \cdot x_2 \cdots x_n} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n x_i}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, n$$

b. Weighted geometric mean

(for frequencies' division, i.e. for grouped data) is calculated applying the formula:

$$G = \sqrt[n]{\sum_{i=1}^k f_i \sqrt[n]{x_i^{f_1} \cdot x_i^{f_2} \cdots x_i^{f_k}}} = \sqrt[n]{\sum_{i=1}^k f_i \sqrt[n]{\prod_{i=1}^k x_i^{f_i}}}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, k$$

Modus is defined as the most frequently appearing value of the data series, i.e. the value of the group with the highest frequency. In other words, modus of a frequency distribution is the value around which values most likely tend to get grouped.

For series of grouped data in the form of frequency tables, with class intervals and corresponding frequencies of the number of data values falling in the interval, modus is located in the class of the highest frequency, which is called 'modal' and is defined:

Where:

 G_1 – modal interval low limit f_m – modal frequency interval f_{m-1} – frequency of interval preceding to modal f_{m+1} – frequency of interval following modal d – length of group (class) interval

Median is the data value that divides the total frequency into two halves, i.e. it is the mid-position value of an ordered series of values. Therefore median is suitable for the series featuring extreme values.

а) Када су дати негруписани подаци, тада се медијана одређује тако што се прво формира сређени растући низ, а потом:

Ако је непаран број података (n), медијана је једнака средишњем податку у серији

$$M_e = \frac{X_{n+1}}{2}$$

Ако је паран број података (n), медијана је једнака полузбиру два средишња податка у серији

$$M_e = \frac{\frac{X_n}{2} + \frac{X_{n+1}}{2}}{2}$$

б) Ако су дати груписани (пондерисани) подаци, сређени у растући низ и приказани дистрибуцијом фреквенција, онда прво треба одредити кумулативни низ фреквенција. Како медијална вредност дели дистрибуцију на два једнака дела, треба наћи у ком се броју кумулативног низа налази средишњи члан серије наспрам кога лежи вредност обележја које представља медијану.

Место централног члана за серију:

$$\text{Непарну } \frac{\sum f_i + 1}{2}$$

$$\text{Парну } \frac{\sum f_i}{2} \quad i \quad \frac{\sum f_i}{2} + 1$$

За израчунавање медијане груписаних података у виду интервалне дистрибуције фреквенција може послужити следећи образац:

$$M_e = G_1 + \frac{\sum_{i=1}^k f_i - K_{m-1}}{f_m} \cdot d$$

Где је:

- G_1 – доња граница медијалног интервала
- $\sum f_i$ – број података у серији
- K_{m-1} – кумулативна фреквенција групе која претходи медијалној
- f_m – фреквенција медијалне групе
- d – дужина групних интервала.

a. When data are ungrouped, median is determined by sorting values in ascending sequence, and then:

In case of odd number of data values (n), median is equal to the mid-data of the sequence

$$M_e = \frac{X_{n+1}}{2}$$

In case of even number of data values (n), median is equal to a half sum of the two central values of the sequence

$$M_e = \frac{\frac{X_n}{2} + \frac{X_{n+1}}{2}}{2}$$

b. When data are grouped (weighted), set in an increasing sequence and presented by frequency distribution, the sequence of cumulative frequencies should be determined in the first place. Since median value divides the distribution in two equal parts, the class number of the cumulative frequencies where the central serial term is located should be found out.

Central term position for the sequence:

$$\text{Odd } \frac{\sum f_i + 1}{2}$$

$$\text{Even } \frac{\sum f_i}{2} \quad \text{and} \quad \frac{\sum f_i}{2} + 1$$

To calculate the median of grouped data in the form of interval distribution of frequencies, the following formula applies:

Варијанса (дисперзија) или средње квадратно одступање (s^2 - за узорак или за σ^2 - основни скуп) јесте мера дисперзије која показује просечно квадратно одступање појединих чланова, односно вредности обележја у серији података од њихове аритметичке средине.

$$\text{- за основни скуп } \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}$$

$$\text{или } \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2$$

$$\text{- за узорак } s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}$$

$$\text{или } s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}$$

Стандардна девијација (s – за узорак или σ – основни скуп) по дефиницији је квадратни корен из средине квадрата одступања од аритметичке средине (варијансе) и највише се употребљава као показатељ дисперзије.

$$\text{- за основни скуп } \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}}$$

$$\text{или } \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2}$$

$$\text{- за узорак } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

$$\text{или } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}}$$

Variance or mean square deviation (s^2 - sample or σ^2 - population) is a measure of dispersion, the mean of the squares of variations of variable values from the arithmetic mean.

$$\text{- For the population: } \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}$$

$$\text{or } \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2$$

$$\text{- For the sample: } s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}$$

$$\text{or } s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}$$

Standard deviation (s – sample or σ – population) is defined as the square root of mean squared deviation from arithmetic mean (variance). It is most widely used as an indicator of dispersion.

$$\text{- For the population: } \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}}$$

$$\text{or } \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2}$$

$$\text{- For the sample: } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

$$\text{or } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}}$$

МЕТОД УЗОРКА

Најпотпуније информације о анализираном обележју основног скупа добијамо статистичким пописом свих јединица тог скупа. Међутим, у статистичким испитивањима ретко се јавља могућност обухватања свих јединица основног скупа јер би то захтевало врло сложен, дуготрајан и скуп процес. Отуда се статистичка истраживања, захваљујући примени теорије вероватноће, све више заснивају на делимичном посматрању, односно на примени метода узорка.

Део основног скупа чије су јединице изабране на случајан начин назива се **узорак**. Узорак представља репрезентативни део статистичког скупа (по својим карактеристикама одговара скупу из кога је узет), те се анализа заснована на примени узорка назива **репрезентативни метод**.

Постоји више метода за избор узорка из основног скупа. У начелу, све се своде на две основне групе:

- а) **Потпуно случајан избор** и
- б) **Контролисан избор**

Узорци се могу бирати из коначног или бесконачног основног скупа. Из основног скупа величине N могуће је изабрати већи број различитих узорка величине n :

- без враћања

$$K = \binom{N}{n} = \frac{N!}{n!(N-n)!}$$

- с враћањем $K = N^n$

Случајан избор јединица у узорак може се остварити на различите начине. У пракси се најчешће користи *таблица случајних бројева*, а у новије време генерисање случајних бројева на рачунару.

SAMPLING METHOD

The most precise information of the analyzed data values of a set of elements (population) is obtained through a statistical enumeration of all the elements. However, in statistical surveys it is rarely possible to cover all elements of the population, since such procedure would be complex, long-lasting and costly. Therefore, owing to the theory of probability, statistical surveys are increasingly grounded on partial observation, i.e. by applying the sampling methodology.

Subset of the population randomly selected from a population is called a **sample**. Sample represents the population (by its characteristics being in compliance with the population characteristics it is taken from) and the analysis based on a random sample is called **representative method**.

There are several methods for sample selection from the population. Principally, two mayor groups can be defined:

- a. **absolute random selection** and
- b. **controlled selection**.

Samples can be chosen from finite or infinite population. From a population of N elements, it is possible to choose a large number of various samples of size n :

- Without replacement

$$K = \binom{N}{n} = \frac{N!}{n!(N-n)!}$$

- With replacement $K = N^n$

Random selection of sample units can be achieved in several ways. In practice, most frequently applied is the *table of random numbers*, and recently – computerized generators of random numbers.

СТАТИСТИЧКА АНАЛИЗА ВРЕМЕНСКИХ СЕРИЈА

Под временском серијом подразумевамо уређени низ података (обсервација). При томе се уређивање најчешће, али не нужно, врши с обзиром на време и то обично у једнаким временским интервалима. Временска серија представља приказ развоја неке појаве. Анализом временске серије утврђује се правилности у варијацијама које су последица утицаја различитих фактора на посматрану појаву. Поједини фактори дејствују неједнаким интензитом и учесталошћу током времена. Што је серија дужа, већа је могућност уочавања тенденција развоја и динамике промена посматране појаве. Временска серија се посебним статистичким методама може рашчланити на неколико компонената које карактеришу различите промене, и то: *тренд* (*T* представља дугорочну тенденцију развоја серије), *цикличне варијације* (*C* јесу осцилације с променљивим периодом, који је дужи од 12 месеци, и зато се често та компонента не раздваја од тренда), *сезонске варијације* (*S* имају периодичност од 12 месеци и показују утицај појединих месеци у години), и *случајне или нерегуларне варијације* (*N*), од којих последње представљају остатак комплекса алеаторних варијација. Пета компонента – структурна или органска трансформација, није у домену статистичких истраживања.

Тренд је тенденција развоја посматране појаве у извесном периоду, који је настао као резултат постојаних фактора чије се дејство испољава на дужи рок у одређеном правцу. Овакве тенденције могу се изразити помоћу линеарне и криволинијске функције. Та дефинисана линија, без обзира на то ког је облика, која изражава тенденцију појаве на дужи рок, назива се тренд.

Сезонске варијације обухватају оне промене појава које се понављају сваке године у исто време и у истом смеру (истом смислу).

STATISTICAL ANALYSIS OF TIME SERIES

Time series represent an ordered sequence of data (observations). This ordering is in most cases done according to time, usually in equal time intervals. Time series illustrates changes of observed phenomena in time. The aim of time series analysis is to determine regularities in variations that are the consequence of various factors. These factors affect the series with different frequency and intensity over time. If the time series is longer there is more chance to observe development trends and dynamics of changes in the studied phenomena.

Time series can be decomposed by specific statistical methods into several components that present various changes: *trend* (*T* – long-term development tendency of the series), *cyclic variations* (*C* – oscillations with changeable period lasting more than 12 months and therefore very often not distinguishable from trend), *seasonal variations* (*S* – featuring 12 months periodic and indicates seasonal changes) and *casual or irregular variations* (*N*), the latter presenting the remainder of random variations. The fifth component, i.e. *structural or organic transformation*, is not in the domain of statistical research.

Trend presents the predictable development of the observed phenomena that is a result of firmly established factors, the effect of which is expressed for a long time period in certain direction. These tendencies can be shown by linear and curved-line function. The defined line, regardless the shape, which expresses a long-term tendency, is called trend.

Seasonal variations cover those changes of phenomena that recur every year at the same time and in the same direction (to the same

Узроци тих промена су резултат дејства различитих фактора, на пример климатских и економских. Сезонске варијације које се током више година не мењају систематски сматрају се стабилним. Насупрот њима, нестабилне сезонске варијације показују систематске промене (повећање или смањење). Сезонске варијације су присутне у свим привредним областима, а посебно у пољопривреди, грађевинарству и туризму. Познавање сезонских варијација је веома значајно ради благовременог планирања свих неопходних ресурса за производњу, али и пласман финалних производа.

РЕЛАТИВНИ БРОЈЕВИ

Временска серија у необрађеном стању изражава апсолутну варијацију посматране статистичке масе. Међутим, иако апсолутни бројеви имају велики значај, у одређеној фази статистичког истраживања они не могу задовољити све наше потребе у погледу статистичке анализе. Упоредјујући апсолутне бројеве неког статистичког низа дефинишемо само апсолутне висине фреквенција. Зато, када се пореде промене неког обележја, да би се добио одговор на питање колико се једна вредност променила у односу на другу, уместо апсолутних бројева степен промене се мери релативним бројевима.

Методом релативних бројева или односа могу се упоређивати како истоимени, тако и различити подаци, односно појаве и величине. Ако се упоређују истоимени подаци, тј. појаве и величине, онда је тај однос хомоген, а вредност тог релативног броја зове се индекс. У случају упоређења различитих вредности и величина њихов однос је хетероген, а релативни број назива се коефицијент.

Иако има неколико врста релативних бројева, начин њиховог израчунавања је идентичан и веома једноставан:

effect). The changes can be caused, for example, by climate and economic factors. Seasonal variations that do not change systematically over several years are considered as stable. On the contrary, unstable seasonal variations indicate systematic changes (up or down). Seasonal variations are notable in all economic activities, especially in agriculture, construction and tourism. Good knowledge of seasonal variations is rather important for timely planning of all required production resources, and for the placement of final products as well.

RELATIVE NUMBERS

Time series of raw data expresses absolute variation of the observed statistical characteristic. However, even though absolute numbers have considerable importance, in certain stages of statistical surveys they cannot possibly meet all our needs regarding statistical analysis. Comparing absolute numbers of some statistical sequence, we can define absolute frequency levels only. Therefore when comparison of changes of a characteristic are made and a measure of the magnitude of change relative to another one is needed, relative numbers are used instead of absolute.

The method of relative numbers can be applied for comparing both same-denomination and various data, i.e. phenomena and measures. When same-denomination data, i.e. phenomena and measures are compared, then the relation is homogenous and the relative number value is called index. When various values and measures are compared, the relation is heterogeneous and the relative number is called coefficient. Although there are several types of relative numbers, their calculation is identical and quite simple:

$$\text{Релативна вредност} = \frac{\text{Рачунска (текућа) вредност}}{\text{Основна (базна) вредност}} \cdot 100$$

$$\text{Relative value} = \frac{\text{Calculation (current) value}}{\text{Base value}}$$

Ako je tekuća vrednost vrlo mala u odnosu na bazu, onda dobijeni rezultat mereња množimo sa 1000 i umesto procenta upotreblavamo promil (‰) kao jedinicu mere.

Релативне вредности изражавају међусобне односе масовних појава и према циљу упоређивања разликујемо неколико типова релативних бројева:

1. *Релативни бројеви структуре (индекси структуре)*
2. *Индекси (индексни бројеви)*
3. *Показатељи интензитета (статистички коефицијенти).*

Релативни бројеви структуре или индекси структуре јесу статистичке мере које дају потпуне информације о саставу појаве, тј. о односима између фреквенција појединих група или категорија, и укупног броја статистичких јединица посматраног обележја. Добијени количник množимо са 100, 1.000 или 10.000, у зависности од тога да ли их желимо изразити у процентима (%), промилима (‰) или продецимилима ($\frac{‰}{1000}$).

Под **индексима** у статистици подразумевамо релативне бројеве којима се упоређује ниво (обим) истоимених целокупности, на основу којих се брзо стиче прецизна представа о правцу и јачини промена одговарајуће појаве. Индекси су неименовани бројеви који изражавају колико је пута већи или мањи ниво или обим једне појаве од нивоа друге, у различитим моментима простора или времена. При томе, појаве које се упоређују треба претходно да буду сведене на исту јединицу мере.

У складу с тим да ли прате промене једне или више појава, индекси се деле на **индивидуалне** и **групне**, а они даље према сврси и значају упоређења на:

In case a current value is very small relative to the base, then the result is multiplied by 1000 and we apply per mille (‰) as a measure instead of percent.

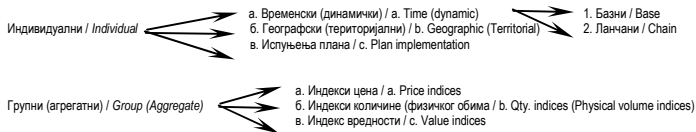
Relative values express inter-relations of mass phenomena and according to the objective of comparison, several types are distinguished:

1. *Relative numbers of structure (structure indices)*
2. *Indices (index numbers)*
3. *Intensity indicators (statistica coefficients)*

Relative numbers of structure or structure indices are statistical measures that offer complete information on composition of phenomena, i.e. on relations of frequencies of certain groups or categories and the total number of statistical units of the observed characteristic. The resulting ratio is multiplied by 100, 1000 or 10000, and expressed in percent (%), per mille (‰), or per decimille ($\frac{‰}{1000}$) values respectively.

Indices are relative numbers by which the magnitude (volume) of same-denomination wholes is compared and on the basis of which we can promptly acquire a precise conception of the direction and intensity of the changes of respective phenomena. Indices are dimensionless numbers that show how many times the magnitude or volume of a phenomenon is larger than of another one, in various points of space or time, anticipating that the compared phenomena are reduced to the same unit of measure.

According to the fact they observe changes of one or several phenomena, indices are classified as **individual** and **group**, and further by purpose and meaning of comparison:

Временски индекси или **индекси динамике** изражавају релативне промене једне временске серије, тј. прате промену једне појаве у узастопним временским периодима. Упоредивање елемената динамичке серије може се извести на два начина:

Први се карактерише избором једне сталне базе и сви елементи временске серије упоређују се с том сталном базом. Тако добијени односи множе се обично са 100, те показују процентуалне промене посматране појаве у односу на базни период. Овакви индекси називају се **базни индекси** или **индекси са сталном базом**. База може бити било који податак из серије или просек појаве за посматрани период.

$$\frac{y_1}{y_b}, \frac{y_2}{y_b}, \frac{y_3}{y_b}, \dots, \frac{y_n}{y_b}, \text{ односно}$$

$$I_i = \frac{y_i}{y_b} \cdot 100, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

Други начин израчунавања индекса је такав да се сваки члан серије упоређује с претходним чланом и показује, зависно од тога да ли је изнад или испод 100%, релативан раст, односно опадање обима или нивоа посматране појаве у односу на претходни члан серије. У том случају база се стално помера од члана до члана серије и такве индексе **називамо индекси са променљивом базом** или **ланчани индекси**:

Time indices or **indices of dynamics** express relative changes of a time series, i.e. they follow changes of a phenomenon over successive periods of time. There are two ways to compare the elements of dynamic series:

1. To select a constant base and all elements of the respective time series are compared with this constant base. These ratios are usually multiplied by 100 and therefore indicate percentage changes of the observed phenomenon relative to the base period. These indices are known as **base indices** or **indices with constant base**. Any data of the series or average of the phenomenon for the respective period could stand for base.

$$\frac{y_1}{y_b}, \frac{y_2}{y_b}, \frac{y_3}{y_b}, \dots, \frac{y_n}{y_b}, \quad \text{i.e.}$$

$$I_i = \frac{y_i}{y_b} \cdot 100, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

2. Index is calculated so each element of the series is compared with the previous one and this indicates, being above or below 100%, relative growth, i.e. fall in volume or magnitude of the observed phenomenon in reference to the preceding element of the series. Here base is permanently moved from one element to another and these indices are called **indices of variable base** or **chain indices**:

$$\frac{y_2}{y_1}, \frac{y_3}{y_2}, \dots, \frac{y_n}{y_{n-1}}, \text{ односно}$$

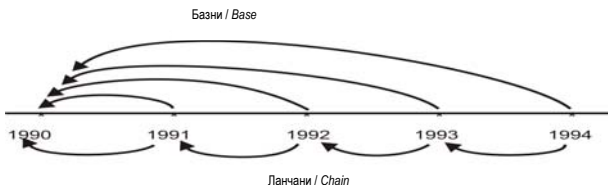
$$L_i = \frac{y_i}{y_{i-1}} \cdot 100, \quad i = 2, 3, \dots, n$$

$$\frac{y_2}{y_1}, \frac{y_3}{y_2}, \dots, \frac{y_n}{y_{n-1}}, \text{ i.e.}$$

$$L_i = \frac{y_i}{y_{i-1}} \cdot 100, \quad i = 2, 3, \dots, n$$

Поступак израчунавања базних и ланчаних индекса може се и шематски приказати:

The calculation procedure for base and chain indices can be presented as:

Групни (агрегатни) индекси изражавају варијације више временских серија међусобно повезаних. Основна тешкоћа при израчунавању групних индекса састоји се у правилном дефинисању пондера. Пондери треба да одговарају не само природи појаве, него и да изражавају њену структуру. Захваљујући правилном избору коефицијената пондерације, агрегатни индекс, у виду јединственог показатеља, осликава општу динамику свих делова сложене појаве. Сваки од производа (агрегата) састоји се од два чиниоца: један представља појаву, тј. обележје (количина, цена, итд.), чију промену израчунавамо и назива се *индицирана вредност*, а други је коефицијент упоредивости, тј. *коефицијент пондерације*.

Када се израчунава индекс физичког обима производње, за пондер се обично бирају цене компонената групе производа, а када се израчунава индекс цена, за пондер се бирају количине за посматране артикле. Постоји више начина за избор пондера, а најчешћи су:

Group (aggregate) indices express variations of several time series that are inter-related. The major issue in calculating group indices is to properly define weights, which ought to correspond to the nature of phenomenon and to express its structure as well. When coefficient of weighting is properly selected, aggregate index, in the form a unique indicator expresses general dynamics of all elements of complex phenomenon. Any product (aggregate) consists of two factors: one that represents the phenomenon, i.e. characteristic (quantity, price, etc.), the change of which we calculate and call *indicated value*, and another that is the coefficient of comparison, i.e. *weighting coefficient*.

For calculation of a production physical volume index, prices of components of product group are usually chosen as weights. To calculate price index, quantities of the respective items are chosen as weights. There are several methods of determining the weights:

- ▶ Први начин је да се за пондере узму вредности из базне године, тзв. Ласпеиров метод;
 - ▶ Други начин је да се за пондере узму вредности из текуће године, тзв. Пашеов метод;
 - ▶ Трећи начин представља комбинацију пондера из базног и текућег периода, а израчунати индекс се назива идеални или Фишеров индекс.
- ▶ First method: values of base year are assumed as weights, so called Laspeyres's method;
 - ▶ Second method: values of current year are assumed as weights, i.e. Paasche's method;
 - ▶ Third method: combination of weights of base and current period, and calculated index is called ideal or Fisher's index.

Агрегатни индекси добијају свој назив увек од назива индициране вредности.

Aggregate indices are always named according to the indicated values.

ФИЗИЧКЕ КОНСТАНТЕ

PHYSICAL CONSTANTS

Константа гравитације	$G = 6,7 \cdot 10^{-8} \text{ din cm}^2 \text{ g}^{-1}$	Gravitation constant	$G = 6,7 \cdot 10^{-8} \text{ din cm}^2 \text{ g}^{-1}$
Маса електрона	$M = 9,107 \cdot 10^{-28} \text{ g}$	Mass of electron	$M = 9,107 \cdot 10^{-28} \text{ g}$
Брзина светлости	$C = 299790 \text{ km/s}$	Light velocity	$C = 299790 \text{ km/s}$
Брзина звука у уздуху код 10°C	337,6 m/s	Sound velocity, breath-in, 10°C	337,6 m/s

Јединице за дужину

Linear units

1 μ (микрон) = 0,001 mm = 10 ⁻⁴ cm	1 μ (micron) = 0,001 mm = 10 ⁻⁴ cm
1 m μ (милимикрон) = 0,001 μ = 10 ⁻⁷ cm	1 m μ (millimicron) = 0,001 μ = 10 ⁻⁷ cm

Мере за температуру

Temperature

	Тачка смрзавања Freezing point	Тачка кључања Boiling point	Апсолутна нула Absolute zero
По Целзијусу Celsius / Centigrade	0	100	273,4
По Келвину / Kelvin	273,16	373,15	0
По Фаранхајту / Fahrenheit	32	212	-459,67

Степени температуре

Temperature degrees

Целзијусови	Celsius / Centigrade
$T_C = \frac{5}{4}T_R = (T_F - 32) \cdot \frac{5}{9}$	$T_C = \frac{5}{4}T_R = (T_F - 32) \cdot \frac{5}{9}$
Реомирови	Roemer
$T_R = \frac{4}{5}T_C = (T_F - 32) \cdot \frac{4}{9}$	$T_R = \frac{4}{5}T_C = (T_F - 32) \cdot \frac{4}{9}$
Фаранхајтови	Fahrenheit
$T_F = \frac{9}{5}T_C + 32 = \frac{9}{4}T_R + 32$	$T_F = \frac{9}{5}T_C + 32 = \frac{9}{4}T_R + 32$

Електричне мерне јединице

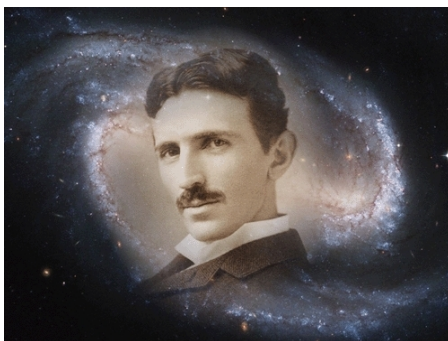
Electrical measures

Јачина струје = 1 ампер (A)	Electric current – 1 ampere (A)
Капацитет = 1 фарад (F)	Capacitance – 1 farad (F)
Електрични отпор = 1 ом (Ω)	Electric resistance – 1 ohm (Ω)
Фреквенција = 1 херц (Hz)	Frequency – 1 herz (Hz)
Напон струје = 1 волт (V)	Voltage – 1 volt (V)
Густина магнетног тока = 1 тесла (T)	Magnetic flux density – 1 tesla (T)
Количина електрицитета = 1 кулон (CL)	Electric charge – 1 coulomb (C)
Снага струје = 1 ват (W)	Electric power – 1 watt (W)
Енергија = 1 џул (J)	Energy, work – 1 joule (J)

За брзину

Speed

1 m/sec = брзина којом тело за 1 секунду пређе пут од 1 метра	1 m/sec = speed of a body passing 1 m distance per second
1 чвор = 1 миља на сат = 0,5 m/sec	1 knot = 1 nautical mile per hour = 0.5 m/sec.
1 max (M) = 1224 km/h	1 max (M) = 1224 km/h

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ

CHEMICAL ELEMENTS

Атомски број <i>Atomic number</i>	НАЗИВ <i>NAME</i>	Ознака <i>Chemical symbol</i>	Релативна атомска маса <i>Relative atomic mass</i>	Врста елемента <i>Type of element</i>
1	Водоник / <i>hydrogen</i>	H	1,01	Гасовити / <i>gas</i>
2	Хелијум / <i>helium</i>	He	4,00	Племенити гас / <i>noble gas</i>
3	Литијум / <i>lithium</i>	Li	6,94	Чврсти / <i>solid</i>
4	Берилијум / <i>beryllium</i>	Be	9,01	Чврсти / <i>solid</i>
5	Бор / <i>boron</i>	B	10,82	Чврсти / <i>solid</i>
6	Угљеник / <i>carbon</i>	C	12,01	Чврсти / <i>solid</i>
7	Азот / <i>nitrogen</i>	N	14,01	Гасовити / <i>gas</i>
8	Кисеоник / <i>oxygen</i>	O	16,00	Гасовити / <i>gas</i>
9	Флуор / <i>fluorine</i>	F	19,00	Гасовити / <i>gas</i>
10	Неон / <i>neon</i>	Ne	20,18	Племенити гас / <i>noble gas</i>
11	Натријум / <i>sodium</i>	Na	23,00	Чврсти / <i>solid</i>
12	Магнезијум / <i>magnesium</i>	Mg	24,32	Чврсти / <i>solid</i>
13	Алуминијум / <i>aluminium</i>	Al	26,98	Чврсти / <i>solid</i>
14	Силицијум / <i>silicon</i>	Si	28,09	Чврсти / <i>solid</i>
15	Фосфор / <i>phosphorus</i>	P	30,89	Чврсти / <i>solid</i>
16	Сумпор / <i>sulphur</i>	S	32,07	Чврсти / <i>solid</i>
17	Хлор / <i>chlorine</i>	Cl	35,46	Гасовити / <i>gas</i>
18	Аргон / <i>argon</i>	Ar	39,94	Племенити гас / <i>noble gas</i>
19	Калијум / <i>potassium</i>	K	39,10	Чврсти / <i>solid</i>
20	Калцијум / <i>calcium</i>	Ca	40,08	Чврсти / <i>solid</i>
21	Скандијум / <i>scandium</i>	Sc	44,96	Чврсти / <i>solid</i>
22	Титан / <i>titanium</i>	Ti	47,88	Чврсти / <i>solid</i>
23	Ванадијум / <i>vanadium</i>	V	50,94	Чврсти / <i>solid</i>
24	Хром / <i>chromium</i>	Cr	52,00	Чврсти / <i>solid</i>
25	Манган / <i>manganese</i>	Mn	54,94	Чврсти / <i>solid</i>
26	Гвожђе / <i>iron</i>	Fe	55,85	Чврсти / <i>solid</i>
27	Кобалт / <i>cobalt</i>	Co	58,93	Чврсти / <i>solid</i>
28	Никл / <i>nickel</i>	Ni	58,69	Чврсти / <i>solid</i>
29	Бакар / <i>copper</i>	Cu	63,55	Чврсти / <i>solid</i>
30	Цинк / <i>zinc</i>	Zn	65,38	Чврсти / <i>solid</i>
31	Галијум / <i>gallium</i>	Ga	69,72	Чврсти / <i>solid</i>
32	Германијум / <i>germanium</i>	Ge	72,59	Чврсти / <i>solid</i>
33	Арсен / <i>arsenic</i>	As	74,92	Чврсти / <i>solid</i>
34	Селен / <i>selenium</i>	Se	78,96	Чврсти / <i>solid</i>
35	Бром / <i>bromine</i>	Br	79,90	Течни / <i>liquid</i>
36	Криптон / <i>krypton</i>	Kr	83,80	Племенити гас / <i>noble gas</i>

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ (наставка)

CHEMICAL ELEMENTS (continued)

Атомски број <i>Atomic number</i>	НАЗИВ <i>NAME</i>	Ознака <i>Chemical symbol</i>	Релативна атомска маса <i>Relative atomic mass</i>	Врста елемента <i>Type of element</i>
37	Рубидијум / <i>rubidium</i>	Rb	85,47	Чврсти / <i>solid</i>
38	Стронцијум / <i>strontium</i>	Sr	87,62	Чврсти / <i>solid</i>
39	Итријум / <i>yttrium</i>	Y	88,91	Чврсти / <i>solid</i>
40	Цирконијум / <i>zirconium</i>	Zr	91,22	Чврсти / <i>solid</i>
41	Ниобијум / <i>niobium</i>	Nb	92,91	Чврсти / <i>solid</i>
42	Молибден / <i>molybdenum</i>	Mo	95,94	Чврсти / <i>solid</i>
43	Техницијум / <i>technetium</i>	Tc	98,00	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
44	Рутенијум / <i>ruthenium</i>	Ru	101,07	Чврсти / <i>solid</i>
45	Родијум / <i>rhodium</i>	Rh	102,91	Чврсти / <i>solid</i>
46	Паладијум / <i>palladium</i>	Pd	106,42	Чврсти / <i>solid</i>
47	Сребро / <i>silver</i>	Ag	107,87	Чврсти / <i>solid</i>
48	Кадмијум / <i>cadmium</i>	Cd	112,41	Чврсти / <i>solid</i>
49	Индијум / <i>indium</i>	In	114,82	Чврсти / <i>solid</i>
50	Калај / <i>tin</i>	Sn	118,69	Чврсти / <i>solid</i>
51	Антимон / <i>antimony</i>	Sb	121,75	Чврсти / <i>solid</i>
52	Телур / <i>tellurium</i>	Te	127,60	Чврсти / <i>solid</i>
53	Јод / <i>iodine</i>	I	126,90	Чврсти / <i>solid</i>
54	Ксенон / <i>xenon</i>	Xe	131,29	Племенити гас / <i>noble gas</i>
55	Цезијум / <i>cesium</i>	Cs	132,91	Чврсти / <i>solid</i>
56	Баријум / <i>barium</i>	Ba	137,33	Чврсти / <i>solid</i>
57	Лантан ¹⁾ / <i>lanthanum</i> ¹⁾	La	138,91	Чврсти / <i>solid</i>
58	Церијум / <i>cerium</i>	Ce	140,12	Чврсти / <i>solid</i>
59	Празеодијум <i>Praseodymium</i>	Pr	140,91	Чврсти / <i>solid</i>
60	Неодијум / <i>neodymium</i>	Nd	144,24	Чврсти / <i>solid</i>
61	Прометијум / <i>promethium</i>	Pm	(145)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
62	Самаријум / <i>samarium</i>	Sm	150,36	Чврсти / <i>solid</i>
63	Еуропијум / <i>europium</i>	Eu	151,96	Чврсти / <i>solid</i>
64	Гадолинијум / <i>gadolinium</i>	Gd	157,25	Чврсти / <i>solid</i>
65	Тербијум / <i>terbium</i>	Tb	158,93	Чврсти / <i>solid</i>
66	Диспозијум / <i>disposium</i>	Dy	162,50	Чврсти / <i>solid</i>
67	Холмијум / <i>holmium</i>	Ho	164,93	Чврсти / <i>solid</i>
68	Ербијум / <i>erbium</i>	Er	167,26	Чврсти / <i>solid</i>
69	Тулијум / <i>thulium</i>	Tm	168,93	Чврсти / <i>solid</i>
70	Итербијум / <i>ytterbium</i>	Yb	173,04	Чврсти / <i>solid</i>

¹⁾ Од атомске масе 57 до 71 су лантан и лантаниди. / ¹⁾ From 57 to 71 atomic mass: lanthanum and lanthanides.

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ (наставка)

CHEMICAL ELEMENTS (continued)

Атомски број <i>Atomic number</i>	НАЗИВ <i>NAME</i>	Ознака <i>Chemical symbol</i>	Релативна атомска маса <i>Relative atomic mass</i>	Врста елемента <i>Type of element</i>
71	Лутецијум / <i>lutetium</i>	Lu	174,97	Чврсти / <i>solid</i>
72	Хафнијум / <i>hafnium</i>	Hf	178,49	Чврсти / <i>solid</i>
73	Тантал / <i>tantalum</i>	Ta	180,95	Чврсти / <i>solid</i>
74	Волфрам / <i>tungsten</i>	W	183,85	Чврсти / <i>solid</i>
75	Ренијум / <i>rhenium</i>	Re	186,21	Чврсти / <i>solid</i>
76	Осмијум / <i>osmium</i>	Os	190,20	Чврсти / <i>solid</i>
77	Иридијум / <i>iridium</i>	Ir	192,22	Чврсти / <i>solid</i>
78	Платина / <i>platinum</i>	Pt	195,08	Чврсти / <i>solid</i>
79	Злато / <i>gold</i>	Au	196,97	Чврсти / <i>solid</i>
80	Жива / <i>mercury</i>	Hg	200,59	Течни / <i>liquid</i>
81	Талијум / <i>thallium</i>	Tl	204,38	Чврсти / <i>solid</i>
82	Олово / <i>lead</i>	Pb	207,20	Чврсти / <i>solid</i>
83	Бизмут / <i>bismuth</i>	Bi	208,98	Чврсти / <i>solid</i>
84	Полонијум / <i>polonium</i>	Po	(209)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
85	Астат / <i>astatine</i>	At	(210)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
86	Радон / <i>radon</i>	Rn	(222)	Племенити гас / <i>noble gas</i>
87	Францијум / <i>francium</i>	Fr	(223)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
88	Радијум / <i>radium</i>	Ra	226,03	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
89	Актинијум ¹⁾ / <i>actinium</i>	Ac	227,03	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
90	Торијум / <i>thorium</i>	Th	232,04	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
91	Протактинијум <i>Protactinium</i>	Pa	231,04	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
92	Уран / <i>uranium</i>	U	238,03	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
93	Нептунијум / <i>neptunium</i>	Np	237,05	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
94	Плутонијум / <i>plutonium</i>	Pu	(244)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
95	Америцијум / <i>americium</i>	Am	(243)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
96	Киријум / <i>curium</i>	Cm	(247)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
97	Берклијум / <i>berkelium</i>	Bk	(247)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
98	Калифорнијум / <i>californium</i>	Cf	(251)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
99	Ајнштанијум / <i>einsteinium</i>	Es	(254)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
100	Фермијум / <i>fermium</i>	Fm	(257)	Вештачки / <i>artificially produced</i>

¹⁾ Од атомске масе 89 до 103 су актинијум и актиноиди. / ¹⁾ From 89 to 103 atomic mass: actinium and actinides.

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ (наставка)

CHEMICAL ELEMENTS (continued)

Атомски број <i>Atomic number</i>	НАЗИВ <i>NAME</i>	Ознака <i>Chemical symbol</i>	Релативна атомска маса <i>Relative atomic mass</i>	Врста елемента <i>Type of element</i>
101	Менделјевијум <i>Mendelevium</i>	Md	(256)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
102	Нобелијум / <i>nobelium</i>	No	(254)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
103	Лоренцијум / <i>lawrencium</i>	Lr	(257)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
104	Радефордијум <i>Rutherfordium</i>	Rf	257,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
105	Дубнијум / <i>dubnium</i>	Db	261,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
106	Сиборгијум / <i>seaborgium</i>	Sg	259,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
107	Боријум / <i>bohrium</i>	Bh	261,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
108	Хасијум / <i>hassium</i>	Hs	265,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
109	Мајтнеријум / <i>maitnerium</i>	Mt	266,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
110	Дармштатијум <i>Darmastatium</i>	Ds	269,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
111	Рендгенијум / <i>roentgenium</i>	Rg	272,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
112	Унунбијум / <i>ununbium</i>	Uub	277,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
113	Унунтријум / <i>ununtrium</i>	Uut	284,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
114	Унунквадијум <i>Ununquadrimum</i>	Uuq	288,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
115	Унунпентијум <i>Ununpentium</i>	Uup	288,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>

ПЕРИОДНИ СИСТЕМ ЕЛЕМЕНАТА - PERIODIC TABLE OF ELEMENTS

s-элементы s-elements		p-элементы p-elements		d-элементы d-elements										f-элементы f-elements																																																																									
Ia	IIa	IIIa	IVa	Va	VIa	VIIa	0 (VIIa)																																																																																
1 H Водород Hydrogen	2 He Гелий Helium																																																																																						
3 Li Литий Lithium	4 Be Бериллий Beryllium	5 B Бор Boron	6 C Углерод Carbon	7 N Азот Nitrogen	8 O Кислород Oxygen	9 F Фтор Fluorine	10 Ne Неон Neon	11 Na Натрий Sodium	12 Mg Магний Magnesium	13 Al Алюминий Aluminum	14 Si Кремний Silicon	15 P Фосфор Phosphorus	16 S Сера Sulfur	17 Cl Хлор Chlorine	18 Ar Аргон Argon	19 K Калий Potassium	20 Ca Кальций Calcium	21 Sc Скандий Scandium	22 Ti Титан Titanium	23 V Ванадий Vanadium	24 Cr Хром Chromium	25 Mn Марганец Manganese	26 Fe Железо Iron	27 Co Кобальт Cobalt	28 Ni Никель Nickel	29 Cu Медь Copper	30 Zn Цинк Zinc	31 Ga Галлий Gallium	32 Ge Германий Germanium	33 As Арсен Arsenic	34 Se Селен Selenium	35 Br Бром Bromine	36 Kr Криптон Krypton	37 Rb Рубидий Rubidium	38 Sr Стронций Strontium	39 Y Иттрий Yttrium	40 Zr Цирконий Zirconium	41 Nb Нибобий Niobium	42 Mo Молибден Molybdenum	43 Tc Технеций Technetium	44 Ru Рутений Ruthenium	45 Rh Родий Rhodium	46 Pd Палладий Palladium	47 Ag Серебро Silver	48 Cd Кадмий Cadmium	49 In Индий Indium	50 Sn Олово Tin	51 Sb Сурьма Antimony	52 Te Телур Tellurium	53 I Йод Iodine	54 Xe Ксенон Xenon	55 Cs Цезий Cesium	56 Ba Барий Barium	57-71 La-Lu Лантаноиды Lanthanoids	72 Hf Гафний Hafnium	73 Ta Тантал Tantalum	74 W Вольфрам Tungsten	75 Re Рений Rhenium	76 Os Осмий Osmium	77 Ir Иридий Iridium	78 Pt Платина Platinum	79 Au Золото Gold	80 Hg Ртуть Mercury	81 Tl Таллий Thallium	82 Pb Свинец Lead	83 Bi Висмут Bismuth	84 Po Полоний Polonium	85 At Астат Astatine	86 Rn Радон Radon	87 Fr Франций Francium	88 Ra Радий Radium	89-103 Ac-Lr Актиноиды Actinoids	104 Rf Рифмий Rutherfordium	105 Db Дубний Dubnium	106 Sg Сегбий Seaborgium	107 Bh Бергвий Bohrium	108 Hs Хассий Hassium	109 Mt Миттний Meitnerium	110 Ds Дармштадтский Darmstadtium	111 Rg Рогендий Roentgenium	112 Uu Унбигвий Ununbium	113 Uu Унбигвий Ununbium	114 Uu Унбигвий Ununbium	115 Uu Унбигвий Ununbium	116 Uu Унбигвий Ununbium	117 Uu Унбигвий Ununbium	118 Uu Унбигвий Ununbium

- граде јаке базе (хидроксиде) / alkali - alkaline earth metals
- граде слабе базе (хидроксиде) / transition metals
- граде амфотерне електролите / poor metals
- граде амфотерне једињења / semi-metals
- граде киселине / non-metals
- плевениги гасови / noble gases

 чврсти елементи / solid elements
 радиоактивни елементи / radioactive elements
 течни елементи / liquid elements
 радиоактивни елементи / radioactive elements
 радиоактивни елементи / radioactive elements

57 La Лантан Lanthanum	58 Ce Церијум Cerium	59 Pr Прометијум Promethium	60 Nd Неодијум Neodymium	61 Pm Прометијум Promethium	62 Sm Самаријум Samarium	63 Eu Европијум Europium	64 Gd Гадолинијум Gadolinium	65 Tb Тербијум Terbium	66 Dy Дијамијум Dysprosium	67 Ho Холијум Holmium	68 Er Ербијум Erbium	69 Tm Тулмијум Thulium	70 Yb Јуберијум Ytterbium	71 Lu Лутетијум Lutetium
89 Ac Актинијум Actinium	90 Th Торијум Thorium	91 Pa Прамијум Protactinium	92 U Уранијум Uranium	93 Np Непулемијум Neptunium	94 Pu Плутонијум Plutonium	95 Am Америцијум Americium	96 Cm Курчијум Curium	97 Bk Берклијум Berkelium	98 Cf Калифорнијум Californium	99 Es Еисенхајмовијум Einsteinium	100 Fm Фермијум Fermium	101 Md Менделеевијум Mendelevium	102 No Нобелијум Nobelium	103 Lr Лоренцијум Lawrencium

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПЛАНЕТАМА
СУНЧЕВОГ СИСТЕМА¹⁾

SOLAR SYSTEM PLANETS:
GENERAL DATA ¹⁾

ТЕРЕСТРИЧКЕ ПЛАНЕТЕ

TERRESTRIAL PLANETS

Меркур / Mercury

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	57,9 мил. km / 57.9 billion km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	58,6 земаљских дана / 58.6 Earth days
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	87,9 земаљских дана / 87.9 Earth days
Пречник / <i>Diameter</i>	4879 km / 4879 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 38 H на Меркуру 100 Earth H = 38 H on Mercury

Венера / Venus

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	108 мил. km / 108 mill. km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	243 земаљска дана / 243 Earth days
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	224,7 земаљских дана / 22.7 Earth days
Пречник / <i>Diameter</i>	12 104 km / 12104 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 91 H на Венери 100 Earth H = 91 H on Venus

Земља / Earth

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	150 мил. km / 150 mill. km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	23,9 сати / 23.9 hours
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	365,2 дана / 365.2 days
Пречник / <i>Diameter</i>	12756 km / 12756 km
Број месеца / <i>Number of moons</i>	1

Марс / Mars

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	228 мил. km / mill. km
Период ротације (дан) <i>Period of rotation (day)</i>	24,6 сати / 24.6 hours
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	686,9 земаљских дана / 686.9 Earth days
Пречник / <i>Diameter</i>	6794 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 91 H на Венери 100 Earth H = 91 H on Venus
Број месеца / <i>Number of moons</i>	2

¹⁾ Извор: Национална географија, децембар 2006.

¹⁾ Source: National Geographic, Dec. 2006

ПАТУЉАСТА ПЛАНЕТА

DWARF PLANET

Церера – највећи астероид**Cerrere**, *the largest asteroid*

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	414 мил. km / 414 mill. km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	9,1 сати / 9.1 hours
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	4,6 земаљских година / Earth years
Пречник / Diameter	969 km
Маса / Mass	100 земаљских H = 3 H на Церери / 100 Earth H = 91 H on Cerrere

ГИГАНТСКЕ ПЛАНЕТЕ

GIANT PLANETS

Јупитер / Jupiter

Средња удаљеност од Сунца

Mean distance from Sun 778,4 мил. km / 778.4 mill. km

Период ротације (дан)

Rotation period (day) 9,9 сати / 9.9 hours

Време револуције (година)

Period of revolution (year) 11,9 земаљских година / 11.9 Earth years

Пречник / Diameter

142984 km

Маса / Mass

100 земаљских H = 250 H на Јупитеру /

100 Earth H = 250 H on Jupiter

Број месеца / Number of moons

63 (48 именованих) / 63/48 named

Сатурн / Saturn

Средња удаљеност од Сунца

Mean distance from Sun 1,4 милијарде km / 1.4 billion km

Период ротације (дан)

Rotation period (day) 10,7 сати / 10.7 hours

Време револуције (година)

Period of revolution (year) 29,5 земаљских година / Earth years

Пречник / Diameter

120536 km

Маса / Mass

100 земаљских H = 106 H на Сатурну

100 Earth H = 106 H on Saturn

Број месеца / Number of moons

56 (35 именованих) / 56/35 named

Уран / Uranus

Средња удаљеност од Сунца

Mean distance from Sun 2,9 милијарди km / 2.9 billion km

Период ротације (дан) / Period of rotation

17,2 сати / 17.2 hours

Време револуције (година)

Period of revolution (year) 84 земаљске године / 84 Earth years

Пречник / Diameter

51119 km

Маса / Mass

100 земаљских H = 86 H на Урану

100 Earth H = 86 H on Uranus

Број месеца / Number of moons

27

Нептун / Neptune

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	4,5 милијарди km / 4.5 billion km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	16,1 сат / 16.1 hours
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	164,8 земаљских година / Earth years
Пречник / <i>Diameter</i>	49528 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 110 H на Нептуну 100 Earth H = 110 H on Neptune
Број месеца / <i>Number of moons</i>	13 (9 именованих) / 13/9 named

ПАТУЉАСТЕ ПЛАНЕТЕ**DWARF PLANETS****Плутон / Pluto**

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	5,9 милијарди km / 5.9 billion km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	6,4 земаљских дана / 6.4 Earth days
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	247,9 земаљских година / 247.9 Earth years
Пречник / <i>Diameter</i>	2302 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 8 H на Плутону 100 Earth H = 86 H on Pluto
Број месеца / <i>Number of moons</i>	3

Ерида / Erida

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	10,3 милијарди km / 10.3 billion km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	Непознат / <i>unknown</i>
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	560 земаљских година / 560 Earth years
Пречник / <i>Diameter</i>	2400 km (\pm 100 km)
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 9 H на Ериди 100 Earth H = 9 H on Erida
Број месеца / <i>Number of moons</i>	1

АСТРОНОМСКЕ КОНСТАНТЕ

ASTRONOMICAL CONSTANTS

Земља / Earth

Полупречник на екватору / <i>Equatorial radius</i>	A = 6377,397 km
Полупречник на полу / <i>Polar radius</i>	B = 6356,097 km
Полупречник на географској ширини φ <i>Radius at φ latitude</i>	$(6367,65+10,74 \cdot \cos 2\varphi)$ km
Сплjoштeност / <i>Ellipticity</i>	$\frac{a-b}{a} = 0,00334277$
Гравитација на екватору / <i>Equatorial gravitation</i>	$G_E = (978,90 \text{ cm/sec}^2)$
Гравитација на полу / <i>Polar gravitation</i>	$G_P = (983,21 \text{ cm/sec}^2)$
Гравитација на географској ширини φ <i>Gravitation at φ latitude</i>	$G_\varphi = (980,62 - 2,59 \cdot \cos 2\varphi) \text{ cm/sec}^2$
Обим екватора / <i>Equatorial circumference</i>	40070,368 km
1 степен на екватору / <i>1 degree at equator</i>	111,3066 km
Површина / <i>Surface area</i>	509950714 km ²
Запремина / <i>Volume</i>	1082841322036 km ³
Маса / <i>Earth mass</i>	$5,98 \cdot 10^{27}$ g
Брзина кретања у афелу / <i>Velocity in aphelion</i>	29,267 km
Брзина кретања у перихелу <i>Velocity in perihelion</i>	30,264 km
Средња брзина кретања / <i>Mean velocity</i>	29,8 km
Сидеричка година / <i>Sidereal year</i>	365,25636
Тропска година / <i>Tropical year</i>	365,2422

Месец / Moon

Месечева паралакса / <i>Moon parallax</i>	57' 2,7"
Привидни полупречник / <i>Apparent radius</i>	15' 32,38"
Полупречник / <i>Radius</i>	1738 km
Средња удаљеност од Земље <i>Mean distance from Earth</i>	384400 km
Сидерички месец / <i>Sidereal moon</i>	27,32166 дана / 27.32166 days
Синодни месец / <i>Synod moon</i>	29,53059
Сидерички дан / <i>Sidereal day</i>	23 ^h 56 ^m 4,09 ^s

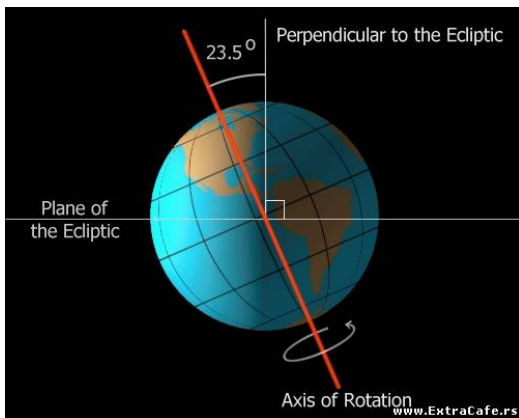
Сунце / Sun

Сунчева паралакса / <i>Solar parallax</i>	8,80"
Привидни полупречник / <i>Apparent radius</i>	15' 59,63"
Полупречник / <i>Radius</i>	695300 km
Средња удаљеност од Земље (астрономска јединица) <i>Mean distance from Earth (astronomical unit)</i>	$149,5 \cdot 10^6$ km

Површина / <i>Surface area</i>	11818 површина Земље 11818 <i>Earth's surface areas</i>
Запремина / <i>Volume</i>	1284800 запремина Земље 1284800 <i>Earth's volumes</i>
Нагнутост еклиптике / <i>Ecliptic inclination</i>	23° 27' 8,26"
Сунчева константа / <i>Solar constant</i>	$0,032 \frac{\text{cal}}{\text{cm}^2 \text{ sec}}$
Константа аберације / <i>Constant of aberration</i>	20,47"
Константа нутације / <i>Constant of nutation</i>	9,21"
Годишња прецесија / <i>Precession per year</i>	50,2564"

Светлосна година = 63290
астрономских јединица = $9,46 \cdot 10^{17}$ cm

Light year = 63290
astronomical units = $9,46 \cdot 10^{17}$ cm

Рачунар (енгл. *computer*, од *(to) compute* = рачунање) је електронска машина за рачунање. Испоставило се да захваљујући великој брзини рачунања може обавити још много корисних ствари. Ради у бинарном бројном систему, те су основне меморијске јединице: *bit* (који може имати само два стања, обично обележених са 0 и 1), *byte* (бајт) = 8 *bits* (или 256 различитих „комбинација“), *KB* (килобајт) = 2^{10} = 1024 бајта, *MB* (мегабајт) = 2^{10} = 1024 *KB*, *GB* (гигабајт) = 2^{10} = 1024 *MB*, *TB* (терабајт) = 2^{10} = 1024 *GB*. Брзине преноса информација су: *baud* (бод) = 1 бит/секунди, *Kb* (килобод) = 1024 бода = 128 бајта у секунди. Сматра се да је „демократизацији“ рачунара највише допринео *IBM* својим *PC*-јем (*PC* је скр. за *personal computer*), чија је производња почела 1981.

Првим рачунарима у нашој земљи сматрају се рачунари из *CER* серије института „Михајло Пупин“ у Београду, из педесетих година прошлог века. Први рачунар (у данашњем смислу те речи) у СФРЈ (па, дакле, и у Србији) био је *IBM 360*, инсталиран у Савезном заводу за статистику у Београду (1960. године). На основу Анкете о употреби информационо-комуникационих технологија спроведеној у Србији 2009. године, 46,8% домаћинстава има персонални рачунар, а 36,7% домаћинстава интернет прикључак.

Прво чвориште *EARNa* (*European Academic Research Network*) за нашу земљу, за рачунарску мрежу, био је, од 1987. године, Републички завод за статистику (чвориште се „звало“ *YUBGSS21*). *EARN* мрежа је већ тада била спојена са светском рачунарском мрежом, данас познатом као интернет. Данас се сматра да су једини рачунари који нису спојени на интернет они које власници не желе да споје, односно да је (на неки начин) посредством интернета сваки рачунар повезан с било којим другим рачунаром.

Computer (Engl., from *to compute* = calculate) is electronic computing machine. Due to its high fast computing capacity, the usage proved to be rather extensive. It operates in binary numeral system and the basic memory units are: *bit* (possibly featuring two values, usually defined 0 and 1), *byte* = 8 *bit* (or 256 various 'combinations'), *KB* (*kilobyte*) = 2^{10} = 1024 *byte*, *MB* (*megabyte*) = 2^{10} = 1024 *KB*, *GB* (*gigabyte*) = 2^{10} = 1024 *MB*, *TB* (*terabyte*) = 2^{10} = 1024 *GB*. Information transfer speed measurements are: *baud*, = 1 *bit/sec*, *Kb* (*kilobaud*) = 1024 *baud* = 128 *byte/sec*. **IBM** company is believed to have made the greatest contribution to the 'democratization' of computers by introducing its *PC*, i.e. *personal computer*, the production of which started in 1981.

The first computers of our domestic production are the *CER* series of the 'Mihajlo Pupin' Institute of Belgrade, dating from the 50-ies of 20th century. The first computer, as anticipated nowadays, in SFRY, i.e. in Serbia was *IBM 360*, and it was installed at the Federal Statistical Office in Belgrade in 1960. According to the Survey on ICT usage in Serbia that was conducted in 2009, 46,8% of households possessed a *PC* and 36,7% households had Internet connection. The first *EARN* node (*European Academic Research Network*) for our country, was established at the Statistical Office of RS in 1987 and it was 'named' *YUBGSS21*. As early as then *EARN* was connected to the international network, i.e. the internet presently. Today the only computers that are not internet connected are those that the proprietors do not desire to connect. Namely, in some way, by the way of the internet each computer is connected to any other.

ДОМАЋИНСТВА КОЈА ПОСЕДУЈУ
РАЧУНАР, %

HOUSEHOLDS HAVING A
COMPUTER, %

Република Србија <i>Republic of Serbia</i>		
	%	
2006	26,5	2006
2007	34,0	2007
2008	40,8	2008
2009	46,8	2009
2010	50,4	2010

ДОМАЋИНСТВА КОЈА ПОСЕДУЈУ
ИНТЕРНЕТ ПРИКЉУЧАК, %

HOUSEHOLDS HAVING AN INTERNET
CONNECTION, %

Република Србија <i>Republic of Serbia</i>		
	%	
2006	18,5	2006
2007	26,3	2007
2008	33,2	2008
2009	36,7	2009
2010	39,0	2010

ДОМАЋИНСТВА КОЈА ПОСЕДУЈУ
БРОАДБАНД ИНТЕРНЕТ КОНЕКЦИЈУ, %

HOUSEHOLDS HAVING A BROADBAND
INTERNET CONNECTION, %

Република Србија <i>Republic of Serbia</i>		
	%	
2006	-	2006
2007	7,3	2007
2008	15,5	2008
2009	22,9	2009
2010	27,6	2010

ФРЕКВЕНЦИЈА УПОТРЕБЕ
РАЧУНАРА – ПОЈЕДИНЦИ, %FREQUENCY OF USE OF
COMPUTERS – INDIVIDUALS, %

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>					
	2006	2007	2008	2009	2010	
	%					
Никада није користио/користила	56,8	52,3	48,0	44,7	43,7	Never used it
У последња 3 месеца	33,6	41,2	45,5	49,3	50,8	Within the last 3 months
Пре више од 3 месеца (мање од 1 године)	3,7	2,6	2,6	2,7	2,0	More than 3 months ago (less than 1 year)
Пре више од годину дана	5,9	3,9	3,9	3,3	3,6	More than 1 year ago

ФРЕКВЕНЦИЈА УПОТРЕБЕ
ИНТЕРНЕТА – ПОЈЕДИНЦИ, %FREQUENCY OF USE OF THE
INTERNET – INDIVIDUALS, %

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>					
	2006	2007	2008	2009	2010	
	%					
Никада није користио/користила	68,4	65,4	59,2	56,4	54,1	Never used it
У последња 3 месеца	23,9	29,9	35,6	38,1	40,9	Within the last 3 months
Пре више од 3 месеца (мање од 1 године)	3,3	3,3	2,8	3,6	2,7	More than 3 months ago (less than 1 year)
Пре више од годину дана	4,4	1,5	2,4	1,9	2,3	More than 1 year ago

НАЈОСНОВНИЈЕ НОРМАЛНЕ
ВРЕДНОСТИ, ОДНОСНО
ХОМЕОСТАТСКЕ ВАРИЈАБЛЕ
ОДРАСЛОГ ЧОВЕКА¹⁾

MAIN HOMEOSTATIC VARIABLES:
ADULTS ¹⁾

Варијабла <i>Variable</i>	Референтна вредност <i>Reference value</i>
Напази у крвној плазми или серуму <i>Blood plasma or serum</i>	
Електролити (серум) / Electrolytes, serum	
Натријум (Na ⁺) / Sodium (Na ⁺)	140 mmol/L (136-146 mmol/L)
Калијум (K ⁺) / Potassium (K ⁺)	4,2 mmol/L (3,5-5 mmol/L)
Калцијум (Ca ²⁺) / Calcium (Ca ²⁺)	2,4 mmol/L (2,1-2,8 mmol/L)
Магнезијум (Mg ²⁺) / Magnesium (Mg ²⁺)	0,9 mmol/L (0,65-1,05 mmol/L)
Хлориди (Cl ⁻) / Chlorides (Cl ⁻)	103 mmol/L (95-105 mmol/L)
Бикарбонати (HCO ₃ ⁻) / Bicarbonates (HCO ₃ ⁻)	27 mmol/L (23-28 mmol/L)
Глукоза (шећер) / Glucose	5 mmol/L (3,5-6,5 mmol/L)
Холестерол / Cholesterol	5 mmol/L (3,6-6,5 mmol/L)
Протеини плазме / Plasma proteins	73 g/L (60-80 g/L)
○ Албумина / Albumin	45 g/L (35-55 g/L)
○ Глобулина / Globulin	25 g/L (23-35 g/L)
○ Фибриноген / Fibrinogen	3 g/L (2-5 g/L)
Хематолошки налази (крв) <i>Normal hematological values</i>	
Време крварења / Bleeding time	До 3 минута / < 3 min.
Протромбинско време / Pro-thrombin time	11 - 15 секунди / 11 - 15 sec.
Брзина седиментације еритроцита (SE) по Вестергрену <i>Sedimentation (SE) of erythrocytes, Westergreen</i>	
Мушкарци / male	0-15 mm за 1 сат / 0-15 mm/hour
Жене / female	0-20 mm за 1 сат / 0-20 mm/hour
Хематокрит (Hct) / Hematocrite	
Мушкарци / male	0,45 (0,41-0,53)
Жене / female	0,40 (0,36-0,46)
Хемоглобин (Hb) у крви / Hemoglobin	
Мушкарци / male	160 g/L (140-180 g/L)
Жене / female	140 g/L (120-160 g/L)
Број еритроцита / Erythrocytes	
Мушкарци / male	5 милиона / mill у 1 mm ³ (4,3-5,9) 4,3-5,9 × 10 ¹² /L крви / blood
Жене / female	4,5 милиона / mill у 1 mm ³ (3,5-5,5) 3,5-5,5 × 10 ¹² /L крви / blood

¹⁾ Преузето из научнопопуларне књиге проф. др Вујадина М. Мујовића „Квалитет живота и фактори ризика“ (по одобрењу аутора).

¹⁾ Source: Popular science work by Prof Dr Vujadin M. Mujović "Life quality and risk factors", approved by the author.

**НАЈОСНОВНИЈЕ НОРМАЛНЕ
ВРЕДНОСТИ, ОДНОСНО
ХОМЕОСТАТСКЕ ВАРИЈАБЛЕ
ОДРАСЛОГ ЧОВЕКА¹⁾** (наставак)

**MAIN HOMEOSTATIC VARIABLES:
ADULTS¹⁾**
(continued)

Варијабла <i>Variable</i>	Референтна вредност <i>Reference value</i>
Број леукоцита / <i>Leucocytes</i>	4500-11000/mm ³ (4,5-11× 10 ⁹ /L)
Број тромбоцита / <i>Thrombocytes</i>	150000-400000/mm ³ (150-400× 10 ⁹ /L)
Кардиоваскуларни систем (КВС) - варијабле у миру	Cardiovascular system
Број откуцаја срца (фреквенца) / <i>heartbeat</i>	75/min (60-100)
Минутни волумен (МВС) / (<i>MBC</i>)	5-6 L/min
Ејекциона фракција (Ef) / (<i>Ef</i>)	60% (50-70%) / 0,50-0,7
Артеријски крвни притисак <i>Arterial blood pressure</i>	
Систолни (горњи) / <i>Systolic</i>	120 mmHg / 120 mmHg
Дијастолни (доњи) / <i>Diastolic</i>	80 mmHg / 80 mmHg
Респираторни систем (дисање)	Respiratory system
Барометарски притисак (P _a) <i>Barometric pressure (P_a)</i>	760 mmHg на нивоу мора / 760 mmHg sea level
Тотални капацитет плућа <i>Total lungs capacity</i>	Око 6 литара / about 6 l
Функционално резидуални капацитет <i>Functional residual capacity</i>	Око 2,4 литра / about 2.4 l
Витални капацитет / <i>Vital capacity</i>	Око 5 литара / about 5 l
Тестови функције бубрега	Kidney tests
Клиренс инсулина / <i>Insulin clearance</i>	Око 120ml/min / about 120 ml/min
Проток крви кроз бубреге / <i>Blood circulation</i>	Око 1200 ml/min / about 1200 ml/min
Проток плазме кроз бубреге (Клиренс ПАН) <i>Plasma circulation, RAN clearance</i>	650 ml/min
Креатинин Клиренс / <i>Retaining clearance</i>	Око 130 ml/min / about 130 ml/min
Осмолалност мокраће / <i>Urine osmoregulation</i>	50-1400 mosm/kg
Протеина у мокраћи / <i>Proteins in urine</i>	Мање од 0,15 g/24 h / < 0.15 g/24 h

¹⁾ Преузето из научнопопуларне књиге проф. др Вујадина М. Мујовића „Квалитет живота и фактори ризика“ (по одобрењу аутора).

¹⁾ Source: Popular science work by Prof Dr Vujadin M. Mujović "Life quality and risk factors", approved by the author.

ВИТАМИНСКА ТАБЕЛА¹⁾

VITAMINS ¹⁾

Витамини <i>Vitamins</i>	Садрже их: <i>Source</i>
A Растворљив у мастима, осетљив на ваздух и светлост <i>fat-soluble, air and light sensitive</i>	Џигерица, туњевина, жуманце, млеко, путер, купус, спанаћ, паприка, шаргарела, тиква, першун, кајсија <i>Liver, tuna fish, yolk, milk, butter, cabbage, spinach, peppers, carrot, pumpkin, parsley, apricot</i>
Б/В Растворљив у води, осетљив на топлоту и ваздух <i>water-soluble, thermal and air sensitive</i>	Млеко, млечни производи, кромпир, хлеб, ораси, шунка, бубрези, шпаргле, телеће месо, купус <i>Milk, milk produce, potato, bread, nuts, ham, kidneys, asparagus, veal, cabbage</i>
Ц/С Растворљив у води, осетљив на светлост, топлоту и ваздух <i>water-soluble, light, thermal and air sensitive</i>	Џигерица, кромпир, парадајз, купус, келераба, кел, ротквице, першун, јагоде, малине, поморанџе, грејпфрут, лимун <i>Liver, potato, tomato, green leafy vegetables, radishes, parsley, berry-fruit, citrus fruit</i>
Д/Д Растворљив у води, постојан на топлоти и ваздуху <i>water-soluble, thermal and air resistant</i>	Харинге, телеће месо, јаја <i>Herring, veal, eggs</i>
Е Растворљив у мастима, осетљив на светлост и топлоту <i>fat-soluble, light and thermal sensitive</i>	Скоро све врсте поврћа, биљно уље, беланце, џигерица <i>All kinds vegetables, vegetable oils, egg white, liver</i>
ПП Растворљив у води РР <i>water-soluble</i>	Телеће месо, јунеће месо, живина, џигерица, срце, бубрези, харинге, сардине, туњевина, пиринач, кромпир, печурке, ораси, бадеми <i>Veal, beef, poultry, liver, etc., herring, sardines, tuna fish, rice, potato, mushrooms, nuts, almonds</i>

¹⁾ Подаци су преузети из „Центер куvara“, Zepter international, Лис-Аустрија, 1991. тј. из табела рађених за потребе међународне здравствене организације при УН.

¹⁾ The data taken over from the “Zepter cookery book”, Lisz-Austria, 1991, made for the WHO, UN.

**МИНЕРАЛНЕ СОЛИ И ВАЖНЕ
МАТЕРИЈЕ ЗА НАШЕ ТЕЛО**
**MINERAL SALTS AND OTHER
MATTERS**

Минералне материје <i>Mineral matters</i>	Садрже их <i>Source</i>	Важно за <i>Important for</i>
Калцијум / <i>Calcium</i>	Млеко и млечни производи, поврће <i>Milk and dairy produce, vegetables</i>	Грађење костију, зуба, згрушавање крви (коагулација) <i>Bone and teeth structure, blood coagulation</i>
Гвожђе / <i>Iron</i>	Цигерица, поврће, црни мешани хлеб / <i>Liver, vegetables, integral bread</i>	Везивање крви / <i>Blood formation</i>
Фосфор, натријум <i>Phosphorus, sodium</i>	Цигерица, месо, риба, мешани хлеб, млечни производи / <i>Liver, meat, fish, integral bread, milk produce</i>	Грађење костију, нервни систем <i>Bone structure, nervous system</i>
Јод / <i>Iodine</i>	Морске рибе / <i>Sea food</i>	Функцију штитасте жлезде <i>Thyroid function</i>
Со / <i>Salt</i>	Скоро сва храна / <i>All food</i>	Еластичитет ткива, стварање стомачне киселине <i>Tissue elasticity, digestion acid</i>

**ПОТРОШЊА КАЛОРИЈА (НА САТ)
ЗА ВРЕМЕ РАЗНИХ АКТИВНОСТИ**
**CALORIC CONSUMPTION PER HOUR
IN CERTAIN ACTIVITIES**

Калорија <i>Calories</i>	Активност <i>Activity</i>
65	Спавање / <i>sleeping</i>
77	Лежање у будном стању / <i>lying awake</i>
100	Одмарање у седећем стању / <i>sitting rest</i>
105	Читање тихим гласом / <i>silent reading</i>
110	Чишћење / <i>cleaning</i>
118	Читање наглас / <i>reading aloud</i>
120	Писање / <i>writing</i>
122	Певање / <i>singing</i>
140	Куцање на писаћој машини / <i>typing</i>
144	Пеглање, прање судова / <i>laundry ironing, dish washing</i>
160	Малање / <i>wall painting</i>
169	Копање / <i>digging</i>
170	Лакше гимнастичке вежбе / <i>light body exercise</i>
300	Брзо ходање (6 km на час) / <i>fast walk, 6 km per hour</i>
400	Каменорезачки рад / <i>stonework</i>
410	Вожња бициклом / <i>cycling</i>
450	Тешке гимнастичке вежбе / <i>body exercise</i>
500	Пливање, планинарење / <i>swimming, mountaineering</i>
550	Прескок / <i>high jump</i>
570	Трчање (8,5 km на час) / <i>jogging, 8.5 km per hour</i>
600	Такмичење у скијању / <i>skiing</i>
980	Рвање / <i>wrestling</i>
1100	Пењање степеницама / <i>steps climbing</i>

ТАБЛИЦА ХРАНЉИВИХ САСТОЈАКА
ВАЖНИЈИХ ПРЕХРАМБЕНИХ
ПРОИЗВОДАNUTRITIVE COMPONENTS IN MAJOR
FOODSTUFFS

	У % од јестивог дела / %, <i>edible</i>			Нето калорија на 100 g <i>Net calories per 100 g</i>
	Беланчевине <i>Proteins</i>	масти <i>Fats</i>	угљени хидрати <i>Carbohydrates</i>	
Бели пшенични хлеб <i>wheatmeal bread</i>	6,8	0,5	57,8	269
Бело пшенично брашно / <i>wheatmeal</i>	10,9	1,1	75,5	370
Полубело пшенично брашно <i>wholemeal</i>	11,7	1,5	74,3	350
Тестенина / <i>pasta</i>	11,0	1,1	76,3	367
Пиринач / <i>rice</i>	6,7	0,7	78,9	360
Свињско месо / <i>pork</i>	11,9	45,0	0,0	376
Говеђе месо / <i>beef</i>	17,5	22,0	0,0	225
Овчије месо / <i>mutton</i>	15,7	27,7	0,0	241
Живинско месо / <i>poultry</i>	20,0	14,0	1,0	129
Суво месо / <i>smoked meat</i>	60,0	28,0	0,0	509
Слатководна риба / <i>freshwater fish</i>	18,1	5,7	0,0	62
Морска риба / <i>sea fish</i>	20,0	10,0	0,0	88
Свињска маст / <i>lard</i>	3,0	89,0	0,0	816
Јестиво уље / <i>edible oil</i>	0,0	100,0	0,0	884
Маслац (бутер) / <i>butter</i>	0,6	81,0	0,4	716
Меки посни крављи сир <i>soft lowfat cow cheese</i>	35,0	3,0	3,0	187
Тврди полумасни сир / <i>hard cheese</i>	34,0	21,0	3,0	341
Млеко / <i>milk</i>	3,4	3,2	5,0	62
Јаја (комад од 50 g) / <i>egg (one, 50 g)</i>	5,6	5,3	0,4	74
Кромпир / <i>potato</i>	2,0	0,1	18,9	70
Црни лук / <i>onion</i>	1,4	0,2	9,0	37
Купус (свеж) / <i>cabbage, fresh</i>	1,6	0,1	5,7	17
Пасуљ / <i>beans</i>	22,2	2,1	61,6	345
Парадајз / <i>tomato</i>	1,1	0,3	4,2	19
Јабукe / <i>apples</i>	0,3	0,4	15,0	49
Кајсије / <i>apricots</i>	0,9	0,2	12,9	47
Шљиве / <i>plums</i>	0,8	0,2	16,5	60
Трешње / <i>cherries</i>	1,1	0,4	14,6	54
Грожђе / <i>grapes</i>	0,8	0,4	16,8	62
Ораси без љуске / <i>walnut, kernel</i>	16,0	58,0	17,0	610
Рафинирани шећер / <i>sugar, refined</i>	0,0	0,0	100,0	387
Мармелада од шљива / <i>plum jam</i>	0,8	1,1	66,6	276

ДОДАТАК ANNEX

АДРЕСЕ, ТЕЛЕФОНИ И САЈТОВИ ОРГАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ADDRESSES, TELEPHONES AND SITES OF THE AUTHORITIES OF THE REPUBLIC OF SERBIA

ПАРЛАМЕНТ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾

NATIONAL ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF SERBIA ¹⁾

	Зграда Народне скупштине, Београд, Краља Милана 14 Дом Народне скупштине, Београд, Трг Николе Пашића	National Assembly – Building, Belgrade, 14 Kralja Milana Home of the National Assembly, Belgrade, Trg Nikole Pasica
	(011) 3026-000 (011) 3026-100	+381 11 3026 000 +381 11 3026 100
	ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Проф. др Славица Ђукић-Дејановић	PRESIDENT OF THE NATIONAL ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Prof Dr Slavica Djukic-Dejanovic
	(011) 302-26-306 (011) 322-89-99	+381 11 302 26 306 +381 11 322 89 99
	sef-kabineta@parlament.rs	sef-kabineta @parlament.rs

ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ²⁾

PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA ²⁾

	За грађане:	For the public:
	ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ Београд, Андрићев венац 1	SECRETARIAT-GENERAL OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA Belgrade, 1, Andricev venac
	(011) 304-30-68	+381 11 304 30 68
	jzivanovic@predsednik.rs	jzivanovic@predsednik.rs
	НАРОДНА КАНЦЕЛАРИЈА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ Београд, Масарикова 5/VI	NATIONAL OFFICE OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA Belgrade, 5/VI, Masarikova str.
	(011) 361-8888	+381 11 361 8888
	(011) 362-0676	+381 11 362 0676
	www.narodnakancelarija.rs	www.narodnakancelarija.rs

¹⁾ Преузето са сајта Народне скупштине Републике Србије (www.parlament.sr.gov.rs).

Taken over from the site of the National Assembly of the Republic of Serbia (www.parlament.sr.gov.rs).

²⁾ Преузето са сајта Народне скупштине Републике Србије (www.predsednik.rs).

Taken over from the site of the National Assembly of the Republic of Serbia (www.predsednik.rs).

ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾

(наставак)

PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF

SERBIA ¹⁾ (continued)

	За медије: ПРЕС СЛУЖБА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ Београд, Андрићев венац 1	Media: PRESS OFFICE OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC, Belgrade, 1, Andrićev venac
	(011) 323-4570, 3229-290	+381 11 323 4570, 3229 290
	(011) 3030-868 press@predsednik.rs	+381 11 3030 868 press@predsednik.rs
	За службене контакте: ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ Београд, Андрићев венац 1	Official contacts: THE SECRETARIAT-GENERAL OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC, Belgrade, 1, Andrićev venac
	(011) 3231-033, 3230-365	+381 11 3231 033, 3230 365
	kontakt.predsednik@predsednik.rs	kontakt.predsednik@predsednik.rs
	www.predsednik.rs	www.predsednik.rs

**ИМЕНИК ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ²⁾***

**DIRECTORY OF THE SERBIAN
GOVERNMENT ²⁾***

**Канцеларија за сарадњу с медијима
Одељење за интернет**

Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 2
тел.: (011) 3139-977, 3139-988, 3139-986
факс: (011) 3139-985
www.srbija.gov.rs
omr@srbija.gov.rs

Прес служба

Београд, Немањина 11
тел.: (011) 3617-709, 3617-710, 3617-730
факс: (011) 3617-697, 3617-706
press@gov.rs

**Кабинет председника Владе и министра
финансија Мирка Цветковића**

Београд, Немањина 11
тел.: (011) 3617-719; факс: (011) 3617-609
predsednikvladesrbije@ gov.rs

**Office of Media Relations
Internet Department**

New Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina
Phone: +381 11 3139 977, 3139 988, 3139 986;
Fax: +381 11 3139 985
www.srbija.gov.rs
omr@srbija.gov.rs

Press Office

Belgrade, 11, Nemanjina str.
Phone: +381 11 3617 709, 3617 710, 3617 730
Fax: +381 11 3617 697, 3617 706
press@gov.rs

Office of Prime Minister and Minister of Finance Mirko Cvetkovic

Belgrade, 11, Nemanjina str.
Phone: +381 11 3617-719; Fax: +381 11 3617-609
predsednikvladesrbije@ gov.rs

¹⁾ Преузето са сајта Народне скупштине Републике Србије (www.predsednik.rs).

¹⁾ Taken over from the site of the National Assembly of the Republic of Serbia Србије (www.predsednik.rs).

²⁾ Преузето са сајта Владе Републике Србије (www.srbija.gov.rs).

²⁾ Taken over from the site of the National Assembly of the Republic of Serbia (www.srbija.gov.rs).

* Исправљен податак / Corrected data

Кабинет заменика председника Владе и министра унутрашњих послова Ивице Дачића Београд, Немањина 11 тел./факс: (011) 3617-586 kabinet.zpv@gov.rs	Office of First Deputy Prime Minister and Minister of the Interior Ivica Dačić Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone/Fax: +381 11 3617 586 kabinet.zpv@gov.rs
Кабинет потпредседника Владе Божидара Ђелића Београд, Немањина 11 тел.: (011) 3617-593, 3617-580; факс: (011) 3617-597 kabinet.potpredsednika@gov.rs	Office of Deputy Prime Minister Bozidar Djelic Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone:+381 11 3617 593, 3617 580; Fax:+381 11 3617-597 kabinet.potpredsednika@gov.rs
Кабинет потпредседника Владе Јована Крkobабича Београд, Немањина 11 тел./факс: (011) 3617-587	Office of Deputy Prime Minister Jovan Krkobabic Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone/Fax: +381 11 3617 587
Кабинет потпредседника Владе Верице Калановић Београд, Булевар краља Александра 15 тел./факс: (011) 2855-000	Office of Deputy Prime Minister Verica Kalanović Belgrade, 15, Bulevar kralja Aleksandra str. Phone/Fax: +381 11 2855 000

МИНИСТАРСТВА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

SERBIAN GOVERNMENT – MINISTRIES

Министарство спољних послова (www.mfa.gov.rs) Београд, Кнеза Милоша 22-26 тел.: (011) 3068-000, 3616-333 факс: (011) 3618-366 msp@mfa.rs	Ministry of Foreign Affairs (www.mfa.gov.rs) Belgrade, 22-26, Kneza Miloša str. Phone:+381 11 3068 000, 3616 333 Fax: +381 11 3618 366 msp@mfa.rs
Министарство одбране (www.mod.gov.rs) Београд, Бирчанинова 5 тел.: (011) 3006-311 факс: (011) 3006-062 info@mod.gov.rs	Ministry of Defence (www.mod.gov.rs) Belgrade, 5, Birčaninova str. Phone:+381 11 3006-311 Fax: +381 11 3006 062 info@mod.gov.rs
Министарство унутрашњих послова (www.mup.gov.rs) Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 2 тел.: (011) 3062-000 / 2601 info@mup.gov.rs	Ministry of Interior (www.mup.gov.rs) New Belgrade, 2, Mihaila Pupina str. Phone:+381 11 306 2000 / 2601 info@mup.gov.rs
Министарство финансија (www.mfin.gov.rs) Београд, Кнеза Милоша 20 тел.: (011) 361-40-07; 364-26-06 факс: (011) 361 89 61 press@mfin.gov.rs	Ministry of Finance (www.mfin.gov.rs) Belgrade, 20, Kneza Miloša str. Phone: +381 11 361 40 07; 364 26 06 Fax: +381 11 361 89 61 press @mfin.gov.rs

<p>Министарство правде (www.mpravde.gov.rs) Београд, Немањина 22–26 тел./факс: (011) 3616-548, 3616-549 kabinet@mpravde.gov.rs</p>	<p>Ministry of Justice(www.mpravde.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone/Fax: +381 11 3616 548, 3616 549 kabinet@mpravde.gov.rs</p>
<p>Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде (www.minpolj.gov.rs) Београд, Немањина 22-26 тел.: (011) 3065-038; 3065-039 факс: (011) 3616-272 office@minpolj.gov.rs</p>	<p>Ministry of Agriculture, Trade, Forestry and Water Management (www.minpolj.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone:+381 11 3065 038; 3065 039 Fax: +381 11 3616 272 office@minpolj.gov.rs</p>
<p>Министарство економије и регионалног развоја (www.merr.gov.rs) Београд, Булевар краља Александра 15 тел.: (011) 2855-000 факс: (011) 2855-097 press@merr.gov.rs</p>	<p>Ministry of Economy and Regional Development (www.merr.gov.rs) Belgrade, 15, Bulevar Kralja Aleksandra Phone:+381 11 285 5000 Fax: +381 11 285 5097 press@merr.gov.rs</p>
<p>Министарство за инфраструктуру и енергетику (www.mi.gov.rs) Београд, Немањина 22–26 тел.: (011) 3616-431; факс: (011) 3617-486 mrkonjicm@mi.gov.rs</p>	<p>Ministry of Infrastructure and Energy (www.mi.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone:+381 11 3616-431; Fax: +381 11 3617-486 mrkonjicm@mi.gov.rs</p>
<p>Министарство за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу (www.drzavnauprava.gov.rs) Београд, Бирчанинова 6 тел.: (011) 3613-654, 3616-432; факс: (011) 2685-396 kabinet@mduls.gov.rs info@mduls.gov.rs</p>	<p>Ministry of Human and Minority Rights, Public Administration and Local Self-Government (www.drzavnauprava.gov.rs) Belgrade,6, Birčaninova str. Phone:+381 11 3613 654, 3616 432; Fax: +381 11 2685 396 kabinet@mduls.gov.rs info@mduls.gov.rs</p>
<p>Министарство просвете и науке (www.mp.gov.rs) Београд, Немањина 22-26 тел.: (011) 3616-489 факс: (011) 3616-491 kabinet@mp.gov.rs</p>	<p>Ministry of Education and Science (www.mp.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str., Phone:+381 11 3616 489 Fax: +381 11 3616 491 kabinet@mp.gov.rs</p>
<p>Министарство омладине и спорта (www.mos.gov.rs) Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 2 тел.: (011) 3130-912; 3117-628 факс: (011) 3130-915 office@mos.gov.rs</p>	<p>Ministry of Youth and Sport (www.mos.gov.rs) New Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina Phone:+381 11 3130 912; 3117 628 Fax: +381 11 313 09 15 office@mos.gov.rs</p>
<p>Министарство здравља (www.zdravlje.gov.rs) Београд, Немањина 22–26 тел.: (011) 3613-734; 3616-540 факс: (011) 2656-548</p>	<p>Ministry of Health (www.zdravlje.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone:+381 11 3613 734; 3616 540 Fax: +381 11 2656 548</p>

Министарство рада и социјалне политике
(www.minrzs.gov.rs)

Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 2
тел.: (011) 3112-916; 3616-263
факс: (011) 3114-650
ministar@minrzs.gov.rs
pr_sluzba@minrzs.gov.rs

Министарство животне средине, рударства и просторног планирања

(www.ekoplan.gov.rs)
Београд, Немањина 11
тел.: (011) 3617-717; факс: (011) 3617-722
info@ekoplan.gov.rs

Министарство културе, информисања и информационог друштва
(www.kultura.gov.rs)

Београд, Влајковићева 3
тел/ факс: (011) 3398-172, 3398-811;
kabinet@kultura.gov.rs

Министарство за Косово и Метохију
(www.kim.gov.rs)

Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 2
тел.: (011) 3111-425 ; 3111-019
kabinet@kim.gov.rs

Министарство вера и дијаспоре
(www.mzd.gov.rs)

Београд, Васа Чарапића 20
тел.: (011) 2638-033, 2639-221, 3202-900
факс: (011) 2636-815, 2630-504
info@mzd.gov.rs

Министар без портфеља Сулејман Угљанин
(www.kornrp.gov.rs)

Београд, Немањина 11
тел./ факс: (011) 3617-314, 3065-960
kabinet@mbp.gov.rs
kancelarija@kornrp.gov.rs

Ministry of Labour and Social Policy
(www.minrzs.gov.rs)

New Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina
Phone: +381 11 3112 916; 3616 263
Fax: +381 11 3114 650
ministar@minrzs.gov.rs
pr_sluzba@minrzs.gov.rs

Ministry of Environment, Mining and Spatial Planning (www.ekoplan.gov.rs)

Belgrade, 11, Nemanjina str.
Phone: +381 11 3617 717; Fax: +381 11 3617 722
info@ekoplan.gov.rs

Ministry of Culture, Media and Information Society

(www.kultura.gov.rs)
Belgrade, 3, Vojkovičeva str.
Phone/ Fax: +381 11 3398 172, 3398 811
kabinet@kultura.gov.rs

Ministry for Kosovo and Metohia
(www.kim.gov.rs)

New Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina
Phone: +381 11 3111 019
kabinet@kim.gov.rs

Ministry of Religion and the Diaspora
(www.mzd.gov.rs)

Belgrade, 20, Vasa Čarapića str.
Phone: +381 11 2638 033, 2639 221, 3202 900
Fax: +381 11 2636 815, 2630 504
info@mzd.gov.rs

Minister without portfolio Sulejman Ugljanin
(www.kornrp.gov.rs)

Belgrade, 11, Nemanjina str.
Phone / Fax: +381 11 3617-314, 3065-960
kabinet@mbp.gov.rs
kancelarija@kornrp.gov.rs

ОРГАНИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ¹⁾AUTONOMOUS PROVINCE OF
VOJVODINA – AUTHORITIES¹⁾

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине Председник Скупштине Аутономне Покрајине Војводине – Шандор Егереш	Assembly of the Autonomous Province of Vojvodina President of the Assembly of the Autonomous Province of Vojvodina-Sándor Egereši
Председник Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине др Бојан Пајтић Извршно веће АП Војводине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16 тел.: (021) 487 4000	President of the Executive Council of the Autonomous Province of Vojvodina Dr Bojan Pajtić Executive Council of the AP Vojvodina Novi Sad, 16, Bulevar Mihaila Pupina str. Phone:+381 21 487 4000
Покрајински секретаријат за информације Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16 тел.: (021) 4754-016 факс: (021) 4754-017	Provincial Secretariat for Information Novi Sad, 16, Bulevar Mihaila Pupina str. Phone:+381 21 4754 16 Fax: 4754-017

**Списак секретаријата и служби
АП Војводине**

(више информација можете пронаћи на сајту
www.vojvodina.gov.rs)

**Secretariats and Offices of
AP Vojvodina**

(more info at
www.vojvodina.gov.rs)

Покрајински секретаријат за информације	Provincial Secretariat for Information
Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међуопштинску сарадњу	Provincial Secretariat for Local Self-Government and Intermunicipal Cooperation
Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне мањине	Provincial Secretariat for Regulations, Administration and National Minorities
Покрајински секретаријат за финансије	Provincial Secretariat of Finance
Покрајински секретаријат за привреду	Provincial Secretariat of Economy
Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство	Provincial Secretariat of Architecture, Urban Planning and Construction
Покрајински секретаријат за образовање	Provincial Secretariat of Education
Покрајински секретаријат за културу	Provincial Secretariat of Culture
Покрајински секретаријат за здравство	Provincial Secretariat of Health

¹⁾ Преузето с веб сајта Скупштине АП Војводине (www.vojvodina.gov.rs).

¹⁾ Taken over from the site of the National Assembly of the AP Vojvodina (www.vojvodina.gov.rs)

Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине	Provincial Secretariat for Energy and Mineral Resources
Покрајински секретаријат за спорт и омладину	Provincial Secretariat for Sports and Youth
Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој	Provincial Secretariat for Science and Technological Development
Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова	Provincial Secretariat for Labour, Employment and Gender Equality
Покрајински секретаријат за регионалну и међународну сарадњу	Provincial Secretariat for Regional and International Cooperation
Покрајински секретаријат за социјалну политику и демографију	Provincial Secretariat for Social Policy and Demography
Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду	Provincial Secretariat for Agriculture, Forestry and Water Management
Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој	Provincial Secretariat for Environmental Protection and Sustainable Development

ОСТАЛИ ОРГАНИ, ЗАВОДИ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾

OTHER SERBIAN PUBLIC AUTHORITIES ¹⁾

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ (www.nbs.rs) Београд, Краља Петра 12 тел.: (011) 3027-100 Београд, Немањина 17 тел.: (011) 3338-000	NATIONAL BANK OF SERBIA (www.nbs.rs) Belgrade, 12, Kralja Petra str. Phone:+381 11 3027-100 17, Nemanjina str. , 11000 Belgrade Phone:+381 11 3338-000
Службени гласник (www.sglasnik.com) Београд, Јована Ристића 1 <i>Директор – Слободан Гавриловић</i> тел.: (011) 364-44-01; 3060-320 факс: (011) 364-06-56 sgavrilovic@sglasnik.com <i>Шеф службе за односе с јавношћу - Гордана Милосављевић-Стојановић</i> тел.: (011) 3060-326 факс: (011) 3060-376 kontakt@sglasnik.com	Official gazette RS (www.sglasnik.com) Belgrade,1, Jovana Ristica str. <i>Director – Slobodan Gavrilovic</i> Phone:+381 11 364-44-01; 3060 320 Fax: +381 11 364-06-56 sgavrilovic@sglasnik.com <i>Public Relations Office, Head Gordana Milosavljevic - Stojanovic</i> Phone:+381 11 3060 326 Fax: +381 11 3060 376 kontakt@sglasnik.com

¹⁾ Преузето са сајта Министарства спољних послова (www.mfa.gov.yu).

¹⁾ Taken over from the site of the Ministry of Foreign Affairs (www.mfa.gov.yu).

Агенције и дирекције Владе Републике Србије

Канцеларија за европске интеграције
(www.seio.sr.gov.rs)

Београд, Немањина 34
тел.: (011) 3061 101, 3061 102, 3061 103
факс: (011) 3061 110

Агенција за страна улагања и промоцију извоза (www.siepa.gov.rs)

Београд, Влајковићева 3/В
тел.: (011) 3398 550
факс: (011) 3398 814
office@siepa.gov.rs

Агенција за приватизацију
(www.pa-serbia.co.rs)

Београд, Теразије 23/VI
тел.: (011) 3020-800
факс: (011) 3020-828
info@priv.rs

Агенција за развој малих и средњих предузећа и предузетништва
(www.sme.gov.rs)

Београд, Трг Николе Пашића 5/6
тел.: (011) 2060-888
office@narr.gov.rs

Безбедносно-информативна агенција
(www.bia.gov.rs)

Београд, Краљице Ане б. б.
Директор БИА: direktor@bia.gov.rs
Кабинет директора: kabinet@bia.gov.rs

Агенција за привредне регистре
(www.apr.gov.rs)

Београд, Бранкова 25
Инфо центар АПР
тел.: (011) 2023-350
факс: (011) 3331-410

Агенција за рециклажу (www.reciklaza.org.)**Дирекција за путеве** (www.putevi-srbije.rs)

Београд, Булевар краља Александра 282
тел.: (011) 3040 700
факс: (011) 2412 540
office@putevi-srbije.rs

Agencies and administrations of the Government of the Republic of Serbia

The EU Integration Office
(www.seio.sr.gov.rs)

Belgrade, 11, Nemanjina str.
Phone: +381 11 3061 101, 3061 102, 3061 103
Fax: +381 11 3061 110

Serbia Investment and Export Promotion Agency (www.siepa.gov.rs)

Belgrade, 3/V Vojkovičeva str.
Phone: +381 11 3398 550
Fax: +381 11 3398 814
office@siepa.gov.rs

Agency for Privatization
(www.pa-serbia.co.rs)

Belgrade, 23/VI Terazije
Phone: +381 11 3020-800
Fax: +381 11 3020-828
info@priv.rs

Agency for SMEs Development
(www.sme.gov.rs)

Belgrade, 5/6, Trg Nikole Pašića
Phone: +381 11 2060 888
office@narr.gov.rs

Security and Information Agency
(www.bia.gov.rs)

Belgrade, Kraljice Ane str.
BIA's Director: direktor@bia.gov.rs
Director's Cabinet: kabinet@bia.gov.rs

Serbian Business Registers Agency
(www.apr.gov.rs)

Belgrade, 25, Brankova str.
Info center
Phone: +381 11 20 23 350
Fax: +381 11 333 1 410

Recycling Agency (www.reciklaza.org)**Roads Directorate** (www.putevi-srbije.rs)

Belgrade, 282, Bulevar Kralja Aleksandra
Phone: +381 11 3040 700
Fax: +381 11 2412 540

**Национална служба за запошљавање
(www.nsz.gov.rs)**

Београд, Краља Милутина 8
тел.: (011) 2929-800, факс: (011) 2929-980

**Републички геодетски завод
(www.rgz.gov.rs)**

Београд, Булевар војводе Мишића 39
тел.: (011) 2650-886, факс: (011) 2651-076
office@rgz.gov.rs

**Републички завод за статистику
(www.stat.gov.rs)**

Београд, Милана Ракића 5
тел.: (011) 2412 922 (централа)
факс: (011) 2411 260

Одељење за односе с јавношћу
тел./факс: (011) 2401 284

stat@stat.gov.rs

Међународна сарадња: interco@stat.gov.rs

**Републички завод за развој
(www.razvoj.gov.rs)**

Београд, Македонска 4
тел.: (011) 3345 233, 3345 234
факс: (011) 3345 531

rzt@razvoj.gov.rs

**Завод за интелектуалну својину
(www.zis.gov.rs)**

Београд, Кнегиње Љубице 5
тел.: (011) 20-25-800
факс: (011) 311-23-77

**Повереник за информације од јавног значаја
(www.poverenik.org.rs)**

Београд, Светозара Марковића 42
тел.: (011) 3408-900

Фонд за развој (www.fondzarazvoj.gov.rs)

Београд, Кнез Михаилова 14
тел.: (011) 2621 822, 2621 887
office@fondzarazvoj.rs

Пореска управа

(www.poreskauprava.gov.rs)
Београд, Саве Машковића 3-5
тел.: (011) 3950-585
informacije@poreskauprava.gov.rs

**National Employment Service
(www.nsz.gov.rs)**

Belgrade, 8, Kralja Milutina str.
Phone: +381 11 2929-800, Fax: +381 11 2929-980

**Geodetic Office of RS
(www.rgz.gov.rs)**

Belgrade, 39, Bulevar vojvode Mišića
Phone: +381 11 2650-886, Fax: +381 11 2651-076
office@rgz.gov.rs

**Statistical Office of RS
(www.stat.gov.rs)**

Belgrade, 5, Milana Rakića
Phone: +381 11 2412 922
Fax: +381 11 2411 260

Department for Public Relations
Phone/ Fax: +381 11 2401 284

stat@stat.gov.rs

International Cooperation: interco@stat.gov.rs

**Republic Development Office
(www.razvoj.gov.rs)**

Belgrade, 4, Makedonska str.
Phone: +381 11 3345 233, +381 11 3345 234
Fax: +381 11 3345 531

rzt@razvoj.gov.rs

**Intellectual Property Office
(www.zis.gov.rs)**

Belgrade, 5, Kneginje Ljubice str.
Phone: +381 11 20-25-800
Fax: +381 11 23-77

**Commissioner for Information of Public Importance and Personal Data Protection
(www.poverenik.org.rs)**

Belgrade, 42, Svetozara Markovića str.
Phone: +381 11 3408 900

Development Fund (www.fondzarazvoj.gov.rs)

Belgrade, 14, Kneza Mihaila str.
Telephone: +381 11 2621 822, 2621 887
office@fondzarazvoj.rs

Tax Administration

(www.poreskauprava.gov.rs)
Belgrade, 3-5, Save Maškovića
Phone: +381 11 3950 585
informacije@poreskauprava.gov.rs

Управа за јавне набавке (www.ujn.gov.rs)

Београд, Немањина 22-26
тел.: (011) 2888 712

Управа царина (www.carina.rs)

Нови Београд, Булевар Зорана Ђинђића 155а
тел.: (011) 2015-800, 3117-272
pr@carina.rs

Public Procurement Office (www.ujn.gov.rs)

Belgrade, 22-26, Nemanjina str.
Phone: +381 11 2888 712

Customs Administration (www.carina.rs)

New Belgrade, 155a, Bulevar Zorana Djindjica
Phone: +381 11 2015 800, 3117 272
pr@carina.rs

СПИСАК СТРАНИХ АМБАСАДА У СРБИЈИ¹⁾

Дипломатске и конзуларне мисије у Србији на резиденцијалној и нерезиденцијалној основи

THE LIST OF FOREIGN EMBASSIES IN SERBIA ¹⁾

Diplomatic and Consular Missions in Serbia

АЛБАНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ АЛБАНИЈЕ

Дан националности: 28.11. – Дан независности

Канцеларија дипломатске мисије:

Булевар кнеза Александра

Карађорђевића 25 а

тел.: (011) 30 66 642; 30 66 643;

факс: (011) 266-54-39

embassy.belgrade@mfa.gov.al

ALBANIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ALBANIA

National Day: November 28th – Independence

Day

Office: Bulevar Kneza Aleksandra

Karadjordjevića 25A

Tel.: (011) 30 66 642; 30 66 643;

Fax: (011) 266-54-39

embassy.belgrade@mfa.gov.al

АЛЖИР

АМБАСАДА ДЕМОКРАТСКЕ РЕПУБЛИКЕ

АЛЖИРСКОГ НАРОДА

Дан националности: 01.11. – Дан револуције

Канцеларија дипломатске мисије:

Маглајска 26 б

тел.: (011) 3671-211, 3671-213;

факс: (011) 2668-200

ALGERIA

EMBASSY OF THE ALGERIAN PEOPLE' S

DEMOCRATIC REPUBLIC

National Day: November 1st - Revolution Day

Office: Maglajska 26 b

Tel. (011) 3671-211, 3671-213;

Fax: (011) 2668-200

ambalg@eunet.yu

АНГОЛА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ АНГОЛЕ

Дан националности: 11.11. – Дан независности

Канцеларија дипломатске мисије:

Васе Пелагића 32

тел.: 3690-241, 3693-270, 3693-271

факс: 3690-191, 3690-171

ambasada.angole@sbb.co.yu

ANGOLA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ANGOLA

National Day: November 11th - Independence Day

Office: Vase Pelagića 32

Tel. 3690-241, 3693-270, 3693-271

Telefax: 3690-191, 3690-171

ambasada.angole@sbb.co.yu

АРГЕНТИНА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ АРГЕНТИНЕ

Дан националности: 25. мај

Канцеларија дипломатске мисије:

Кнез Михаилова 24/1

тел.: (011) 2 621-550; 2623-569; 2623-751

тел.: (011) 2622-541 (Конзуларни одсек)

факс: (011)2622-630

embaryu@eunet.yu

embarsm@eunet.yu (Конзуларни одсек)

ARGENTINA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ARGENTINA

National Day: May 25

Office: Knez Mihailova 24/1

Tel. (011) 2 621-550; 2623-569; 2623-751

Tel: (011) 2622-541 (Consular Section);

Fax: (011) 2622-630

embaryu@eunet.yu

embarsm@eunet.yu (Consular Section)

¹⁾ Преузето са сајта Министарства спољних послова (ww.mfa.gov.rs).

¹⁾ Taken over from the site of the Ministry of Foreign Affairs (ww.mfa.gov.rs)

АУСТРАЛИЈА

АМБАСАДА АУСТРАЛИЈЕ

Дан националности: 26.01. – Дан Аустралије
 Канцеларија дипломатске мисије: 8. спрат,
 Владимира Поповића 38-40,
 11070 Нови Београд
 тел.: (011) 330-34-00
 факс: (011) 330-34-09 (Конзулат)
 факс: (011) 330-34-41 (Имиграциона питања –
 визе)
 тел.: (011) 330-34-52 (Савезна полиција
 Аустралије, Канцеларија за сарадњу)
 belgrade.embassy@dfat.gov.au
 immigration.belgrade@dfat.gov.au (Имиграциона
 питања – визе)

АУСТРИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ АУСТРИЈЕ

Дан националности: 26.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Симе Марковића 2
 тел.: (011) 3336-500; факс: (011) 2635-606
 belgrad-OB@bmeia.gv.at

БЕЛГИЈА

КРАЉЕВСКА БЕЛГИЈСКА АМБАСАДА

Дан националности: 21.07; Краљев дан: 15.11.
 Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 18
 тел.: (011) 3230-018, 3247-587
 Служба протокола: (011) 3245-235
 факс: (011) 3244-394
 belgrade@diplobel.be

БЕЛОРУСИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ БЕЛОРУСИЈЕ

Дан националности: 03.07. (Дан Републике)
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Делиградска 13
 тел.: (011) 3616-938; факс: (011) 3616-836
 sam@belembassy.org

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

АМБАСАДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 9
 тел.: (011) 324-1170, 324-1095;
 факс: (011) 324-1057
 Конзуларно одељење:
 тел./факс: (011) 303-8204
 ambasadabih@sbb.co.yu

AUSTRALIA

EMBASSY OF AUSTRALIA

National Day: January 26th - Australia Day
 Office: 8th floor, Vladimira Popovića 38-40,
 11070 Novi Beograd
 Tel. (011) 330-34-00
 Fax: (011) 330-34-09 (Office);
 Fax.: (011) 330-34-41 (Immigration – Visas)
 Tel: (011) 330-34-52 (Australian Federal Police -
 Liaison Office)
 belgrade.embassy@dfat.gov.au
 immigration.belgrade@dfat.gov.au (Immigration-
 Visas)

AUSTRIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF AUSTRIA

National Day: October 26th
 Office: Kneza Sime Markovića 2
 Tel. (011) 3336-500; Fax: (011) 2635-606
 belgrad-OB@bmeia.gv.at

BELGIUM

ROYAL BELGIAN EMBASSY

National Day: July 21st; King's Day: November 15th
 Office: Krunska 18
 Tel: (011) 3230-018; 3247-587
 Protocol Section: (011) 3245-235
 Fax: (011) 3244-394
 belgrade@diplobel.be

BELARUS

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF BELARUS

National Day: July 3rd (Republic Day)
 Office: Deligradska 13
 Tel. (011) 3616-938; Fax: (011) 3616-836
 sam@belembassy.org

BOSNIA AND HERZEGOVINA

EMBASSY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Office: Krunska 9
 Tel. (011) 324-1170; 324-1095;
 Fax: (011) 324-1057
 Consular: tel/fax: (011)303-8204
 ambasadabih@sbb.co.yu

БРАЗИЛ

АМБАСАДА САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ БРАЗИЛА
 Дан националности: 07.09.
 Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 14
 тел.: (011) 323-97-81, 323-97-82, 323-97-83
 факс: (011) 323-06-53
 brasbelg@eunet.rs
 www.ambasadabrazila.org.rs

БУГАРСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ
 Дан националности: 03.03. (Дан ослобођења)
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Бирчанинова 26
 тел.: (011) 3613-980, 3613-990
 факс: (011) 3611-136, 3620-116
 bulgamb@eunet.yu

ЦРНА ГОРА

АМБАСАДА ЦРНЕ ГОРЕ
 Дан националности: 21.05. – Дан независности;
 13.07. – Дан државности
 Канцеларија дипломатске мисије: Ужичка 1
 тел.: (011) 2668-573
 тел./факс: (011) 2668-975
 ambasadacg@gmail.com

ЧЕШКА РЕПУБЛИКА

АМБАСАДА ЧЕШКЕ РЕПУБЛИКЕ
 Дан националности: 28.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар краља Александра 22
 тел.: (011) 3230-133, 3230-134, 3336-200
 (оператер)
 факс: (011) 3236-448
 belgrade@embassy.mzv.cz
 consulate_belgrade@mzv.cz (Конзуларно
 одељење)
 commerce_belgrade@mzv.cz (Привредно
 одељење)
 www.mzv.cz/belgrade

ДАНСКА

КРАЉЕВСКА ДАНСКА АМБАСАДА
 Дан националности: 05.06. – Дан уставности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Незнаног јунака 9 а
 тел.: (011) 3679-500, 3679-501
 факс: (011) 3679-502
 begamb@um.dk
 www.ambbeograd.um.dk

БРАЗИЛ

EMBASSY OF THE FEDERATIVE REPUBLIC OF
 BRAZIL
 National Day: September 7th
 Office: Krunska 14
 Tel. (011) 323-97-81; 323-97-82; 323-97-83
 Fax: (011) 323-06-53
 brasbelg@eunet.rs
 www.ambasadabrazila.org.rs

BULGARIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF BULGARIA
 National Day: March 3rd (Liberation Day)
 Office: Birčaninova 26
 Tel: (011) 3613-980, 3613-990
 Fax: (011) 3611-136, 3620-116
 bulgamb@eunet.yu

MONTENEGRO

EMBASSY OF MONTENEGRO
 National Day: May 21st - Independence Day;
 July 13th - Statehood Day
 Office: Užička 1
 Tel. (011) 2668-573
 Tel./Fax (011) 2668-975
 ambasadacg@gmail.com

CZECH REPUBLIC

EMBASSY OF THE CZECH REPUBLIC
 National Day: October 28th
 Office: Bulevar kralja Aleksandra 22
 Tel. (011)3230-133; 3230-134, 3336-200
 (Operator)
 Fax: (011)3236-448
 belgrade@embassy.mzv.cz
 consulate_belgrade@mzv.cz (Consular Section)
 commerce_belgrade@mzv.cz (Commercial
 Section)
 www.mzv.cz/belgrade

DENMARK

ROYAL DANISH EMBASSY
 National Day: June 5th - Constitution Day
 Office: Neznanog Junaka 9 a
 Tel. (011) 3679-500, 3679-501
 Fax: (011) 3679-502
 begamb@um.dk
 www.ambbeograd.um.dk

ЕГИПАТ

АМБАСАДА АРАПСКЕ РЕПУБЛИКЕ ЕГИПТА

Дан националности: 23.07.

Канцеларија дипломатске мисије:

Андре Николића 12

тел.: (011) 265-05-85, 265-12-25

факс: (011) 265-20-36

egemb@sbb.rs

ЕКВАДОР

КОНЗУЛАТ РЕПУБЛИКЕ ЕКВАДОР

Дан националности: 10.08. – Дан независности

Канцеларија дипломатске мисије:

Граничарска 8/III

тел./факс: (011) 344-0135

secuador@nadlanu.com

ФИНСКА

АМБАСАДА ФИНСКЕ

Дан националности: 06.12. – Дан независности

Канцеларија дипломатске мисије:

Бирчанинова 29

тел.: (011) 3065-400

факс: (011) 3065-375

sanomat.beo@formin.fi

ФРАНЦУСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ФРАНЦУСКЕ

Дан националности: 14.07.

Канцеларија дипломатске мисије: Париска 11

тел.: (011) 302-3500

факс: (011) 302-3510

ambafr_1@Eunet.yu

www.ambafrance-srb.org

ГАБОН

КОНЗУЛАТ РЕПУБЛИКЕ ГАБОН

Канцеларија дипломатске мисије: Ломина 48

тел.: (011) 3626-147

факс: (011) 3626-110

mbolo@eunet.yu

ГАНА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ГАНЕ

Дан националности: 16.03. – Дан независности

Дан Републике: 01.07.

Канцеларија дипломатске мисије:

Ђорђа Вајферта 50

тел.: (011) 3440-856, 3440-845

факс: (011) 344-0071

ghana@eunet.yu

www.ghanaembelgrade.com

EGYPT

EMBASSY OF THE ARAB REPUBLIC OF EGYPT

National Day: July 23rd

Office: Andre Nikolića 12

Tel. (011) 265-05-85; 265-12-25

Fax: (011) 265-20-36

egemb@sbb.rs

ECUADOR

CONSULATE OF REPUBLIC OF ECUADOR

National Day: August 10th - Independence Day

Office: Beograd, Graničarska 8/III

Tel/fax. (011) 344-0135

ecuador@nadlanu.com

FINLAND

EMBASSY OF FINLAND

National Day: December 6 th - Independence Day

Office: Birčaninova 29

Tel. (011) 3065-400

Fax: (011) 3065-375

sanomat.beo@formin.fi

FRANCE

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF FRANCE

National Day: July 14th

Office: Pariska 11

Tel: (011) 302-3500

Fax: (011) 302-3510

ambafr_1@Eunet.yu

www.ambafrance-srb.org

GABON

CONSULATE OF THE REPUBLIC OF GABON

Office: Lomina 48

Tel: 381 11/3626-147

Fax: 381 11/3626-110

mbolo@eunet.yu

GHANA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF GHANA

National Day: March 6th - Independence Day

Republic Day: July 1st

Office: Djordja Vajfertа 50

Tel. (011) 3440-856; 3440-845

Fax: (011) 344-0071

ghana@eunet.yu

www.ghanaembelgrade.com

ГРЧКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ГРЧКЕ

Дан националности: 25.03.

Канцеларија дипломатске мисије: Француска 33

тел.: (011) 3226-523

факс: (011) 3344-746

office@greekemb.co.yu, greekamb@verat.net

www.greekemb.co.yu

ГВИНЕЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ГВИНЕЈЕ

Дан националности: 02.10. – Дан независности

03.04. – Дан конституисања Републике

Канцеларија дипломатске мисије: Охридска 4

тел.: (011) 344-48-40, 2451-391

факс: (011) 3444-870

ambaguineebelgrade@eunet.yu

ХОЛАНДИЈА

КРАЉЕВСКА ХОЛАНДСКА АМБАСАДА

Дан националности: 30.04. – Дан Краљице

Канцеларија дипломатске мисије: Симиња 29

тел.: (011) 202-39-00; факс: (011) 202-39-99

bel@minbuza.nl

www.nlembassy.org.yu

ХРВАТСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ

Дан националности: 25.07. – Дан државности

Канцеларија дипломатске мисије:

Кнеза Милоша 62

тел.: (011) 3679 150, 3610 535, 3610 153

факс: (011) 3610 032, 3621 026

crobgb@mvpei.hr

rs.mvp.hr

ИНДИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ИНДИЈЕ

Дан националности: 15.08. – Дан независности

26.01. – Дан Републике

02.10. – рођендан Гандија

Канцеларија дипломатске мисије:

Љутице Богдана 8, 11040 Београд

тел.: (011) 664-127, 266 10 29, 266 10 34

факс: (011) 367-42-09

ssindemb@eunet.yu

www.embassyofindielgrade.org

GREECE

EMBASSY OF THE HELLENIC REPUBLIC

National Day: March 25th

Office: Francuska 33

Tel. (011) 3226-523

Fax: (011) 3344-746

office@greekemb.co.yu, greekamb@verat.net

www.greekemb.co.yu

GUINEA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF GUINEA

National Day: October 2nd - Independence Day

April 3rd - Republic Foundation Day

Office: Ohridska 4

Tel. (011) 344-48-40, 2451-391

Fax: (011) 3444-870

ambaguineebelgrade@eunet.yu

NETHERLANDS

ROYAL NETHERLANDS EMBASSY

National Day: April 30th - Queen's Day

Office: Simina 29

Tel. (011) 202-39-00; Fax: (011) 202-39-99

bel@minbuza.nl

www.nlembassy.org.yu

CROATIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF CROATIA

National Day: June, 25th - Statehood Day

Office: Kneza Miloša 62

Tel. (011) 3679 150; 3610 535; 3610 153

Fax: (011) 3610 032; 3621 026

crobgb@mvpei.hr

rs.mvp.hr

INDIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF INDIA

National Days: 15 August - Independence Day

26 January - Republic Day

October 2nd - Gandhi's Birthday

Office: Ljutice Bogdana 8, 11040 Belgrade

Tel. (011) 664-127, 266 10 29, 266 10 34

Fax: (011) 367-42-09

ssindemb@eunet.yu

www.embassyofindielgrade.org

ИНДОНЕЗИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ИНДОНЕЗИЈЕ
 Дан националности: 17.08. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар Александра Карађорђевића 18
 тел.: (011) 367-40-62, 3635-666
 факс: (011) 367-29-84, 3674-239
 kombeojo@eunet.yu
 www.indonesia-bgd.org

ИРАК

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ИРАК
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Незнаног јунака 27а
 тел.: (011) 2662-681, 2662-584,
 2662-682 (Конзуларно одељење)
 факс: (011) 2668-068
 bgrdemb@iraqmofamail.net

ИРАН

АМБАСАДА ИСЛАМСКЕ РЕПУБЛИКЕ ИРАН
 Дан националности: 11.02. – Проглашење
 Исламске Републике
 Канцеларија дипломатске мисије: Љутице
 Богдана 40
 тел.: (011) 3674 360; факс: (011) 3674 363
 iran-emb@bitsyu.net

ИТАЛИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ИТАЛИЈЕ
 Дан националности: 02.06. – Дан Републике
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Бирчанинова 11
 тел.: (011) 3066-100; факс: (011) 3249-413
 segreteria.belgrado@esteri.it
 www.ambbelgrado.esteri.it

ИЗРАЕЛ

АМБАСАДА ДРЖАВЕ ИЗРАЕЛ
 Званични празник: 08.05. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар кнеза Александра Карађорђевића 47
 тел.: (011) 364 35 00; факс: (011) 364 35 55
 info@BELGRADE.mfa.gov.il
 belgrade.mfa.gov.il

INDONESIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF INDONESIA
 National Day: August 17th - Independence Day
 Office: Bulevar Aleksandra Karadjordjevića 18
 Tel. (011) 367-40-62; 3635-666
 Fax: (011) 367-29-84; 3674-239
 kombeojo@eunet.yu
 www.indonesia-bgd.org

IRAQ

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF IRAQ
 Office: Neznanog junaka 27a
 Tel. (011) 2662-681, 2662-584,
 2662-682 (Consular Section)
 Fax: (011) 2668-068
 bgrdemb@iraqmofamail.net

IRAN

EMBASSY OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF
 IRAN
 National Day: February 11th – Proclamation of the
 Islamic Republic
 Office: Ljutice Bogdana 40
 Tel. (011) 3674 360; Fax: (011) 3674 363
 iran-emb@bitsyu.net

ITALY

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ITALY
 National Day: June 2nd - Republic Day
 Office: Birčaninova 11
 Tel. (011) 3066-100; Fax: (011) 3249-413
 segreteria.belgrado@esteri.it
 www.ambbelgrado.esteri.it

ISRAEL

EMBASSY OF THE STATE OF ISRAEL
 Official Holiday: May 8th - Independence Day
 Office: Bulevar kneza Aleksandra Karadjordjevića
 47
 Tel. (011) 364 35 00; Fax: (011) 364 35 55
 info@BELGRADE.mfa.gov.il
 belgrade.mfa.gov.il

ЈАПАН**АМБАСАДА ЈАПАНА**

Дан националности: 23.12. – Рођендан Цара
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Генексови апартмани
 Владимира Поповића 6, 11070 Нови Београд
 тел.: (011) 301-2800; факс: (011) 311-8258
protocol@jpemb.org.yu

КАНАДА**АМБАСАДА КАНАДЕ**

Дан националности: 01.07. – Дан Канаде
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Милоша 75
 тел.: (011) 3063-000; факс: (011) 3063-042
Имиграциона питања – тел.: (011) 306-3039
 факс: (011) 306-3040 (Trade/CIDA)
 тел.: (011) 3063-000; факс: (011) 3063-035
bgrad@international.gc.ca
www.canada.org.yu

КИНА**АМБАСАДА НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ КИНЕ**

Дан националности: 01.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Аугуста Цесарца 2V, Београд, Дедиње
 тел.: (011) 3695-057; факс: (011) 3066 001

КИПАР**АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ КИПАР**

Канцеларија дипломатске мисије:
 Генерала Саве Грујића 18
 тел.: (011) 3620-002; факс: (011) 3621-122
belgradeembassy@mfa.gov.cy
www.mfa.gov.cy/belgradeembassy

КОНГО**АМБАСАДА ДЕМОКРАТСКЕ РЕПУБЛИКЕ
КОНГО**

Дан националности: 30.06.
 Канцеларија дипломатске мисије: Моравска 5
 тел./факс: (011) 344-64-31
ambardcbelgrade@yahoo.fr

ЈАПАН**EMBASSY OF JAPAN**

National Day: December 23rd, Emperor's Birthday
 Office: Genex Apartments
 Vladimira Popovića 6, 11070 Novi Beograd
 Tel. (011) 301-2800; Fax: (011) 311-8258
protocol@jpemb.org.yu

CANADA**EMBASSY OF CANADA**

National Day: July 1st - Canada Day
 Office: Kneza Miloša 75, 11000 Belgrade
 Tel: (011) 3063-000; Fax: (011) 3063-042
Immigration: Tel: (011) 306-3039;
 Fax: (011) 306-3040 (Trade/CIDA)
 Tel. (011) 3063-000; Fax. (011) 3063-035
bgrad@international.gc.ca
www.canada.org.yu

CHINA**EMBASSY OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF
CHINA**

National Day: October 1st
 Office: Augusta Cesarca 2V, Belgrade,
 Dedinje
 Tel. (011) 3695-057; Fax: (011) 3066 001

CYPRUS**EMBASSY OF THE REPUBLIC OF CYPRUS**

Office: Generala Save Grujića 18
 Tel. (011) 3620-002; Fax: (011) 3621-122
belgradeembassy@mfa.gov.cy
www.mfa.gov.cy/belgradeembassy

CONGO**EMBASSY OF THE DEMOCRATIC REPUBLIC
OF CONGO**

National Day: June 30
 Office: Moravska 5
 Tel./Fax. (011) 344-64-31
ambardcbelgrade@yahoo.fr

КУБА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ КУБЕ
 Дан националности: 01.01. – Дан ослобођења (1959)
 Канцеларија дипломатске мисије: Вуковарска 3
 тел.: (011) 369-2441; факс: (011) 369-2442
 embacuba@kubabeograd.org.yu
 www.kubabeograd.org.yu

ЛИБАН

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ЛИБАНА
 Дан националности: 22.11. (Дан независности)
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Дипломатска колонија 5
 тел.: (011) 3675 153, 3675 154
 факс: (011) 3675 156, 3675 157
 ambaleb@sbb.co.yu

ЛИБИЈА

АМБАСАДА ВЕЛИКЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ
 НАРОДНЕ ЛИБИЈЕ АРАПСКА ЏАМАХИРИЈА
 Дан националности: 01.09.
 Канцеларија дипломатске мисије и конзуларно
 одељење: Симе Лозанића 6
 тел.: 2663-445, 2668-253; факс: 367-0805
 libyaamb@eunet.yu

МАЂАРСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ МАЂАРСКЕ
 Званични празник: 23.10. – Национални дан
 Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 72
 тел.: (011) 2440-472, 2447-039, 2447-479
 факс: (011) 3441-876
 mission.blg@kum.hu
 www.mfa.gov.hu/emb/belgrade

МАКЕДОНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ
 Дан националности: 02.08.
 Дан независности: 08.09.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Господар Јевремова 34
 тел.: (011) 328-49-24; факс: (011) 328-50-76
 belgrade@mfa.gov.mk

КУБА

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF CUBA
 National Day: January 1st - Liberation Day (1959)
 Office: Vukovarska 3, Belgrade
 Tel. (011) 369-2441; Telefaks: (011) 369-2442
 embacuba@kubabeograd.org.yu
 www.kubabeograd.org.yu

LEBANON

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF LEBANON
 National Day: November 22nd (Independence Day)
 Office: Diplomatska kolonija 5
 Tel. (011) 3675 153, 3675 154
 Fax: (011) 3675 156, 3675 157
 ambaleb@sbb.co.yu

LIBYA

PEOPLE'S BUREAU OF THE GREAT SOCIALIST
 PEOPLE'S LIBYAN ARAB JAMAHIRIYA
 National Day: 1st September, Alfateh min September
 Office and Consular Department:
 Sime Lozanića 6
 Tel. 2663-445, 2668-253; Fax: 367-0805
 libyaamb@eunet.yu

HUNGARY

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF HUNGARY
 Official Holidays: October 23 - National day
 Office: Krunska 72
 Tel. (011) 2440-472, 2447-039, 2447-479
 Fax: (011) 3441-876
 mission.blg@kum.hu
 www.mfa.gov.hu/emb/belgrade

MACEDONIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA
 National Day: August 2nd,
 Independence Day: September 8th
 Office: Gospodar Jevremova 34
 Tel. (011) 328-49-24; Fax: (011) 328-50-76
 belgrade@mfa.gov.mk

МАЛЕЗИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ МАЛЕЗИЈЕ
 Дан националности: 31.08.
 Канцеларија дипломатске мисије: Крајишка 2,
 11040 Београд
 тел.: (011) 2662 736, 2662 746
 факс: (011) 3679 080
 malbelgrade@sbb.co.yu

**АМБАСАДА СУВЕРЕНОГ МАЛТЕШКОГ
 ВИТЕШКОГ РЕДА СВ. ЈОВАНА
 ЈЕРУСАЛИМА, РОДОСА И МАЛТЕ**

АМБАСАДА СУВЕРЕНОГ МАЛТЕШКОГ
 ВИТЕШКОГ РЕДА
 Главни празник: 24.06. – Свети Јован Крститељ
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Дипломатска колонија 10
 тел.: (011) 3679-379; факс: (011) 3679-380
 info@orderofmalta.org.yu
 www.orderofmalta.org.yu

МАРОКО

АМБАСАДА КРАЉЕВСТВА МАРОКО
 Дан националности: 30.07.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Сање Живановић 4
 тел.: (011) 369-02-88, 369-18-66;
 факс: (011) 369-04-99
 midi@sifamabe.org.yu

МЕКСИКО

АМБАСАДА МЕКСИКА
 Дан националности: 16.09.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Љутице Богдана 5
 тел.: (011) 3674-170, 3674-171;
 факс: (011) 3675-013
 embamex@net.yu
 www.mexican-embassy.org.yu

МЈАНМАР

АМБАСАДА УНИЈЕ МЈАНМАР
 Дан националности: 04.01. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Милоша 72
 тел.: (011) 361-7165, 361-9114;
 факс: (011) 361-4968
 myanbel@sezampro.yu

MALAYSIA

EMBASSY OF MALAYSIA
 National Day: August 31
 Office: Krajiška 2, 11040 Beograd
 Tel. (011) 2662 736; 2662 746
 Fax: (011) 3679 080
 malbelgrade@sbb.co.yu

**SOVEREIGN MILITARY HOSPITALLER ORDER
 OF ST. JOHN OF JERUSALEM OF RHODES
 AND OF MALTA**

EMBASSY OF THE SOVEREIGN MILITARY
 ORDER OF MALTA
 Main Holiday: June 24 - St. John the Baptist
 Office: Diplomatska kolonija 10
 Tel. (011) 3679-379; Fax: (011) 3679-380
 info@orderofmalta.org.yu
 www.orderofmalta.org.yu

MOROCCO

EMBASSY OF THE KINGDOM OF MOROCCO
 National Day: July 30 th
 Office: Sanje Živanović 4
 Tel. (011) 369-02-88; 369-18-66;
 Fax: (011) 369-04-99
 midi@sifamabe.org.yu

MEXICO

EMBASSY OF MEXICO
 National Day: September 16th
 Office: Ljutice Bogdana 5
 Tel. (011) 3674-170, 3674-171;
 Fax: (011)3675-013
 embamex@net.yu
 www.mexican-embassy.org.yu

MYANMAR

EMBASSY OF THE UNION OF MYANMAR
 National Day: January 4th - Independence day
 December 4th - National Day
 Office: Kneza Miloša 72
 Tel: (011) 361-7165; 361-9114;
 Fax: (011) 361-4968
 myanbel@sezampro.yu

НАМИБИЈА

КОНЗУЛАТ РЕПУБЛИКЕ НАМИБИЈЕ

Дан националности: 21.03. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије: Бошка Бухе
 220, поштански фах 48,
 11306 Гроцка, Београд
 тел.: 063/1111 450; +264 81 292 4109
 факс: (011) 896 732; +264 61 222 676
 namconsul@hotmail.com
 namibcon@net.yu

NAMIBIA

CONSULATE OF THE REPUBLIC OF NAMIBIA

National Day: March 21st - Independence Day
 Office: Boška Buhe 220, P.O. Box 48
 11306 Grocka, Beograd
 Tel. 063/1111 450; +264 81 292 4109
 Fax: (011) 896 732; +264 61 222 676
 namconsul@hotmail.com
 namibcon@net.yu

НЕМАЧКА

АМБАСАДА САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ НЕМАЧКЕ

Дан националности: 03.10. (Дан поновног
 уједињења Немачке)
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Милоша 74-76
 тел.: (011) 3064-300
 факс: (011) 3064-303
 germany@sbb.co.yu

GERMANY

EMBASSY OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY

National Day: October 3 (German Reunion Day)
 Office: Kneza Miloša 74-76
 Tel. (011) 3064-300
 Fax: (011) 3064-303
 germany@sbb.co.yu

НОРВЕШКА

КРАЉЕВСКА НОРВЕШКА АМБАСАДА

Дан националности: 17.05. – Дан уставности
 Канцеларија дипломатске мисије: Ужичка 43
 тел.: (011) 367 04 04, 367 04 05, 367 04 81
 факс: (011) 3690 158
 emb.belgrade@mfa.no

NORWAY

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY

National Day: May 17th - Constitution Day
 Office: Užička 43
 Tel. (011) 367 04 04, 367 04 05, 367 04 81
 Telefax: (011) 3690 158
 emb.belgrade@mfa.no

ПАКИСТАН

АМБАСАДА ИСЛАМСКЕ РЕПУБЛИКЕ

ПАКСИТАН

Дан националности: 14.08. – Дан независности
 23.03. – Дан Пакистана
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар кнеза Александра Карађорђевића 62
 тел.: (011) 2661-676; факс: (011) 2661-667
 ambpakistan@sbb.co.yu
 www.pakistanembassy.org.yu

PAKISTAN

EMBASSY OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF PAKISTAN

National Day: August 14th - Independence Day,
 March 23rd - Pakistan Day
 Office: Bulevar kneza Aleksandra Karadjordjevića 62
 Tel. (011) 2661-676; Fax: (011) 2661-667
 ambpakistan@sbb.co.yu
 www.pakistanembassy.org.yu

ПАЛЕСТИНА

АМБАСАДА ДРЖАВЕ ПАЛЕСТИНЕ

Дан националности: 15.11. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије: Маглајска 14
 тел.: (011) 3671-407; факс: (011) 3671-336
 ambpal@eunet.yu

PALESTINE

EMBASSY OF THE STATE OF PALESTINE

National Day: November 15th - Independence Day
 Office: Maglajska 14
 Tel. (011) 3671-407; Fax: (011) 3671-336
 ambpal@eunet.yu

ПОЉСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ПОЉСКЕ

Дан националности: 03.05. – Дан уставности

11.11. – Дан независности

Канцеларија дипломатске мисије:

Кнеза Милоша 38

тел.: (011) 2065 301, 2065 318, 2065 332

Конзуларно одељење

тел.: (011) 2065 314, 2065 316, 2065 317

факс: (011) 3616-939

Канцеларија аташеа за одбрану

тел.: (011) 2065 327, 2065 328

Одељење за економију и привреду

тел.: (011) 2065 333

факс: (011) 3617-576

ambrprfrj@eunet.yu

ПОРТУГАЛ

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ПОРТУГАЛ

Дан националности: 10.06.

Канцеларија дипломатске мисије:

Владимира Гаџиновића 4

тел.: (011) 2662-894, 2662-897

тел.: (011) 2662-895 (Конзуларно одељење)

факс: (011) 2662-892

portugalamb@sbb.co.yu

РЕПУБЛИКА КОРЕЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ КОРЕЈЕ

Дан националности: 03.10

Канцеларија дипломатске мисије: Ужичка 32

тел.: (011) 367 4225; факс: (011) 367 4229

mail@koreanemb.org.yu

РУМУНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ РУМУНИЈЕ

Дан националности: 01.12.

Канцеларија дипломатске мисије: Ужичка 10

тел.: (011) 3675-772; факс: (011) 3675-771

ambelgro@infosky.net; embassy@romania.org.yu

Одељење за економију:

тел./факс: (011) 3675-778

Канцеларија аташеа за одбрану:

тел./факс: (011) 3675-775

romdaobg@eunet.yu

POLAND

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF POLAND

National Day: May 3rd - Constitution Day

November 11th – Independence Day

Office: Ul. Kneza Miloša 38

Tel. 2065 301, 2065 318, 2065 332

Consular Section

Tel. (011) 2065 314, 2065 316, 2065 317

Fax: (011) 3616-939

Defence Attache's Office

Tel. (011) 2065 327, 2065 328

Economic and Commercial Division:

Tel. (011) 2065 333

Fax: (011) 3617-576

ambrprfrj@eunet.yu

PORTUGAL

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF PORTUGAL

National Day: June 10th

Office: Vladimira Gačinovića 4

Tel. (011) 2662-894, 2662-897

Tel. (011) 2662-895 (Consular Section);

Fax: (011) 2662-892

portugalamb@sbb.co.yu

REPUBLIC OF KOREA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF KOREA

National Day: 3 October

Office: Užička 32

Tel. (011) 367 4225; Fax: (011) 367 4229

mail@koreanemb.org.yu

ROMANIA

EMBASSY OF ROMANIA

National Day: December 1st

Office: Užička 10

Tel. (011) 3675-772; Fax: (011) 3675-771

ambelgro@infosky.net; embassy@romania.org.yu

*Economic Section: tel./fax. (011) 3675-778**Defence Attaché's office: tel./fax. (011) 3675-775*

romdaobg@eunet.yu

РУСКА ФЕДЕРАЦИЈА

АМБАСАДА РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ
 Дан националности: 12.06.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Делиградска 32
 тел.: (011) 361-1323, 361-1090, 361-0544
 тел.: (011) 361-0192 (Одељење за протокол)
 факс: (011) 361-1900
 ambarusk@eunet.yu

САД

АМБАСАДА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ
 ДРЖАВА
 Државни празник: 04.07. - Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Милоша 50
 тел.: (011) 361-9344;
 факс: (011) 361-5489, 3618-570
 Belgrade.usembassy.gov

САН МАРИНО

АМБАСАДА САН МАРИНА
 Дан националности: 05.02; 01.04, 03.09, 01.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Македонска 24/25
 тел.: (011) 3223-509; факс: (011) 3374-144
 sanmarino@sezampro.yu

СЕЈШЕЛИ

КОНЗУЛАТ РЕПУБЛИКЕ СЕЈШЕЛА
 Дан националности: 05.06.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Београдског батаљона 42
 тел.: (011) 3547-309; факс: (011) 3547-028

СИРИЈА

АМБАСАДА СИРИЈСКЕ АРАПСКЕ РЕПУБЛИКЕ
 Дан националности: 17.04.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Александра Стамболиског 13
 тел.: (011) 2666 124, 2666 125;
 факс: (011) 3440 221
 syreimb@net.yu

RUSSIAN FEDERATION

EMBASSY OF THE RUSSIAN FEDERATION
 National Day: June 12th
 Office: Deligradska 32
 Tel: (011) 361-1323; 361-1090; 361-0544
 Tel: (011) 361-0192 (Protocol Section)
 Fax: (011) 361-1900
 ambarusk@eunet.yu

USA

EMBASSY OF THE UNITED STATES OF
 AMERICA
 National Holiday: 4th of July - Independence Day
 Office: Kneza Miloša 50
 Tel.: (011) 361-9344;
 Telefax: (011) 361-5489; 3618-570
 Belgrade.usembassy.gov

SAN MARINO

EMBASSY OF SAN MARINO
 National Day: February 5th, April 1st, September
 3rd, October 1st
 Office: Makedonska 24/25
 Tel. (011) 3223-509; Fax: (011) 3374-144
 sanmarino@sezampro.yu

SEYCHELLES

CONSULATE OF THE REPUBLIC OF
 SEYCHELLES
 National Day: June 5th
 Office: Beogradskog bataljona 42
 Tel. (011) 3547-309; Fax: (011) 3547-028

SYRIA

EMBASSY OF THE SYRIAN ARAB REPUBLIC
 National Day: April 17th
 Office: Aleksandra Stamboliskog 13
 Tel. (011) 2666 124, 2666 125;
 Fax: (011) 3440 221
 syreimb@net.yu

СЛОВАЧКА РЕПУБЛИКА

АМБАСАДА СЛОВАЧКЕ РЕПУБЛИКЕ
 Дан националности: 01.09. – Дан уставности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар уметности 18,
 Нови Београд 11070
 тел.: (011) 2223 800; факс: (011) 2223 820
 embassy@belehrad.mfa.sk

СЛОВЕНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СЛОВЕНИЈЕ
 Дан националности: 25.06.
 Канцеларија дипломатске мисије: Париска 15
 тел.: (011) 3038 477
 тел.: (011) 3038 478 (*Економски односи*)
 тел.: (011) 3038 476 (*Култура и односи с јавношћу*)
 факс: (011) 3288 657
 vbg@gov.si

ШПАНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ШПАНИЈЕ
 Дан националности: 12.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Проте Матеје 45
 тел.: (011) 3440 231 / 2, 3, 4, 5;
 факс: (011) 3444 203
 emb.belgrado@mae.es
 emb.belgrado.vis@mae.es (Одељење за визе)
 www.spanija.org.yu

ШВАЈЦАРСКА

АМБАСАДА ШВАЈЦАРСКЕ
 Дан националности: 01.08. – Дан конфедерације
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Бирчанинова 27
 тел.: (011) 3065 820, 3065 825;
 факс: (011) 2657 253
 bel.vertretung@eda.admin.ch
 www.eda.admin.ch/belgrade

ШВЕДСКА

АМБАСАДА ШВЕДСКЕ
 Дан националности: 06.06.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Леди Пеџет 2, 11040 Београд
 тел.: (011) 20 69 200
 факс: (011) 20 69 250

SLOVAK REPUBLIC

EMBASSY OF THE SLOVAK REPUBLIC
 National Day: September 1st- Constitution Day
 Office: Bulevar umetnosti 18,
 Novi Beograd 11070
 Tel. (011) 2223800; Fax: (011) 2223820
 embassy@belehrad.mfa.sk

SLOVENIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA
 National Day: Jun 25 th
 Office: Pariska 15
 Tel: (011) 3038-477
 Tel: (011) 3038-478 (*Economic Affairs*)
 Tel: (011) 3038-476 (*Culture and Press*)
 Fax: (011) 3288-657
 vbg@gov.si

SPAIN

EMBASSY OF SPAIN
 National Day: October 12
 Office: Prote Mateje 45
 Tel. (011) 344-02-31/2, 3, 4, 5;
 Fax: (011) 344-4203
 E-mail: emb.belgrado@mae.es
 emb.belgrado.vis@mae.es (Visa Section)
 www.spanija.org.yu

SWITZERLAND

EMBASSY OF SWITZERLAND
 National Day: August 1st - Confederation Day
 Office: Birčaninova 27
 Tel. (011) 3065-820, 3065-825;
 Fax: (011) 2657-253
 bel.vertretung@eda.admin.ch
 www.eda.admin.ch/belgrade

SWEDEN

EMBASSY OF S W E D E N
 National Day: June 6th
 Office: Ledi Pedzet 2, 11040 Belgrade
 Tel. + 38 111 20 69 200
 Fax: + 38 111 20 69 250

СВЕТА СТОЛИЦА

АПОСТОЛСКА НУНЦИЈАТУРА

Дан националности: 19.04. (Дан избора)
Канцеларија дипломатске мисије:
Светог Саве 24
тел.: (011) 3085 356; факс: (011) 308 5216
nunbel@eunet.yu

ТУНИС

АМБАСАДА ТУНИЖАНСКЕ РЕПУБЛИКЕ

Дан националности: 20.03.
Канцеларија дипломатске мисије:
Васе Пелагића 19
тел.: (011) 3332 400; факс: (011) 3332 194;
факс: (011) 3690-642
at.belgr@eunet.yu

ТУРСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ

Дан националности: 29.10. – Дан Републике
Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 1
тел.: (011) 3332 400; факс: (011) 3332 433
turem@eunet.yu

УКРАЈИНА

АМБАСАДА УКРАЈИНЕ

Дан националности: 24.08. – Дан независности
28.06. – Дан уставности
Канцеларија дипломатске мисије:
Булевар ослобођења 87
тел.: (011) 397-8987; 397-8997;
факс: (011) 397-8998
Конзуларно одељење: тел.: (011) 2660 247
emb_sm@mfa.gov.ua
www.mfa.gov.ua/serbia

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

АМБАСАДА ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ У БЕОГРАДУ

Дан националности: 13.06. (Рођендан њеног
Височанства - Краљице)
Канцеларија дипломатске мисије: Ресавска
(Генерала Жданова) 46
тел.: (011) 2645 055, 3060 900, 3615 660
факс: (011) 659 651 (Опште одељење)
тел.: (011) 3060 930 (Менаџмент)
тел.: (011) 3061 070 (Конзуларно/визно
одељење)
тел.: (011) 3061 059 (Привредно одељење)
тел.: (011) 642 293 (Одељење за информације)
ukembbg@eunet.yu

HOLY SEE

APOSTOLIC NUNCIATURE

National Day: April 19th (Election Day)
Office: Svetog Save 24
Tel. (011) 3085-356; Fax: (011) 308-5216
nunbel@eunet.yu

TUNISIA

EMBASSY OF THE TUNISIAN REPUBLIC

National Day: March 20th
Office: Vase Pelagića 19
Tel. (011) 3691-961; 3690-194;
Fax: (011) 3690-642
at.belgr@eunet.yu

TURKEY

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF TURKEY

National Day: October 29th – Republic Day
Office: Krunska 1
Tel. (011) 3332-400; Fax: (011) 3332-433
turem@eunet.yu

UKRAINE

EMBASSY OF UKRAINE

National Day: August 24th - Independence Day,
June 28th - Constitution Day
Office: Bulevar oslobođenja 87
Tel. (011) 397-8987; 397-8997;
Fax: (011) 397-8998
Consular section: Tel. (011) 2660-247
emb_sm@mfa.gov.ua
www.mfa.gov.ua/serbia

UNITED KINGDOM

HER BRITANNIC MAJESTY'S EMBASSY

BELGRADE
National Day: June 13 (Her Majesty The Queen's
Birthday)
Office: Resavska (Generala Ždanova) 46
Tel: (011) 2645-055; 3060-900; 3615-660
Fax: (011) 659-651 (General)
Tel: (011) 3060-930 (Management)
Tel: (011) 3061-070 (Consular/Visa)
Tel: (011) 3061-059 (Commercial)
Tel: (011) 642-293 (Information)
ukembbg@eunet.yu

СПИСАК АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ У ИНОСТРАНСТВУ¹⁾LIST OF EMBASSIES OF THE
REPUBLIC OF SERBIA ¹⁾**АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Donika Kastrioti 9/1
Тирана, **АЛБАНИЈА**
Мирољуб Зарић, отпрањник послова
тел.: +3554 / 2223-042, 2232-091
телекс: 2256
факс: 2232-089
ambatira@icc-al.org
www.tirana.mfa.gov.yu

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

7, Rue des Freres Benhafid
B.P.366, HYDRA
Алжир, **АЛЖИР**
Владимир Кохут, амбасадор
тел.: +21321 / 691218, 69-27-04, 69-23-26
телекс: 66-076
факс: 693-472
ambasada@ambserbie-alger.com
www.ambserbie-alger.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Rua Comandante Nzagi 25/27, Alvalade
Луанда, **РЕПУБЛИКА АНГОЛА**
С.Р.3278
Данило Минић, амбасадор
тел.: +244 222 / 321-421, 320-393
факс: +244 222 / 321-724
и-мејл: serbiaemb@snet.co.ao

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Marcelo T.de Alvear 1705
1060 Буенос Аирес, **АРГЕНТИНА**
Гордана Видовић, амбасадор
тел.: + 5411 / 4812-9133, 4813-3445, 4813-3446
секретеријат: + 5411 / 4811-2860
факс: + 5411 / 4812-10-70
serbembaires@ciudad.com.ar

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Donika Kastrioti 9/1
Tirana , **ALBANIA**
Miroljub Zarić, Chargé d'affaires
Tel: +3554 / 2223-042, 2232-091
Telex: 2256
Fax: 2232-089
E-mail: ambatira@icc-al.org
www.tirana.mfa.gov.yu

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

7, Rue des Freres Benhafid
B.P.366, HYDRA
Alger, **ALGERIE**
Vladimir Kohut, Ambassador
Tel: +21321 / 691218, 69-27-04, 69-23-26
Telex: 66-076
Fax: 693-472
E-mail: ambasada@ambserbie-alger.com
www.ambserbie-alger.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Rua Comandante Nzagi 25/27, Alvalade
Luanda, **REPUBLICA DE ANGOLA**
C.P.3278
Danilo Milić, Ambassador
Phone +244 222 / 321-421, 320-393
Fax: +244 222 / 321-724
E-mail: serbiaemb@snet.co.ao

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Marcelo T.de Alvear 1705
1060 BUENOS AIRES, **ARGENTINA**
Gordana Vidović, Ambassador
Tel: + 5411 / 4812-9133, 4813-3445, 4813-3446
Office: + 5411 / 4811-2860
Fax: + 5411 / 4812-10-70
E-mail: serbembaires@ciudad.com.ar

¹⁾ Преузето са сајта Министарства спољних послова (ww.mfa.gov.rs).

¹⁾ Taken over from the site of the Ministry of Foreign Affairs (ww.mfa.gov.rs).

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

4 Bulwarra Close
O'Malley, ACT 2606
Канбера, **АУСТРАЛИЈА**
тел.: + 02 / 6290-2630, 6290-29-48
телекс: 62-317
факс: +02 / 6290-2631
serbembau@optusnet.com.au

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Rennweg 3
1030 Беч, **АУСТРИЈА**
Милован Божиновић, амбасадор
Тел.: + 431 / 713-25-95, 713-25-96, 712-12 05
712-64-88, 713-42-77
телекс: 135-398
факс: 713-25-97
embassy.vienna@mfa.rs
www.vienna.mfa.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Avenue Emile de Mot 11
1000 Брисел, **БЕЛГИЈА**
Радомир Диклић, амбасадор
тел.: +322 / 647-2652, 647-5781, 649-6545
конзуларно одељење: +322 / 649-8349
факс: 647-29-41
ambaserbie@skynet.be

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Rumjanceva 4
220034 Минск, **РЕПУБЛИКА БЕЛОРУСИЈА**
Др Срећко Ђукић, амбасадор
тел.: +375 17/ 284 29 84; 284 29 90
факс: +375 17 233 92 26
и-мејл: minsk.embassy@mfa.gov.yu
www.ambasadasrbije.info/

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Obala Maka Dizdara 3a
Сарајево, **БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА**
Грујица Спасовић, амбасадор
тел.: +38733 / 260-090, 260-080
факс: 221-469
srbamba@bih.net.ba

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

4 Bulwarra Close
O'Malley, ACT 2606
Canberra, **AUSTRALIA**
Phone + 02 / 6290-2630, 6290-29-48
Telex: 62-317
Fax: +02 / 6290-2631
E-mail: serbembau@optusnet.com.au

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Rennweg 3
1030 Wien, **OSTERREICH**
Milovan Božinović, Ambassador
Phone + 431 / 713-25-95, 713-25-96, 712-12 05
712-64-88, 713-42-77
Telex: 135-398
Fax: 713-25-97
E-mail:embassy.vienna@mfa.rs
vienna.mfa.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Avenue Emile de Mot 11
1000 Bruxelles, **BELGIQUE**
Radomir Diklić, Ambassador
Phone +322 / 647-2652, 647-5781, 649-6545
Consular Section: +322 / 649-8349
Fax: 647-29-41
E-mail: ambaserbie@skynet.be

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Rumjanceva 4
220034 Minsk, **REPUBLIC BELARUS**
Dr Srećko Đukić, Ambassador
Phone +375 17/ 284 29 84; 284 29 90
Fax: +375 17 233 92 26
E-mail: minsk.embassy@mfa.gov.yu
Web: www.ambasadasrbije.info/

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Obala Maka Dizdara 3a
Sarajevo , **BOSNA I HERCEGOVINA**
Grujica Spasović, Ambassador
Phone +38733 / 260-090, 260-080
Fax: 221-469
E-mail: srbamba@bih.net.ba

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ses Avenida das Nacoes, Q 803, lote 15
 Сер 70409-900 Бразилија, **БРАЗИЛ**
 Гордана Љубисављевић, отправник послова
 тел.: +5561 / 3223-72-72, 3223-62-22
 факс: +5561 / 3223-84-62
 embiugos@nutecnet.com.br
 paginas.terra.com.br/noticias/embaixadaservia/

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Veliko Trnovo 3
 1504 Софија, **БУГАРСКА**
 Александар Црквњњак, амбасадор
 тел.: +3592 / 946-16-35, 946-16-33
 телекс: 23-537 YUAMBA
 факс: 946-10-59
 sofia@emb-serbia.com
 www.emb-serbia.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Mostecka 15
 118 00 Праг 1, **РЕПУБЛИКА ЧЕШКА**
 Владимир Вранеш, амбасадор
 тел.: +4202 / 57-53-20-75
 секретеријат: +4202 / 57-53-03-93
 конзуларно одељење: +4202 / 57-53-39-49
 телекс: 183284
 факс: +4202 / 57-53-39-48
 srbambacz@vol.cz

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Подгорица, **ЦРНА ГОРА**
 Зоран Лутовац, амбасадор
 тел.: 00382-20-667-305, 00382-20-667-565
 факс: 00382-20-664-301
 конзуларно одељење:
 тел.: 00382-20-667306
 embassy.podgorica@mfa.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Svanevaenget 36
 21000 Копенхаген, **ДАНСКА**
 Вида Огњеновић, амбасадор
 тел.: +45 / 3929-7161; 3929-7784
 факс: 3929-7919
 www.serbianembassy.dk
 serbianemb@city.dk

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Ses Avenida das Nacoes, Q 803, lote 15
 Сер 70409-900 BRASILIA, **D.F. BRAZIL**
 Gordana Ljubisavljević, Chargé d'affaires
 Phone +5561 / 3223-72-72, 3223-62-22
 Fax: +5561 / 3223-84-62
 E-mail: embiugos@nutecnet.com.br
 paginas.terra.com.br/noticias/embaixadaservia/

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Veliko Trnovo 3
 1504 Sofia, **BULGARIE**
 Aleksandar Crkvenjakov, Ambassador
 Phone +3592 / 946-16-35, 946-16-33
 Telex: 23-537 YUAMBA
 Fax: 946-10-59
 E-mail: sofia@emb-serbia.com
 www.emb-serbia.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Mostecka 15
 118 00 Praha 1, **REPUBLIQUE TCEQUE**
 Vladimir Vereš, Ambassador
 Phone: +4202 / 57-53-20-75
 Office: +4202 / 57-53-03-93
 Consular Section: +4202 / 57-53-39-49
 Telex: 183284
 Fax: +4202 / 57-53-39-48
 E-mail: srbambacz@vol.cz

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Podgorica, **MONTENEGRO**
 Zoran Lutovac, Ambassador
 Phone: 00382-20-667-305, 00382-20-667-565
 Fax: 00382-20-664-301
 Consular section:
 Phone: 00382-20-667306
 E-mail: embassy.podgorica@mfa.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Svanevaenget 36
 21000 Copenhagen, **DANNEMARK**
 Vida Ognjenović, Ambassador
 Phone +45 / 3929-7161; 3929-7784
 Fax: 3929-7919
 www.serbianembassy.dk
 E-mail: serbianemb@city.dk

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

33, Al Mansour Mohamed St., Zamalek

Каиро, **РЕПУБЛИКА ЕГИПАТ**

Дејан Васиљевић, амбасадор

Тел.: +202 / 2735-40-61, 2736-54-94

2736-70-94

телекс: 21-046 YUAMB UN

факс: 2735-39-13

www.serbiaeg.com

serbia@serbiaeg.com

konzul@serbiaeg.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

W15 K26, House No.923, P.O.Box 1341

Адис Абеба, **ЕТИОПИЈА**

Драган Момчиловић, амбасадор

тел.: +25111 / 551-7804, 551-5659

факс: 551-4192

serbembaddis@ethionet.et

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Kulosaarentie 36

00570 Хелсинки, **ФИНСКА**

Вера Маврић, амбасадор

тел.: +3589 / 684-74-66, 684-85-22

телекс: 122-099

факс: 684-87-83

ambascghki@kolumbus.fi,

yuambafin@kolumbus.fi

www.kolumbus.fi/info.ambascghki/

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

5, Rue Leonard de Vinci

75016 Париз, **ФРАНЦУСКА**

Др Душан Батаковић, амбасадор

тел.: +331 / 40-72-24-24, 40-72-24-10

секретеријат: 40-72-24-17

телекс: 645-846

факс: 40-72-24-11, 40-72-24-23

ambasadapariz@wanadoo.fr

www.amb-serbie.fr

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

106, Vassilissis Sophias Ave.

11527 Атина, **ГРЧКА**

Драган Жупањевац, амбасадор

тел.: +30210 / 777-43-44, 777-43-55

факс: +30210 / 779-64-36

beograd@hol.gr

www.embassyofserbia.gr

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

33, Al Mansour Mohamed St., Zamalek,

Cairo, **ARAB REPUBLIC OF EGYPT**

Dejan Vasiljević, Ambassador

Phone +202 / 2735-40-61, 2736-54-94

2736-70-94

Telex: 21-046 YUAMB UN

Fax: 2735-39-13

www.serbiaeg.com

E-mail: serbia@serbiaeg.com

E-mail: konzul@serbiaeg.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

W15 K26, House No.923, P.O.Box 1341

Addis Ababa, **ETHIOPIA**

Dragan Momčilović, Ambassador

Phone +25111 / 551-7804, 551-5659

Fax: 551-4192

E-mail: serbembaddis@ethionet.et

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Kulosaarentie 36

00570 Helsinki, FINLAND

Vera Mavrić, Ambassador

Phone +3589 / 684-74-66, 684-85-22

Telex: 122-099

Fax: 684-87-83

E-mail: ambascghki@kolumbus.fi,

yuambafin@kolumbus.fi

www.kolumbus.fi/info.ambascghki/

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

5, Rue Leonard de Vinci

75016 Paris, **FRANCE**

Dr Dušan Bataković, Ambassador

Phone +331 / 40-72-24-24, 40-72-24-10

Office: 40-72-24-17

Telex: 645-846

Fax: 40-72-24-11, 40-72-24-23

E-mail: ambasadapariz@wanadoo.fr

www.amb-serbie.fr

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

106, Vassilissis Sophias Ave.

11527 Athenes, **GREECE**

Dragan Županjevac, Ambassador

Phone +30210 / 777-43-44, 777-43-55

Fax: +30210 / 779-64-36

E-mail: beograd@hol.gr

www.embassyofserbia.gr

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Groot Hertoginnelaan 30
2517 Хар, **ХОЛАНДИЈА**
Чедомир Радојковић, амбасадор
тел.: + 31 70 / 363-23-97, 363-23-93, 363-68-00
факс: 360-24-21
embassy.hague@mfa.gov.yu
users.bart.nl/~yuambanl

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Pantovcak 245
Загреб, **ХРВАТСКА**
Станимир Вукићевић, амбасадор
тел.: +3851 / 457-90-67, 457-90-68, 4573 330,
4573 334
факс: 457-33-38
ambasada@ambasada-srbije.hr

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

3/50 G.Niti Marg Chanakyapuri
110021 Њу Делхи, **ИНДИЈА**
Јован Мириловић, амбасадор
тел.: +9111 / 2687-36-61, 2687-20-73
телекс: 72 365
факс: 2688-55-35
office@embassyofserbiadelhi.net.in
Trade: trade@embassyofserbiadelhi.net.in
Consular Affairs:
consul@embassyofserbiadelhi.net.in
www.embassyofserbiadelhi.net.in

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

J.1.Cokroaminoto No.109
Џакарта, **ИНДОНЕЗИЈА**
Зоран Казазовић, амбасадор
тел.: +6221 / 314-35-60, 314-37-20, 334-157
телекс: 69-139 YUAMBA IA
телефакс: 314-36-13
embjakarta@serbian-embassy.org

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Jadriya Babil District Mahala 923, ZUKAK 35,
Building No.16
Багдад, **ИРАК**
Драган Пјешивац, отпрањник послова
Р.О.Бок 2061 Alwiyah
тел.: +9641 / 778-78-87
телекс: 212-277
факс: +9641/778-04-89
embsrbag@yahoo.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Groot Hertoginnelaan 30
2517 EG The Hague, **THE NETHERLANDS**
Čedomir Radojković, Ambassador
Phone + 31 70 / 363-23-97, 363-23-93, 363-68-00
Fax: 360-24-21
E-mail: embassy.hague@mfa.gov.yu
users.bart.nl/~yuambanl

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Pantovcak 245
Загреб, **CROATIA**
Stanimir Vukićević, Ambassador
Phone +3851 / 457-90-67, 457-90-68, 4573 330,
4573 334
Fax: 457-33-38
E mail ambasada@ambasada-srbije.hr

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

3/50 G.Niti Marg Chanakyapuri
110021 New Delhi, **INDIA**
Jovan Mirilović, Ambassador
Phone +9111 / 2687-36-61, 2687-20-73
Telex: 72 365
Fax: 2688-55-35
E-mail: office@embassyofserbiadelhi.net.in
Trade: trade@embassyofserbiadelhi.net.in
Consular Affairs:
consul@embassyofserbiadelhi.net.in
www.embassyofserbiadelhi.net.in

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

J.1.Cokroaminoto No.109
Jakarta Pusat, **INDONESIA**
Zoran Kazazović, Ambassador
Phone +6221 / 314-35-60, 314-37-20, 334-157
Telex: 69-139 YUAMBA IA
Telefax: 314-36-13
E-mail: embjakarta@serbian-embassy.org

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Jadriya Babil District Mahala 923, ZUKAK 35,
Building No.16
Baghdad, **IRAQ**
Dragan Pješivac, Chargé d'affaires
P.O.Box 2061 Alwiyah
Phone +9641 / 778-78-87
Teleks: 212-277
Fax: +9641/778-04-89
E-mail: embsrbag@yahoo.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Velenjak avenue, 9 th street, nr. 9
 Техеран - 19858 P.O.Box 11365-118, **ИРАН**
 Фахрудин Мекић, отправник послова
 тел.: +9821 / 2241-25-69, 2241-25-70,
 факс: 2240-28-69
 serbembteh@parsonline.net

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Via dei Monti Parioli 20
 00197 Рим, **ИТАЛИЈА**
 Др Сандра Рашковић-Ивић, амбасадор
 тел.: +3906 / 320-07-96, 320-08-90,
 320-08-05 (дежурни), 320-09-59
 телекс: 616-303; факс: 320-08-68
 amb@ambroma.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

10, Bodenheimer St.
 62008 Тел Авив, **ИЗРАЕЛ**
 Биљана Вучковић-Леар, отправник послова
 тел.: +9723 / 604-5535, 604-93-72
 факс: 604-9456
 srbambil@netvision.net.il
 www.embassyserbia.co.il

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

4724, Kitashinagawa, Shinagawa-ku,
 Токијо, **ЈАПАН**
 Иван Мркић, амбасадор
 тел.: +813 / 3447-35-71, 3447-35-72
 телекс: 22-360; факс: 3447-35-73
 Ambasada Srbije
 embassy@serbianembassy.jp

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

29 Samir Rifai Str., Jabal Amman,
 P.O.Box 5227,
 Аман 11183, **ЈОРДАН**
 Амбасада привремено престала са радом.

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

163, Marais street, Brooklyn 0181, P.O.B 13026
 HATFIELD 0028
 Преторија, **ЈУЖНА АФРИКА**
 Горан Вујић, амбасадор
 тел.: +2712 / 460-5626, 460-6103, 346-4139,
 346-6191
 факс: 460-6003
 www.srbembassy.org.za
 info@srbembassy.org.za

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Velenjak avenue, 9 th street, nr. 9
 Teheran -19858 P.O.Box 11365-118, **IRAN**
 Fahrudin Mekić, Chargé d'affairs
 Phone +9821 / 2241-25-69, 2241-25-70,
 Fax: 2240-28-69
 E-mail: serbembteh@parsonline.net

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Via dei Monti Parioli 20
 00197 Roma **ITALIA**
 dr. Sanda Rašković-Ivić, Ambassador
 Phone +3906 / 320-07-96, 320-08-90,
 320-08-05 (0-24), 320-09-59
 Telex: 616-303; Fax: 320-08-68
 E-mail: amb@ambroma.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

10, Bodenheimer St.
 62008 Tel Aviv, **ISRAEL**
 Biljana Vučković-Lear, Chargé d'affairs
 Phone +9723 / 604-5535, 604-93-72
 Fax: 604-9456
 E-mail: srbambil@netvision.net.il
 www.embassyserbia.co.il

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

4724, Kitashinagawa, Shinagawa-ku,
 Tokyo, **JAPAN**
 Ivan Mrkić, Ambassador
 Phone +813 / 3447-35-71, 3447-35-72
 Telex: 22-360; Fax: 3447-35-73
 Ambasada Srbije
 E-mail: embassy@serbianembassy.jp

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

29 Samir Rifai Str., Jabal Amman,
 P.O.Box 5227,
 Amman 11183, **HK JORDAN**
 Temporay closed

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

163, Marais street, Brooklyn 0181, P.O.B 13026
 HATFIELD 0028
 Pretoria, **SOUTH AFRICA**
 Goran Vujičić, Ambassador
 Phone +2712 / 460-5626, 460-6103, 346-4139,
 346-6191
 Fax: 460-6003
 Web site: www.srbembassy.org.za
 E-mail: info@srbembassy.org.za

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

17, Blackburn Avenue
 Отава, Ontario K1N 8A2, **КАНАДА**
 Ђорђе Циклован, отправник послова
 тел.: +1613 / 233-62-89, 233-62-80
 565-92-63
 факс: 233-78-50
 diplomat@serbianembassy.ca
 www.serbianembassy.ca

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

State House Avenue
 P.O.Box 30504
 Најроби, **КЕНИЈА**
 Здравко Бисић, амбасадор
 тел.: +254 (20) 271-0076, 271-4016
 факс: +254 (20) 271-4126
 nairobi@embassyofserbia.or.ke
 www.embassyofserbia.or.ke

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

San Li Tun, Dong 6 Jie 1
 100600 Пекинг, **Н. Р. КИНА**
 Миомир Удовички, амбасадор
 тел.: +8610 / 6532-3516, 6532-3016, 6532-1693,
 6532-5413, 6532-3246, 6532-2117
 факс: 6532-1207;
 6532-6248 (кореспонденција на кинеском језику)
 embserbia@embserbia.cn
 www.embserbia.cn

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

2, Vasilissis Olgas Str., Engomi,
 1903 Никозија, **КИПАР**
 Саво Ђурица, амбасадор
 тел.: +35722 / 777-511, 772-924
 факс: 775-910
 nicosia@serbia.org.cy
 www.serbia.org.cy

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

5ta Avenida, No. 4406, entre 44 y 46,
 Miramar Playa,
 Хавана, **КУБА**
 Мр Милена Луковић-Јовановић, амбасадор
 тел.: +537 / 204-24-88, 204-26-07
 телекс: 512-137; факс: 204-29-82
 ambsrbhav@embajadaserbia.co.cu

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

17, Blackburn Avenue
 Ottawa Ontario K1N 8A2, **CANADA**
 Đorđe Čiklovan, Chargé d'affaires
 Phone +1613 / 233-62-89, 233-62-80
 565-92-63
 Fax: 233-78-50
 E-mail: diplomat@serbianembassy.ca
 www.serbianembassy.ca

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

State House Avenue
 P.O.Box 30504
 Nairobi, **KENYA**
 Zdravko Bisić, Ambassador
 Phone +254 (20) 271-0076, 271-4016
 Fax: +254 (20) 271-4126
 E-mail: nairobi@embassyofserbia.or.ke
 www.embassyofserbia.or.ke

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

San Li Tun, Dong 6 Jie 1
 100600 Beijing (Peking), **P.R.OF CHINA**
 Miomir Udovički, Ambassador
 Phone +8610 / 6532-3516, 6532-3016, 6532-
 1693, 6532-5413, 6532-3246, 6532-2117
 Fax: 6532-1207;
 6532-6248 (correspondence)
 E-mail: embserbia@embserbia.cn
 www.embserbia.cn

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

2, Vasilissis Olgas Str., Engomi,
 1903 Nicosia, **CYPRUS**
 Savo Đurica, Ambassador
 Phone +35722 / 777-511, 772-924
 Fax: 775-910
 E-mail: nicosia@serbia.org.cy
 www.serbia.org.cy

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

5ta Avenida, No. 4406, entre 44 y 46,
 Miramar Playa,
 la Habana, **CUBA**
 Milena Luković-Jovanović, Ambassador
 Phone +537 / 204-24-88, 204-26-07
 Telex: 512-137; Fax: 204-29-82
 E-mail: ambsrbhav@embajadaserbia.co.cu

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Block No. 7, Street No. 12, Willa 3
 Кувајт, **КУВАЈТ**
 Зоран Малтарић, отправник послова
 тел.: +965 / 2532 75 48, 2532 75 49, 2532 54 02
 телефакс: +965 / 2532 75 68
 embrskw@qualitynet.net

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Sh.Turkiya 14-16, P.O.Box 1087
 Триполи, **ЛИБИЈА**
 Оливера Потежица, амбасадор
 тел.: +21821 / 333-54-04, 333-33-92, 333-08-19
 телекс: 20705
 факс: 333-41-14
 serbianembassy_tripoli@yahoo.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Dozsa Gyorgy ut 92/b
 H-1068 Будимпешта VI, **МАЂАРСКА**
 Дејан Шаховић, амбасадор
 тел.: +361 / 322-98-38, 342-85-12,
 352-88-47, 322-14-36, 322-14-37, 342-0566
 телекс: 225-117
 факс: 322-14-38, 352-88-46
 budapest@amb.srbije.net
<http://budapest.mfa.gov.rs/>

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ul. Pitu Guli 8,
 Скопље, **МАКЕДОНИЈА**
 Зоран Поповић, амбасадор
 тел.: +3892 / 3129-298, 3131-299, 3128-422,
 3129-305
 факс: 3129-427, 3131-428
 и-мејл: srbamb@unet.com.mk
www.scgembassy.org.mk

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

23, Avenue Mehdi Ben Barka
 B.P.5014 Souissi
 Рабат, **МАРОКО**
 Станислав Стакић, амбасадор
 тел.: +212 537 752 201, +212 537 753 770
 факс: +212 537 753 258
 sermont@menara.ma

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Block No. 7, Street No. 12, Willa 3
 Jabriya – Kuwait, **KUWAIT**
 Zlatan Maltarić, Chargé d'affairs
 Phone: +965 / 2532 75 48, 2532 75 49 2532 54 02
 Telefax: +965 / 2532 75 68
 E-mail: embrskw@qualitynet.net

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Sh.Turkiya 14-16, P.O.Box 1087
 Tripoli, **S.P.L.A.J.- LIBYA**
 Oliver Potežica, Ambassador
 Phone +21821 / 333-54-04, 333-33-92, 333-08-19
 Telex: 20705
 Fax: 333-41-14
 E-mail: serbianembassy_tripoli@yahoo.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Dozsa Gyorgy ut 92/b
 H-1068 Budapest VI, **HUNGARY**
 Dejan Šahović, Ambassador
 Phone +361 / 322-98-38, 342-85-12,
 352-88-47, 322-14-36, 322-14-37, 342-0566
 Telex: 225-117
 Fax: 322-14-38, 352-88-46
 E-mail: budapest@amb.srbije.net
<http://budapest.mfa.gov.rs/>

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Ul. Pitu Guli 8,
 Skopje, **MAKEDONIJA**
 Zoran Popović, Ambassador
 Phone +3892 / 3129-298, 3131-299, 3128-422,
 3129-305
 Fax: 3129-427, 3131-428
 E-mail: srbamb@unet.com.mk
www.scgembassy.org.mk

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

23, Avenue Mehdi Ben Barka
 B.P.5014 Souissi
 Rabat, **MAROC**
 Stanislav Stakić, Ambassador
 Phone +212 537 752 201, +212 537 753 770
 Fax: +212 537 753 258
 E-mail: sermont@menara.ma

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Av. Montanas Rocallosas No.515
Lomas de Chapultepec
11000 Мексико, **МЕКСИКО**
Зоран Станојевић, амбасадор
тел.: +5255 / 5520-05-24, 5520-25-23
телекс: 177-13-31
факс: 5520-99-27
embajadaserbia@alestra.net.mx

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

114-A Inya Road, Kamayut Township
Јангон, **УНИЈА МЈАНМАР**
Нино Маљевић, отправник послова
тел.: (095-1) 515-282, 515-283
факс: (095-1) 504-274
serbemb@yangon.net.mm

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Taubert Strasse 18
D-14193 Берлин, **НЕМАЧКА**
Иво Висковић, амбасадор
тел.: +4930 / 895-77-00, 895-77-0222
телекс: 304-652
факс: 825-22-06
info@botschaft-serbien.de
berlin.mfa.gov.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

11, Rio Negro Close, off Yedseram Street
Cadastral Zone A6, Maitama District
Абуџа, **НИГЕРИЈА**
Рифат Рондић, амбасадор
тел.: +234 805 9738141 (+234 / 803 5352333,
+234 / 805 9800177)
mail@ambnig.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Drammensveien 105
0244 Осло, **НОРВЕШКА**
Владислав Младеновић, амбасадор
тел.: +47/ 23 08 68 58; 23 08 68 57
факс: +47/ 22 55 29 92
ambasada@serbianembassy.no
Конзуларно одељење:
тел.: +47/ 23 08 68 52;
konzularno@serbianembassy.no
www.serbianembassy.no

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Av. Montanas Rocallosas No.515
Lomas de Chapultepec
11000 Mexico: **D.F. MEXICO**
Zoran Stanojević, Ambassador
Phone +5255 / 5520-05-24, 5520-25-23
Telex: 177-13-31
Fax: 5520-99-27
E-mail: embajadaserbia@alestra.net.mx

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

114-A Inya Road, Kamayut Township
Yangon, **UNION OF MYANMAR**
Nino Maljevic, Chargé d'affairs.
Phone (095-1) 515-282, 515-283
Fax: (095-1) 504-274
E-mail: serbemb@yangon.net.mm

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Taubert Strasse 18
D-14193 Berlin, **GERMANY**
Ivo Visković, Ambassador
Phone +4930 / 895-77-00, 895-77-0222
Telex: 304-652
Fax: 825-22-06
E-mail: info@botschaft-serbien.de
berlin.mfa.gov.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

11, Rio Negro Close, off Yedseram Street
Cadastral Zone, A6 Maitama District
Abuja, **NIGERIA**
Rifat Rondić, Ambassador
Phone +234 805 9738141 (+234 / 803 5352333,
+234 / 805 9800177)
E-mail: mail@ambnig.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Drammensveien 105
0244 Oslo, **NORWAY**
Vladislav Mladenović, Ambassador
Phone +47/ 23 08 68 58; 23 08 68 57
Fax: +47/ 22 55 29 92
E-mail: ambasada@serbianembassy.no
Consular:
Phone +47/ 23 08 68 52;
konzularno@serbianembassy.no
www.serbianembassy.no

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Carlos Porras Osoros 360, San Isidro
Casilla 18-0392 Miraflores
Лима, **ПЕРУ**
Горан Меших, амбасадор
тел.: +511 / 421-24-23
факс: 421-24-27
serbiaembperu@rcp.com.pe
serbiaembperu@speedy.com.pe

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

175 A/B Rolna St.
02-729 Варшава, **ПОЉСКА**
Богојевић Радојко, амбасадор
тел.: +4822 / 628-51-61, 625-60-41, 625-60-52
факс: 629-71-73
embassy.warsaw@mfa.rs
warsaw.mfa.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Av.Das Descobertas 12 - Restelo
1400-092 Лисабон, **ПОРТУГАЛИЈА**
Душко Лопандић, амбасадор
тел.: +35121 / 301-53-11, 301-53-12
телекс: 12-103
факс: 301-53-13
serviaemba@netcabo.pt

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

730 Hanam-dong, Yungsan-gu
140-210 Сеул, **РЕПУБЛИКА КОРЕЈА**
Слободан Маринковић, амбасадор
тел.: +822 /797 51 09, 798 51 09
факс: 790 61 09
embserbseul@yahoo.com
www.embserb.or.kr

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Calea Dorobantilor Nr.34
RO-Букурешт, **РУМУНИЈА**
Зоран С. Поповић, амбасадор
тел.: +4021 / 211-98-71, 211-98-72, 211-98-73
телекс: 92-535
факс: 210-01-75
mail@ambserbia.ro
www.ambserbia.ro

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Carlos Porras Osoros 360, San Isidro
Casilla 18-0392 Miraflores
Лима, **PERU**
Goran Mešić, Ambassador
Phone +511 / 421-24-23
Fax: 421-24-27
E-mail 1: serbiaembperu@rcp.com.pe
E-mail 2: serbiaembperu@speedy.com.pe

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

175 A/B Rolna St.
02-729 Warsaw, **POLAND**
Bogojević Radojko, Ambassador
Phone +4822 / 628-51-61, 625-60-41, 625-60-52
Fax: 629-71-73
E-mail: embassy.warsaw@mfa.rs
warsaw.mfa.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Av.Das Descobertas 12 - Restelo
1400-092 Lisboa, **PORTUGAL**
Duško Lopandić, Ambassador
Phone +35121 / 301-53-11, 301-53-12
Telex: 12-103
Fax: 301-53-13
E-mail: serviaemba@netcabo.pt

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

730 Hanam-dong, Yungsan-gu
140-210 Seoul, **REPUBLIC OF KOREA**
Slobodan Marinković, Ambassador
Phone +822 /797 51 09, 798 51 09
Fax: 790 61 09
E-mail: embserbseul@yahoo.com
www.embserb.or.kr

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Calea Dorobantilor Nr.34
RO-Bucharest, **ROMANIA**
Zoran. S. Popović, Ambassador
Phone +4021 / 211-98-71, 211-98-72, 211-98-73
Telex: 92-535
Fax: 210-01-75
E-mail: mail@ambserbia.ro
www.ambserbia.ro

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Mosfiljmovskaja 46
R-119285 Москва, **РУСИЈА**
Јелица Курјак, амбасадор
тел.: (амбасада): (495) 988-66-45,
тел. / факс: (амбасада): (495) 988-66-46,
тел. / факс: (конзуларно): (499) 147-41-04
www.moskva.mfa.rs
(амбасада): ambasada.moskva@mfa.rs
(конзуларно): konzularno.moskva@mfa.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

2134, Kalorama Road, N.W.
Вашингтон D.C.20008, **САД**
Владимир Петровић, амбасадор
тел.: +1 202 / 332-0333
факс: +1 202 / 332-3933, 332-5974
info@serbiaembusa.org
www.serbiaembusa.org

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Abu Romane 18. Al-Jalaa street,
Дамаск, P.O.Бок: 739, **СИРИЈА**
Јован Вујасиновић, амбасадор
тел.: +96311 / 333-62-22, 333-36-89
телекс: 412-646; факс: 333-36-90
ambasada@srbija-damask.org
www.srbija-damask.org

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Butkova 38
81104 Братислава, **СЛОВАЧКА**
Данко Прокић, амбасадор
тел.: +4212 / 544-31-927, 544-31-928,
544-31-929
конзуларно одељење: 544-31-935
тел./факс: 544-31-933
embassy.serbia@internet.sk
bratislava.mfa.gov.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Slomskova 1
1000 Љубљана, **СЛОВЕНИЈА**
Др Предраг Филипов, амбасадор
тел.: +3861 / 438-01-11, 438-01-10
секретеријат: 438-01-20
факс: 434-26-88, 434-26-89
ambasada@ambasadasrbije.si
www.ambasadasrbije.si

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Mosfiljmovskaja 46
R-119285 Moscow, **RUSSIA**
Jelica Kurjak, Ambassador
Phone (Embassy): (495) 988-66-45,
Tel./Fax (Embassy): (495) 988-66-46,
Tel./Fax (Consulat): (499) 147-41-04
www.moskva.mfa.rs
E-mail (Embassy): ambasada.moskva@mfa.rs
E-mail (Consulat): konzularno.moskva@mfa.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Washington.D.C.20008, **USA**
Vladimir Petrović, Ambassador
Phone +1 202 / 332-0333
Fax:+1 202 / 332-3933, 332-5974
E-mail: info@serbiaembusa.org
www.serbiaembusa.org

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Abu Romane 18. Al-Jalaa street,
Damascus, P.O.Box: 739, **SYRIE**
Jovan Vujanović, Ambassador
Phone +96311 / 333-62-22, 333-36-89
Telex: 412-646; Fax: 333-36-90
E-mail: ambasada@srbija-damask.org
www.srbija-damask.org

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Butkova 38
81104 Bratislava, **SLOVAKIA**
Danko Prokić, Ambassador
Phone +4212 / 544-31-927, 544-31-928,
544-31-929
Consular Section: 544-31-935
Ten./Fax: 544-31-933
E-mail: embassy.serbia@internet.sk
bratislava.mfa.gov.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Slomskova 1
1000 Ljubljana, **SLOVENIA**
Dr Predrag Filipov, Ambassador
Phone +3861 / 438-01-11, 438-01-10
Office: 438-01-20
Fax: 434-26-88, 434-26-89
E-mail: ambasada@ambasadasrbije.si
www.ambasadasrbije.si

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Calte de Velazquez 162
E-28002 Мадрид, **ШПАНИЈА**
Јела Баћовић, амбасадор
тел: +3491 / 563-50-45, 563-50-46, 564-22-50,
562-60-40
факс: 563-04-40
office@embajada-serbia.es
www.embajada-serbia.es

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Valhallavagen 70, P.O.Box 26209
S-10041 Стокхолм, **ШВЕДСКА**
Проф. др Нинослав Стојадиновић, амбасадор
тел: +468 / 218-436, 218-482, 218-485, 247-748
факс: 218-495
serbiaemb@telia.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Via dei Monti Parioli 20
00197 Рим, **ИТАЛИЈА**
Владета Јанковић, амбасадор
тел: +3906 / 3200-099, 3214-998
факс: +3906 / 3204-530
sveta.stolica@flashnet.it

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Seminarstrasse 5
CH-3006 Берн, **ШВАЈЦАРСКА**
Др Милан Ст. Протић, амбасадор
тел: +4131 / 352-63-53, 352-63-54, 352-63-55
телекс: 912-848
факс: 351-44-74
www.ambasadasrbije.ch
info@ambasadasrbije.ch

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

4, Rue de Liberia,
1002 Tunis-Belvedere, **ТУНИС**
Иван Кандијаш, отправник послова
тел: +21671 / 780-624, 794-626, 783-057
телекс: 18-399
факс: 796-482
amb.serbia@gnet.tn

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Calte de Velazquez 162
E-28002 Madrid, **SPAIN**
Јела Баћовић, Ambassador
Phone +3491 / 563-50-45, 563-50-46, 564-22-50,
562-60-40
Fax: 563-04-40
E-mail: office@embajada-serbia.es
www.embajada-serbia.es

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Valhallavagen 70, P.O.Box 26209
S-10041 Stockholm, **SWEDEN**
Prof. Dr Ninoslav Stojadinović, Ambassador
Phone +468 / 218-436, 218-482, 218-485,
247-748
Fax: 218-495
E-mail: serbiaemb@telia.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Via dei Monti Parioli 20
00197 Roma, **ITALY**
Vladeta Janković, Ambassador
Phone +3906 / 3200-099, 3214-998
Fax: +3906 / 3204-530
E-mail: sveta.stolica@flashnet.it

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Seminarstrasse 5
CH-3006 Berne, **SUISSE**
Dr Milan St. Protić, Ambassador
Phone +4131 / 352-63-53, 352-63-54, 352-63-55
Telex: 912-848
Fax: 351-44-74
www.ambasadasrbije.ch
E-mail: info@ambasadasrbije.ch

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

4, Rue de Liberia,
1002 Tunis-Belvedere, **TUNISIE**
Ivan Kandiž, Chargé d'affaires
Phone +21671 / 780-624, 794-626, 783-057
Telex: 18-399
Fax: 796-482
E-mail: amb.serbia@gnet.tn

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Paris Caddesi No. 47, P.K.28
06691 Kavaklidere,
Анкара, **ТУРСКА**
Владимир Тургус, амбасадор
тел: +90312 / 426-02-36, 426-24-32
телекс: 46-680
факс: 427-83-45
embserank@tr.net

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ul. Voloska 4
04070 Кијв, **УКРАЈИНА**
Душан Лазић, амбасадор
тел: +38044 / 425-60-60; 425-60-15;
факс: 425-60-47
ambars@ukr.net
konzrs@ukr.net

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

28 Belgrave Square
Лондон SW1X 8QB, **ВЕЛИКА БРИТАНИЈА**
Дејан Поповић, амбасадор
тел: 44 207 235 9049
факс: 44 207 235 7092
london@serbianembassy.org.uk
www.serbianembassy.org.uk

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Independence Avenue 5216
P.O.Box 33379
Лусака, **ЗАМБИЈА**
Павле Башкот, први саветник
тел: +2601 / 250-235, 253-889
факс: +2601 / 253-889
serbianemba@zamnet.zm

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Paris Caddesi No. 47, P.K.28
06691 Kavaklidere,
Ankara, **TURKEY**
Vladimir Čurgus, Ambassador
Phone +90312 / 426-02-36, 426-24-32
Telex: 46-680
Fax: 427-83-45
E-mail: embserank@tr.net

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

4, Voloska, st
04070 Kijev, **UKRAINE**
Dušan Lazić, Ambassador
Phone +38044 / 425-60-60; 425-60-15;
Fax: 425-60-47
E-mail, Embassy: ambars@ukr.net
E-mail, Consular Section: konzrs@ukr.net

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

28 Belgrave Square
London SW1X 8QB, **GREAT BRITAIN**
Dejan Popović, Ambassador
TEL 44 207 235 9049
FAX 44 207 235 7092
E-mail: london@serbianembassy.org.uk
www.serbianembassy.org.uk

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Independence Avenue 5216
P.O.Box 33379
Lusaka, **ZAMBIA**
Pavle Baškot, First counselor
Phone +2601 / 250-235, 253-889
Fax: +2601 / 253-889
E-mail: serbianemba@zamnet.zm

ЈЕЗИЧКЕ ГРЕШКЕ КОЈЕ НАЈЧЕШЋЕ ПРАВИМО

НЕПРАВИЛНО	ПРАВИЛНО
обзиром да	с обзиром (на то) да
сво време	све време
везано за	у вези са
треbam, -ш, -мо, -те, -ју да	треба да (требало би да)
ми би смо, ви би сте	ми бисмо, ви бисте
незнам	не знам
потсетник	подсетник
с' поштовањем	с поштовањем
Јел долазиш?	Је л' долазиш?
'ајде, 'ајд	ајде, ајд
крај телефона	на телефону
слушаоц, гледаоц	слушалац, гледалац
о никоме	ни о коме
разби, одби, проби (заповедни начин)	разбиј, одбиј, пробиј
вакум	вакуум
временски период	период
г-ђа (госпођа)	гђа
г-н (господин)	г.
дезерт	десерт
Добродошли!	Добро дошли!
др. (доктор), мр. (магистар)	др, мр
еуро (монета)	евро

ИЗГОВОР СРПСКИХ СЛОВА НА РАЗЛИЧИТИМ ЈЕЗИЦИМА

Кирилица <i>Cyrilic</i>	Латиница <i>Latin</i>	Енглески <i>English</i>	Француски <i>France</i>	Италијански <i>Italia</i>
А а	A a	IOve, mUd	PArc, sAIAdе	Anno
Б б	B b	Bad, Bed	Bien, saBle	Bene, Buono
В в	V v	Very	Voyage	Voglia, Viaggio
Г г	G g	Georgeous	Garage, baGage	GHetto, GHepardo
Д д	D d	Delay, beD	Dommmage, Danger	Donna, Dente
Ђ ђ	Đ đ			GiorGlo, buon Glorno
Е е	E e	bEd, AIr	MéLodie	pEricoloso
Ж ж	Ž ž		bonJour, garaGe	
З з	Z z	wiZard, Xerox	magaZine, raiSin	pericoloSo
И и	I i	mEEt, mEAt, IrltatIng	virtuel, Image	pericoloso
Ј ј	J j	heY, You	AbEILLE, portAIL	Juventus
К к	K k	Car, Keep	Corbeau, Kangourou	periColoso
Л л	L l	Love, Low	Louvre, piLLuLe	Latte, Lacrima
Љ љ	LJ lj	vaLue		famiGLIa
М м	M m	More, Meat	Machine, hoMMage	Mamma Mia
Н н	N n	NoNe	Névrose, aNimal	Nome
Њ њ	NJ nj	New	CampaGNe	coGNome, campaGNa
О о	O o	mOre	Drôle, EAU, hAUt	pericOIoSO
П п	P p	Pea	Poule, aPPeler	Pericoloso
Р р	R r	fRee	aRRiver, Rouille	poRca miseRia☺
С с	S s	Stand, Still	Salle, aSSaSSin, balanÇoire, deSCendre	Saluti, belliSSimo
Т т	T t	Travel, meeT	Travailler, aTTendre	Tavola, presTo
Ђ ђ	Ć ć			Ciao, CiCciolina
У у	U u	mOve, bOOk	pOUle	Uomo, Uno
Ф ф	F f	PHone, Far	Follie, PHilippe	Famiglia
Х х	H h	Hello, CHromatic		
Ц ц	C c	TZar, naZi	TZar, Tsarine	stronZo
Ч ч	Č č	TCHaikovsky, CHair	TCHaikovsky	
Џ џ	DŽ dž	GeorGe, John	baDGe	
Ш ш	Š š	SHelf, CHEvrolet	CHeveux, aCHeter	SCImmia, SCIare

Главни и одговорни уредник / *editor and chief*
Александра Вучићевић / *Aleksandra Vučićević*

Редакција / *editorial board*

Мр Андра Милојић / *Andra Milojić, MSc.*
Јелена Здравковић / *Jelena Zdravković*
Катарина Станчић / *Katarina Stančić*
Миријана Поповић / *Mirjana Popović*

Технички уредник / *Technical editor*
Драгана Стељић / *Dragana Steljić*

Графички прикази и израда мапа / *Graphic presentation and map design*
Александра Вучићевић / *Aleksandra Vučićević*
Милан Шормаз / *Milan Šormaz*

Лектура
Емилија Видановић

Превод / *Translation*
Гордана Недељковић / *Gordana Nedeljković*

Издаје и штампа / *Published and printed by:*

Републички завод за статистику / *Statistical Office of the Republic of Serbia*
Београд, Милана Ракића 5 / *Belgrade, 5, Milana Rakića St*

- Одговара / *Responsible:* проф. др Драган Вукмировић, директор / *Prof Dragan Vukmirović, PhD, Director*
 - Тираж / *Circulation:* 1000 • Тел. / *Phone:* +381-11/2412-922
 - PR одељење / *PR Division:* тел/факс / *Phone/fax* +381-11/2401-284
 - E-mail – stat@stat.gov.rs • Internet: www.stat.gov.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

311(477.11)

СТАТИСТИЧКИ календар Србије ... / одговара
Драган Вукмировић. - 2008 - . - Београд
(Милана Ракића 5) : Републички завод за
статистику Србије, 2008- (Београд :
Републички завод за статистику Србије). - 18
cm

Годишње. - Делимично је наставак:
Статистички календар - Србија и Црна Гора.
Завод за статистику = ISSN 1820-242X
ISSN 1820-6794 = Статистички календар Србије
COBISS.SR-ID 146000396